పదో సంవత్సరంలో ప్రవేశిస్తున్న వీక్షణం

వీక్షణం

రాజకీయార్థిక, సామాజిక మాసపత్రిక

సంపుటి : 10 సంచిక : 1 హైదరాబాద్ 126 జనవరి 2012 పేజీలు : 88 రు. 15

* ప్రజా ఉద్యమాలు - పాలకుల స్పందన
* విప్లవ విస్తృతి చిహ్నం కిషన్‌జీ
* పెద్దదవుతున్న మీ జేబు చిల్లు
* జీవించే హక్కును హరిస్తున్న కూడంకుళం
* సకల జనుల సమ్మె రూపసారాలు
* దేశ ప్రజలపై వేలాడుతున్న కత్తి ఎఫ్.డి.ఐ.
* అఫ్ఘనిస్తాన్‌లో అమెరికాకు సవాళ్లు

తొమ్మిది సంవత్సరాలు
పూర్తి చేసుకుని
పదో సంవత్సరంలోకి
అడుగు పెడుతున్న
వీక్షణంకు, రచయితలకు,
పాఠకులకు
శుభాకాంక్షలతో
Charita Impressions
Graphic Designing • Multi Colour Offset Printing • Packaging
1-9-1126/B, Azamabad,Hyderabad - 500 020.
Ph : 040 - 2767 8411 • e-mail : charitahyd@yahoo.co.in
DECCAN PRESS
MULTI COLOUR WEB OFFSET PRINTERS
1-9-1126/B/A, Azamabad, Hyderabad - 500 020.
Ph : 040-65696156 • e-mail: deccan.press@yahoo.com

Bharat Institute of Engineering & Technology (B I E T)

Mangalpally, Ibrahimpatnam, R.R. Dist. - 501510 (Co-education)

Accredited by NBA
(National Board of Accreditation)

120 acres campus situated 24 KMs from Koti, 18 KMs from L.B.Nagar with good architectural buildings.

Headed by eminent Professors like **Dr. P. Padmanabham**, Principal B.I.E.T. (Former Prof & Director SIT, Best Teacher Awardee from ISTE); Prof. **G. Kumaraswamy Rao**, Head, Dept. of ECE, Director (R&D) B.I.E.T. (Former Director, DLRL, Ministry of Defence, Outstanding Scientist; Recipient of Award from P.M., India); **Dr. A.V.S.S.S.R. Sarma** Professor & Head, Dept. of Mech. Engg. (Former Scientist, Vikram Sarabhai Space Centre, Trivandrum); **Dr. P.V. Kumar**, Professor & Head, Dept. of Comp. Sc. & Engg.; Prof. **S. Venugopalan**, Head, Dept. of Information Technology; Prof. **N.K. Patel**, Head, Dept. of Aeronautical Engineering (Former Wg.Cdr, Indian Air Force, Chief Quality Assurance Officer, Aircrafts); **Dr. A. Prashanth**, Head, Depart. of Electrical and Electronics Engineering and many more doctorates.

• State-of-Art infrastructure with competent R&D facility. • **Campus wide Fiber Optic Net work with 24- hour internet facility** • Modern computing facilities connected through high end servers • **Wi-Fi-Campus** • Exhaustive Library Facility and Digital Library housed in a duplex accommodation • Exuberant Sports facilities.

Bharat Institute of Pharmacy

Mangalpally, Ibrahimpatnam, R.R. Dist. - 501510. (Co-education)

• Aesthetically designed gigantic buildings • Amphitheatre • AC Conference Hall with Audio / Video, LCD facilities • Excellant Labs with ultramodern R & D facilities like IR & HPLC etc. • CPCSEA recognised Animal House • Exhaustive Library with National & International Journals • Campus wide Fiber Optic Network with 24-hr Internet facility • Wi-Fi-Campus • Digital Library • Industrial visits and 100% placement • Competent Research oriented faculty.

• **B. Pharmacy** • **M. Pharmacy** (Pharmaceutical Chemistry; Pharmaceutics; Pharmaceutical Analysis & Quality Assurance; Pharmacology; and Hospital & Clinical Pharmacy)

• **Pharm D** (Doctor of Pharmacy)-6 years • **Pharm D** (Post Baccalaureate)-3 years

Bharat Institute of Tech. & Sci. for Women

Mangalpally, Ibrahimpatnam, R.R. Dist. - 501510.

• **B. Tech** in ECE, CSE, IT & Civil • **M. Tech** in Software Engg • **MBA**

2009-10 **72%** result, Ranked 14
2010-11 **83%** result, Rank awaited

Bharat Degree & PG College for Women

Near Fever Hospital, Nallakunta, Hyderabad-500 044.

B.Sc. • **M.P.Cs.** • **M.S.Cs.** • **M.E.Cs.**
• **B.Com. (Computers)** • **B.Com. (English Medium)**
M.B.A., M.C.A.

Bharat PG College

Mangalpally, Ibrahimpatnam, R.R. Dist. - 501510.

• **M.Sc.** (Biochemistry, Microbiology, Physics and Chemistry)

BHARAT INSTITUTIONS

Imparting Value Based Education

Near Fever Hospital, Nallakunta, Hyderabad - 44.
Ph: 27645849, 27676372

R.O.No. APD/BI/Dec11/Add/Veekshanam/F25/P46

పాఠకులు, చందాదారులు,
రచయితలు, అనువాదకులు,
అసహజ మరణాల సమాచార సేకర్తలు,
ఏజెంట్లు, డిస్ట్రిబ్యూటర్లు,
దాతలు, వ్యాపార ప్రకటనకర్తలు
ప్రింటింగ్ ప్రెస్ యజమానులు, కార్మికులు,
మిత్రులు, శ్రేయోభిలాషులు
అందరికీ..
తొమ్మిది సంవత్సరాలు
విజయవంతంగా పూర్తిచేసుకుని
పదో సంవత్సరంలో
అడుగు పెడుతున్న
వీక్షణం
నూతన
సంవత్సర
శుభాకాంక్షలు
2011
2009
2007
2005
2003

126

వీక్షణం

రాజకీయార్థిక, సామాజిక మాసపత్రిక

సమతా పబ్లికేషన్స్, సెంటర్ ఫర్ డాక్యుమెంటేషన్, రిసర్చ్ అండ్ కమ్యూనికేషన్ ప్రచురణ

జనవరి 2012
సంపుటి : 10
సంచిక : 1

లోపలి పేజీల్లో...

ఫోకస్ : ప్రజా ఉద్యమాలు - పాలకుల స్పందన

ప్రింటర్స్
డక్కన్ ప్రెస్ /
చరితా ఇంప్రెషన్స్
ఆజామాబాద్, హైదరాబాద్
ఫోన్ : 040 - 27678411

డిస్ట్రిబ్యూటర్స్
ఆనంద్ ఏజెన్సీస్
హైదరాబాద్
ఫోన్ : 98484 28516
92468 26191

'వీక్షణం' పేరిట ఎం.ఓ.లు, చెక్కులు,
డి.డి లు పంపాల్సిన చిరునామా

వీక్షణం
మైత్రీ రెసిడెన్సీ, 3-6-394,
స్ట్రీట్ నెం. 3, హిమాయత్‌నగర్,
హైదరాబాద్ - 500 029.
ఫాక్స్, ఫోన్ : 040-66843495
Email : veekshanam2003@gmail.com
www.veekshanam.wordpress.com

వీక్షణం చందా వివరాలు

	సంస్థలకు / లైబ్రేరీలకు	వ్యక్తులకు	విద్యార్థులకు
విడి ప్రతి	రు. 15	రు. 15	రు. 15
సంవత్సరం	రు. 180	రు. 150	రు. 120
మూడు సంవత్సరాలు	రు. 500	రు. 400	రు. 350
ఐదు సంవత్సరాలు	రు. 800	రు. 650	–
పది సంవత్సరాలు	రు. 1500	రు. 1300	–

వీక్షణం అకౌంట్ నెంబర్ – **01391101100217 5**
ఆంధ్రాబ్యాంక్, గగన్‌మహల్ బ్రాంచ్, హైదరాబాద్
ఇతర బ్యాంకులలో వేసేవారు **ANDB 000/0139** నెంబర్ రాసి వేయవచ్చు.

వీక్షణం నవంబర్ సంచికలో భూ సేకరణ చట్టం-2011 పై రాసిన ముదునూరి భారతి గారి వ్యాసం విజ్ఞానదాయకంగా ఉంది. పుల్ల-పుడక ఓ మంచి ప్రయత్నం అసహజ మరణాల సూచీ చదివితే హైదరాబాద్‌తో కలిసి ఉన్న రంగారెడ్డి జిల్లాలో జరుగుతున్న అసహజ మరణాలు చాలా ఆందోళన కలిగించేలా ఉన్నాయి. అలాగే మహబూబ్‌నగర్, కరీంనగర్ జిల్లాల్లో జరుగుతున్న అసహజ మరణాలు కూడా చాలా ఎక్కువగా ఉన్నాయి. ఇది ఆందోళన కలిగిస్తు అంశం. వై. రామచంద్రం రాసిన 'బీళ్లుగా మారుతున్న పంట భూములు' వ్యాసం కొంత ఉపయోగకరంగా ఉంది.

– బి.ఎస్. రాజు
హైదరాబాద్

వీక్షణంలో ఇటీవల బిన్ లాడెన్‌పై రాసిన సుదీర్ఘ వ్యాసం చూసి ఆశ్చర్యం కలిగింది. దానిపై విమర్శ రాయాలని ఆరోగ్యం సరిలేక అలక్ష్యం చేశాను. ఇప్పుడు గడ్డాఫీ పై సంపాదకీయం (వీక్షణం, నవంబర్ 2011) చచ్చినవాడి కళ్ళు చారడేసి అన్నట్లు ఉంది. గడ్డాఫీ సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేకం, దశాబ్దాల క్రితం నిజం కావొచ్చు ఏమో కానీ ఇప్పుడు మాత్రం నిజం కాదు. నాకు తెలిసిన కొన్ని ఉదాహరణలు ఇక్కడ రాస్తాను. బ్రిటిన్ దేశం 2009-2010 నడుమ గడ్డాఫికి 5.3 కోట్ల డాలర్ల సైనిక సామాగ్రి అమ్మింది. మాజీ ప్రధాని టోనీ బ్లైర్ ప్రోత్సాహంతో గడ్డాఫీ కొడుకు అధికారం కింద పని చేసే ఖమిస్ బ్రిగెడ్ జెనరల్ డైనమిక్స్ నుండి 8.5 కోట్ల డాలర్ల సామాగ్రి కొనుగోలు చేసింది. బ్రిటిన్ కు చెందిన ఎస్ యే ఎస్ (స్పెషల్ ఎయిర్ సర్వీసెస్) దళం ఖమిస్కు శిక్షణ ఇచ్చింది. తనను వ్యతిరేకించిన సామీ అల్ సాడిని బ్రిటిన్ గూడచారి సంస్థల సహాయంతో గడ్డాఫీ అపహరించాడు. అబ్దుల్ హకీం బెలాహిని అమెరికా సి.ఐ.ఎ. అపహరించి 2004లో గడ్డాఫీకి అందజేసింది. 2008లో కాండోలీజా రైస్‌తో చర్చల తరువాత అమెరికాకు చెందిన ఎక్సాన్ మొబిల్ లిబియ నేషనల్ ఆయిల్ కార్పొరేషన్‌తో వ్యాపార ఒప్పందం కుదుర్చుకుంది. (రెజా పాంకీర్సట్, లింక్స్, అక్టోబర్ 21, 2011). గడ్డాఫీకి సామ్రాజ్యవాదానికి ఉన్న పొత్తుకి ఇవి కొన్ని ఉదాహరణలు. మన నిర్ధారణకు ప్రతిసాక్ష్యం ఏమైన ఉందా అని చూడవలసిన బాధ్యత ప్రగతిని కాంక్షించే రచయతల మీద ఉంది. ఒకవేళ నేను రాసింది తప్పైతే ప్రతివాదం చేయగలరు.

– కె. నరేంద్ర మోహన్
మెల్బోర్న్

వీక్షణం పత్రిక పాఠకులకు మంచి. ఉపయోగకర వ్యాసాలను అందిస్తోంది. సామాజిక, రాజకీయ విషయాలు, పాలక వర్గాల అవినీతి కండ్లకు కట్టినట్టు అందిస్తున్నారు. అరబ్బు దేశాల ప్రజా ఆందోళనలపై రాసిన వ్యాసాలు మమ్మల్ని బాగా ఆకట్టుకున్నాయి. దానితో పత్రిక తప్పక చదవాలనే ఆకాంక్షతో మీ పాఠకునిగా చేరాలని అనుకొన్నాను. పత్రిక కోసం మీకు చందా కడుతున్నాను. దేశ విదేశాల సమాచారంతో పత్రిక ముమ్ముందుకు సాగాలని కోరుకుంటున్నాను.

– మీ పాఠకుడు
ఆవపల్లి, బీజాపూర్

వీక్షణం 'ఆలోచనల గూటికి పుల్లా పుడకా' అనే శీర్షిక అందిస్తున్నందుకు కృతజ్ఞతలు. ఈ శీర్షికలో గతం, వర్తమానానికి సంబంధించినవి అనేక విషయాలను సేకరించి ఆలోచనాపరుల దృష్టికి తేవడం చాలా సంతోషం. ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలో పాలకులు పాల్పడుతున్న చర్యల వల్ల ప్రజాధనం, వనరులు ఏ విధంగా దుర్వినియోగం అవుతున్నాయో ఈ శీర్షిక వల్ల అవగాహన కలుగుతుంది. దీనిని ఇలాగే కొనసాగించాలని కోరుతున్నాం. ముఖ్యంగా మన భారతదేశం శాంతి, అహింసలకు నిలయమని, యుద్ధాలకు వ్యతిరేకమని, మన పాలుకులు ఒక పక్క శాంతి వచనాలు వల్లిస్తూ, ఇంకొక పక్క ఆయుధాల కొనుగోళ్లలో అగ్రస్థానంలో నిలవడం, రక్షణ వ్యయానికి వేల కోట్లు వెచ్చించడం వల్ల బహుళజాతి సంస్థలకు, నాయకులకు లబ్ధి చేకూర్చడానికి తప్ప దేశాభివృద్ధికి గాని, కోట్లాది ప్రజల కనీస అవసరాలను తీర్చడానికి గాని ఉపయోగపడకుండా, లక్షల కోట్ల రూపాయలు దుర్వినియోగం అవుతున్నాయని ప్రజలు భావిస్తున్నారు. మన చట్ట సభలలో ప్రజా ప్రయోజనాలకు సంబంధించి బిల్లులు ప్రవేశపెట్టి ఆమోదం పొంది, చట్టాలుగామారే సందర్భంలో జరిగే చర్చలో పాల్గొనే, హాజరయ్యే సభ్యుల సంఖ్య విషయంలో గానీ, చివరికి ఆ చట్టాలు ఎవరి ప్రయోజనాలకు ఉపయోగపడుతున్నాయో ఆలోచనాపరులకు దీనివల్ల అర్థమయ్యే అవకాశం ఉంది. ప్రజల దృష్టికి రాని ఇలాంటి విషయాలను ఎప్పటికప్పుడు తెలుగు సమాజానికి తెలియజేయవలసిన అవసరం ఉంది.

– బోరెడ్డి మధుసూదన్ రెడ్డి
సిద్ధిపేట, మెదక్

వీక్షణం డిసెంబర్ 2011 సంచికలో డా. జి. సాంబశివారెడ్డి వ్యాసం బాగుంది. మత వైషమ్యాలు పెచ్రేగిపోతున్న ఈ రోజులలో ఈ వ్యాసానికెంతో ప్రాధాన్యత ఉంది. చిన్న వ్యాసమే అయినప్పటికీ ఎంతో విశాలార్థంతో కూడుకొని ఉంది. ఈ వ్యాసాన్ని ఎంతమంది చదువుతారో గానీ, దీని ప్రాముఖ్యం ఇంతటిదని చెప్పలేకుండా ఉన్నాను. ఈ అంశం మీద అటువంటి వారిచేత ఉపన్యాసం ఇప్పిస్తే ఎంత బాగుంటుందోనని ఆశపడుతున్నాను. ఉపన్యాసాల వల్ల చదువురాని వారికి గానీ, పత్రిక చదవని వారికిగానీ బాగా అర్థమవుతుంది. భారతీయుల మూలాలను తెలుసుకోవలసిన ఆవశ్యకత ఎంతో ఉంది. ఎంతో మందికి ఇంత లోతుగా ఈ అంశం మీద తెలిసినట్లుగా లేదు. ఇటువంటి వ్యాసాలు ఇస్తున్నందుకు వీక్షణంకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుతున్నాను. మతతత్వ వాదులు చెప్పే తప్పుడు భావాలు శ్రామికులలో చొరబడకుండా వారికి సరైన చరిత్రను నేర్పిన వారమవుతాం. ఈ వ్యాసాన్ని గురించి వివరించాల్సిన పనిలేదు. చదివిన వారికి బాగా ఉపయోగ పడుతుంది. పి. ప్రసాద్ 'వాల్‌స్ట్రీట్ ఆక్రమణ' వ్యాసం గురించి చెప్పాలంటే, ఇన్నాళ్లుగా రివిజనిస్టులు, నయా రివిజనిస్టులు చెప్పేదంతా ఎంత అవాస్తవమో, ప్రజలను చైతన్యవంతులై తిరగబడనివ్వకుండా ఏ విధంగా దారి మళ్లించారో, వారు చెప్పేవి ఎంతటి మోసపూరితమైనవో ఈ వ్యాసం వలన బాగా అర్థం చేసుకోవడానికి ఉపయోగపడుతుంది. రివిజనిస్టుల నాయకత్వాన జరిగే ఉద్యమాలన్నీ కూడా ప్రజల్ని విప్లవ బాట పయనించకుండా, పాలకవర్గాలు అంటే దోపిడీ వర్గాలకు దాసోహమనేటట్లుగానే చేస్తున్నాయనేది నిజం. పరిస్థితులు వచ్చినప్పుడు అవకాశాల్ని విప్లవకారులకు చేజిక్కనివ్వకుండా, వారు నాయకత్వం వహించి, ప్రజల్ని వంచిస్తున్నారనేది ఇంకా నిజం. జాన్ బెల్లమీ ఫాస్టర్ వ్యాసం కూడా వాల్‌స్ట్రీట్ ఆక్రమణ పోరాటాలు ఏ విధంగా విప్లవానికి దారి చూపిస్తున్నదో బాగా వివరించి రాశారు.

– కె. సుబ్బనాచారి
దుత్తలూరు, నెల్లూరు జిల్లా

వీక్షణం నవంబర్ 2011 సంచికలోని సంపాదకీయం 'మేధావులకు సకల జనుల సమ్మె పాఠాలు' చదివిన తరువాత ఈ వ్యాఖ్య అవసరం అని నాకు అనిపించింది. ఇది ప్రజల మధ్య వైరుధ్యం కాదు అనే మాట నిజం. కాని ఇది ప్రజలకూ, పాలకులకూ మధ్య వైరుధ్యం అనే మాట.. దాన్ని పరిష్కరించడం కోసం పోరాడుతున్నామనే మాట.. ఎంత వరకు నిజం? ప్రజలకూ, పాలకులకూ ఎల్లవేళలా, సర్వకాల సర్వావస్థలందూ ఉండే వైరుధ్యం – ఇది ఇవాల్టిది కాదు. దానిని పరిష్కరించే మార్గాలు మనకు అందరికీ తెలిసినవే. వాటి పరిష్కారం కోసం జరుగుతున్న

(మిగతా.. 78వ పేజీలో)

వీక్షణం నవంబర్ 2011 సంచికలో మతహింస బిల్లు – పూర్వాపరాలు వ్యాస రచయిత పేరు ***లతీఫ్ ఖాన్ మహమ్మద్*** *బదులు పొరపాటున మహమ్మద్ లతీఫ్ ఖాన్‌గా అచ్చయింది. గమనించగలరు. – సం.*

చిల్లర వర్తకానికి మాత్రమే కాదు, దేశానికే గొడ్డలిపెట్టు

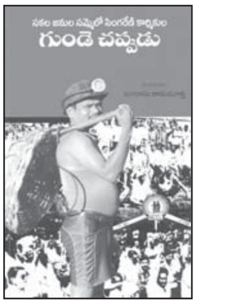
నవంబర్ 24న కేంద్ర ప్రభుత్వం చిల్లర వర్తకంలోకి విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడిని అనుమతించే కీలకమైన ప్రజావ్యతిరేక నిర్ణయం తీసుకుంది. అప్పటికే సమావేశంలో ఉన్న పార్లమెంటులో ప్రతిపక్షాలు తమ తమ రాజకీయ ప్రయోజనాల కొద్దీ ఈ నిర్ణయాన్ని వ్యతిరేకించగా, రెండు వారాల వివాదం తర్వాత చివరికి డిసెంబర్ 7న ప్రభుత్వం ఆ నిర్ణయాన్ని వెనక్కి తీసుకుంది. ఈ ఉదంతంలో వామపక్షాలు, భారతీయ జనతా పార్టీ, బహుజన సమాజ్ పార్టీ, సమాజ్‌వాది పార్టీ వంటి ప్రతిపక్ష పార్టీలు, ద్రవిడ మున్నేట్ర కళగం, తృణమూల్ కాంగ్రెస్ వంటి ప్రభుత్వ భాగస్వామ్య పక్షాలు కూడ విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడిని వ్యతిరేకించాయి. దేశ ప్రయోజనాలవైపు, ప్రజలవైపు నిలబడినట్టు నటించాయి. చర్చా క్రమంలో కూడ విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడిని ఆహ్వానించడంలో తమ స్థిర నిర్ణయంలో మార్పులేదని ప్రధానమంత్రి, ఇతర మంత్రులు, అధికారులు ఒకటికి రెండు సార్లు బహుళజాతిసంస్థలకు హామీ ఇచ్చారు. ప్రతిపక్షాల ఒత్తిడి మేరకే వెనక్కి తగ్గినట్టు నటించారు. ఈ ఉపసంహరణను ప్రకటిస్తూ ఆర్థిక మంత్రి ప్రణబ్ ముఖర్జీ డిసెంబర్ 7న లోక్‌సభలో చేసిన ప్రకటన ఈ నాటకం అసలు రంగును బయటపెట్టింది. “బహుళ బ్రాండ్ల చిల్లర వర్తకంలోకి 51 శాతం విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడిని అనుమతించాలనే నిర్ణయాన్ని భాగస్వామ్య పక్షాలన్నిటి మధ్య ఏకీభావం రూపొందేవరకూ నిలిపివేయదలచుకున్నాం” అని ఆయన ప్రకటించారు. అంటే ఈ ఉపసంహరణ సంపూర్ణం కాదు. కేవలం తాత్కాలిక నిలిపివేత మాత్రమే. భాగస్వాములందరినీ ఒప్పించి ఏకాభిప్రాయం సాధించిన తర్వాత ఈ నిర్ణయం ఆచరణలోకి వస్తుంది. బైటికి వదిలిన పామును ఇప్పటికి బుట్టలో పెట్టారు, అంతే, సమయం చూసుకుని మళ్లీ వదులుతారు. ఈ ప్రకటనలో ఏకాభిప్రాయం అనే మాట చాల ముఖ్యమైనది. ఇవాళ చిల్లర వర్తకంలో విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడిని వ్యతిరేకించినట్టు ప్రవర్తించిన రాజకీయ పక్షాలన్నిటికీ మొత్తంగా విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడి మీద, ప్రపంచీకరణ మీద వ్యతిరేకత లేదని, ఏకీభావమే ఉందని ప్రభుత్వానికి తెలుసు. ప్రపంచీకరణ తానులోని ఒక ముక్కకు ఇవాళ ఎందుకు వ్యతిరేకత తెలుపుతున్నారో తెలుసుకుని వారిని బుజ్జగించి కావలసిన ఏకీభావం సాధించగలమనే నమ్మకం కూడ పాలకపక్షానికి ఉంది. ఇవాళ లోక్‌సభలో విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడిని వ్యతిరేకించిన అన్ని పార్టీలూ రాష్ట్రాలలో అధికారానికి వచ్చాయి. కేంద్రంలో అధికారానికి వచ్చిన ఐక్యసంఘటనలలో భాగస్తులుగా ఉన్నాయి. ఆ సమయాలలో విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడి నిరాటంకంగానే దేశంలోకీ రాష్ట్రాలలోకీ ప్రవేశించింది. వీటిలో ఏ ఒక్క పార్టీ కూడ ఆ పరిణామాల్ని వ్యతిరేకించలేదు. కనుక ఇవాళ్టి వ్యతిరేకతకు నైతికతా లేదు, ఇవాళ్టి ఉపసంహరణ నిజమైన ఉపసంహరణా కాదు. మరి రెండు వారాల పాటు పార్లమెంటు స్తంభించిన రభస నాటకమేనా, ఆ నాటకం ఎందుకు ఆడవలసి వచ్చింది అనే ప్రశ్నలకు జవాబు తెలుసుకోవాలి. గత రెండు దశాబ్దాల ప్రపంచీకరణ విధానాలలో బహుశా అన్నిటికన్న దుర్మార్గమైనదీ, అన్నిటికన్న ఎక్కువ ప్రభావం వేయగలిగినదీ ఈ చిల్లరవర్తకంలోకి విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడి నిర్ణయం. ఇది వాల్‌మార్ట్, క్యారీఫోర్, మెట్రో, ఎహోల్డ్, టెస్కో వంటి బడా బహుళజాతిసంస్థల మహా అంగళ్లను తెరిచి, దేశవ్యాప్తంగా లక్షలాది చిల్లర దుకాణాలు మూతపడడానికి దారితీస్తుంది. కోట్లాది మంది ఉపాధి కొల్లగొడుతుంది. ఇవాళ కోట్లాది మంది రైతులు, స్థానిక, చిన్నతరహా సరుకుల ఉత్పత్తిదారులు తీరుస్తున్న మార్కెట్ అవసరాలను కబ్జా చేసి అటు ఉత్పత్తిదారుల బతుకునూ బుగ్గి చేస్తుంది. ఇటు వినియోగదారులకు మేలూ చేయదు. ఒక్క వాల్‌మార్ట్ రాక్షస అంగడి పదమూడు వందల చిన్న చిల్లర కిరాణా దుకాణాలను మింగివేస్తుందని, నాలుగువేల మంది జీవనోపాధి పోగొడుతుందని అధ్యయనాలు నిర్ధారించాయి. ఈ బహుళ జాతి సంస్థల దుకాణాలలో వచ్చే ప్రతి ఒక్క ఉద్యోగమూ కనీసం ఇరవై ఉద్యోగాలను తొలగించి వస్తుంది. భారత మార్కెట్ అతి పెద్దది గనుక ఈ మార్కెట్ లో ప్రవేశించడానికి ఇరవై సంవత్సరాలుగా అన్ని ప్రభుత్వాల మద్దతుతో బహుళ జాతి సంస్థలు ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాయి. ఆ ప్రయత్నాలు సంపూర్ణంగా విజయం సాధించలేదు. అందువల్ల, అసలు దేశంలో అమ్ముడయ్యే సరుకులన్నిటినీ తామే అమ్మాలని, ఈ దేశంలో సరుకుల కొనుగోలులో వచ్చే ప్రతి రూపాయీ తమకే దక్కాలనీ బహుళ జాతి సంస్థలు కోరుకుంటున్నాయి. ప్రపంచీకరణకు ముందు, 1992కి ముందు ఉన్న చట్టాల ప్రకారం అది అసాధ్యంగా ఉండేది. వలసపాలన అనుభవం వల్ల విదేశీ వ్యాపారులను, విదేశీ పెట్టుబడిని అనుమానంతో చూసిన భారత సమాజం ఆ పెట్టుబడి ప్రవేశం మీద న్యాయమైన ఆంక్షలు విధించింది. ఆ ఆంక్షలను కాగితాలకే పరిమితం చేసిన భారత పాలకవర్గాలు 1990లతర్వాత మరింత బరితెగించి ఆ ఆంక్షలను కాగితాల మీదినుంచి కూడ తొలగిస్తూ వచ్చాయి. విదేశీ సంపన్నులకు, బహుళ జాతి సంస్థలకు మన దేశ వనరులను, ముడిసరుకులను, మార్కెట్లను విచ్చలవిడిగా అప్పగిస్తూ వచ్చాయి. ఆ ‘జీ హుజూర్ జో హుకుం’ పరిణామాలలో భాగమే చిల్లర వర్తకంలోకి విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడిని అనుమతించాలనే ఆలోచన. ఒకే బ్రాండు సరుకుల అమ్మకాలలోకి విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడిని ఇదివరకే ఆమోదించిన పాలకులు ఇప్పుడు బహుళ బ్రాండుల సరుకుల వ్యాపారంలోకి అనుమతించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఈ మహా కుట్రలో కొన్ని పరిణామాలను ఆమోదించి, మరి కొన్నిటిని వ్యతిరేకించినంత మాత్రాన ఏమీ ప్రయోజనం లేదు. ‘కాలు పెట్టనిస్తాను గాని వేలు పెట్టనివ్వను’ అని గర్జించడం మేకపోతు గాంభీర్యం మాత్రమే. అది అమాయకులకు భ్రమ కలిగించవచ్చు గాని నిజమైన వ్యతిరేకత కాజాలదు. ఒకవైపు పార్లమెంటులో చిల్లర వర్తకంలోకి విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడిని వ్యతిరేకిస్తున్నట్టు నటిస్తున్న భాజపా అదే సమయంలో తన పాలన నడుస్తున్న గుజరాత్‌లో విదేశీ పెట్టుబడులను ఆకర్షించే సదస్సు జరిపింది. పార్లమెంటులో వ్యతిరేక ప్రసంగాలు చేసిన నోటితోనే సిపిఎం అగ్రనేతలు బైట తాము మొత్తంగా విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడులకు వ్యతిరేకం కాదనీ, నిర్దిష్టంగా ఆయా సందర్భాలను చూడాలనీ సన్నాయి నొక్కులు నొక్కారు. ఇక మిగతా పార్టీల అవకాశవాదాన్ని గురించి చెప్పనక్కరలేదు. ప్రపంచీకరణ తమ జీవితాలను, ఉపాధిని, అసలు దేశాన్ని ఎట్లా ధ్వంసం చేస్తున్నదో, చేయనున్నదో గుర్తించిన ప్రజలు లేచి నిలిచి పోరాడడం ఒక్కటే మార్గం. రక్షకులెవరూ లేరు, ప్రత్యామ్నాయమేదీ లేదు. అన్ని పాలకవర్గ పార్టీల మోసాన్నీ గుర్తించి ఎండగట్టి తమ పోరాటాన్ని తామే నిర్వహించడమే ఇవాళ ప్రజలకు మిగిలిన ఏకైక కర్తవ్యం. వీ

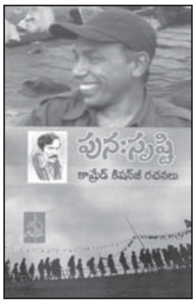
ప్రజల పాలన కాదనే రుజువులు అనేకం

రాష్ట్రంలో సాగుతున్న పరిణామాలను పైపైన పరిశీలించినా ఇది ప్రజాస్వామ్యం కాదనీ, ప్రజా ప్రాతినిధ్య పాలన కాదనీ, ప్రజల శ్రేయస్సు ఎంతమాత్రమూ పట్టని పాలకులే రాజ్యం చేస్తున్నారనీ, పాలకవర్గ ముఠాల మధ్య తగవుల్లో ప్రజల ప్రస్తావన వస్తున్నప్పటికీ అటయినా ఇటయినా ప్రజల అభ్యున్నతి కోరుకునే వారెవరూ లేరని రోజురోజూ రుజువవుతున్నది. మరొకపక్క ఈ పాలన పట్ల ప్రజలు విసిగిపోయి ఉన్నారనీ, ప్రత్యామ్నాయం కోరుకుంటున్నారనీ, తిరగబడుతున్నారనీ, ఎన్నికల్లోనైనా, మరొకప్పుడైనా నిస్సహాయ స్థితిలో గత్యంతరం లేక ఒక ముఠాను కాకపోతే మరొక ముఠాను బలపరుస్తున్నారనీ చూపడానికి కూడ ఎన్నో నిదర్శనాలు కనబడుతున్నాయి. గడిచిన నెలే చూసినా రాష్ట్ర చరిత్రలో ఇది ఒక ముఖ్యమైన సందర్భం. రెండు సంవత్సరాల కింద ఈ నెలలోనే రాష్ట్రంలోని గణనీయమైన జనాభాకు కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒక వాగ్దానం చేసింది. ఆ ప్రకటన తర్వాత రెండు వారాలు తిరగకుండానే ఆ వాగ్దానాన్ని అమలు చేయాలంటే విస్తృత చర్చలు అవసరమని ప్రకటించింది. రెండు సంవత్సరాలు గడిచినా ఆ వాగ్దానాన్నీ నెరవేర్చలేదు. ఆ చర్చలూ జరపలేదు. ప్రజల ఆకాంక్షల ప్రకటనల మీద ఉక్కుపాదం మోపింది. వేలాది మంది విద్యార్థుల మీద అక్రమ కేసులు బనాయించింది. తెరాస నాయకుడు డా. చెరకు సుధాకర్ మీద అత్యంత దుర్మార్గంగా జాతీయ భద్రతా చట్టాన్ని ప్రయోగించింది. మరొకవైపు ఈ నెలలోనే పాలకపక్షానికి పాలనార్హత లేదని అవిశ్వాస తీర్మానం తెచ్చిన ప్రతిపక్షం ఆ అనర్హతా కారణాలలో అతి ముఖ్యమైన కారణాలేవీ చేర్చలేదు. అధికార ప్రతిపక్షాల మధ్య ఒప్పందం కుదిరిన నాటకంలా అవిశ్వాస తీర్మానం ముగిసిపోయింది. ప్రజావ్యతిరేక పాలనా కార్యక్రమాలు సజావుగా సాగిపోతూనే ఉన్నాయి. వాటిని అడ్డుకోవడానికి ప్రతిపక్షాల ప్రయత్నమూ ఏమీ లేదు. అందుకే పాలకపక్షాల దుర్మార్గాన్నీ, ప్రతిపక్షాల నాటకాలనూ కూడ తోసిరాజంటూ ప్రజలు తమ పోరాటాలు తామే చేసుకుంటున్నారు. తమకు ఎవరు నాయకత్వం వహించినా వహించకపోయినా తిరుగుబాటు బాట చేపడుతున్నారు. మర్లపాడు ఇనుప ఖనిజం తవ్వకాలను అడ్డుకోవడంలోగాని, విశాఖ బాక్సైట్ తవ్వకాలను అడ్డుకోవడంలోగాని, తెలంగాణ ఆకాంక్షను ఆరిపోకుండా నిలిపి ఉంచడంలోగాని రాజకీయ పక్షాల పాత్రకన్న ప్రజల పాత్రే ఎక్కువ. అలా క్రమక్రమంగా రాజకీయ పక్షాల సాధికారతకు, విశ్వసనీయతకు బలమైన గండి పడుతున్నది. ఎప్పుడో రెండున్నర దశాబ్దాల వెనుక ఇంటినీ, జిల్లానూ రాష్ట్రాన్నీ వదిలిపోయిన ప్రత్యామ్నాయ ప్రజా రాజకీయాల నాయకుడి అంత్యక్రియలకు వేలాది మంది హాజరు కావడమే అందుకు తాజా నిదర్శనం. దానితోనే తెలిసేదేమంటే పాలకవర్గాల ప్రజాద్రోహం ఇలా ఎల్లకాలం కొనసాగదు. అది అంతిమంగా విస్ఫోటనకు, అంతర్యుద్ధానికి, విపరీత పర్యవసానాలకు దారి తీస్తుంది. ఆ పర్యవసానాలలో సమాజం చాల హింసాత్మకమైన మూల్యం చెల్లించవలసి వస్తుందని ప్రపంచ చరిత్ర ఎన్నోసార్లు చూపింది. బహుశా తెలుగు సమాజం ఆ చరిత్రపాఠాన్నే పునర్లిఖించవలసి వస్తుందేమోనని ఈ పరిణామాలు హెచ్చరిస్తున్నాయి. వీ

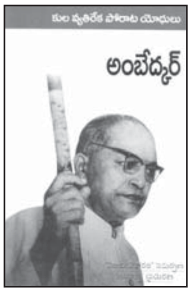
ఇది విప్లవాల కాలమేనా?

తెహ్రీర్ స్క్వేర్ నుంచి ఆక్యుపై వాల్‌స్ట్రీట్ దాకా సాగిన ఉద్యమాల గురించి, ఏడాది పొడుగునా యూరప్‌లో సాగిన ఆర్థిక సంక్షోభాలను గురించి, వాటి ఫలితంగా ప్రపంచమంతటా జరిగిన పరిణామాల గురించి గడిచిపోయిన 2011 సంవత్సర సింహావలోకనాలన్నీ రాస్తున్నాయి. పాలనా వ్యవస్థలు, ఆర్థిక వ్యవస్థలు కుప్పకూలిపోవడం, సంక్షోభాల బారిన పడడం, విశాల ప్రజారాశులు తమ తోచిన వీలైన పద్ధతులలో వ్యవస్థను ధిక్కరించే పోరాటాలు చేస్తుండడం ఈ సంవత్సరమంతా కనబడింది. ఒకరకంగా ఇది ప్రగతిశీల ఆలోచనాపరులకు ఆశావహ సంవత్సరం. వెనుకబడిన, మతఛాందస సమాజాల నుంచి అత్యాధునిక సామ్రాజ్యవాద మహానగరాల దాకా ప్రజాచైతన్య వెల్లువ కనిపించిన సంవత్సరం. దొరికిన అద్భుతమైన అవకాశాలను వినియోగించుకోగల స్థితిలో తాము లేకపోవడమూ, తమ మధ్య అవసరమైన ఐక్యత రాకపోవడమూ, తమ నాయకులు అనేకమందిని కోల్పోవడమూ ప్రజాశక్తులకు నిరాశా హేతువులే కావచ్చు. కాని తమ శక్తి సామర్థ్యాల స్థితి ఏదైనా భౌతిక పరిస్థితులు మాత్రం రోజురోజుకూ తమకు అనుకూలంగా మారుతున్నాయని గొప్ప ఆశనూ, ప్రోత్సాహాన్నీ ఇచ్చిన సంవత్సరం అది. ఈ సందర్భంలో ఇద్దరు ప్రభావశీల మార్క్సిస్టు మేధావులు ఈ సంవత్సరం గురించి చేసిన విశ్లేషణలు అంతర్జాతీయ పరిస్థితికి మాత్రమే కాదు, ప్రపంచవ్యాపిత సామాజిక స్థితికి అద్దం పడతాయి. తొంబై నాలుగు సంవత్సరాల వయసులో సామాజిక పరివర్తన గురించి ఆలోచిస్తున్న, రాస్తున్న బ్రిటిష్ మార్క్సిస్టు చరిత్రకారుడు ఎరిక్ హాబ్స్‌బామ్ "మళ్లీ ఒకసారి ప్రజలు వీథుల్లోకి దిగడం, ప్రదర్శనలు జరపడం, ప్రభుత్వాలను కూలదోయడం సాధ్యమేనని చూస్తుంటే మహా ఆనందం కలిగింది. నేను గొప్ప ఉత్సాహాన్నీ, ఉపశమనాన్నీ పొందాను. ఇవాళ జరిగే విప్లవాలు కొంతవరకు ఇలానే ఉంటాయి. ఈ సంవత్సరపు విప్లవాలు సరిగ్గా 1848ని గుర్తుకు తెచ్చాయి. ఆ సంవత్సరం యూరప్‌లో ఒక దేశంలో మొదలయిన విప్లవాలు క్రమక్రమంగా మొత్తం ఖండాన్నే ముంచెత్తాయి. తర్వాత రెండు సంవత్సరాలకు చూస్తే అవి ఓడిపోయినట్టు అనిపించింది. కాని, దీర్ఘకాలికంగా చూస్తే అది ఓటమి కాదు" అన్నారు. 2011 సామాజిక కల్లోలాలు పాలకవర్గాలలో, సామ్రాజ్యవాదులలో ఎటువంటి నిరాశానిస్పృహలను వ్యాపింపజేశాయో వివరంగా విశ్లేషించిన మార్క్సిస్టు సామాజిక శాస్త్రవేత్త జేమ్స్ పెట్రాస్ 2012లో ఆర్థిక సంక్షోభం యూరప్ నుంచి అమెరికా నుంచి ఆసియా నుంచి ఆఫ్రికా నుంచి లాటిన్ అమెరికా దాకా విస్తరిస్తుందనీ, ఇది కీలకమైన మలుపు తిరిగే సంవత్సరం అవుతుందనీ అన్నారు. "ఈ సంక్షోభం నిజంగా విశ్వవ్యాప్తమైనది. ఈ సంక్షోభాన్ని తొలగించడానికి జరిగే ప్రయత్నాలన్నిటినీ సామ్రాజ్యవాదుల మధ్య జరిగే యుద్ధాలూ, వలస యుద్ధాలూ దెబ్బతీస్తాయి. ఈ సంక్షోభానికి ప్రతిస్పందనగా, ప్రజా ఉద్యమాలు తలెత్తుతాయి. అవి నిరసనల దశనూ, తిరుగుబాట్ల దశనూ దాటి సామాజిక విప్లవాలుగా ఎదుగుతాయనీ, రాజ్యాధికారాన్ని సాధిస్తాయనీ ఆశించవచ్చు" అన్నారు. ప్రపంచ పరిణామాలను జాగ్రత్తగా నిశితంగా పరిశీలించేవారెవరయినా హాబ్స్‌బామ్, పెట్రాస్‌ల విశ్లేషణలతో ఏకీభవించకతప్పదు. అయితే, పెంపొందుతున్న అద్భుతమైన భౌతిక పరిస్థితిని చేజిక్కించుకుని లక్ష్యానికి చేరువ కావడానికి స్వీయమానసికశక్తుల, ప్రజాశక్తుల సంకల్పమూ, ప్రయత్నమూ, శక్తిసామర్థ్యాల ఉన్నతీకరణా అత్యవసరం. వీ

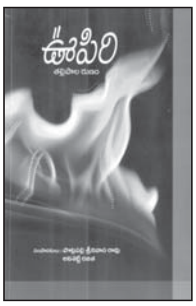
- **సకల జనుల సమ్మెలో సింగరేణి కార్మికుల గుండె చప్పుడు** – సంకలనం : మాదాసు రామమూర్తి – మల్లెపల్లి రాజం మెమోరియల్ ట్రస్ట్, హైదరాబాద్; మయూర్ పబ్లికేషన్స్, మంచిర్యాల; అక్షర ఫౌండేషన్, గోదావరిఖని; తెలంగాణ అవేర్‌నెస్ ఫోరం, గోదావరి ఖని ప్రచురణ – 128 పేజీలు, 1/8 డెమీ, రు : 50, ప్రతులకు : తెలంగాణలోని అన్ని ప్రధాన బుక్‌షాప్‌లలో
- **పలుకుబడి** – తెలిదేవర భానుమూర్తి – లిఖిత ప్రెస్ – 169 పేజీలు, 1/8 డెమీ, రు : 100, ప్రతులకు : లిఖిత ప్రెస్, ఎచ్.ఐ.జి. –2, బ్లాక్ – 12, ఫ్లాట్ – 1, బాగ్‌లింగంపల్లి, హైదరాబాద్ – 500 044; రాష్ట్రంలోని అన్ని పెద్ద పుస్తకాల షాపుల్లో
- **పునఃసృష్టి** – కామ్రేడ్ కిషన్‌జీ రచనలు – విప్లవ రచయితల సంఘం – 37 పేజీలు, 1/8 డెమీ, రు : 15, ప్రతులకు : దిశ బుక్‌హౌస్, చిక్కడపల్లి, హైదరాబాద్
- **కుల వ్యతిరేక పోరాట యోధులు – పెరియార్** – రమణమూర్తి – విజయవిహారం సమర్పణ, జనహర్ష ప్రచురణ – 34 పేజీలు, 1/10 డెమీ, రు : 10
- **కుల వ్యతిరేక పోరాట యోధులు – అంబేద్కర్** – రమణమూర్తి – విజయవిహారం సమర్పణ, జనహర్ష ప్రచురణ – 46 పేజీలు, 1/10 డెమీ, రు : 10

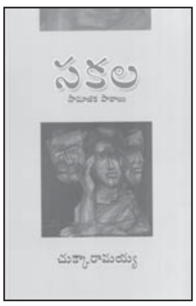
పై రెండు ప్రతులకు : జనహర్ష పబ్లిషర్స్ ప్రై. లి., 3–8–347, మన్సూరాబాద్, చంద్రపురికాలనీ, ఎల్.బి.నగర్, హైదరాబాద్ – 500 074, ఫోన్ : 24026053, సెల్ : 9848019076

- **తెలంగాణ చరిత్ర – చరిత్ర మరచిన ఓరుగల్లు ఉద్యమ కెరటం బత్తిని మొగిలయ్య గౌడ్** – కట్టగాని రవీందర్ – కట్టగాని కొమురయ్య గౌడ్ మెమోరియల్ ఫౌండేషన్ – 156 పేజీలు, 1/8 డెమీ, రు : 60, ప్రతులకు : కట్టగాని సూర్యతేజ గౌడ్, 2–4–1111, మొదటి అంతస్తు, గోకుల్‌నగర్, హనుమకొండ, వరంగల్ – 506 001; తెలంగాణ స్టేట్; మొబైల్ : 9849412782; అన్ని ప్రముఖ పుస్తక షాపుల్లో
- **ఊపిరి** – తల్లిపాల రుణం – సంపాదకులు : పొట్లపల్లి శ్రీనివాసరావు, అనిశెట్టి రజిత – వరంగల్ రచయితల ఐక్య వైదిక – 344 పేజీలు, 1/8 డెమీ
- **సకల** – సామాజిక పాఠాలు – చుక్కా రామయ్య – అడుగు జాడలు పబ్లికేషన్స్ – 244 పేజీలు, 1/8 డెమీ, రు : 125

పై రెండు ప్రతులకు : జూలూరు గౌరీశంకర్, 1–8–702/33/20ఎ, పద్మాకాలనీ, నల్లకుంట, హైదరాబాద్ – 500 044

- **అనంతాకాశం** – అనువాద కథల సంపుటి – గోవిందరాజు రామకృష్ణారావు – 140 పేజీలు, 1/8 డెమీ, రు : 60, ప్రతులకు : పాలపిట్ట బుక్స్, 16–11–20/6/1/1, 403, విజయసాయి రెసిడెన్సీ, సలీంనగర్, మలక్‌పేట్, హైదరాబాద్ – 500 036. ఫోన్ : 040 – 27678430, 9848787284, palapittabooks@gmail.com
- **మన పాత్రికేయ వెలుగులు** – తెలుగు పత్రికా రంగ వైతాళికులు, కీర్తిశేషులు, ప్రముఖులు – వయోధిక పాత్రికేయ సంఘం – 214 పేజీలు, 1/4 క్రౌన్, రు : 400, ప్రతులకు : వయోధిక పాత్రికేయ సంఘం, ప్లాట్ నెం. 24, జర్నలిస్టుల కాలనీ, రోడ్ నెం. 3, బంజారాహిల్స్, హైదరాబాద్ – 500 034

పాత్రికేయుల భద్రతకు చట్టం

విధినిర్వహణలో ఉన్న పాత్రికేయుల భద్రతకోసం జాతీయ స్థాయిలో ప్రత్యేక చట్టాన్ని తీసుకురావాలని ఇండియన్ జర్నలిస్టు యూనియన్ (ఐజెయు) డిమాండ్ చేసింది. హైదరాబాద్‌లో మూడు రోజుల పాటు జరిగిన ఐజెయు జాతీయ సదస్సులో ఆమోదించిన పలు తీర్మానాలను నవంబర్ 28న విలేకరుల సమావేశంలో ఐజెయు జాతీయ అధ్యక్షుడు ఎస్.ఎన్. సిన్హా, సెక్రెటరీ జనరల్ దేవులపల్లి అమర్, కోశాధికారి సబినా ఇంద్రజిత్, మాజీ సెక్రెటరీ జనరల్ కె. శ్రీనివాస్‌రెడ్డి వెల్లడించారు. 1992 నుంచి ఇప్పటి వరకు దేశవ్యాప్తంగా 47 మంది జర్నలిస్టులు హత్యకు గురయ్యారన్నారు.

వీగిపోయిన అవిశ్వాసం

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పై ప్రతిపక్షాలు పెట్టిన అవిశ్వాసం వీగిపోయింది. అవిశ్వాస తీర్మాన సందర్భంగా ఓటింగ్‌కు 282 మంది శాసన సభ్యులు హాజరయ్యారు. అవిశ్వాసానికి వ్యతిరేకంగా 160 ఓట్లు రాగా , అవిశ్వాసానికి మద్దతుగా 122 ఓట్లు వచ్చాయి. ప్రభుత్వం పై అవిశ్వాస తీర్మానం వీగిపోయింది.

సీనియర్ జర్నలిస్ట్ నళినీ రంజన్ మృతి

సీనియర్ జర్నలిస్ట్ నళినీ రంజన్ (66) డిసెంబర్ 5 సాయంత్రం గుండెపోటుతో చనిపోయారు. గుంటూరు జిల్లాకు చెందిన నళినీ రంజన్ 1959లో విశాలాంధ్ర దిన పత్రికలో సబ్ ఎడిటర్‌గా ఉద్యోగ జీవితాన్ని ప్రారంభించారు. ఆ తరువాత ఈనాడు, ఆంధ్రజ్యోతి దిన పత్రికల్లో పనిచేశారు.

సినీ దర్శకుడు వరప్రసాద్ మృతి

సినీ నిర్మాత, దర్శకుడు, రచయిత కందుల వరప్రసాద్ (85) డిసెంబర్ 4 రాత్రి కృష్ణా జిల్లా తిరువూరులో మృతిచెందారు. ఆయన పలు సినిమాలకు నిర్మాతగా, దర్శకుడిగా పనిచేశారు. సినీరంగంతోపాటు సామాజిక సేవాకార్యక్రమాలలోనూ ముందున్నారు.

చెరుకు సుధాకర్ నిర్బంధం చెల్లదు

జాతీయ భద్రతా చట్టం (నాసా) కింద టిఆర్ఎస్ పోలిట్ బ్యూరో సభ్యుడు డా. చెరుకు సుధాకర్‌ను నిర్బంధించడాన్ని ఆమోదిస్తూ ప్రభుత్వం జారీచేసిన ఉత్తర్వులు చెల్లవని డిసెంబర్ 8న హైకోర్టు ఆదేశించింది. ఈ మేరకు ప్రభుత్వం జారీచేసిన 2 జి.ఒలను జస్టిస్ ఎ. గోపాల్ రెడ్డి, జస్టిస్ ఆర్. కాంతారావులతో కూడిన డివిజన్ బెంచ్ కొట్టేసింది. ఈ నేపథ్యంలో ఆయన విడుదలయ్యారు.

టైగర్ జోన్‌కోసం

ఆదిలాబాద్ జిల్లాలోని కవ్వాల్ అభయారణ్యాన్ని దేశంలో 41వ టైగర్ జోన్ ప్రాజెక్ట్‌గా కేంద్రం ప్రకటించింది. 892 చదరపు కిలోమీటర్ల మేర విస్తరించి ఉన్న ఈ అభయారణ్యాన్ని రు. 45 కోట్లతో అభివృద్ధి చేసేందుకు చర్యలు చేపట్టింది. టైగర్‌జోన్ కింద జన్నారం, తాళ్లపేట, కడెం, పెంబి, తిరియాని, బిర్సాయిపేట, ఉట్నూర్ అటవీ రెంజ్ పరిధుల్లోని నలభై గ్రామాలను రెండు దశల్లో ఖాళీ చేయించాలని అధికారులు నిర్ణయించారు. అక్కడి గిరిజనులు టైగర్ ప్రాజెక్ట్‌ను రద్దుచేసేదాకా పోరాడుతామని అంటున్నారు.

తెలంగాణలో హక్కుల ఉల్లంఘన

అంతర్జాతీయ మానవ హక్కుల దినోత్సవం సందర్భంగా డిసెంబర్ 10న మానవ హక్కుల వేదిక ఆధ్వర్యంలో తెలంగాణలో హక్కుల ఉల్లంఘన అన్న అంశంపై సదస్సు జరిగింది. తెలంగాణలో ప్రభుత్వం హక్కుల ఉల్లంఘనకు పాల్పడుతోందని, దీనికి వ్యతిరేకంగా ప్రజలు ఉద్యమించాలని పలువురు వక్తలు పిలుపునిచ్చారు. ఈ సదస్సుకు ఎస్. జీవన్‌కుమార్ అధ్యక్షత వహించగా మల్లేపల్లి లక్ష్మయ్య, మాధవరావు తదితరులు ప్రసంగించారు.

గ్రీన్‌హంట్‌లో భాగమే కిషన్‌జీ హత్య

మావోయిస్టు పార్టీ కేంద్ర కమిటీ సభ్యుడు మల్లోజుల కోటేశ్వర రావు (కిషన్‌జీ) సంస్మరణ సభ డిసెంబర్ 12న సాయంత్రం ఆరు గంటలకు సుందరయ్య విజ్ఞానకేంద్రంలో జరిగింది. ఈ సభలో చిలుకా చంద్రశేఖర్, జి.వి. చలపతిరావు, మద్ది వెంకట్ రెడ్డి, ఉసా, గంటి ప్రసాదం, పద్మకుమారి జి. కళ్యాణరావు, వరవరరావులు ప్రసంగించారు. కిషన్‌జీ బూటకపు ఎన్‌కౌంటర్‌ను ఖండించారు. అరుణోదయ విమల, సంధ్య, దప్పు రమేశ్, చైతన్య మహిళా సంఘం, అరుణోదయ సాంస్కృతిక సమాఖ్య, మార్పు కళామండలి తదితర కళాబృందాల కళాకారులు పాటలు పాడారు.

ప్రజానాట్యమండలి నూతన కమిటీ

తిరుపతిలో జరిగిన రాష్ట్ర ప్రజానాట్యమండలి ఎనిమిదో రాష్ట్ర మహాసభల్లో నూతన కమిటీని ఎన్నుకున్నారు. ఆ కమిటీని గౌరవాధ్యక్షుడు పులి సాంబశివరావు ప్రకటించారు. రాష్ట్ర అధ్యక్షుడిగా పి. చంద్రనాయక్, ఉపాధ్యక్షులుగా కె. స్వామి, బి. జగన్, వి. నాగరాజు, కె. అప్పారావు, ప్రధాన కార్యదర్శిగా పల్లె నర్సింహులు, సహాయ కార్యదర్శులుగా నిస్సార్, వై. కొండలరావు, ఎ. రామారావు, జాని, కోశాధికారిగా పి. నళిని, 71 మంది కౌన్సిల్ సభ్యులు, 21 మంది కార్యవర్గ సభ్యులను ఎన్నుకున్నట్లు తెలిపారు.

మల్లెమాల మృతి

మల్లెమాలగా ప్రసిద్దుడైన చిత్ర దర్శకుడు ఎం.ఎస్. రెడ్డి (87) డిసెంబర్ 11న హైదరాబాద్‌లోని తన స్వగృహంలో మరణించారు. ఆయన పలు సినిమాలు నిర్మించారు. ఆయన సినిమాల్లోనూ నటించారు. సినిమా రంగానికి అనేక సేవలు అందించారు. ఆయన 'మల్లెమాల రామాయణం', 'వృషభ పురాణం', 'నిత్య సత్యాలు', 'తేనెటీగలు', 'మంచుముత్యాలు', 'అక్షర శిల్పాలు', 'ఎందరో మహానుబావులు', 'వాడని మల్లెలు' వంటి పద్య, గద్య పుస్తకాలు వెలువరించారు.

75 ఏళ్ల దళిత రాజకీయాలు

ప్రధాన రాజకీయ పార్టీల్లో దళిత, గిరిజన వర్గాలకు పదవులు లభించినా ఎదగనీయకుండా అణిచివేస్తున్నారని దళిత నేతలు ఆందోళన వ్యక్తంచేశారు. అంబేద్కర్ కోరుకున్నట్లుగా చట్టసభల్లో దళిత వర్గాల ప్రాతినిధ్యం పెరిగి రాజకీయ సాధికారత వచ్చినప్పుడే అణిచివేతలను ధీటుగా ఎదుర్కోగలమని నేతలు అభిప్రాయపడ్డారు. డిసెంబర్ 17, 18 తేదీల్లో రెండు రోజులపాటు 75 ఏళ్ల దళిత రాజకీయాలు అన్న అంశంపై జాతీయ సమావేశం జరిగింది. ఆర్‌పిఐ అధ్యక్షుడు బొజ్జాతారకం అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ సమావేశంలో ప్రధాన రాజకీయ పార్టీలకు చెందిన ముఖ్యనేతలు, దళిత మేధావులు పాల్గొన్నారు.

జీవిత ఖైదీల విడుదల

వచ్చే గణతంత్ర దినోత్సవంనాడు అర్హులయిన వారికి రిమిషన్ ఇచ్చి క్షమాభిక్షతో జీవిత, జీవితేతర శిక్ష అనుభవిస్తున్న ఖైదీలను విడుదల చేయాలని మావోయిస్టు, జనశక్తి పార్టీల రాజకీయ ఖైదీలు ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేశారు. చర్లపల్లి కేంద్ర కారాగారంతో పాటు ఓపెన్ జైలులో డిసెంబర్ 17న ఒక రోజు నిరహార దీక్ష చేశారు. వీ

దేశవ్యాప్తంగా అనేక సామాజిక వర్గాలు అనేక కారణాలతో సాగిస్తున్న ఉద్యమాల మీద పాలకులు అమలుచేస్తున్న దమనకాండ నేపథ్యంలో ఆ పరిణామాలను ఎలా అర్థం చేసుకోవాలో వివరిస్తున్నారు **ఎడ్ల పోచయ్య**

ప్రజా ఉద్యమాలు - పాలకుల స్పందన

ఇవాళ దేశంలో ఏదో ఒక ప్రాంతంలో, ఏదో ఒక ప్రజా సమూహం, ఏదో ఒక సమస్య మీద ఆందోళనకు దిగకుండా క్షణం కూడ గడవడం లేదు. ఏ రోజున ఏ క్షణాన పరిశీలించినా దేశ జనాభాలో అత్యధికులు ఏదో ఒక సమస్యపై ఆందోళన చెందుతూ ఉండడం, వారిలో కొందరైనా ఆ ఆందోళనను బహిరంగంగా వ్యక్తీకరిస్తూ ఉండడం కనబడుతున్నది. వాటి పట్ల ప్రభుత్వాల ప్రతిస్పందన ఆ సమస్యలను పరిష్కరించి, ఆ ఆందోళలను చల్లార్చేదిగా కాక, హింస, బలప్రయోగాల ద్వారా అణచివేసేదిగా ఉండడంతో ఈ ఆందోళనలలో కొన్ని తీవ్రతరంగా, హింసాత్మకంగా కూడ మారుతున్నాయి. వేలాది పత్రికలూ, వందలాది ఇరవై నాలుగు గంటల వార్తావాహినులూ కూడ పట్టుకోలేనంత పెద్ద ఎత్తున ఈ ప్రజాందోళనలు సాగుతున్నాయి. నిజానికి ఆ పత్రికల, టెలివిజన్ ఛానళ్ల యాజమాన్యాలకు ఈ ప్రజా ఆందోళనలను పట్టించుకోవాలనే కోరిక ఏమీ లేదు. ఆ కదలికలకు ప్రచారం ఇవ్వగూడదనే అభిప్రాయమే ఉంది. కాని వినక, వినిపించక తప్పని, నిత్యమూ వెలువడుతున్న వార్తలు అవే. ప్రజా ఆకాంక్షల పట్ల గౌరవంతో కాకపోయినా, సంచలనం కోసమో, ప్రజాదరణ కోసమో అయినా ఆ ప్రజాందోళనలకు పత్రికలలో, ఛానళ్లలో స్థానం దొరుకుతున్నది. మొత్తంగా జరుగుతున్న ప్రజాందోళనలలో ఇలా పత్రికలకూ ఛానళ్లకూ ఎక్కుతున్నవి సగం కూడ ఉండకపోవచ్చు. అవి కూడ హింసాత్మకంగా మారినప్పుడో, ప్రజల ప్రాణనష్టం, ఆస్తినష్టం సంభవించినప్పుడో, ప్రజా జీవితం స్తంభించినప్పుడో మాత్రమే అరకొరగా ప్రచారంలోకి వస్తున్నాయి. ఆ అసమగ్ర చిత్రణను బట్టి చూసినా దేశమంతా ఎంతగా అగ్నిపర్వతంగా ఉన్నదో, బద్దలు కావడానికి సిద్ధంగా ఉన్నదో తెలుస్తుంది.

ఇలా ప్రజాందోళనలను కొద్దో గొప్పో ప్రాచుర్యానికి తెస్తున్న ఈ ప్రచార మాధ్యమాల దృష్టి కోణంతో కూడ ఒక సమస్య ఉంది. ఈ ప్రచార మాధ్యమాలకు మాత్రమే గాక, మామూలుగానే పరిశీలకులెవరికైనా ఘటనలే కనబడతాయి గాని క్రమాలు కనబడవు. ఘటనల గురించే మాట్లాడడం జరుగుతుంది గాని ఆ ఘటనకు దారితీసిన, ఆ ఘటన తర్వాత కొనసాగే క్రమాల గురించి చర్చ ఉండదు. ఎక్కువలో ఎక్కువ ఆ ఘటనకు తక్షణ కారణాల గురించీ, తక్షణ ప్రతిస్పందనల గురించీ చర్చ జరగవచ్చు గాని అంతకు మించిన సుదీర్ఘ, విశాల పరిణామాల గురించి చర్చ ఉండదు. ప్రజలకు సమస్య ఉండడమూ, ఆ సమస్య మీద ప్రజలలో ఆందోళన రగుల్కొనడమూ వార్త కావడం లేదు, ఆ ఆందోళన బహిరంగంగా వ్యక్తమయినప్పుడు మాత్రమే కొంతవరకు వార్త అవుతున్నది. ఆ ఆందోళన మీద ప్రభుత్వ బలగాలు హింసను ప్రయోగించినప్పుడు, ప్రజలు ప్రతిఘటనకు పూనుకున్నప్పుడు మరికాస్త పెద్ద వార్త అవుతున్నది. మర్నాటికల్లా అది మరపుకు కూడ గురవుతున్నది. ఆ ఆందోళనే మరొక సంచలనాత్మక ఘటనగా మారేదాక అలా విస్మృతిలోనే ఉండి పోతున్నది.

ఇలా క్రమం గురించి కాక ఘటన గురించి మాత్రమే పట్టించుకోవడం సాధారణంగానే మానవ గ్రహణేంద్రియాల సమస్య. మానవ గ్రహణేంద్రియాలు - కన్ను, ముక్కు, చెవి, నాలుక, చర్మం - ఘటనలనే, ఆకస్మికంగా జరిగినట్టు కనిపించే గుణాత్మకమైన మార్పునే గుర్తించగలవు గాని లోలోపల మెల్లమెల్లగా సాగే క్రమాన్ని గుర్తించ జాలవు. నీరు వందో డిగ్రీ దగ్గర ఆవిరి కావడమే కనబడుతుంది గాని ఆ వంద డిగ్రీల వరకు సాగివచ్చే క్రమం గుర్తించదగినట్టుగా కనబడదు.

ఘటనల వెనుక ఉండే నేపథ్యాన్నీ, ఘటనల మధ్య ఉండే కార్యకారణ సంబంధాన్నీ, వాటి చరిత్రనూ తెలుసుకోవడానికి హేతుబద్ధ జ్ఞానమూ, భావనీకరించగలిగిన అవగాహనా కావలసి వస్తుంది. అవి లేని మనుషులను తయారు చేయడమే ఇవాళ పాలకవర్గ భావజాలం పని. ఆ పాలకవర్గ భావజాల ప్రచారసాధనాలు తప్పనిసరిగా క్రమాలతో, నేపథ్యంతో, చరిత్రతో, కార్యకారణ సంబంధాలతో పనిలేదన్నట్టుగా ఉత్తి ఘటనలనే ఎత్తి చూపుతాయి. ఆ ఘటనలకు ఒకదానితో మరొకదానికి సంబంధం లేనట్టు చూపుతాయి. ఆ ఘటన యాధృచ్ఛికమైనదన్నట్టు చూపుతాయి. నిన్న జరిగిన ఘటనను మరచిపోయినట్టు, ఇవాళ్టి ఘటన దానికదిగా కొత్తదయినట్టూ చూపుతాయి. ఆ ఘటన చిత్రణలో కూడ మౌలికమైన మానవ సమస్యలకు, ఆకాంక్షలకు, ఉద్వేగాలకు స్థానం ఇవ్వకుండా, వాటికన్న ఎక్కువగా హింసాహింసల వంటి ఇతర అనుబంధ అంశాలమీదనే చర్చ జరుగుతుంది.

అలా పక్కదారి పట్టించదలచుకున్న ప్రచారసాధనాలలోనే ఇవాళ దేశంలో అసంఖ్యాకమైన ప్రజాందోళనల ఘటనలు కనబడుతున్నాయి. ఇన్నిన్ని ఘటనలు జరగడం యాధృచ్ఛికం కాదు. వాటి మధ్య ఏదో సంబంధం, వాటి వెనుక గుర్తించదగిన నేపథ్యం, వాటికి ప్రత్యేకమైన చరిత్ర ఉండే ఉంటాయి. ఇప్పటికయినా బుద్ధిజీవులు ఈ లక్షలాది ఘటనల వెనుక క్రమాన్నీ, కార్యకారణ సంబంధాలనూ, వాటి గతాన్నీ, వాటి పర్యవసానాలనూ గుర్తించవలసి ఉంది.

ప్రపంచ ప్రఖ్యాత నవలాకారుడు వి ఎస్ నయిపాల్ 1988-90 మధ్య భారతదేశంలో పర్యటించి, 1990లో 'ఇండియా: ఎ మిలియన్ మ్యుటినీస్ నౌ' (లక్షలాది తిరుగుబాట్ల వర్తమాన భారతదేశం) అనే పుస్తకం ప్రచురించాడు. ఆయన ఇతరంగా అంగీకరించలేని అభిప్రాయాలు ఎన్నో ప్రకటించినప్పటికీ, ఈ పుస్తకంలో భారత సమాజం ఎంత సంక్షుభితంగా ఉన్నదో చూపడానికి ప్రయత్నించాడు. బ్రిటిష్

వారిని వెళ్లగొట్టి సంపాదించుకున్న స్వాతంత్ర్యం ఒక రకమైన విప్లవమనీ, ఆ విప్లవం లోపల దాగిన అనేక విప్లవాలు ఇప్పుడు బయట పడుతున్నాయనీ ఆయన అన్నాడు. "సుదీర్ఘ కాలంగా నిద్రాణంగా ఉన్న మతం, కులం తెగ వంటి విచ్ఛిన్నకర ప్రత్యేకతలెన్నో ఇప్పుడు బయట పడి ముఠాతత్వాన్ని పెంచుతున్నాయి" అనీ, తత్ఫలితంగా "ముఠా, మత, ప్రాంత అతివాదాల వంటి ఇరవై రకాల బృంద అతివాదాల" మద్దతుతో "భారతదేశం లక్షలాది చిన్న తిరుగుబాట్ల దేశం"గా మారిందనీ ఆయన అన్నాడు. ఇంతకాలం విదేశీ పాలన వల్లనో, దారిద్ర్యం వల్లనో, అవకాశాల లేమి వల్లనో, నిస్సహాయత వల్లనో అణగిపోయిన ప్రత్యేకతలు ఇవాళ వెలికిరావడానికి పెనుగులాడుతున్నాయని ఆయన అన్నాడు. ఆ మాట రాసి ఇరవై ఏళ్లు గడిచాక ఆ "లక్షలాది తిరుగుబాట్లు" తగ్గలేదు సరిగదా, కోట్లాది తిరుగుబాట్లుగా మారాయి. మొత్తంగా నయిపాల్ విశ్లేషణతో ఏకీభవించలేకపోయినా ఇవాళ దేశంలో అశేష ప్రజానీకం తమ అస్తిత్వం కోసం, జీవనం కోసం, జీవన భద్రత కోసం, అభివృద్ధి కోసం పెనుగులాట సాగిస్తున్నదని ఆ పెనుగులాట అసంఖ్యాక, ఊహాతీత రూపాలు తీసుకుంటున్నదనీ మాత్రం అంగీకరించవచ్చు.

నిజానికి ఇటువంటి పెనుగులాట జరగడమే ఒక అద్భుతమైన విషయం. సమాజం నిలువనీరు లాగ లేదనీ, ప్రవాహంగా మారడానికి ప్రయత్నిస్తున్నదనీ, మారుతున్నదనీ ఈ పెనుగులాట చూపెడుతున్నది. ఇటువంటి పెనుగులాట యూరప్ లో పదిహేనో శతాబ్దం నుంచి పందొమ్మిదో శతాబ్దం దాకా జరిగి అక్కడ సమాజం కదలబారింది. బూర్జువా ప్రజాస్వామిక విప్లవాలు జరిగాయి, రాజరికాలు, భూస్వామ్య బంధనాలు కూలిపోయాయి. సామాజిక జీవితంలో, ఆలోచనలలో కొత్తగాలులు వీచాయి. భారత సమాజంలో మాత్రం ఇటువంటి పెనుగులాట జరగడానికే అనేక సామాజిక, చారిత్రక, ఆర్థిక, రాజకీయ, సాంస్కృతిక అవరోధాలున్నాయి. ఆ అవరోధాల మధ్యనే దేశం లక్షలాది, కోట్లాది తిరుగుబాట్లకు నిలయంగా ఉన్నదంటే ఇక్కడ కూడ ఒక గొప్ప సామాజిక ప్రయోగం జరుగుతున్నదన్నమాట. ఒక మథనం జరుగుతున్నదన్నమాట. ఈ సామాజిక ప్రయోగాన్ని ఎంత సమగ్రంగా అర్థం చేసుకోగలిగితే, ఆ సామాజిక ప్రయోగాన్ని అడ్డుకోవడానికి పాలకవర్గాలు చేస్తున్న ప్రయత్నాలను గుర్తించగలిగితే, ఆ అవరోధాల పట్ల, పాలకవర్గాల ప్రయత్నాల పట్ల అంత పెద్ద ఎత్తున వ్యతిరేకత సాధ్యమవుతుంది.

అసలు ఈ ప్రజా ఉద్యమాలు ఇంత పెద్ద ఎత్తున ఎందుకు తలెత్తుతున్నాయో, వాటి మధ్య అంతస్సూత్రం ఏమిటో గుర్తించడం మొట్టమొదటి పని. ప్రజల కోరికలు, ఆకాంక్షలు, విన్నపాలు, నిరసనలు, కదలికలు, సంఘటిత కార్యాచరణలు, ఆందోళనలు, పోరాటాలు, ప్రతిఘటనలు, ఉద్యమాలు – ఇలా ఈ ప్రజాఉద్యమాలు అనేక రూపాలలో ఉన్నాయి, ఉంటున్నాయి. ఇవన్నీ ఒకే ప్రాంతంలో ఒకే స్థాయిలో జరుగుతూ ఉండకపోవచ్చు. ఎడతెరిపి లేకుండా నిరంతరం సాగుతూ ఉండకపోవచ్చు. కొంతకాలం ఉధృతంగా సాగి, మరికొంత కాలం మందకొడిగా ఉండవచ్చు. ఆ ప్రాంతంలోని అందరూ, ఆ సమస్య వల్ల బాధితులయిన వారందరూ ఆ ఉద్యమంలో పాల్గొంటూ ఉండక పోవచ్చు. కొంతకాలం చాలమంది పాల్గొని, మరికొంతకాలం భాగస్వామ్యం తగ్గిపోయి ఉండవచ్చు. ఒకే సమస్య మీద భిన్న భావజాలాల అనుయాయులు వేరువేరుగానో, ఐక్యంగానో ఆందోళన చేస్తూ ఉండవచ్చు. ఒక సమస్య మీద ఒక భావజాలపు బృందం ఆందోళన చేస్తున్నందువల్ల, మరొక భావజాల బృందం అది సమస్యే కాదని అంటూ ఉండవచ్చు. భారత సమాజంలోని సంక్లిష్టతవల్ల, శకలాలు శకలాలుగా విడిపోయిన సామాజిక స్థితి వల్ల ప్రజా ఉద్యమాలలో రావలసిన, రాదగిన ఐక్యత కూడ రాకుండా ఉండవచ్చు. ఆయా ప్రజా ఉద్యమాలు తమ ముందు పెట్టుకున్న లక్ష్యాలలో, వాటిలో పాల్గొంటున్న ప్రజాసమూహాల పొందికలో, అవి సాధిస్తున్న ఐక్యతలో, అవి ఎంచుకుంటున్న పోరాట రూపాలలో అవి విభిన్నంగా, వైవిధ్య పూరితంగా ఉండవచ్చు. ఇవన్నీ ఎట్లా ఉన్నా, ఇవాళ భారత సమాజంలో ఉద్యమంలో లేని వర్గమూ, మతమూ, కులమూ, ప్రాంతమూ, భాషా బృందమూ, వయో బృందమూ లేదనేది మాత్రం వాస్తవం.

అంటే ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే, ఇవాళ భారత ప్రజానీకంలో అత్యధికులకు, వాల్‌స్ట్రీట్ ముట్టడి ఉద్యమంలో చెప్పినట్టు 99 శాతానికి కాకపోయినా కనీసం 90 శాతానికి, తమ నిత్య జీవిత సమస్యల నుంచి భవిష్యత్ స్వప్నాల దాకా ఏ ఒక్క రంగంలోనైనా ఉద్యమానికి దిగక తప్పని స్థితి ఉందనేది, నిజంగానే ఉద్యమాలకు పూనుకుంటున్నారనేది వాస్తవం.

దేశంలోని ఒక్కొక్క రాష్ట్రం చూస్తూ వచ్చినా, ఒక్కొక్క ప్రజా సమూహం చూస్తూ వచ్చినా, ఆయా సమస్యలు చూస్తూ వచ్చినా భారతదేశంలో ఉన్న వైవిధ్యమంతా ఈ ప్రజా ఉద్యమాలలో కూడ ఉన్నదని అర్థమవుతుంది. అటు చివరన కాశ్మీర్‌లో జాతివిముక్తి పోరాటం నుంచి ఇటు చివరన కూడంకుళం అణువిద్యుత్ కేంద్రాన్ని తెరవగూడదనే ప్రజాందోళన దాకా, ఇటు చివరన జైతాపూర్ అణువిద్యుత్ కేంద్రానికి వ్యతిరేక ఆందోళన నుంచి అటు చివరన ఈశాన్య రాష్ట్రాలలో సాయుధ బలగాల ప్రత్యేక అధికారాల చట్టాన్ని ఎత్తివేయాలనే ఆందోళన దాకా దేశవ్యాప్తంగా కొన్ని డజన్ల పెద్ద ప్రజా ఉద్యమాలు నడుస్తున్నాయి. తమ గ్రామానికి మంచినీటి సౌకర్యం కల్పించాలనే ఆందోళన నుంచి మొత్తం దేశాన్నే అర్ధభూస్వామ్య – అర్ధవలస స్థితి నుంచి విముక్తి చేసే నూతన ప్రజాస్వామిక విప్లవం సాధించాలనే ఉద్యమం దాకా ఎన్నో ఉద్యమాలు సమాంతరంగా నడుస్తున్నాయి. వీటిలో ఒక గ్రామానికో, ఒక ప్రాంతానికో ఉన్న నిత్య జీవిత సమస్యను తక్షణమే పరిష్కరించాలనే ఉద్యమాల నుంచి అసలు ఈ రాజకీయార్థిక, సాంఘిక వ్యవస్థను కూలదోసి నూతన వ్యవస్థను నిర్మించేవరకు ఈ దేశ ప్రజల సమస్యలకు పరిష్కారం లేదని నమ్మే ఉద్యమాల వరకు అనేక రకాల ఉద్యమాలు ఉన్నాయి. అంటే పాలకవర్గాలు తలచుకుంటే, రాజ్యాంగబద్ధంగానే, సామరస్య పూర్వకంగానే పరిష్కరించగల సమస్యల మీద ఉద్యమాల నుంచి, ఆ పాలకవర్గాలనే మార్చివేయదలచుకున్న ఉద్యమాల దాకా అన్నీ ఉన్నాయి.

ఆశ్చర్యకరంగా ఉద్యమాలలో ఇటు చివర నుంచి అటు చివరి వరకు, అంటే పాలకవర్గ సాధికారతను గుర్తించి, బలోపేతం చేయగల ఉద్యమాల నుంచి, అసలు ఆ సాధికారతను గుర్తించని, బలహీనం చేయగల ఉద్యమాల వరకు ఉండగా, పాలకవర్గాలు మాత్రం అన్ని ఉద్యమాలను ఒకే దృష్టితో, అనుమానంతోనే చూస్తున్నాయి. అన్నిటిపట్లా దమననీతినే అనుసరిస్తున్నాయి. ఇవాళ భారత పాలకవర్గాల దృష్టిలో తమను ప్రశ్నించేవారందరూ అణచివేయవలసిన వారేననే దృక్పథం పెరిగిపోయింది. ఇందుకు కారణం ఈ పాలకవర్గాలకు ప్రజలతో సంబంధం గతంలోకన్న చాల తగ్గిపోవడమే. ఈ పాలకవర్గాలలో భాగమైన భూస్వామ్య వర్గం గాని, దళారీ బడా బూర్జువా వర్గం గాని సామ్రాజ్యవాదంతో అంటకాగుతూ, ప్రతిదానికీ సామ్రాజ్యవాదం మీద

ఆధారపడుతూ, సామ్రాజ్యవాదుల ప్రయోజనాలను తీర్చడంలోనే తమ మనుగడ ఉందని భావిస్తున్నాయి. కనుక వాటికి ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తూ తాము ప్రభుత్వాలు నడుపుతున్నామనీ, తాము ప్రజలకు జవాబుదారీగా ఉండాలనీ అనిపించడం లేదు. అసలు ఈ ప్రజలు తమ వాళ్లనీ, తాము ఈ దేశ ప్రజలలో భాగమనీ అనిపించడం లేదు. ప్రజలతో సామరస్య పూర్వకంగా వ్యవహరించవలసిన అవసరం కనబడడం లేదు. అదే సమయంలో పూర్తిగా సామ్రాజ్యవాదుల కీలు బొమ్మలుగా, తైనాతీలుగా, దళారీలుగా కనబడకుండా ఉండడానికి, స్థానిక పాలకవర్గాలుగా చలామణీ కావడానికి ఈ పాలకవర్గాలకు ఉపయోగపడే కులం, మతం వంటి భూస్వామ్య భావజాల పరికరాలు అందుబాటులో ఉన్నాయి.

దేశ ప్రజల ప్రయోజనాల పట్ల, దేశ వనరుల పరిరక్షణ పట్ల ఇంతగా నిర్లక్ష్యం ఉన్న, ఏ మాత్రం శ్రద్ధాసక్తులు లేని ఇటువంటి పాలకవర్గాల పాలనలో ప్రజల దైనందిన జీవితం సమస్యలమయం అయిపోవడం సహజమే. చారిత్రక, రాజకీయార్థిక, సామాజిక, సాంస్కృతిక కారణాల వల్ల సుదీర్ఘకాలంగా కొనసాగుతున్న సమస్యలు కొన్ని అయితే, పాలనా విధానాల వల్ల రోజు రోజూ కొత్తగా తలెత్తుతున్న సమస్యలు కొన్ని. తగిన సమయంలో పరిష్కరించకపోవడం వల్ల తీవ్రతరంగా మారిన సమస్యలు కొన్ని అయితే, తప్పుడు పరిష్కారాల వల్ల కొత్త రూపాలు పొందిన సమస్యలు కొన్ని. పాలకులకూ ప్రజలకూ మధ్య వైరుధ్యం వల్ల తలెత్తే సమస్యలు కొన్ని అయితే, ప్రజల మధ్య వైరుధ్యంవల్ల తలెత్తి సవ్యమైన పరిష్కారం జరగనందువల్ల ముదిరిపోయిన సమస్యలు మరికొన్ని. అవన్నీ అలా ఉండగానే గత రెండు దశాబ్దాలుగా సాగుతున్న ప్రపంచీకరణ విధానాల పర్యవసానంగా ప్రజల జీవనానికీ, ఉపాధికీ, జీవన భద్రతకూ, మొత్తంగా దేశ భవిష్యత్తుకూ వచ్చి పడిన సమస్యలు మరెన్నో. ఇన్ని సమస్యలతో సతమతమవుతున్న దేశ ప్రజలు ఆ సమస్యల పరిష్కారం కోసం ఒకనాడు కాకపోతే ఒకనాడయినా ఆందోళనాపథం చేపట్టక తప్పదు.

సమస్యల వారీగానైనా, ప్రాంతాల వారీగానైనా, సామాజికవర్గాల వారీగానైనా దేశంలో ప్రస్తుతం ఎన్ని రకాల ప్రజా ఉద్యమాలు నడుస్తున్నాయో ఒక స్థూలమైన జాబితా అయినా చూడడం ఆసక్తిదాయకంగా ఉంటుంది.

దేశంలో ఇప్పటికీ మూడింట రెండు వంతుల జనాభా వ్యవసాయ, గ్రామీణ రంగాలలో ఉన్నారు గనుక వారి సమస్యల గురించి, ఆ సమస్యల పరిష్కారం కొరకు సాగుతున్న ఆందోళనల గురించి మొదట చెప్పుకోవాలి. ఇక్కడ కూడ మళ్లీ అసలు వ్యవసాయ జీవనపు పునాది సమస్యలను పరిష్కరించాలనే ఉద్యమాలూ ఉన్నాయి. అంత సుదీర్ఘ కాలం తీసుకునే పరిష్కారాలు కాకపోయినా, మధ్యంతర, తాత్కాలిక పరిష్కారాలు సాధించాలనే ఉద్యమాలూ ఉన్నాయి.

వ్యవసాయ రంగం మెరుగు పడడం, అభివృద్ధి చెందడం అంటే సాగుభూమి పెరగడం, వంగడాలు పెరగడం, ఉత్పాదకాలు పెరగడం, దిగుబడులు పెరగడం వంటి అంకెలలో పెరుగుదలలు కావు, వ్యవసాయం మీద ఆధారపడిన గ్రామీణ జనబాహుళ్యం జీవన పరిస్థితులు మెరుగుపడడం. వారి అవసరాలు తీర్చేలా, వారి ఆకాంక్షలు నెరవేరేలా, వారి నిత్యజీవితావసరాలు మాత్రమే కాక వినోద, విజ్ఞాన అవసరాలు తీర్చేలా వ్యవసాయరంగం మారడం. అది జరగాలంటే మౌలికంగా భూసంబంధాలు మారాలనీ, భూయాజమాన్యంలో మార్పులు రావాలనీ, నిజమైన భూసంస్కరణలు అమలు జరగాలనీ, ఇతర ఉపాధి అవకాశాలు ఉన్న వారికి భూమి మీద యాజమాన్యం ఉండగూడదనీ, దున్నేవారికే భూమి అనే ప్రాతిపదిక మీద భూసంస్కరణలు జరిగి, రైతాంగానికి వ్యవసాయాభివృద్ధికి అవసరమైన అన్ని సౌకర్యాలూ కల్పించాలనీ కోరే ఉద్యమాలు వ్యవస్థ మార్పు అనే దీర్ఘకాలిక పరిష్కారం కోరుతున్నాయి. ఆ ఉద్యమాలన్నీ స్థూలంగా నక్సల్బరీ పంథా విప్లవోద్యమానికి చెందినవి.

ఆ ఉద్యమాలకు సమాంతరంగా మెరుగైన వ్యవసాయం కోసం, వ్యవసాయ రంగ తక్షణ అభివృద్ధి కోసం, రైతు కూలీల జీవనస్థితిగతుల మెరుగుదల కోసం సాగుతున్న ఉద్యమాలు కూడ ఉన్నాయి. అవి చౌకధరలకు విత్తనాలు, ఎరువులు, పురుగుల మందులు, నీటిపారుదల సౌకర్యాలు, విద్యుత్ సౌకర్యాలు, రుణ, పరపతి సౌకర్యాలు, శాస్త్రీయ ప్రయోగాల మద్దతు కల్పించాలనే ఉద్యమాలు కావచ్చు. అతివృష్టి, అనావృష్టి పరిస్థితులలో రైతాంగాన్ని ప్రభుత్వం ఆదుకోవాలనే ఉద్యమాలు కావచ్చు. వ్యవసాయ కూలీల జీవన ప్రమాణాలకు పెంచడానికి తగినట్టుగా కూలిరేట్లు పెరగాలనే ఉద్యమాలు కావచ్చు. రైతాంగం పండించిన పంటలకు గిట్టుబాటు ధరలు, మార్కెట్ సౌకర్యాలు కావాలనే ఉద్యమాలు కావచ్చు. గ్రామీణ ప్రజల కూడు, గుడ్డ, నీడ అవసరాల కొరకు జరిగే ఉద్యమాలు కావచ్చు. ఇవన్నీ కూడ ఆయా సమయాలను బట్టి తలెత్తి, కాలం మారగానే, లేదా ప్రభుత్వం నుంచి ఏవో హామీలో, చిన్నపాటి సహాయాలో అందగానే ఆగిపోవచ్చు. ఈ గ్రామీణ, వ్యవసాయాధార ప్రజానీకపు ఆందోళనా స్థితికి నిదర్శనంగా దేశ వ్యాప్తంగా లక్షలాది మంది రైతుల ఆత్మహత్యలను చూడవచ్చు. కొన్ని ప్రాంతాల్లో, కొంతమంది ఆందోళనా పథం చేపడుతుండగా, మరికొన్ని ప్రాంతాలలో రైతాంగం నిస్సహాయతలో ఆత్మహత్యలకు పూనుకుంటున్నారంటే వారంతా ఆందోళనా పథం చేపట్టగల అవకాశం ఉన్నవారేనని అర్థం చేసుకోవాలి.

ఇక గ్రామీణ ప్రాంత జనాభాలోనే పూర్తిగా వ్యవసాయాధారంగా లేక, కొంతవరకు చేతివృత్తులమీద ఆధారపడి, ప్రస్తుతం వాటికి ఆదరణ కరువై జీవనోపాధి పోగొట్టుకుంటున్న కులాలు, సామాజిక బృందాలు కనీసమైన మనుగడ కొరకు వేరు వేరు రూపాల ఆందోళనలకు పూనుకుంటున్నాయి. ఇటువంటి చేతివృత్తి వారిలో ప్రధానంగా చేనేత కార్మికులు దేశవ్యాప్తంగానే ఆందోళనలకూ దిగుతున్నారు, ఆత్మహత్యలకూ పాల్పడి వార్తలకెక్కుతున్నారు.

మొత్తం దేశంలో సవ్యమైన పారిశ్రామికీకరణ జరగనప్పటికీ, గణనీయమైన జనాభా ఇంకా పారిశ్రామిక రంగంలోకి ప్రవేశించనప్పటికీ, పారిశ్రామికరంగంలో ఉన్న తక్కువ జనాభా కూడ అనేక సమస్యలతో ఉంది. మన పారిశ్రామిక రంగంలో పెద్దఎత్తున అసంఘటిత రంగం ఉండడం, సంఘటిత రంగం కూడ ఇంకా పెట్టుబడిదారీ పూర్వ సంబంధాలతోనే ఉండడం వల్ల ఈ రంగంలో సమస్యలు కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి. మెరుగైన పారిశ్రామిక వ్యవస్థ కోసం కార్మికవర్గం సాగిస్తున్న ఆందోళనలు జీతాల పెంపుదల కోసం, పని పరిస్థితుల మెరుగుదల కోసం సాగిస్తున్న పోరాటాలుగా వ్యక్తమవుతున్నాయి. మారుతి సుజుకి కార్ల తయారీ కర్మాగారంలో సమ్మె నుంచి బ్యాంకింగ, బీమా, విమానయాన సిబ్బంది సమ్మెల దాకా జరుగుతున్న, జరిగిన కార్మిక ఆందోళనలు ఏ ఒక్క పారిశ్రామిక రంగమూ సవ్యంగా లేదని చూపుతున్నాయి. మిశ్రమ ఆర్థిక వ్యవస్థలో భాగంగా ప్రారంభించిన

ప్రభుత్వ రంగాన్ని నానాటికీ బలహీనం చేస్తూ ప్రైవేటు లాభాపేక్షా పరులకు అప్పగించడం, కొత్త పరిశ్రమలను పూర్తిగా బహుళజాతి ప్రైవేటు కంపెనీలకే అప్పగించడం, ప్రభుత్వ ప్రైవేటు భాగస్వామ్యం పేరుతో ప్రైవేటీకరణకు తలుపులు బార్లా తెరవడం వంటి అనేక కార్మిక వ్యతిరేక కార్యక్రమాలు కార్మికులలో నిరసనను, ప్రతిఘటనను రేకెత్తిస్తున్నాయి. సంఘటిత కార్మిక సంఘాలు ఈ నిరసనను, ప్రతిఘటనను వాడుకుని ఉద్యమాలు సృష్టించడానికి సిద్ధంగా లేకపోవడంవల్ల యాజమాన్యాల కుట్రలు కొనసాగుతున్నాయి గాని ఇవాళ దేశ పారిశ్రామిక రంగం ఉద్యమాల నిప్పురవ్వ పడితే భగ్గున మండగలిగిన స్థితిలో ఉంది.

అలా ప్రధానంగా వ్యవసాయ, పారిశ్రామిక రంగాలలో ఉన్నవారు ఎదుర్కొంటున్న ప్రత్యేక సమస్యలు కాక వారూ, ఇతరులూ కూడ ఎదుర్కొంటున్న నిత్యజీవిత సమస్యలూ, ఆ సమస్యలపై పోరాటాలూ కూడ ఎన్నో ఉన్నాయి. రోజురోజుకూ పెరిగిపోతున్న నిత్యావసర వస్తువుల ధరల గురించి ఆందోళన చెందని మనిషి లేరు. కనీసం కొన్ని సందర్భాలలోనైనా ఆ ఆందోళన బహిరంగంగా వ్యక్తమవుతున్నది. అలాగే తమ ప్రాంతంలో మంచినీరు లేదని, రహదారి సరిగా లేదని, రవాణా సౌకర్యాలు సరిగా లేవని, పారిశుధ్య సౌకర్యాలు లేవని, వైద్య, ఆరోగ్య సౌకర్యాలు లేవని, విద్యుత్ సరఫరా సరిగా లేదని, విద్యుత్ ఛార్జీలు ఎక్కువగా ఉన్నాయని, పాలకుల, వారి మద్దతు ఉన్న పెత్తందారుల, గూండాలు ఆగడాలు మితిమీరాయని, ఒక ఆధునిక ప్రజాస్వామిక దేశంలో పౌరులుగా తాము రాజ్యాంగబద్ధమైన హక్కుగా, న్యాయంగా పొందవలసిన సౌకర్యాలు కూడ పొందడం లేదని దేశవ్యాప్తంగా ప్రజలు దాదాపు ప్రతిచోటా ఆందోళన పడుతూనే ఉన్నారు. ఆ ఆందోళనలలో కొన్నయినా సంఘటిత, ప్రతిఘటనా రూపాలు పొందుతున్నాయి.

అలాగే చారిత్రకంగా, సామాజికంగా మత సమూహాల మధ్య, కుల సమూహాల మధ్య, ప్రాంతాల మధ్య ఉన్న అంతరాల వల్ల ఏర్పడుతున్న సమస్యలు, ఆ సమస్యలను తీర్చడంలో పాలకులు అవలంబిస్తున్న నిర్లక్ష్యం, అలసత్వం కూడ ఆయా సమూహాల ప్రజలను ఆందోళనకు గురిచేస్తున్నాయి. వలసానంతర భారతదేశం రూపొందిన పద్ధతిలో ఆయా జాతుల ఇష్టాయిష్టాలతో నిమిత్తం లేకుండా జాతుల బందిఖానాగా మారిపోయినందువల్ల అప్పటినుంచి ఇప్పటివరకూ కొనసాగుతున్న జాతి విముక్తి ఉద్యమాలు ఉన్నాయి. రాష్ట్రాల ఏర్పాటు గాని, పాలనాపరమైన వ్యవస్థల ఏర్పాటు గాని ప్రజల ఆమోదం లేకుండా పైనుంచి జరగడం, భాషా, సాహిత్య, సాంస్కృతిక రంగాలలో దేశం మొత్తం మీద గుత్తాధిపత్యం సాగడం ప్రజలలో ఆందోళనను రేకెత్తించి, ఏదో ఒక సమయంలో ఎక్కువమంది పాల్గొనే ఉద్యమాలుగా మారుతున్నాయి. ఇటువంటి ఉద్యమాలు చాల చోట్ల ఏళ్ల తరబడి, దశాబ్దాల తరబడి ఎడతెగకుండా సాగుతున్నాయి. పాలకవర్గాలు కనీసం రాజ్యాంగబద్ధంగా వ్యవహరించి లౌకికతత్వాన్ని పాటిస్తే, వెనుకబడిన కులాలకు, బృందాలకు ప్రత్యేక సౌకర్యాలు కల్పిస్తే, ప్రజా ఆకాంక్షలను గౌరవించే పాలనాపరమైన నిర్ణయాలు తీసుకుంటే ఇటువంటి ప్రజా ఆందోళనలను కొంతవరకు తీర్చవచ్చు. కాని పాలకవర్గాలు ఆ మాత్రం ప్రజానుకూలతను కూడ చూపడం లేదు.

పైన చెప్పిన సమస్యలన్నిటికి మూలాలు కొంతవరకు చరిత్రలోను, సామాజికంగాను ఉండగా, స్వయంగా పాలనా విధానాల వల్ల, పాలక నిర్ణయాల వల్ల తలెత్తుతున్న సమస్యలు, ప్రజలను ఆందోళనా పథంలోకి నెడుతున్న సమస్యలు మరెన్నో ఉన్నాయి. పాలనావ్యవస్థలో అవినీతి విచ్చలవిడిగా పెరిగిపోవడం వల్ల ఆ సమస్యను ఎక్కువగా గుర్తిస్తున్న మధ్యతరగతి కూడ ఆందోళనా పథం చేపట్టింది. గత రెండు దశాబ్దాలలో ప్రపంచీకరణ విధానాల పర్యవసానాలుగా ప్రజల జీవితాలను కొల్లగొడుతూ ఉద్యమాలవైపు తోస్తున్న పరిణామాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. దేశంలోని అపారమైన భూ, జల, అటవీ, ఖనిజ వనరులను బహుళజాతి సంస్థలకు, దేశదేశాల సంపన్నులకు దోచిపెట్టే ఏకైక కార్యక్రమంలో మునిగి ఉన్న పాలకులు ఆ పని కోసం ప్రజలను పెద్ద ఎత్తున తమ నివాస స్థలాల నుంచి, భూముల నుంచి, అడవుల నుంచి విస్థాపన చేస్తున్నారు, గనుల తవ్వకం, ప్రత్యేక ఆర్థిక మండలాలు, భారీ నీటిపారుదల ప్రాజెక్టులు, విద్యుదుత్పత్తి కేంద్రాలు, మహా రహదారులు, విమానాశ్రయాలు, ఓడరేవులు, వికృతమైన పట్టణీకరణ వంటి కార్యక్రమాల కొరకు లక్షల ఎకరాల భూముల నుంచి లక్షలాదిగా ప్రజలను నిర్వాసితులను చేస్తున్నారు. ప్రకృతిని, పర్యావరణాన్ని, ప్రజలకూ ప్రకృతికీ మధ్య సమన్వయాన్ని గౌరవించని, అతి లాభార్జనా కాంక్షతో ప్రతిదాన్నీ మితిమీరి, విచ్చలవిడిగా, అరాచకంగా దోపిడీ చేసే పెట్టుబడిదారీ నమూనాను పాటించడం వల్ల పర్యావరణ విధ్వంసం జరుగుతూ ప్రజలను ఆందోళనకు గురిచేస్తున్నది. పర్యావరణ పరిరక్షణ ఉద్యమాలు కూడ నానాటికీ పెరుగుతున్నాయి. ఇవేమీ పట్టించుకోని పాలకులు ప్రజావ్యతిరేకమైన పాత చట్టాలను అమలు చేస్తూ, కొత్త చట్టాలు ప్రవేశపెడుతూ, అభివృద్ధి మాయాజాలంతో ఒక ప్రజా కంటక అభివృద్ధి నమూనాను దేశం మీద రుద్దుతున్నారు. ఈ అభివృద్ధి నమూనా లక్షలాది కుటుంబాల మనుగడను, ఉపాధిని, భవిష్యత్తును రద్దు చేయబోతున్నది గనుక అది మరింత పెద్ద ఎత్తున ప్రత్యక్షంగా ఆందోళనలకు, ఉద్యమాలకు దారి తీస్తున్నది.

ఇది దేశవ్యాపిత దృశ్యం కాగా, రాష్ట్రంలో దృశ్యం ఇందుకు భిన్నంగా ఏమీ లేదు. ఉత్తరాంధ్రలో బాక్సైట్ ఖనిజ తవ్వకాలకు, థర్మల్, అణు విద్యుదుత్పత్తి కేంద్రాలకు వ్యతిరేకంగా, మత్స్యకారుల జీవనాన్ని కొల్లగొడుతూ తీరప్రాంతాలను బహుళజాతి సంస్థలకు, బడాపెట్టుబడి దారుల ఓడరేవులకు అప్పగించడానికి వ్యతిరేకంగా, ఆదివాసులను ముంపుకు గురిచేస్తూ నిర్మించబోతున్న పోలవరం ఆనకట్టకు వ్యతిరేకంగా, కోస్తా జిల్లాలో సంపన్నమైన వరిపొలాలను పెట్రో కెమికల్ పరిశ్రమలకు అప్పగించే కోస్తా కారిడార్‌కు వ్యతిరేకంగా, గిట్టుబాటు ధరలకు హామీనివ్వని ప్రభుత్వ విధానాలకు వ్యతిరేకంగా, రాయలసీమలోనూ, తెలంగాణలోనూ గనుల తవ్వకాలకు వ్యతిరేకంగా, కొండలను కొల్లగొట్టడానికి వ్యతిరేకంగా, పరిశ్రమల మూసివేతకు వ్యతిరేకంగా, షెడ్యూల్డ్ కులాల జాబితాలో వర్గీకరణను అమలు చేయాలని కోరుతూ, మైనారిటీలకు రిజర్వేషన్ ఇవ్వాలని కోరుతూ, తెలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతూ సాగుతున్న పెద్ద ఉద్యమాలు డజనుకు పైగానే ఉన్నాయి. స్కాలర్ షిప్పులు, ఫీజుల రియింబర్స్ మెంట్ వంటి విద్యార్థి సమస్యల దగ్గర ప్రారంభించి 104, 108 సర్వీసులను కొనసాగించాలనే ఆందోళన వరకు ఎన్నో ఆందోళనలు కూడ ఉన్నాయి.

ఈ మొత్తం సామాజిక చిత్రపటం మనకు చూపుతున్నదేమంటే, ఇవాళ దేశంలోని నూట ఇరవై కోట్ల ప్రజలలో నూట పదికోట్లకు పైచిలుకు ప్రజలు ఏదో ఒక సమస్యతో, చిన్నదో పెద్దదో ఆందోళనతో ఉన్నారు. లేదా ఆందోళన జరపవలసిన స్థితిలో ఉన్నారు. నిన్నటివరకూ వీధుల్లోకి రావడానికి నామోషీ పడినవాళ్లు, రాని వాళ్లు కూడ ఇవాళ వీధుల్లోకి రాకతప్పదని భావిస్తున్నారు. కనుక ఈ ప్రజా ఉద్యమాల

వెల్లువ రోజురోజుకూ మరింత పెరిగేదే గాని తగ్గేది కాదు. తప్పనిసరిగా భవిష్యత్తు ప్రజా ఉద్యమాలదే.

ఇంత విశాలమైన, సమగ్రమైన సామాజిక స్థాయిలో ప్రజా ఉద్యమాలు జరుగుతుంటే ప్రజల పేరుతో నడుస్తున్న ప్రభుత్వాలు, ప్రజలకు జవాబుదారీగా ఉండవలసిన పాలకవర్గాలు ఆ ప్రజా ఆకాంక్షల పట్ల ఎట్లా ప్రతిస్పందిస్తున్నాయి? ప్రజా ఉద్యమాలలో ఇంత విస్తృతీ, వైవిధ్యమూ ఉండగా ప్రభుత్వ ప్రతిస్పందన మాత్రం ఒకేవిధంగా ఉంటున్నది. కేవలం భద్రతా బలగాలను – పోలీసులను, పారా మిలిటరీ బలగాలను, సైన్యాన్ని, ప్రైవేటు సైన్యాలను – ఉపయోగించి ఉద్యమాలను అణచివేయగలమని, ఉద్యమకారుల నోరు మూయించగలమని, ఉద్యమకారుల సమస్యలను పరిష్కరించనక్కరలేదని పాలకవర్గాలు అనుకుంటున్నాయి. ఏవో కొన్ని ఉద్యమాల విషయంలో బుజ్జగించడానికి, నాయకత్వాన్ని కొనివేయడానికి, పాలకవర్గ ముఠాలనే ఆ ఉద్యమాల నాయకత్వ స్థానంలో కూచోబెట్టడానికి, ఉద్యమాలలో చీలికలు తేవడానికి పాలకులు ప్రయత్నించి విజయం సాధించినట్టు కనబడుతున్నారు. అయితే ఆ విజయం తాత్కాలికం మాత్రమే. సమస్యలు నిజంగా పరిష్కారం కాకపోతే ఆ ఉద్యమాలలో పాల్గొనే ప్రజలే బుజ్జగింపులను తోసిరాజంటారు. అమ్ముడుపోయిన నాయకత్వాన్ని తిరస్కరిస్తారు, చీలికలను అధిగమించి ఐక్యత సాధిస్తారు. అందుకు ఆలస్యం కావచ్చు గాని అటువంటి పద్ధతుల ద్వారా ప్రజా ఉద్యమాలను రద్దు చేయడం సాధ్యం కాదు. నాయకత్వాలను హత్య చేయడం ద్వారా, పాల్గొనే శ్రేణుల మీద క్రూర నిర్బంధాన్ని అమలు చేయడం ద్వారా భయభీతావహం సృష్టించి ఉద్యమాల నుంచి ప్రజలను దూరం చేయాలని పాలకులు ప్రయత్నిస్తున్నారు.

ప్రజా ఉద్యమాలతో వ్యవహరించేటప్పుడు అన్ని పద్ధతులనూ వదిలి బలప్రయోగానికి, హింసకు మాత్రమే పాల్పడడం భారత పాలక వర్గాలకు మొదటినుంచీ అలవాటే. ప్రత్యర్థులతో పాలకులు ఏడు పద్ధతుల లో వ్యవహరించాలని ప్రాచీన భారతీయ రాజనీతిలో పదే పదే చెప్పారు. వాటిలో సామ (చర్చ, సామరస్యం), దాన (ధన సహాయం, లంచం), భేద (ప్రత్యర్థుల మధ్య విభేధాలు సృష్టించి చీలదీసి బలహీన పరచడం), దండ (బలప్రయోగం, హింస, నిర్బంధం, అణచివేత) అనే నాలుగు పద్ధతులు ఎక్కువ ప్రచారంలో ఉన్నాయి. అవి కాక మాయ (పరిష్కరిస్తున్నామనే భ్రమ కల్పించడం), ఉపేక్ష (పట్టించుకోకుండా ఉండడం), ఇంద్రజాల (మాటల గారడీతో బోల్తా కొట్టించడం) అనే మరో మూడు పద్ధతులు కూడ ఉన్నాయి. ఈ పద్ధతులను 'అర్థశాస్త్రం'లో వివరించిన కౌటిల్యుడు అన్నిటిలోనూ దండనీతికే ప్రథమస్థానం ఇచ్చాడు. కౌటిల్య రాజ్యతంత్రాన్ని పుణికి పుచ్చుకున్న భారత రాజ్యం కూడ మొదటి నుంచీ ప్రథమ స్థానాన్ని దండోపాయానికీ హింసకూ బలప్రయోగానికీ దమనకాండకూ ఇస్తూ వస్తోంది. దాన, భేద, మాయా, ఉపేక్షా, ఇంద్రజాల పద్ధతులు కూడ కొన్ని సందర్భాల్లో ఉపయోగిస్తున్న ప్పటికీ, శాంతి సామరస్యాలతో కూడిన సామ పద్ధతి ఎంత మాత్రమూ లేదు.

అందుకే చాల చిన్న సమస్యల మీద సాగుతున్న ఆందోళనల మీద కూడ, విద్యార్థులు, మహిళలు, వికలాంగులు వంటి వర్గాల ఆందోళనల మీద కూడ పాలకులు దమనకాండకే దిగుతున్నారు. రాజ్యాంగబద్ధమైన కోరికలను తీర్చమని అడుగుతున్న ఉద్యమాల మీద, చివరికి పాలకులు చేసిన వాగ్దానాలను అమలు చేయాలని కోరుతున్న ఉద్యమాల మీద కూడ ప్రభుత్వ బలగాలు దమనకాండ సాగిస్తున్నాయి. శాంతియుతమైన నిరసన తెలిపే ప్రదర్శనకారులమీద లాఠీఛార్జీలు, బాష్పవాయు ప్రయోగాలు, రబ్బరు బులెట్ల కాల్పులు, తుపాకి కాల్పులు, అక్రమ నిర్బంధాలు, చిత్రహింసలు, తప్పుడు కేసులు సర్వసాధారణమై పోయాయి. ఇక వ్యవస్థనే మార్చే ఉద్దేశంతో సాగే ఉద్యమాల మీద, మౌలిక ఆకాంక్షల మీద జరిగే ఉద్యమాల మీద, పాలకవిధానాలను అడ్డుకునే ఉద్యమాల మీద అమలు చేస్తున్న క్రూర మారణకాండ గురించి చెప్పనే అక్కరలేదు. అక్రమ నిర్బంధాలు, తప్పుడు కేసులు, చిత్రహింసలు, ఎన్‌కౌంటర్ల పేరిట హత్యలు, మిస్సింగులు, కోవర్ట్ హత్యలు, బాంబుదాడులు కూడ దాటిపోయి మానవరహిత విమానాల ద్వారా సమాచార సేకరణ, బాంబుదాడులు, సైనిక, వైమానిక దళాల వినియోగం, ఆపరేషన్ గ్రీన్ హంట్ పేరుతో యుద్ధం సాగుతున్నాయి.

ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే ఇవాళ ఈ దేశంలో ప్రభుత్వమే అంతర్యుద్ధాన్ని ప్రోత్సహిస్తున్నది. సిద్ధాంతరీత్యా తటస్థంగా ఉండవలసిన ప్రభుత్వం తన ముసుగులన్నీ విప్పేసి సాగుతున్న వర్గపోరాటంలో తాను ప్రజావ్యతిరేక పక్షాన ఉన్నట్టు చూపుకుంటున్నది.

మరి అన్ని రకాల ప్రజా ఉద్యమాల పట్ల ప్రభుత్వ స్పందన ఇటువంటి దమన నీతి మాత్రమే అయినప్పుడు ప్రజా ఉద్యమాలు ఏమి చేయవలసి ఉంటుంది? ప్రభుత్వం పాలకవర్గాల తరఫున ప్రజలమీద యుద్ధం ప్రారంభించినప్పుడు ప్రజలు ఆ యుద్ధాహ్వానాన్ని తీసుకుని తమ శక్తులను సంఘటితం చేసుకుని తమ విడివిడి ఉద్యమాలను ఏకం చేసుకుని బలోపేతం చేసుకోక తప్పదు. విడివిడిగా ఉన్న తమమీద దుర్మార్గమైన దాడి చేస్తున్న ప్రభుత్వాన్ని, పాలకవర్గాలను ఓడించాలంటే, తమ ఆకాంక్షలు నెరవేర్చుకోవాలంటే ప్రజా ఉద్యమాలన్నీ ఐక్యం కాక తప్పదు. నిజానికి అన్ని ప్రజా ఉద్యమాలు ఐక్యమయినప్పుడు వాటిని ఎదిరించడానికి పాలకవర్గ బలం సరిపోదు. వాల్ స్ట్రీట్ ఉద్యమకారులు చెపుతున్నట్టు అటువైపు ఉన్నది ఒక్కశాతం, ఇటువైపు ఉన్నది తొంబై తొమ్మిది శాతం.

అయితే ఆ తొంబై తొమ్మిది శాతం – లేదా కనీసం తొంబై శాతం – చిత్తశుద్ధితో తమ ఆకాంక్షలు నెరవేర్చుకోదలచుకుంటే, తమ స్వప్నాలు సఫలం కావాలనుకుంటే ఏకం కావడం మొదటి షరతు. కాని భారత సమాజపు చీలికల నేపథ్యంలో అటువంటి ఐక్యత రాత్రికి రాత్రి ఆకాశం నుంచి ఊడిపడదు. ఆ ఐక్యత సాధించే దిశలో సుదీర్ఘకాలం ఓపికగా ఎంతో కృషి చేయవలసి ఉంటుంది. అందుకొరకు ప్రజా ఉద్యమాలన్నీ, ఉద్యమ నిర్మాణాలన్నీ మొదట ఒకరితో ఒకరు సంఘీభావం ప్రదర్శించడం మొదలుపెట్టాలి, తమ ఉద్యమాల మధ్య సమన్వయం సాధించుకోవాలి. వీలయిన కనీస కార్యక్రమాలలోనైనా ఐక్య కార్యాచరణకు సిద్ధపడాలి. భారత పాలకవర్గాలు, వాటికి ప్రాతినిధ్యం వహించే ప్రభుత్వాలు తామందరికీ ఉమ్మడి శత్రువు అనే అవగాహన కల్పించుకుని ఆ శత్రువును చికాకుపరచడానికి, బలహీన పరచడానికి ఉన్న అన్ని అవకాశాలను వాడుకోవాలి. ఆ క్రమంలో అన్ని ప్రజా ఉద్యమాల మధ్య ఏర్పడే విశాల ఐక్య సంఘటన మాత్రమే భావి భారతదేశంలో ఏయే ప్రజా సమూహాల ఏయే ఆకాంక్షలు ఎట్లా తీరుతాయో భవిష్య దృష్టి ప్రకటించి నిజమైన ఐక్యతను సాధించగలదు. నిజమైన విజయం సాధించగలదు. తమ దేశవనరులు తమకే చెందాలని, తమ శ్రమ ఫలితం తమకే దక్కాలని, తమ నేలమీద తాము ఆత్మగౌరవంతో తలెత్తుకుని, సర్వతోముఖ అభివృద్ధి సాధించాలని అశేష భారత పీడిత ప్రజానీకం శతాబ్దాలుగా కంటున్న కల అప్పుడు మాత్రమే నిజమవుతుంది.

(రచయిత పాత్రికేయులు)

వీ

ఆత్మహత్యలు చేసుకుంటున్న రైతుల కుటుంబాలకు సహాయం అందించడానికి ప్రభుత్వం ఏమి చేయవలసి ఉందో వివరిస్తోంది **కిసాన్ స్వరాజ్ యాత్ర** *పత్రం*

రైతు ఆత్మహత్యలు - ప్రభుత్వ నిర్లక్ష్య ధోరణి

గత నెల రోజులుగా వివిధ జిల్లాల నుంచి నిరంతరం రిపోర్ట్ అవుతున్న ఆత్మహత్యల నేపథ్యంలో రైతు స్వరాజ్య వేదికలో ఉన్న వివిధ సంస్థలు నిజ నిర్ధారణ కమిటీలుగా అనేక గ్రామాలకు వెళ్లి ఆత్మహత్య బాధిత రైతు కుటుంబ సభ్యులను, అక్కడి గ్రామస్థులను కలిసి వివరాలను సేకరించడం జరిగింది. ఆదిలాబాద్, ఖమ్మం, మెదక్, మహబూబ్‌నగర్, అనంతపురం – ఈ ఆరు జిల్లాల నుంచి దినపత్రికల ద్వారా తెలుసుకున్న సమాచారంతో ఈ నిజ నిర్ధారణలు నిర్వహించడం జరిగింది. వీటిలో 90 ఆత్మహత్యలు దాదాపు గత నెలలోనే జరిగాయి. పేపర్లలో రిపోర్టయినవే పూర్తి సమాచారమని అనుకోవడానికి లేదు. అసలు సంఖ్య ఇంకా ఎక్కువున్నా ఆశ్చర్యం లేదు. వేరే జిల్లాలలో కూడా పరిస్థితి ఇంకా తీవ్రంగానే ఉంది. రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా చూస్తే గత సంవత్సరం కంటే ఈ సంవత్సరం చాలా ఎక్కువగా రైతు ఆత్మహత్యలు కనిపిస్తున్నాయి. అయితే ఈ విషయమై ప్రభుత్వం నుంచి ఏ రకమైన స్పందనా లేకపోవడం చాలా నిర్ఘాంత పరుస్తోంది. పరిస్థితి ప్రమాదకరంగా మారుతుందనే దానికి అనేక సూచనలు గత రెండు నెలల నుంచి కనిపిస్తున్నా గానీ పరిస్థితి అదుపు తప్పకుండా తగిన చర్యలు తీసుకోవడంలో ప్రభుత్వం వైపు నుంచి ఏ రకమైన ప్రయత్నం జరగలేదు. రైతులు ప్రాణాలు తీసుకునేంత తీవ్ర నిర్ణయంలోకి వెళ్లకుండా ప్రభుత్వం ఏ రకమైన భరోసాని అందించలేకపోయింది.

ఆరు జిల్లాల్లో జరిగిన ఈ నిజ నిర్ధారణ కమిటీల దృష్టికి వచ్చిన వాటిలో ప్రధానమైనది ఈ సంవత్సరం జరిగిన పంటల వైఫల్యం. ముఖ్యంగా కొన్ని జిల్లాల్లో పత్తి, మరికొన్ని జిల్లాల్లో మొక్క జొన్న, వరి, అనంతపురంలో వేరు శెనగ పంటలు పూర్తిగా ఎండిపోయాయి. ఆదిలాబాద్ జిల్లా ఉట్నూలు మండలంలోని ఒక రైతుకు ఐదు ఎకరాల్లో వేసిన పత్తి పంటకు కేవలం ఒక క్వింటాలు మాత్రమే దిగుబడి వచ్చింది. దాంతో ఆ రైతు యాభై వేల రూపాయలు నష్టపోయాడు. పరిశీలిస్తే జరిగిన ఆత్మహత్యలన్నీ వర్షాధార ప్రాంతాలలో ముఖ్యంగా అత్యధిక పెట్టుబడి అవసరమైన వాణిజ్య పంటల వల్లనే జరిగాయి.

ఈ సంక్షోభం కేవలం ఈ ఒక్క సంవత్సరం పంట ఎండి పోవడం వల్లే అనుకుంటే పొరపాటే. గత కొన్ని సంవత్సరాలుగా పంటల్లో వస్తున్న నష్టాలన్నీ ఒకదాని మీద ఒకటి పేరుకుపోవడం పట్ల రైతు కుటుంబాలు గత కొన్ని సంవత్సరాలుగా అప్పుల ఊబిలోకి కూరుకుపోతున్నాయి. ప్రతి పంటకు గిట్టుబాటుకు ధర వస్తే ఎంతో కొంత కోలుకుంటామనే ఆశతో మరింత అప్పులోకి వెళుతున్నారు. దాదాపు ప్రతి ఒక్కరికీ లక్ష రూపాయల పైనే అప్పు ఉంది. ఈ అప్పులన్నీ కూడా ఒత్తిడితో కూడుకున్న అధిక వడ్డీలకు తెచ్చిన ప్రైవేట్ అప్పులే. సంస్థాగత రుణాలు బ్యాంకుల నుంచి లేవు. గత సంవత్సరం ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ప్రకటించిన రుణ అర్హత కార్డుల స్కీం చాలా మంది కౌలు రైతులకు అందలేదు. పైగా గత మూడు సంవత్సరాల నుంచి వ్యవసాయ పెట్టుబడులు – ఎరువులు, పురుగు మందులు, విత్తనాల ధరలు, డీజిల్ ధరలు – చాలా విపరీతంగా పెరుగుతున్న వాస్తవం కళ్లముందు ఉంది.

వ్యవసాయంలో పెరుగుతున్న ఈ సంక్షోభానికి పూర్తి బాధ్యత ప్రభుత్వాలదే. జాతీయ నేర గణాంకాల బ్యూరో వెల్లడించిన వివరాల ప్రకారం ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం రైతు ఆత్మహత్యల్లో చాలా ముందు భాగానే ఉంది. 2010లో ఈ సంఖ్య 2525 మంది రైతులు ఆత్మహత్యలు చేసుకున్నారు. (అంటే ప్రతి రోజూ 7–8 మంది రైతులు ఆత్మహత్యలు జరుగుతున్నాయి.) ప్రభుత్వ లెక్కల ప్రకారమే ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో కేవలం 30 శాతం వ్యవసాయ రుణాలు మాత్రమే బ్యాంకుల నుంచి ఇతర ప్రభుత్వ సంస్థల నుంచి వస్తున్నాయి. మిగిలినవన్నీ వడ్డీ వ్యాపారస్తులు, డీలర్ల నుంచే ఉన్నాయి. పంట నష్టపోయిన రైతులకు పంటల బీమా సౌకర్యం ఎక్కడా కనిపించడం లేదు. ఈ సంవత్సరం ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో 47 లక్షల ఎకరాల్లో పత్తి పంట వేశారు. ఇది మొత్తం సాగు భూమిలో 25 శాతం. ఈ లెక్కలతోనే ప్రభుత్వం పత్తి రైతులకు ఎదురవ్వబోయే సంక్షోభాన్ని ముందుగా పసిగట్టాలి. అయితే ప్రభుత్వం పరిస్థితి చేజారకుండా ఉండడానికి ఏ రకమైన చర్యలూ తీసుకోలేదు. ఇంకా ముఖ్యంగా, వర్షాధార ప్రాంత రైతులు సుస్థిర పంటల విధానం చేపట్టేలా అందించడం, విషయ పరిజ్ఞానాన్ని అందించడం, రక్షణ, మద్దతు వ్యవస్థలను ఏర్పర్చాల్సిన ప్రభుత్వం ఆ వైపుగా చర్యలు తీసుకోకుండా, అధిక పెట్టుబడులు అవసరమైన పత్తి లాంటి ఒకే పంట వైపే రైతులు వెళ్లేలా చేస్తోంది. ఎలాంటి వాతావరణ మార్పులనైనా తట్టుకోగల వైవిధ్యభరితమైన పంటల వ్యవస్థ దీనివల్ల పూర్తిగా నాశనమైపోతోంది.

మరో ముఖ్యమైన విషయం, ఆత్మహత్య చేసుకున్న రైతు కుటుంబాలకు ఎక్స్‌గ్రేషియా అందించాలని నిర్దేశిస్తున్న జి.ఒ. 421/2004 ప్రకారం ఎక్కడా కూడా సమయానికి ఈ కుటుంబాలకు సహాయం అందడం లేదు. మేము సందర్శించిన చాలా కుటుంబాల దగ్గరకు రెవెన్యూ, వ్యవసాయ శాఖ అధికారులెవరూ ఇప్పటి వరకూ రాలేదు. ఈ ఎక్స్‌గ్రేషియా అందించడం కోసం ప్రయత్నాలు చేయలేదు.

పెరిగిపోతున్న ఈ ఆర్థిక సంక్షోభం నుంచి తమను తాము కాపాడేవారే లేరనే అభద్రతే రైతులను ఆత్మహత్యలకు పాల్పడేలా చేస్తోంది.

కేంద్ర రిజర్వ్ పోలీసు బలగాల చేతిలో హత్యకు గురైన మల్లోజుల కోటేశ్వరరావు జీవితమూ, ఆచరణా భారత విప్లవోద్యమ విస్తృతికి అద్దం పడతాయంటున్నారు **ఎన్. వేణుగోపాల్**

విప్లవ విస్తృతి చిహ్నం కిషన్‌జీ

కిషన్‌జీ గా సుప్రసిద్ధుడైన భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ (మావోయిస్టు) అగ్రనాయకుడు మల్లోజుల కోటేశ్వర రావును పశ్చిమ బెంగాల్‌లోని పశ్చిమ మేదినీపూర్ జిల్లా బురిషోల్ అడవులలో కేంద్ర రిజర్వ్ పోలీసు బలగాలు ఎదురుకాల్పుల పేరిట నవంబర్ 24న కాల్చిచంపాయి. కోటేశ్వర రావు యాభై ఏడు సంవత్సరాల జీవితంలో దాదాపు నాలుగు దశాబ్దాలు విప్లవోద్యమంలో పనిచేశారు. కరీంనగర్ జిల్లా పెద్దపల్లిలో ప్రారంభించి జిల్లా, రాష్ట్రమూ కూడ దాటి నాటి మహారాష్ట్ర, మధ్యప్రదేశ్, బీహార్ (నేటి చత్తీస్ గడ్, జార్ఖండ్), ఒరిస్సా, పశ్చిమబెంగాల్, ఈశాన్య రాష్ట్రాల దాకా సువిశాల ప్రాంతంలో వివిధ వర్గాల ప్రజల మధ్య తన విప్లవ కృషి కొనసాగించారు. విద్యార్థి, యువజన. రైతుకూలీ, ఆదివాసి, మహిళా, మైనారిటీ పోరాటాల లోనూ, జాతుల సమస్య లోనూ, అన్ని అణగారిన ప్రజా సమూహాల లోనూ విప్లవ రాజకీయ కార్యాచరణలో భాగంగా పని చేశారు. రచన, అనువాదం, ఉపన్యాసం, పత్రికా నిర్వహణ, రాజకీయ నిర్మాణ నిర్వహణ, సైనికాచరణ వంటి అన్ని స్థాయిలలోనూ పనిచేశారు. విప్లవ జీవితమంతా అద్భుతమైన మానవ సంబంధాలు నెరిపి వేలాది మందికి ఆప్తమిత్రుడిగా, లక్షలాది మందికి సహచరుడిగా, నాయకుడిగా, ప్రేరణగా నిలిచారు. ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే ఆయన జీవితమూ ఆచరణా విప్లవోద్యమ విస్తృతికి అద్దం పడతాయి. విప్లవం మొరటైనదనీ, సంకుచితమైనదనీ, గిరిగీసుకుని కూచునేదనీ సాధారణంగా ఉన్న దురభిప్రాయాలను, అపోహలను, అపార్థాలను ఆయన జీవితమూ ఆచరణా తుత్తునియలు చేస్తాయి.

విప్లవం అంటే హింస మాత్రమేననీ, విప్లవకారులకు తుపాకులూ, మందుపాతరలూ, చంపడమూ, చావడమూ తప్ప మరేమీ తెలియవనీ అంతకంతకూ ఎక్కువగా పాలకులు ప్రచారం చేస్తున్నారు. మధ్యతరగతి బుద్ధిజీవులనూ, పత్రికల పాఠకులనూ, టెలివిజన్ వీక్షకులనూ నమ్మించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. సంప్రదాయం బలంగా ఉన్న సమాజంలో, ప్రజల మీద పాలకవర్గ భావజాలం పట్టు ఎక్కువగా ఉన్న సమాజంలో ప్రతి కొత్త భావమూ, ప్రతి పాలకవర్గ వ్యతిరేక భావమూ దుష్ప్రచారానికీ, అపార్థాలకూ గురవుతాయి. భారత సమాజంలో సంప్రదాయం, పాలకవర్గ భావజాలం అతి దుర్మార్గమైన హిందూ బ్రాహ్మణీయ ఆవరణలో ఉండడం వల్ల కొత్త భావాల పట్ల పాలకవర్గాల దుష్ప్రచారం మరింత ఎక్కువగా, మరింత నీచంగా ఉండడం సహజమే. గౌతమ బుద్ధుడి సామాజిక ప్రగతిశీల అంశాల పట్ల సమాజంలో పెంచి పోషించబడిన దుష్ప్రచారాల నుంచి ప్రస్తుత మావోయిస్టు విప్లవకారుల

గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థ, దేశ ఆహార భద్రతకు మూలస్తంభమైన రైతులు ఈ విధంగా ఆత్మస్థైర్యం కోల్పోకుండా తగిన మద్దతు, రక్షణ వ్యవస్థలను అందించవలసిన బాధ్యత పూర్తిగా ప్రభుత్వాలది. కానీ ప్రభుత్వం తన బాధ్యతను నిర్వర్తించడం లేదని మేము బలంగా నమ్ముతున్నాం.

ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వం తక్షణం స్పందించి ఈ కింది అంశాలను యుద్ధ ప్రాతిపదికన తీసుకోవాలని డిమాండ్ చేస్తున్నాం.

1) ప్రభుత్వం తక్షణమే జరుగుతున్న రైతు ఆత్మహత్యలపై స్పందించాలి. ముఖ్యమంత్రి సంక్షోభంలో ఉన్న రైతులకు భరోసాగా ఈ పరిస్థితి నుంచి బయట పడేలా చర్యలు చేపట్టాలి. ప్రభుత్వం యంత్రాంగం ముఖ్యంగా, వ్యవసాయ, రెవెన్యూ శాఖలు రాష్ట్ర స్థాయి నుంచి గ్రామ స్థాయి వరకూ కూడా రైతులు ఎదుర్కొంటున్న సంక్షోభం పై దృష్టి పెట్టి మున్ముందు ఇక ఆత్మహత్యలు జరగకుండా ఉండేలా చర్యలు తీసుకోవాలి.

2) ప్రైవేట్ వడ్డీ వ్యాపారస్తులు, డీలర్ల కబంధ హస్తాల నుంచి రైతులను తప్పించి అవసరమైనంత వ్యవస్థాగత రుణ సదుపాయం బ్యాంకుల ద్వారా అందించాలి.

3) కౌలు రైతులతో సహా చిన్నకారు, సన్నకారు రైతులందరికీ పంటల బీమా, రుణ సదుపాయం వర్తింపచేయాలి.

4) పర్యావరణ మార్పులను తట్టుకునే విధంగా వర్షాధార ప్రాంతాలలో వ్యవసాయాన్ని సుస్థిరపరిచే సమగ్ర ప్రణాళికలు రూపొందించాలి. కరువు నివారణ ప్రణాళికలను సమగ్రంగా అమలు చేయాలి.

5) పంట మార్పిడి, వైవిధ్యతతో ఖర్చు తగ్గించే సుస్థిర వ్యవసాయాన్ని ప్రోత్సహించాలి.

6) రైతు ఆత్మహత్య బాధిత కుటుంబాలకు తక్షణమే జి.ఒ. 421/2004 ప్రకారం ఎక్స్‌గ్రేషియా అందించి ఆదుకోవాలి.

(2010 లో జరిగిన కిసాన్ స్వరాజ్ యాత్ర సందర్భంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యాప్తంగా 40 సంస్థలు, సంఘాలు రైతు స్వరాజ్య వేదికగా ఏర్పడి వ్యవసాయంలో భాగస్వాములైన సమూహాలు, వ్యక్తుల గౌరవప్రదమైన జీవన భద్రత కోసం భూమి, నీరు, విత్తనాలపై హక్కుల కోసం సుస్థిర వ్యవసాయం కోసం పనిచేస్తున్నాయి.) వీ

అభిప్రాయాల గురించి, ఆచరణ గురించి ప్రచారంలో ఉన్న అబద్ధాల, దుష్ప్రచారాల దాకా ఈ చరిత్ర సుదీర్ఘమైనది.

ఈ దురభిప్రాయాలనూ దుష్ప్రచారాలనూ బద్దలు చేస్తూ విప్లవం ఎంత సువిశాలమైనదో, ఎంత మానవీయమైనదో, ఎంత ఆలోచనాత్మక మైనదో, ఎంత కష్టభరితమైనదో దాదాపు ప్రతి విప్లవకారుడి జీవితమూ చూపుతున్నప్పటికీ ఆ నిజం తెలుసుకోవడానికి మధ్యతరగతి బుద్ధి జీవులలో ఎక్కువమంది ఇంకా సిద్ధపడడం లేదు.

ఈ నేపథ్యంలో విప్లవ విస్తృతికీ, లోతుకూ, మానవతాస్ఫూర్తికీ, కష్టభరితమైన ప్రజాసేవా మార్గానికీ, పట్టువిడుపుల బహుళత్వానికీ, నూతన సమాజ నిర్మాణానికీ అసాధారణమైన చిహ్నంగా నిలుస్తుంది మల్లోజుల కోటేశ్వరరావు జీవితం. ఈ దేశం మీద, ఈ దేశ ప్రజల మీద నిజమైన ప్రేమ ఉన్నవారెవరైనా అనివార్యంగా నడవవలసిన దారి ఏమిటో ఆయన చూపాడు. ఆ దారి ఎక్కడ మొదలై ఎక్కడిదాకా విస్తరిస్తుందో ఆయన జీవితమే ఉదాహరణ. ఆయన పని చేసిన ప్రాంతాలు పుట్టి పెరిగిన పెద్దపల్లి నుంచి కరీంనగర్ జిల్లాకూ, ఉత్తర తెలంగాణకూ, అటునుంచి రాష్ట్రం మొత్తానికీ, గోదావరి దాటి మహారాష్ట్ర – మధ్యప్రదేశ్ అడవులకూ, అటునుంచి ఒరిస్సా సరిహద్దులకూ, ఇంకా పైకి బీహార్ కూ, అటునుంచి పశ్చిమ బెంగాల్ కూ, క్రమంగా ఈశాన్య ప్రాంతానికీ విస్తరించాయి. 'నదీనదాలు, అడవులు, కొండలు, ఎడారులా మనకడ్డంకి' అన్నట్టుగా భారతదేశంలో సువిశాల ప్రాంతాన్ని ఆయన తన పాదముద్రలతో నింపాడు. ఈ క్రమంలో అప్పటికే వచ్చిన తెలుగు, హిందీ, ఇంగ్లిష్ లకు తోడుగా గోండి, ఒరియా, సంథాలీ, బెంగాలీ వంటి భాషలెన్నో నేర్చుకున్నాడు. కోటేశ్వరరావు అనే పేరుతో మొదటి ఇరవై సంవత్సరాలు గడిపితే, ఆ తర్వాతి నాలుగు దశాబ్దాలు ప్రహ్లాద్, రాంజీ, శ్రీధర్, కిషన్‌జీ వంటి అనేక పేర్లతో పనిచేశాడు.

అలాగే మొట్టమొదట విద్యార్థి రంగంతో ప్రారంభించి క్రమంగా యువజనులు, రైతు కూలీలు, పార్టీ నిర్మాణం, ఆదివాసులు, మహిళలు, మైనారిటీలు, అణచివేతకు గురైన జాతులు వంటి అన్ని ప్రజా రంగాలలోనూ పనిచేశాడు. వివిధ రంగాలలో పనిచేసే ప్రజాసంఘాలకు మార్గదర్శకత్వం వహించడం మాత్రమే కాదు, ఆయారంగాల పనులను కూడ చేశాడు. స్వయంగా రచన చేశాడు, అనువాదం చేశాడు, పత్రికలు నడిపాడు, ఉపన్యాసాలు ఇచ్చాడు, పాఠశాలలు నిర్వహించాడు, సైనిక శిక్షణ ఇచ్చాడు, సైనిక కార్యకలాపాలలో పాల్గొన్నాడు, అన్నిరకాల వాహనాలు నడిపాడు. సైనిక ఘటనల వ్యూహాలు రచించాడు. ఐక్య సంఘటన ఎత్తుగడలు రచించాడు. మార్క్సిస్టుల పేరుతో ఊరేగుతున్న సోషల్ ఫాసిస్టుల స్వరూపాన్ని విప్పి చెప్పాడు. ప్రపంచీకరణ వ్యతిరేక పోరాటాలకు తలమానికం వంటి, ప్రపంచీకరణ కార్యక్రమాన్ని ఆప గలిగిన సింగూరు, నందిగ్రామ్ పోరాటాలకు నాయకత్వం అందించాడు. అపజయాన్ని ఎదుర్కొన్న నక్సల్బరీకి రెండు దశాబ్దాల తర్వాత పునరుజ్జీవనాన్ని ఇచ్చిన లాల్ గఢ్ కు నాయకత్వం వహించాడు. పోలీస్ సంత్రాష్ బిరోధి జనసాధారణేర్ కమిటీ వంటి విశాల ప్రజా ఐక్య సంఘటనను నిర్మించాడు. మొదట దండకారణ్యంలోనూ, ఆ తర్వాత జంగల్ మహల్‌లోనూ ప్రత్యామ్నాయ రాజకీయాధికారాన్ని బీజరూపంలో సాధించడంలో గణనీయమైన పాత్ర నిర్వహించాడు. చరిత్ర నిర్మాణంతో పాటే చరిత్ర నమోదు కావాలనుకున్నాడు, చరిత్ర రచన జరగాలను కున్నాడు. పెద్దపల్లి నుంచి జంగల్ మహల్ దాకా తాను భాగస్వామి అయిన అన్ని పోరాటాలనూ ఏదో ఒక రూపంలో నమోదు చేశాడు, చేయించాడు.

ఇవన్నీ సామాజిక కార్యక్రమాలైతే, వ్యక్తిగతంగా ఆయన వందలాది మంది హృదయాలను చూరగొన్నాడు. వేలాది మందికి ప్రేరణగా నిలిచాడు, లక్షలాది మంది పాల్గొంటున్న ఒక మహావిప్లవ క్రమానికి దిశానిర్దేశం చేసే అగ్రనాయక బృందంలో ఉన్నాడు. నిరుత్సాహానికి గురైన ఎందరినో విప్లవంలో నిలబెట్టాడు, అద్భుతమైన సంభాషణలు నడిపాడు, చిరకాలం గుర్తుండే ఉత్తరాలు రాశాడు. పరిచయమైతే చాలు స్నేహంగా మలిచాడు, స్నేహమైతే చాలు విప్లవానికి ఏ రంగంలోనైనా చిన్నమెత్తు పని ఐనా చేసేట్టు తీర్చిద్దిదాడు. తన బంధువులనూ స్నేహితులనూ మాత్రమే కాదు, తన ప్రభావంలోకి వచ్చినవారి బంధువులనూ, స్నేహితులనూ కూడ విప్లవ కార్యక్రమాలలో ఎక్కడో ఒక చోట సంబంధంలోకి తెచ్చాడు. విప్లవం ఎంత విశాలమైనదో, అది ఎట్లా పిడికెడు మంది వర్గ శత్రువులకు మినహా మిగిలిన అశేష ప్రజానీకంలో ప్రతి మనిషికీ వర్తిస్తుందో, అవసరమయిందో, అనివార్యమైయిందో ఆయన చెప్పాడు, చూపాడు, వారందరినీ విప్లవంలో భాగం చేశాడు.

అంత అద్భుతమైన, అసాధారణమైన మనిషి గురించి తెలుసు కోవడం ప్రతి ఒక్కరి బాధ్యత. తెలియజెప్పడం తెలిసినవారందరి బాధ్యత. ఆయన గురించి తెలుసుకోవడమంటే ఆయన పాల్గొన్న విప్లవోద్యమం గురించి తెలుసుకోవడమే.

కరీంనగర్ జిల్లా పెద్దపల్లిలో 1954లో పుట్టిన కోటేశ్వరరావు విద్యార్థి దశనుంచే ప్రజానుకూల రాజకీయాలవైపు, సామాజిక కార్యాచరణవైపు ఆకర్షితుడయ్యాడు. తండ్రి స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడు వెంకటయ్య, తల్లి మధురమ్మ ఇంట్లో నెలకొల్పిన ప్రజాస్వామిక వాతావరణంతో పాటు కౌమారదశలో పడిన ప్రభావాలు కూడ ఆయన భావి జీవితాన్ని, వ్యక్తిత్వాన్ని తయారుచేసి ఉంటాయి. పెద్దపల్లి ప్రాంతంలో ఇంకా ఆరని తెలంగాణ రైతాంగ సాయుధ పోరాట జ్ఞాపకాలు, స్థానిక ప్రజాచరిత్ర పట్ల, సోషలిస్టు ఆదర్శాల పట్ల ఠాకూర్ రాజారాం సింగ్ కలిగించిన ఆసక్తి, ఉన్నత పాఠశాల దశలో ప్రారంభమైన ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమం ఆ ప్రభావాలలో ముఖ్యమైనవి.

పెద్దపల్లి నుంచి తూర్పు వైపు కనబడే రామగిరి గుట్టలు తెలంగాణ రైతాంగ సాయుధ పోరాట కాలంలో అనభేరి ప్రభాకర రావు, గట్టుపల్లి మురళి వంటి గెరిల్లా పోరాట యోధుల స్థావరాలు. పెద్దపల్లికి నిజాం వ్యతిరేక పోరాటకాలం నుంచీ కూడ ప్రజాపోరాట చరిత్ర ఉంది. 1940లలోనే అక్కడ నిజాం పోలీసులకు వ్యతిరేకంగా ప్రజలు సాగించిన ఆందోళనలు చరిత్రకెక్కాయి. కోటేశ్వరరావు కుటుంబానికి పొరుగున నివసిస్తుండిన న్యాయవాది ఠాకూర్ రాజారాం సింగ్ పెద్దపల్లిలో ఒక విలక్షణమైన వ్యక్తి. కరీంనగర్ జిల్లా గోదావరీ తీరంలో రెండువేల ఏళ్లకింద అద్భుతమైన సంస్కృతి విలసిల్లిందని నమ్మి, సొంతంగా తవ్వకాలు జరిపి, పరిశోధనలు చేసిన, భారతీయ తత్వశాస్త్రంలో భౌతికవాద దృక్పథం గురించి రచనలు చేసిన అరుదైన మనిషి ఆయన. అలా ఆయన పెద్దపల్లిలో స్థానిక ప్రజా చరిత్ర పట్ల గౌరవాన్నీ, భౌతికవాద దృక్పథాన్నీ, సోషలిస్టు భావాలనూ విత్తనాలుగా చల్లారు. ఆ వాతావరణం

లో కోటేశ్వరరావుకు పదిహేనో ఏటనే సామాజికాచరణలో భాగమయ్యే అవకాశాన్ని ఇచ్చినది 1969 ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమం. ఆ ఉద్యమం లో భాగంగా పోలీసు నిర్బంధాన్ని కూడ చవిచూసిన కోటేశ్వరరావు సహజంగానే రాజ్య వ్యతిరేక భావజాలంలోకి ప్రవేశించాడు.

అవన్నీ తెలిసీ తెలియని వయసులో ప్రభావాలైతే, తొలి యవ్వనంలో డిగ్రీ కోసం 1971 – 74 మధ్య కరీంనగర్ లో ఉన్నప్పుడు పడిన ప్రభావాలు, ప్రవేశించిన ఆచరణ మరింత స్పష్టమైనవి. స్పష్టత నిచ్చినవి. అప్పటికి నక్సల్బరీ పంథాలో విప్లవోద్యమ పునర్వికాసం కోసం ఒకవైపు అజ్ఞాత విప్లవకారులు, మరొకవైపు విప్లవ రచయితలు, జననాట్యమండలి కళాకారులు జరుపుతున్న ప్రయత్నాలు కరీంనగర్‌ను కూడ తాకాయి. సాహిత్యం మీద, చరిత్ర మీద, ప్రజాజీవితం మీద ఆసక్తి ఉన్న యువకుడిగా కోటేశ్వరరావు సహజంగానే ఈ రాజకీయా వగాహనలలోకి వచ్చాడు. అందుకే 1974లో డిగ్రీ ముగిసి, ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయంలో న్యాయశాస్త్ర విద్యలో చేరినా దానికన్న ఎక్కువగా అప్పటికే నిర్మాణమవుతున్న విప్లవ విద్యార్థి ఉద్యమంలో భాగమయ్యాడు. 1974 అక్టోబర్ లో ఏర్పడి, 1975 ఫిబ్రవరిలో మొదటి మహాసభలు జరుపుకున్న రాడికల్ విద్యార్థి సంఘ నిర్మాతలలో ఒకడయ్యాడు.

నిజంగా ఆ కాలం గొప్ప విప్లవాల, అన్వేషణల, ప్రయోగాల, విజయాల ఉద్వేగభరిత కాలం. 1970 నాటికే శ్రీకాకుళ విప్లవోద్యమ నాయకత్వాన్నీ, ప్రధాన శ్రేణులనూ రాజ్యం పొట్టనపెట్టుకుంది. మొత్తం గిరిజనోద్యమాన్నే రక్తపుటేర్లలో ముంచి అణచివేసింది. 1972 నాటికి నక్సల్బరీ కూడ అపజయానికీ చీలికలకూ గురయింది. భారత విప్లవోద్యమ నిర్మాత చారు మజుందార్ హత్యకు గురయ్యాడు. ఈ దేశ ప్రజల విముక్తి పోరాటాలలో అత్యద్భుతమైన గుణాత్మక మార్పు తెచ్చిన నక్సల్బరీ, శ్రీకాకుళాలు అలా తాత్కాలిక అపజయానికి గురయ్యాయి. అప్పుడు ఆ నిప్పురవ్వను ఆరిపోకుండా నిలిపి ఉంచడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ విప్లవోద్యమం, ప్రత్యేకించి మిగిలిపోయిన రాష్ట్ర కమిటీ సాహసోపేతమైన ప్రయోగాలు చేసింది. నక్సల్బరీ చూపిన మార్గాన్ని ఎత్తిపడుతూనే, దాని తప్పులను సరిదిద్దుకుంటూ కొత్తదారి నిర్మించడానికి ప్రయత్నాలు ప్రారంభించింది. ఆ ప్రయత్నాలలో భాగంగా దేశవ్యాప్త విప్లవకారులను పునరేకీకరించి ఏర్పరచిన సెంట్రల్ ఆర్గనైజింగ్ కమిటీ 1974 నాటికి ఆత్మవిమర్శ నివేదికనూ, 'విప్లవానికి బాట' అనే ఎత్తుగడల పంథానూ రూపొందించింది. ఆ అవగాహనల వెలుగులో ప్రజాసంఘాల నిర్మాణం ప్రారంభించింది.

అలా విప్లవోద్యమం తొలినాటి అతివాద తప్పిదాలను సవరించు కుంటూ ప్రజాపంథాలో పునర్నిర్మాణమవుతున్న సమయానికే కోటేశ్వరరావు విప్లవ రాజకీయాలలో ప్రవేశించాడు. అప్పటినుంచి గడిచిన ముప్పై ఆరు సంవత్సరాలలో కొద్దినెలల పాటు జైలులోనూ, ఒకటి రెండు సంవత్సరాల పాటు బహిరంగ జీవితంలోనూ మినహాయిస్తే మిగిలిన కాలమంతా ఆయన ఆ ప్రజాపంథాను బలోపేతం చేస్తూ, ఉన్నతీకరిస్తూ, విస్తరిస్తూ అశేష ప్రజానీకం మధ్య విప్లవోద్యమ నిర్మాణంలో అజ్ఞాత జీవితం గడిపాడు.

అప్పటికే సాహిత్య, కళా రంగాలలో పనిచేసే బహిరంగ సంఘాల అనుభవం ఉన్నప్పటికీ, ప్రజా పంథాలో మొదటి ప్రయోగంగా, మొదటి ప్రజాసంఘంగా రాడికల్ విద్యార్థి సంఘం తన మొదటి మహాసభలు జరుపుకుని, ఒక సంఘటిత నిర్మాణంగా విద్యార్థి రంగంలో విప్లవోద్యమ నిర్మాణానికి ప్రయత్నాలు ప్రారంభించి నాలుగు నెలలు గడవకుండానే ఎమర్జెన్సీ వచ్చింది. రాడికల్ విద్యార్థి సంఘ నాయకులనూ, బాధ్యులనూ నిర్బంధించడానికి పోలీసుల ప్రయత్నాలు మొదలయ్యాయి. రాడికల్ విద్యార్థులు అరెస్టయి, ఎప్పటికి విడుదలవుతారో తెలియని జైలు జీవితాన్ని గడపడమా, అరెస్టు తప్పించుకుని, ప్రజలలో విప్లవోద్యమ నిర్మాణం కొరకు అజ్ఞాత జీవితం ఎంచుకోవడమా అనే సవాల్ వచ్చినప్పుడు ఎక్కువమంది రెండో మార్గాన్నే ఎంచుకున్నారు. విప్లవ విద్యార్థి ఉద్యమ నాయకుడు సూరపనేని జనార్దన్ ను, మరి ముగ్గురు సహచరులను ఎమర్జెన్సీ విధించిన నెలరోజులకు మెదక్ జిల్లా గిరాయిపల్లిలో బూటకపు ఎదురుకాల్పులలో కాల్చిచంపడంతో ప్రజల మధ్య కృషి ప్రాధాన్యత మరింత తెలిసివచ్చింది. అలా ఎందరో రాడికల్ విద్యార్థులు గ్రామీణ ప్రాంతాలలో విప్లవోద్యమ నిర్మాణ కృషిలోకి దిగారు. అప్పుడు కరీంనగర్ జిల్లా గ్రామసీమలలో పనిచేయడం మొదలుపెట్టిన రాడికల్ విద్యార్థులలో కోటేశ్వరరావు ఒకరు.

ఆ విద్యార్థులు జగిత్యాల, సిరిసిల్ల తాలూకాల గ్రామాలలో అప్పటికి కొనసాగుతుండిన భయంకర భూస్వామ్య దోపిడీ పీడనలకు వ్యతిరేకంగా ప్రజలను సంఘటితం చేసి పోరాటాలకు సమాయత్తం చేశారు. కూలిరేట్ల పెంపుదల నుంచి దొరల అక్రమ ఆక్రమణలో ఉన్న భూములను స్వాధీనం చేసుకోవడం దాకా, స్త్రీలపై అత్యాచారాలను ప్రతిఘటించడం నుంచి ప్రజల హక్కుల కొరకు ప్రభుత్వాధికారులను నిలదీయడం దాకా ఆ సమయంలో ప్రజలు చేపట్టిన పోరాటరూపాలు అసంఖ్యాకం. ఎమర్జెన్సీ చీకటిపాలనకు మేలిముసుగుగా ఇందిరాగాంధీ ప్రకటించిన ఇరవై సూత్రాల పథకంలో ఆదివాసులకు, దళితులకు, భూమిలేని నిరుపేదలకు అనుకూలంగా ఉన్న సూత్రాలను అమలు చేయాలనే డిమాండ్‌తో ప్రజలను కూడగట్టి ఆందోళనలు ప్రారంభించారు. వందలాది గ్రామాలలో రైతుకూలీలను, యువజనులను సంఘటితం చేసి, పోరాటాలకు సమాయత్తం చేశారు. రాడికల్ విద్యార్థి సంఘానికి సోదర సంస్థగా 1975 జూన్ లో ఏర్పడి ఉండవలసిన రాడికల్ యువజన సంఘం ఎమర్జెన్సీ వల్ల ఏర్పడక పోయినా, ఎమర్జెన్సీలోనే ఈ కరీంనగర్ గ్రామాలలో సంఘ నిర్మాణం జరిగిపోయింది. అలా రెండు సంవత్సరాల పాటు ప్రజల మధ్య సాగిన కృషి విప్లవోద్యమం ఎంచుకున్న ప్రజాపంథా ఎంత సరిఅయినదో, ఎంత అవసరమైనదో ఎత్తిపట్టింది. అద్భుతమైన ఫలితాలనిచ్చింది. అందువల్లనే ఎమర్జెన్సీ తర్వాత సాయుధ పోరాట తాత్కాలిక విరమణ ప్రకటించిన విప్లవోద్యమం బహిరంగ ప్రజా ఉద్యమాన్ని ఎంచుకున్నది.

ఈ పోరాటాన్ని మొగ్గలోనే తుంచివేయాలనే ఉద్దేశంతో భూస్వాములు 1977 నవంబర్ 6న సిరిసిల్ల తాలూకా తిమ్మాపురంలో లక్ష్మీరాజంను, నవంబర్ 10న జగిత్యాల తాలూకా కన్నాపురంలో పోశెట్టిని హత్య చేశారు. ఈ హత్యలతో ప్రజలు భయపడి ఉద్యమం నుంచి వైదొలగుతారని భూస్వాములు ఆశించారు గాని, లక్ష్మీరాజం – పోశెట్టిల మార్గంలో మునుముందుకే సాగుతామని ప్రజలు శపథం తీసుకున్నారు. గ్రామాలలో విప్లవ ప్రజాసంఘాలు మరింత బలోపేత మయ్యాయి. భూస్వామ్య వ్యతిరేక పోరాటాలు మరింత పదునెక్కాయి. ఇలా మేల్కొంటున్న పల్లెలన్నీ 1978 సెప్టెంబర్ 7న జగిత్యాల

జైత్రయాత్రకు తరలి వచ్చాయి. నాగేటి చాళ్లలో రగుల్కొంటున్న రైతాంగ పోరాటకారులు వేలాది మందితో అప్పటికి అతి ఎక్కువ మంది హాజరయిన ఆ సభ విప్లవోద్యమానికి ప్రజల్లో ఉన్న ఆదరణకు నిదర్శనంగా నిలిచింది. వందలాది గ్రామాల నుంచి ప్రజలు తమ సమస్యలు పరిష్కరించడానికి, తమ పోరాటంలో తోడు నిలవడానికి సంఘం రావాలంటూ సభావేదిక మీదికి వేలాది దరఖాస్తులు పంపారు. ఆ పోరాట క్రమంలోనే గ్రామగ్రామాన భూస్వామ్య దోపిడీ పీడనలను వ్యతిరేకిస్తూ, ఒక గొప్ప పోరాట రూపంగా భూస్వాముల సాంఘిక బహిష్కరణ ముందుకు వచ్చింది. ఆ సభ తర్వాత నెల తిరగకుండానే భూస్వామ్య దౌర్జన్యానికి వత్తాసు పలుకుతూ రాజ్య పోలీసు బీభత్సం, రైతాంగ పోరాటం మీద విరుచుకు పడింది. ఆ అక్టోబర్ 20 న జగిత్యాల, సిరిసిల్ల తాలూకాలను కల్లోలిత ప్రాంతాలుగా ప్రకటిస్తూ, ఆ ఉత్తర్వులు అక్టోబర్ 4 నుంచే అమలు లోకి వస్తాయని ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. ఒకవైపు పోలీసులు గ్రామాల మీద, రైతుకూలి సంఘాల, రాడికల్ యువజన సంఘాల కార్యకర్తల మీద దాడులు చేస్తూ, అక్రమంగా నిర్బంధిస్తూ, చిత్రహింసలు పెడుతూ, అబద్ధపు కేసులు బనాయిస్తూ ఉండగా, మరొకవైపు దొరలు, దొరల గూండాలు ఎదురుతిరిగిన వారి మీద దాడులు, కాల్పులు, ఇళ్ల ధ్వంసాలు, పంటల విధ్వంసాలు సాగించారు. ఈ హింసాకాండను ఎదుర్కొనే క్రమంలోనే కరీంనగర్ – ఆదిలాబాద్ రైతాంగపోరాటాలు మరింత సంఘటితమయ్యాయి, కొత్త ప్రాంతాలకు, కొత్త శ్రేణులలోకి విస్తరించాయి, ప్రతిహింసా పోరాట రూపాలు చేపట్టాయి. రాడికల్ విద్యార్థి యువజన సంఘాలు, రైతుకూలీ సంఘంతో పాటు ఒక నూతన తరహా కార్మికోద్యమ సంస్థగా సింగరేణి కార్మిక సమాఖ్య ఏర్పడింది. ఈ అన్ని ప్రజా సంఘాలు 1980 ఏప్రిల్ వరకు భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ (మార్క్సిస్టు – లెనినిస్టు) ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రకమిటీ పేరుతో పనిచేసి, ఆ తర్వాత భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ (మార్క్సిస్టు – లెనినిస్టు) పీపుల్స్ వార్ పేరిట ఏర్పడిన విప్లవ నిర్మాణ మార్గదర్శకత్వంలో ముందుకు సాగాయి. ఈ ఉజ్వల చరిత్రలో ఆ పార్టీ జిల్లాకమిటీ కార్యదర్శిగా కోటేశ్వర రావు పాత్ర ప్రధానమైనది. ఆయన 1980 వరకూ కొంతకాలం సిరిసిల్ల ప్రాంతంలోనూ, మరికొంతకాలం తూర్పు ప్రాంతంలోనూ పనిచేశాడు. ఏప్రిల్ 1980లో పీపుల్స్ వార్ ఏర్పడిన తర్వాత, పునర్నిర్మాణమైన రాష్ట్రకమిటీకి ఆయన మొట్టమొదటి కార్యదర్శిగా బాధ్యతలు చేపట్టాడు. ఆ బాధ్యతలలో 1984 చివరిదాకా కొనసాగిన ఆయన, ఆ తర్వాత రెండు సంవత్సరాలు రాష్ట్ర కార్యదర్శివర్గంలో ఒకరుగా ఉన్నాడు.

ఎమర్జెన్సీ అనంతర ప్రజావెల్లువ నాటి నుంచి 1985లో తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం 'ఆట పాట మాట బంద్' అని ప్రకటించి నిర్బంధం అమలు చేసేదాకా జరిగిన బహిరంగ ప్రజా పోరాటాల చరిత్ర ఉజ్వలమైనది. రాడికల్ విద్యార్థి సంఘం (1978 ఫిబ్రవరి వరంగల్, 1979 ఫిబ్రవరి అనంతపురం, 1981 ఫిబ్రవరి గుంటూరు, 1983 ఫిబ్రవరి తిరుపతి), రాడికల్ యువజన సంఘం (1978 మే గుంటూరు, 1979 మే ఖమ్మం, 1981 మే వరంగల్, 1982 మే ఏలూరు, 1984 జూన్ అనంతపురం), రైతుకూలీ సంఘం (1981 జూన్ నెల్లూరు, 1983 మే కరీంనగర్, సింగరేణి కార్మిక సమాఖ్య (1983 జనవరి కొత్తగూడెం), ఆల్ ఇండియా రెవల్యూషనరీ స్టూడెంట్స్ ఫెడరేషన్ (1985 ఫిబ్రవరి హైదరాబాద్) రాష్ట్ర స్థాయి మహాసభలు మాత్రమే కాక, స్థానిక సమస్యలమీద, జాతీయ అంతర్జాతీయ సమస్యల మీద ఈ సంస్థలు నిర్వహించిన, ఇతర సంస్థలతోపాటు కలిసి నిర్వహించిన సభలు, సమావేశాలు, ప్రదర్శనలలో, 1978లో ప్రారంభించి ఏడెనిమిది సంవత్సరాల పాటు ప్రతి వేసవిలోనూ విద్యార్థి యువజన బృందాలతో జరిగిన 'గ్రామాలకు తరలండి' కార్యక్రమాలలోనూ రాష్ట్రంలో లక్షలాది మంది పాల్గొన్నారు. విప్లవ సందేశం చేరని గ్రామం, పట్టణం లేదు. ఆ సంచలనాలన్నిటికీ చోదకశక్తిగా, చోదకశక్తులలో ఒకరుగా ఉన్న నాయకుడు కోటేశ్వరరావు. విప్లవోద్యమం ప్రజలకు దూరంగా అడవుల్లో ఉన్నదని దుష్ప్రచారాలు చేసేవారు చదువుకోవలసిన అద్భుత ప్రజా పోరాట చరిత్ర ఆ దశాబ్దానిది. ఆ దశాబ్ది చరిత్ర నిర్మాణంలో కీలకపాత్ర వహించిన వారిలో కోటేశ్వరరావు ఒకరు.

అలా అంచెలంచెలుగా పురోగమిస్తూ, అపార ప్రజాదరణను చూరగొంటూ, నిజమైన ప్రజా ప్రత్యామ్నాయాన్ని నిర్మిస్తున్న విప్లవోద్యమంపై 1985 నుంచీ క్రూర నిర్బంధం మొదలయిది. బహిరంగ కార్యకలాపాలపై ఆంక్షలు, రాంనగర్ కుట్రకేసు, అప్పటికే వచ్చిన తీవ్రవాద కార్యకలాపాల నిరోధక చట్టం (టాడా) కిందా, ఇతర అక్రమ ఆరోపణలతోనూ వేలాది కేసులు, ఎన్ కౌంటర్ల పేరుతో విచ్చలవిడి హత్యలు, లాటిన్ అమెరికన్ నిర్బంధాన్ని తలపింపజేసే మిస్సింగ్ లు నిత్యకృత్యాలయ్యాయి. అంతకుముందే నాలుగైదు సంవత్సరాలుగా ప్రయోగంలో ఉన్న దండకారణ్య గెరిల్లా జోన్ పర్ స్పెక్టివ్ వెలుగులో విప్లవోద్యమాన్ని గోదావరి దాటి బస్తర్ అడవులలోకి ఇంకా ఎక్కువగా విస్తరించడమే నాటి అవసరమని విప్లవోద్యమ నాయకత్వం భావించింది. అలా ఆంధ్రప్రదేశ్ విప్లవోద్యమం నుంచి దండకారణ్య విప్లవోద్యమంలోకి, బీజప్రాయంలో ప్రత్యామ్నాయ రాజకీయాధికార నిర్మాణం ప్రారంభమైన చోటికి, ప్రజా అభివృద్ధి నమూనా ఆచరణ ప్రయోగంలోకి విస్తరించిన వాడు కోటేశ్వరరావు. నిజానికి ఆ తర్వాత ఆయన కృషి గురించి ఒక నామవాచకంగా కాక సర్వనామంగా, ఒక వ్యక్తి కృషిగా కాక సమష్టి కృషిగా, రాజకీయ నాయకత్వ కృషిగా కాక ప్రజల సృజనాత్మక వికాసంగా చెప్పవలసిందే. అందువల్లనే ఆ తర్వాత కాలంలో ఆయన భాగమైన కృషి గురించి నివేదికలు, పుస్తకాలు వెలువడ్డాయి గాని తొలిరోజుల ఆంధ్రప్రదేశ్ విప్లవోద్యమ కృషి లాగ ఇది ఆయన పని అని విడదీసి చెప్పడం సాధ్యంకాదు. ఒకరకంగా విప్లవోద్యమ పరిణతికి ఇది నిదర్శనం.

నాటి మధ్యప్రదేశ్‌లోని ఉమ్మడి బస్తర్ జిల్లాలో మొదలైన ఈ కృషి తూర్పుకు విస్తరించి ఇంద్రావతి దాటి అబూజ్ మాడ్ పర్వత శ్రేణిలో స్థిరపడడానికి, అటు నుంచి సారండా అడవి ద్వారా ఇంకా ఈశాన్యానికి సాగి జంగల్ మహల్ అటవీ ప్రాంతానికి చేరడానికి బాటలు తీసిన అనేకమంది విప్లవకార్యకర్తలలో కోటేశ్వరరావు ఒకడు. బస్తర్‌లో 1980ల తొలిరోజులనుంచీ సాగుతున్న విప్లవకృషి 1980ల చివరినాటికి ప్రత్యామ్నాయ అభివృద్ధి నమూనాకూ, ప్రజా రాజకీయాధికార తొలిరూపాలకూ చేరింది. ఇవాళ జనతన సర్కార్ గా ప్రాచుర్యంలోకి వచ్చిన నిర్మాణాలకు తొలిపునాది పడినది అప్పుడే. అట్లాగే 1990ల తర్వాత నూతన ఆర్థిక విధానాల ప్రపంచీకరణలో భాగంగా ఖనిజ వనరుల కాణాచి అయిన మధ్య భారత అరణ్యాలలోకి చొచ్చుకు

రావడానికి బహుళజాతిసంస్థలు, సామ్రాజ్యవాదులు, వారి తైనాతీగా ప్రభుత్వమూ చేసిన ప్రయత్నాలను వీరోచితంగా అడ్డుకున్నదీ, అడ్డుకుంటున్నదీ ఈ కృషే. నక్సల్బరీ ప్రజా ఉద్యమం అణచివేతకు గురై, వెనుకంజ వేసిన తర్వాత. మార్క్సిస్టు పార్టీ పేరుతో ఉన్న పాలకవర్గ ముఠా అధికారంలోకి వచ్చి హింసతో, భయోత్పాతంతో ప్రజావ్యతిరేక పాలనను కొనసాగిస్తున్న తర్వాత ఇక మళ్లీ పశ్చిమ బెంగాల్ లో నక్సల్బరీ పంథా ప్రజా ఉద్యమం పునర్వికాసం జరుగుతుందా అని సందేహిస్తున్న సమయంలో అక్కడి బూడిదలోంచి ఫీనిక్స్ పక్షిని ఎగురవేసినదీ ఆ కృషే. లెఫ్ట్ ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం ఒకవైపు అంతర్జాతీయ బహుళజాతి సంస్థలకూ, మరొకవైపు దేశీయ బడా వ్యాపార సంస్థలకూ వేలాది ఎకరాల భూమిని కట్టబెట్టడానికి ప్రయత్నించినప్పుడు ఆ ప్రయత్నాలకు విజయవంతమైన అడ్డుకట్ట వేసినదీ ఆ కృషే. భారత విప్లవోద్యమ విజయం పోరాట శక్తుల ఐక్యసంఘటనలో మాత్రమే ఉన్నదనే గుర్తింపుతో జాతి విముక్తి ఉద్యమాలనూ విప్లవోద్యమాన్ని ఏకం చేయడానికి ప్రయత్నాలు సాగించి విజయం సాధించినదీ ఆ కృషే. ఆ కృషి అంతటిలోనూ కోటేశ్వరరావు పూసల్లో దారంలా ఉన్నాడు. మరో మాటల్లో చెప్పాలంటే భారత విప్లవోద్యమ విస్తృతికీ, పరిణతికీ ఉదాహరణగా నిలిచినవాడాయన.

ఆయన కృషిలో అత్యధిక భాగం అజ్ఞాత జీవితంలో, సమష్టి కార్యాచరణలో భాగంగా సాగినది గనుక ఆయన జీవితచరిత్రను సమగ్రంగానూ, బహిరంగంగానూ చెప్పడం విప్లవ విజయం దాకా సాధ్యం కాకపోవచ్చు. వ్యక్తిగతంగా ఆయన ఎటువంటి ప్రేమాస్పదుడో, స్నేహశీలో, పుస్తకప్రియుడో, సంభాషణా చతురుడో, ప్రేరణాత్మకమైన ఉపన్యాసకుడో, నమ్మకమైన సహచరుడో, ఆశను నింపే నాయకుడో చెప్పడం బహుశా ఉద్యమ సహచరులకూ, సన్నిహితులకూ తప్ప ఇతరులకు సాధ్యం కాదు.

కాని ముందే చెప్పినట్టు ఆయన తాను భాగస్వామ్యం వహించిన పోరాటాలన్నిటినీ నమోదు చేయాలని ప్రయత్నించాడు. చరిత్ర నిర్మాణంతో పాటే రచన సాగాలని కోరుకున్నాడు. ఆ రచన కూడ వివరాలు, ఆధారాలు, చరిత్ర, పట్టికలు వంటి వాటితో అర్థ గణాంక శాస్త్రవేత్తలు, సామాజిక శాస్త్రవేత్తలు రాసే సమగ్రమైన, ఆధారాలతో కూడిన నివేదికగా ఉండాలని కోరుకున్నాడు. చాలవరకు అది సాధించాడు. అనేక మంది సహచరులతో కలిసి సమష్టిగా ఆయన సాగించిన కృషిని స్థూలంగానైనా అర్థం చేసుకోవాలంటే భారత విప్లవోద్యమ చరిత్రను అధ్యయనం చేయాలి. వేరువేరు రచయితలు రాసినవైనా, ఆయన సారథ్యంలోనూ, ఇతరంగానూ వెలువడిన పుస్తకాలలో కొన్నిటినైనా (ముఖ్యంగా, నాగేటి చాళ్లల్లో రగిలిన రైతాంగ పోరాటం –1981, కరీంనగర్ – ఆదిలాబాద్ రైతాంగ పోరాటాలు వర్ధిల్లాలి – 1982, దున్నేవానికి భూమి లభించనిదే రైతాంగానికి విముక్తి లేదు – 1982, మునుముందుకు సాగుతున్న రైతాంగ పోరాటాలు – చుట్టుముడుతున్న ప్రభుత్వ నిర్బంధ కాండ – 1983, మహారాష్ట్ర కొండకోనల్లో ఊపిర్లు పోసుకుంటున్న ఆదివాసి పోరాటాలు – 1984, క్రిమ్సన్ ఫ్లాగ్ ఫ్లైస్ అలాఫ్ట్ – 1985, బస్తర్ : ప్రొ ఇంపీరియల్ డెవలప్ మెంట్ స్ట్రాటజీ వర్సస్ పీపుల్స్ స్ట్రగుల్స్ – 1993, దండకారణ్య రెవల్యూషనరీ మూవ్ మెంట్ – గవర్నమెంట్స్ రిప్రెషన్ అండ్ పీపుల్స్ రెసిస్టెన్స్ – 1994, ఆదివాసి పెజెంట్ మూవ్ మెంట్ ఆఫ్ మహారాష్ట్ర – రిప్రెషన్ అండ్ రెసిస్టెన్స్ – 1994, న్యూ పీపుల్స్ పవర్ ఇన్ దండకారణ్య – 2000, ఈ అడవి మాదే – దండకారణ్య విప్లవోద్యమ చరిత్ర – 2002, సింగూరు నుంచి లాల్‌గడ్ వయా నందిగ్రామ్ – 2009, దండకారణ్య మహిళా ఉద్యమ చరిత్ర – 2010, ముప్పై ఏళ్ల దండకారణ్య సాహితీ సాంస్కృతికోద్యమ చరిత్ర – 2010) అధ్యయనం చేయాలి.

అటువంటి అసాధారణమైన కృషి సాగించిన కోటేశ్వర రావు లేని లోటు తీర్చలేనిదనే మాట నిజమే గాని ఆయన ఆదర్శంతో, ఆయన శిక్షణలో ఇప్పటికే ఎందరో ప్రజాపోరాట యోధులు తయారయ్యారు గనుక వారు ఆ లోటు తీర్చగలరు. అంతకన్న ముఖ్యంగా ఇటువంటి యోధులను మళ్లీ మళ్లీ రూపొందించగల శక్తి ప్రజా ఉద్యమానికి ఉంటుంది. కోటి కాంతులు వెదజల్లే సూర్యుడి అస్తమయంతో చీకటి కమ్మినట్టు అనిపించే మాట నిజమే గాని మళ్లీ ప్రభాతం రెక్కవిప్పడం ప్రకృతి నియమం. చరిత్ర నిర్మాతలైన ప్రజలు ఒరిగిన నాయకుల, వీరుల లోటును పూరించుకుని చరిత్ర నిర్మాణంలో ముందుకు కదులుతారు. వీ

(రచయిత వీక్షణం సంపాదకులు)

మూడు దశాబ్దాల కింద కరీంనగర్ రైతాంగ పోరాటం ప్రారంభమైన నాటి గ్రామీణ స్థితిగతులను వివరిస్తోంది క్రాంతి ప్రచురణ 'నాగేటి చాళ్లల్లో రగిలిన రైతాంగ పోరాటం'

ఫ్యూడల్ దోపిడీ, అణచివేత రూపాలు

మన వ్యవసాయరంగంలో కొట్టవచ్చినట్లు కనపడే ప్రధానమైన అంశం విపరీతమైన భూమి కేంద్రీకరణ. వందలు, వేలాది ఎకరాల సారవంతమైన భూమి భూస్వాముల చేతుల్లో కేంద్రీకరింపబడి అత్యధిక సంఖ్యాకులైన పేద రైతులకు చాలా నామమాత్రమే భూమి ఉంది. అసలు భూమిలేని జనమే చాలా ఎక్కువ. అయితే ఈనాటికీ భూస్వాముల దోపిడీ, కేవలం వ్యవసాయంలో కూలీ రైతుల అదనపు శ్రమ శక్తిని దోచుకోవడమే కాకుండే పచ్చి ఫ్యూడల్ పద్ధతులు అతి దారుణంగా ఇంకా చెదరకుండా కొనసాగుతున్నాయని స్థూలమైన ఈ కింది వివరాలు చూసినా సులువుగానే బోధపడుతుంది. గ్రామాల వారిగా వివరమైన లెక్కలలోకి పోకుండా ఈ జిల్లాలలో భూస్వాములు నేటికీ అనుసరిస్తున్న ఫ్యూడల్, దోపిడీ అణచివేత మీ ముందు ఉంచుతున్నాం.

ఈ ప్రాంతంలో భూస్వాములను ఇప్పటికీ దొరలనే అంటారు. వీరు గ్రామాల్లో కిరీటం లేని రాజులు. వీరి సాంఘిక రాజకీయ అధికారానికి తిరుగులేదు. దౌర్జన్యానికి దుర్నీతికి హద్దులేదు. కొన్ని రకాల పద్ధతులు చూడండి..

1) లంచాలు : గ్రామంలో నివసించే ప్రజలందరూ తమ ఇళ్లలో ఏ పండుగ పబ్బం చేసుకున్నా, పెళ్లి జరిగినా చివరకు ఇంట్లో ఎవరన్నా చనిపోయినా ఆ సందర్భంగా ఊరి దొరవారికి నజరానా (కానుక) చెల్లించుకోవాలి. ఒకరి పశువులు మరొకరి వంటచేలోపడి బందుల దొడ్డికి చేరితే దానిక్కూడ దొర అడిగినంత (దండుగలు, జరిమానాలు) లంచం ఇవ్వాలి. దొరగారికి డబ్బు అవసరం వచ్చినపుడల్లా లంచాలు వసూలు చేయడానికి ఏదో ఒక సాకు దొరుకుతుంది. ఇవే కాక అత్యవసర పరిస్థితి కాలంలో నక్సలైటువనీ పట్టిస్తామనీ లేదా పోలీసుల లిస్టులో పేరుంది దానిని తొలగించివేయిస్తాననీ వేలాది రూపాయలు వసూలు చేస్తారు.

2) ప్రతి సంవత్సరం మామూళ్లు : గ్రామ ప్రజలందరూ కులాల వారిగా దొరగారికి ఏటేటా మాముళ్లు (నగదు) చెల్లించాలి. కులస్తులు తమలోతాము కుల పంచాయితీ జరుపుక్నుప్పుడు కూడా దొరకి మామూలు చెల్లించవలసిందే. కుల వ్యవస్థను చెక్కు చెదరకుండా రక్షించడానికి దొరవారికి ఇది కప్పం లాంటిది.

3) వెట్టి నాగళ్లు : దొరల వ్యవసాయానికి గ్రామంలోని రైతులందరూ ఉచితంగా తమ నాగళ్లను, పశువులను తోలుకొనిపోయి వాళ్ల భూములు ఊరికేదున్ని పెట్టాలి. రైతు, దొరపని ముగిసిన తర్వాతనే తన పని చూసుకోవాలి. నాగలి దున్నడానికి మగాడు పోతే అతని వెనుక ఆడమనిషి కూడా వెళ్లి నాట్లు, విత్తనాలు చల్లడం లాంటిది ఉచితంగా చేసి రావాలి.

4) వెట్టి మనుషులు : రోజు ఇరవైనాలుగు గంటలూ దొర పిలిచేసరికి పలికి ఏదంటే అది చేసి పెట్టడానికి సర్వసిద్ధంగా అతని కాలివద్ద మనుషులు కనిపెట్టుకొని ఉండాలి. వీరికి జీతం అంటూ ఏమీ ఉండదు. ఇలా వెట్టి మనుషులను హాజరుపెట్టడం గ్రామ బాధ్యత అన్నమాట. అందుకై గ్రామంలోని కుటుంబాలవారు వంతుల వారిగా మనుష్యులను హాజరు పెట్టాంలి.

5) వెట్టి చాకలి - మంగలి - కమ్మరి వగైరా : గ్రామంలోని చాకలి, మంగలి, కమ్మరి, కుమ్మరి మొదలయిన అన్ని కులాల చేతి వృత్తుల వారు దొరల పనులు ఎలాంటి ప్రతిఫలం ఆశించకుండా చేయాలి. వీరు గూడా ముందు భూస్వాముల పనులు చేసిన తర్వాతే తమ పనులు చూసుకోవాలి.

6) వెట్టి పయనాలు - పనులు : దొరగారి కచ్చడం (ఎడ్లబండి) బయలుదేరితే బండి ముందు ఒకరు, బండు వెనుక ఒకరు బండినిలాగే పశువులతో సమానంగా పరుగెత్తడానికి వెట్టి మనుషులు సిద్ధంగా ఉండాలి.

శుభాశుభ కార్యాలయాలకు పండుగ పబ్బాలకు దొర బంధువులకు పై ఊర్లకు కబుర్లందించడానికి వెట్టి మనుషులే పోవాలి. దొరలు అధికారులందరికీ ఆశ్రితులకీ కానుకలు పంపినా అవీ వెట్టి మనిషులే మోసుకొని పోవాలి.

7) వెట్టి మందలు - వెట్టి గొర్రెలు : పంట భూములకు సారవంతమైన ఎరువుల కొరకు మేకలను, గొర్రెలను రాత్రిపూట చెలలో పండబెడతారు. దొరల భూములలో ఎలాంటి ప్రతిఫలం ఆశించకుండా వారికి అవసరం ఉన్నన్ని మందలు పండుకోబెట్టాలి. మందల సంఖ్యను బట్టి గొల్లలందరూ దొరలకు గొర్రెపిల్లల్ని ఉచితంగా పంపాలి. పండుగ - పబ్బాలు వస్తే దొరల ఇండ్లకు ప్రత్యేకించి పంపాలి. పోలీసు అధికారులు, రెవెన్యూ అధికారులో మరో అధికారో వస్తే వారిని మర్యాద పరుచడానికి కూడా గొల్లలే ఉచితంగా కోడి పిల్లలను పంపాలి. ఇవికాక అదనపు వసూళ్లు కూడా అవసరాన్ని బట్టి ఉంటాయి.

8) వెట్టిపాలు : భూస్వాముల ఇళ్లలో పండుగలు - పబ్బాలు - పెళ్లిళ్లు, విందులు, కార్యాలు జరిగినపుడు గ్రామంలో పాడి ఉన్న కుటుంబాల వారు ప్రత్యేకించి గొల్లవారు శేర్లకొలది పాలు ఉచితంగా పోయాలి. ఇవి వెట్టిపాలే అయినా అంటే దొరవారికి ఉచితంగా హక్కు భుక్తమే. అందునా కొందరు దొరలు చరిత్రలో తమ ఉదార స్వభావాన్ని చాటుకోవడానికి అపుడపుడు ఇటువంటి పాలకు నామమాత్రంగా నగదో, ధాన్యమో, ఆ, ఇస్తాములెమ్మని కదాచితుగా అనడం కద్దు. ఇటువంటి ధారాళమైన వాగ్దానాలపై ఆధారపడితే అవి అడియాసలే అని ప్రత్యేకించి

చెప్పనక్కరలేదు.

9) వెట్టి సప్పు – కోళ్లు – బెల్లం – వగైరా వగైరా : గ్రామాలలో రైతాంగం పోచమ్మ ఎల్లమ్మ వంటి గ్రామదేవతలకు కొలువులు జరిపేటపుడు, దేవుళ్లకు, పెద్దలకు పూజా పునస్కారాలు చేసుకునేటపుడు పెళ్లిళ్లకు వేడుకలకు, గొర్రెలను, మేకలను కోసుకుంటారు. అటువంటి సందర్భాలలో ఆ వేడుక చేసుకుంటున్న వారి ప్రాతిపదకపైనా – అంటే గ్రామ మొత్తంగాగాని ఒకానొక కులంవారు; ఒకానొక వీథివారు లేదా ఒకోసారి ఒక కుటుంబం వారుగాని అలా కోసుకున్న వాటి వెనుక తొడ (సప్పు) పూర్తిగా దొరవారికి సమర్పించుకోవాలి. ఆ నజరానా దొరవారికి కంటికి ఆనకపోయినా మరో కారణం వల్లనైనా అలా సప్పు సమర్పించుకోలేకపోయినా దానికి బదులు తగినన్ని కోళ్లు ఇచ్చుకోవాలి.

అడవి ప్రాంతపు గ్రామాలైతే వేటాడిన జంతువు మాంసం దొరవారికి దగ్గరలోనున్న 'పోలీసు' ఫారెస్టు అధికారుల ఇండ్లకు తప్పకుండా పంపాలి. పండ్లు, కంకులు, కూరగాయలు, తదితర వస్తువులు రైతుల పెరళ్ల నుండి దొరవారి కోట చేరాలి. ఉగాది పండుగకు గ్రామంలోని షావుకార్లు దొరలకు బెల్లం, గోధుమలు తదితరములు సమర్పించుకోవాలి. బెస్తలు చేపలు పంపాలి. తెనుగువారు అన్ని కాలల్లో ఆయా పండ్లు, వారు కౌలుకు తీసుకున్న తోటల నుండి ఉచితంగా పంపాలి.

10) బాండెడ్ లేబర్ : గ్రామాలలో వ్యవసాయ కూలీలకు తమ ఇష్టం వచ్చిన చోటకు కూలీకి పోవడానికి, తమకు నచ్చినవారివద్ద పాలేరుగా ఉండడానికి కూడా పూర్తి స్వేచ్ఛ లేదు. తాత తండ్రుల నాటి బాకీ సాకుతో తప్పనిసరిగా దొర దగ్గరే పాలేరుతనం ఉండక తప్పదు. ఈ అప్పు ఎప్పటికీ తీరేది కాదు. అసలు బాకీ నిజమో అబద్ధమో ప్రశ్నించే హక్కు ఎవరికీ లేదు. పెళ్లికి, జబ్బుకు, చావుకు, దేవుడి కొలువుకు, పంచాయితీలో వేసిన తప్పుకు ఇలా సవాలక్ష అవసరాల కొరకు రైతు కూలీలు ఎప్పుడో ఒకప్పుడు అప్పు చేయక తప్పదు. భూస్వామికి పాలేరుగా ఉండకనూ తప్పదు.

ఇక వ్యవసాయ పనులకు రోజువారీ పోయే జనం భూస్వాముల చేలల్లో కూలీ పనులు అన్నీ పూర్తయిన తదుపరి తప్ప ఇంకొకరి పనులకు పోవడానికి వీల్లేదు. కూలీ రేటు కూడా ఇతరులు ఇచ్చే దానికన్న దొరలు ఇచ్చేది తక్కువగా ఉంటుంది. అయినా ఎక్కువ కూలీ దొరికే తావుకు పోవడానికి వీల్లేదు. ఎవరన్నా అతిక్రమిస్తే తన్నులు – తిట్లు – జరిమానాలు తప్పవు. బాండెడ్ లేబర్లను చాలా మందిని విముక్తి చేయించుతున్నట్లు తరుచుగా అధికారుల ప్రకటనలు వెలువడుతున్నాయి. అవి కాగితాలపైన మాత్రమే ఉంటాయి.

11) గ్రామ బహిష్కరణ : దొరకు కోపం వస్తే కుటుంబాలకు కుటుంబాలు గ్రామ నుంచి వెళ్లగొట్టగలడు. వాళ్ల భూమి, గొడ్డు, గోదా అన్నీ విడిచిపెట్టి ఊరు వదిలి అడుక్కుతినాల్సిందే. వాళ్లనెవరూ ఆదుకోవడానికి వీలుండదు. ఇలాంటి కథలు ప్రతి గ్రామంలోనూ తటస్థపడతాయి.

12) వడ్డీ వ్యాపారం : వడ్డీ వ్యాపారంలో దొరలవి రెండు వైపులా పదునున్న కత్తి. పంటలు తగ్గినపుడు ధాన్యమూ లేదా పదో పరకో నగదుగా, వ్యవసాయపు పనులకో, గ్రహ ఇబ్బందులకో డబ్బు అప్పు ఇస్తే వసూలు చేసే వడ్డీలు నాగులు అత్యధికం. ఆ అప్పులు తీరడం అంటూ ఉండదు. అప్పు తీసుకున్న వాడి పొలం, ఇల్లు అతి చౌక ధరకు దొరపరం కావడమే దానికి చెల్లుబడి.

ఇక వీరు ధనిక రైతుల వద్ద ఒక మోస్తరు సంసారుల వద్ద నయానా భయానా తెచ్చుకున్న అప్పులు పరిష్కారం అయ్యేది ఎగగొట్టడం ద్వారానే. దగ్గరున్న పట్టణాలలో కిరాణ, బట్టల దుకాణాలలో వేలకు వేలు ఉద్దెర (అరువు) తెచ్చుకుంటారు. ఏళ్లు గడిచిపోయినా ఆ బాకీలు తీరవు. మళ్లీ మళ్లీ పెరుగుతూనే ఉంటాయి.

13) బ్యాంక్ అప్పులు : భూమి తనఖా బ్యాంక్ (ఎల్.ఎం.బి.) కోఆపరేటివ్ కేంద్ర బ్యాంకులు రైతుల పేర ఇచ్చే అప్పులన్నీ వేలు లక్షలాది రూపాయలు దొరగారే స్వాహా చేస్తారు. అయితే ఆ బ్యాంకులు బాకీలు వసూలు చేయడానికి రైతుల భూముల్ని, ఆస్తుల్ని జప్తు చేస్తాయి. ఇక తహశీలు ఆఫీస్ బ్లాక్ ఆఫీస్ ఇచ్చే అప్పులు స్వాహా చేయడం గురించే వేరే చెప్పనవసరం లేదు.

14) ప్రభుత్వ భూముల ఆక్రమణ : పరంపోగు – బంచరాయి – శిఖం మొదలగు వాటిని భూస్వాములు తమ భూముల్లో కలిపి వేసుకోవడం ఒక తీరు – ఆ భూముల్ని తమ స్వంత పట్టా భూముల మాదిరిగా రైతులకు కౌలుకివ్వడం మరో పద్ధతి – అంతేకాక పరంపోగు తదితర భూములపై ఎక్సాల్ (ఒక సంవత్సరం కొరకు తహశీల్ ఆఫీస్ నుండి ఇస్తారు.) పట్టాలు ఇప్పిస్తామని రైతుల నుండి వేలకు వేలు లంచాలు మింగుతారు దొరలు. మరికొన్ని చోట్ల ఈ ప్రభుత్వ భూములన్నింటిని ముందు స్వాధీన పరుచుకొని ఆ తదుపరి తమ స్వంత పట్టా భూముల్లా ఎక్కువ ధరలకు అమ్ముకుంటారు. ప్రభుత్వ ఆస్తికి స్వంత ఆస్తులకు మధ్య తేడాయే లేదు దొరలకు.

15) రైతుల పట్టా భూముల ఆక్రమణ : దొరకు అనుకూలంగా ఉందని రైతుల పట్టా భూమిని బేదఖలు చేయడం భూస్వామి అధికార పరిధిలోకి ఒక శిక్షగా, పద్ధతిగా చెల్లుబాటు అవుతోంది. రైతును తన స్వంత పట్టా భూమి నుండి బలవంతంగా వెళ్లగొట్టి దొర స్వంతం చేసుకుంటాడు. అంతేకాక ఒక్కోసారి ధర చెల్లిస్తానని కూడా తీసుకొని ఎన్నడూ ఖరీదు చెల్లించిన పాపానపోరు.

16) భూముల క్రయ విక్రయాల్లో పర్సంటేజ్ : రైతులు తమలో తాము భూములు కొనుక్కున్నా, అమ్ముకున్నా క్రయ ధనాన్ని బట్టి దొరకు కొంత పర్సంటేజి చెల్లించాలి. అంటే ఒకే సమయంలో ఇరుపక్షాల వారి నుండి డబ్బు వసూలు చేసుకుంటారు.

17) దళారీతనం : కొన్ని సమయాల్లో రైతుల భూమిని దొరగారే ధర ఇచ్చి కొంటాడు. వెంటనే మరో రైతుకు అమ్మి వేస్తాడు. అలాంటి బేరాల్లో ప్రతీసారీ వేలకు వేలు గిట్టుబాటు అవుతాయి.

18) ఫారెస్టు దోపిడీ : అడవికి దగ్గరగా ఉండే దొరలను కుబేరులను చేసిన పద్ధతులలో ఫారెస్టు దోపిడీ చాలా ముఖ్యమైనది. దొరలంతా లక్షల రూపాయలు విలువ చేసే కలపను దొంగతనంగా కొట్టి డబ్బు చేసుకుంటారు. అంతేకాదు, దూర ప్రాంతాలలో ఉండే బంధువులకు సరఫరా చేస్తారు. ఇది ఫారెస్టు అధికారులకు కూడా రహస్యంకాదు. పైపెచ్చు దొరల పలుకుబడినిబట్టి వారికి సహాయ పడుతుంటారు కూడా. దొంగకట్టె కూడా ఒక హక్కుగా చెల్లించుకుంటారు.

రైతులు అడవి నుండి వంట చెరుకు (పొయ్యిలకట్టెలు) తెచ్చుకున్నా సరే దానిపై దొరలు దండుగులు, జరిమానాలు వసూలు చేస్తారు. ఫారెస్టు ఉద్యోగులతో కేసులు పెట్టిస్తారు. రైతులను వేధించడానికి ఇదొక ఆయుధంగా చలామణీ చేస్తారు దొరలు.

19) తునికాకు మామూళ్లు : బీడీలకు ఉపయోగించే తునికాకు ప్రభుత్వం నుండి నామమాత్రంగా వేలం పాడి భూస్వాములు తీసుకుంటారు లేదా కాంట్రాక్టర్లు తీసుకుంటే దొరలకు కొంత డబ్బు ముట్టజెప్పాలి. పట్టా భూములలో ఉండే తునికాకు చెట్లకు ప్రభుత్వం

చెల్లించే పైసలు మొత్తంగా దొరల జేబుల్లోకే పోతాయి.

20) ఎక్సైజ్ మామూళ్లు : కల్లుగీత చెట్లను ప్రభుత్వం వేలంపాట ద్వారా కాంట్రాక్టర్లకు కేటాయిస్తుంది. ఇతరులను ఆ వేలంపాట పాడనీయకుండా ఊరి దొర చాలా తక్కువ మొత్తానికి పాడి తిరిగి వేరే వాళ్లకు అంతకంటే చాలా ఎక్కువ మొత్తానికి మళ్లీ కంట్రాక్టులు ఇచ్చి లాభం గుంజడం ఒక పద్ధతి – ఇతరులెవరో వేలంపాడి తీసుకున్నా ఆ మొత్తం మీద కొంత దొరకు చెల్లించాలి – ఇది మరో పద్ధతి.

పట్టా భూముల్లో ఈత, తాటి చెట్లకు ప్రభుత్వం రేటు ప్రకారం పైసలు ఇస్తుంది. ఆ సొమ్ము పట్టాదారుకు బదులు గ్రామం మొత్తంపై దొర స్వాహా చేస్తాడు. ఇవన్నీ కాక కల్లుతీసే వారి నుండి కొన్ని చెట్ల నుండి కల్లు క్రమం తప్పకుండా రోజూ దొరలకు పంపాలి. అంతే కాకుండా దొర మనుషులకు గౌండ్ల వారు కల్లు డబ్బు అడుగకుండా ఉచితంగానే పోయాలి. మొవ్వచచ్చి ఇక కల్లు పారదనుకొనే చెట్లను సాధారణంగా నరికివేస్తారు. అలా తీసివేసే చెట్లకు చెట్టుకింత అని దొరవారికి చెల్లించాలి. ఇలా ఎక్సైజు మామూళ్లు ప్రతి దొరకు ఏటేటా 10, 15 వేలకు తక్కువ లేకుండా ముడుతాయి.

21) పంచాయతీలు : గ్రామంలో ఏ తగువు వచ్చినా దొరలే తగువరులు. తీర్పు కోసం వచ్చిన ఇరుపక్షాలు పెద్ద మొత్తం డిపాజిట్ చేయాలి. ఆలుమగలైనా సరే. తగువు ముగిసాక మొత్తం డిపాజిట్ సొమ్ము దొర జేబులోకే పోతుంది. తగువు పరిష్కారం అయ్యాక తప్పుచేసిన వాళ్లు చెల్లించే (జరిమానా) దండగల డబ్బు కూడా దొరగారికే. ఒకసారి తగువు జరిగితే ఆలుమగలైనా దొర తీర్పు చెప్పనిదే కలుసుకోవడానికి వీలు లేకుండేటంతటి కట్టుబాట్లు ఉంటాయి.

22) బెదిరింపు : గ్రామ ప్రజల్ని దొరలు ఎప్పుడు ఎందుకు ఎలా బెదిరిస్తారో చెప్పడం కష్టం. దానికో పద్ధతి అంటూ ఏమీ ఉండదు. ఎవర్నైనా బెదిరించి, ఏదైనా తీసుకొని రావడానికి దొరల దగ్గర తాగి పడుండే గూండా మూకలు నిత్యం రడీగా ఉంటాయి. వీరు చేయని దౌర్జన్యం అంటూ ఉండదు.

23) నేరాలకు జరిమానాలు : కిట్టని వాళ్లపై దొంగతనం, లంజెతనం మరోటి మరోటి నేరాలు మోపి జరిమానాలు వసూలు చేయడం దొరల పెత్తనానికి, లాభానికి రెంటికి ఏకకాలంలో ఉభయ తారకమైన మరోదివ్యమైన మార్గం, తిరుగు లేకుండా నేటికీ చలామణీ అవుతోంది.

24) పైరవీలు : ఇక రైతాంగానికి మహోపకారుల్లాగ వారు రకరకాల పైరవీలు (రికమెండేషన్లు) చేసిపెడతారు. గ్రామాలకి రైతుల పొలాలకి కరెంటు తెప్పించడం, కోర్టు వ్యవహారాలు చక్కబెట్టడం, గౌండ్ల వారు తదితర అనేక వెనుకబడ్డ తరగతుల వారి కుల సంఘాలనూ, సొసైటీలనూ రిజిష్టర్ చేయించి పెట్టడం రోడ్లకు, చెరువులకు మరమ్మత్తులు సాంక్షన్ చేయించి పెట్టడం, బ్యాంక్ అప్పులను సాంక్షన్ చేయించడం వగైరా వగైరా పనులకు రైతుల నుండి వేలాది రూపాయలు కమిషన్లు, ఖర్చులు వసూలు చేయడం దొరల ఆధునిక లాభసాటి వ్యాపారం.

25) స్త్రీలపై అత్యాచారాలు : డబ్బు దర్పమూ, అధికార మదమూ ఉన్నవాళ్లు కంటికి నదరైన ఆడవాళ్లపై అత్యాచారం చేయడం సర్వ సాధారణంగా వింటున్నదే. కొన్ని గ్రామాల్లో ఆడపిల్ల పెద్దమనిషి కాగానే దొర వద్దకు పంపాలనేది దొరల హక్కుగా చలామణీ అయ్యేది. అందమైన స్త్రీ కంటపడితే అడ్డుకొనే మొగుణ్ని లేదా అన్నను, తండ్రిని చంపి అయినా సరే ఆ స్త్రీని బలత్కారించడం చాలా గ్రామాలలో దొరలకు చెల్లుబాటు అవుతుంది. కొన్నిచోట్ల దొర భార్య గర్భిణి అయితే మరో స్త్రీ దొరకు పడక అమర్చాలనే దారుణమైన ఆచారం కూడా అమలు జరిపారు. ధనమదం, అధికార మదంతో నేటికీ స్త్రీలపై జరిపిస్తున్న దారుణమైన అత్యాచారాలను గురించి చెప్పుకోవడం కూడా కష్టం.

ఇన్ని రకాలుగా రైతాంగంపై అమలు చేస్తున్న దోపిడీ బందిపోటు తనాలకు తోడు వీటికి మద్దత్తుగా దొరలు గ్రామంలో అనేక సాంఘిక కట్టుబాట్లు అమలు జరిపిస్తారు. వాటిలో మచ్చుకు కొన్ని చూడండి.

1) రైతులు తెల్లబట్టలు కట్టుకోకూడదు. 2) వాళ్ల పిల్లలకు చదువులు చెప్పించకూడదు. 3) దొరముందు చెప్పులు తొడుక్కొని ఉండరాదు. 4) రైతులు తమ ఇంటికి చుట్టాలు వస్తే ఆ వివరాలు దొరకు మనవి చేయాలి. 5) దొర వెడుతుంటే ఎవరైనా సరే పక్కకు తొలగి దారి ఇవ్వాలి. 6) దొర అడిగిన దానికి ఎదురు మాటాడకూడదు. 7) అంటరానితనాన్ని కచ్చితంగా అమలు జరపాలి. 8) కుల విభజనలు కచ్చితంగా పాటించేలాగున వీలయినపుడల్లా కుల తగువులు రెచ్చగొట్ట బడతాయి. 9) ఎవ్వరు ఐకమత్యంగా ఉన్నా వారి మధ్య తగువు పెంచే వరకూ దొర నిద్రపోడు. 10) ఎవరైనా కాస్త ఆర్థికంగా మెరుగు పడితే దొర ఓర్వడు.

పాలేర్లకు ఇచ్చేనామ మాత్రం జీతం పెట్టుబడి కూడా తరుచుగా ఎగగొడ్తుంటారు. వైద్యులు ఉచితంగా ఇంటికి వచ్చి మందులివ్వాలి. ఉపాధ్యాయులు ఉచితంగా తమ పిల్లలకు చదువు చెప్పడమే కాకుండా కొన్ని గ్రామాలలోని బడా భూస్వాములు ఉపాధ్యాయులను బడిలో చదువు చెప్పడానికి కాకుండా తమ ఇంట్లోను, వ్యవసాయంలోను గుమాస్తాగిరి చేయించుకుంటారు. పాఠశాల ఫర్నిచర్ దొర ఇంట్లోనే ఉంటుంది. ఎలక్ట్రిసిటీ ఉన్న గ్రామాల్లో ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్ట్‌మెంట్ వారు ఉచితంగా దొరల సేవలు చేయాలి. దొరల మాట వినని ఉద్యోగులెవరైనా తబాదల (ట్రాన్స్‌ఫర్) కావాల్సిందే.

ఈ దొరలందరికి మోటార్లు, జీపులు, కార్లు అన్నీ లేదా ఏదో ఒకటి తప్పకుండా ఉంటాయి. దొరలందరి వద్దా లైసెన్స్ ఉండి కొన్ని లేక కొన్ని తుపాకులు రైఫిల్స్, రివాల్వర్లు ఉంటాయి. వీటిని యథేచ్ఛగా వాడుతూ, ప్రదర్శిస్తూ భయంతో రాజ్యం చేస్తారు వాళ్లు.

ఇక రాజకీయంగా గ్రామం నుండి కేంద్రం వరకు అధికారమంతా వీరి గుత్తా ఉండాల్సిందే. గ్రామంలో పటేల్, పట్వారీ, సర్పంచ్ అన్ని హోదాలూ దొరవారి గులాములవే. చిన్నసైజు దొర అయితే ఆ పదవులను స్వయంగానే వెలుగబెడతాడు. తాలూకాలోనూ, జిల్లాలోనూ కూడా బ్యాంకులు, బ్లాకులు, రాజకీయ పార్టీల నాయకత్వం, ఎం.ఎల్.ఎ., ఎం.పి., ఎం.ఎల్.సి. లాంటివి కూడా (రిజర్వ్‌డ్ స్థానాలు తప్ప వీటికి గూడ వీళ్ల గులాములు, బంట్లే టికెట్లు పొందుతారు) వీరి హక్కుభుక్తంలే. ప్రతిపక్ష పార్టీలు నామ మాత్రమే.

ఈ దోపిడీ పీడనా విధానాలన్నీ ఎప్పుడో శతాబ్దాల నాటివి కావు. ఈనాటి కరీంనగర్, ఆదిలాబాద్ జిల్లాల రైతాంగం తమపై అమలు జరుపుతున్న ఈ అతి క్రూరమైన, హీనమైన పై పద్ధతులను వ్యతిరేకిస్తూ వీరోచితంగా పోడాతున్నారు.

(క్రాంతి ప్రచురణలుగా 1981 జనవరిలో వెలువడిన 'నాగేటి చాళ్లల్లో రగిలిన రైతాంగ పోరాటం' పుస్తకం అనుబంధం ఇది. కరీంనగర్ రైతాంగ పోరాట నిర్మాతలలో ఒకరు, అప్పటి భారత కమ్యూనిస్ట్ పార్టీ (ఎం.ఎల్.) (పీపుల్స్ వార్) రాష్ట్ర కమిటీ కార్యదర్శి మల్లోజుల కోటేశ్వరరావు రచన కావచ్చు.) వీ

రూపాయి విలువ పతనం వల్ల మన ఆర్థిక వ్యవస్థపై పెనుభారం పడుతుందనీ, మనం చెల్లించాల్సిన అప్పల మొత్తం అనేక రెట్లు పెరిగిపోతుందనీ అంటున్నారు **వి. హనుమంతరావు**

పెద్దదవుతున్న మీ జేబు చిల్లు!

రూపాయి విలువ పడిపోయింది. అయితే నాకు ఏమిటట అని అనుకోకండి. మీ జేబుకు చిల్లు ఇంకా పెద్దదైంది. ఇప్పటికీ రెండేళ్లకు పైగా ధరలు పెరుగుతూనే ఉన్నాయి' మీ జేబుకు చిల్లులు పడుతూనే ఉన్నాయి. ఇపుడు రూపాయి విలువ పడిపోవడం వల్ల జేబుకు చిల్లు పెద్దదవడమే కాదు' మీ చొక్కాయే చిరిగి పోయే పరిస్థితి ఏర్పడింది. మీరు ఆర్థిక శాస్త్రజ్ఞులయితే, మేధావులైతే ఈ వ్యాసం చదవకండి. ఇది సామాన్యుణ్ణి ఉద్దేశించి రాస్తున్న వ్యాసం.

ప్రపంచంలో అన్ని దేశాల్లో డబ్బుకు వేర్వేరు పేర్లున్నాయి' వాటి విలువలు కూడా వేర్వేరుగా ఉంటాయి. మీరు అమెరికా వెళ్ళుతున్నా ననుకోండి. ఆ దేశంలో మన రూపాయలు చెల్లవు' ఆ దేశంలో డాలర్ల రూపంలో డబ్బు ఉంటుంది. బ్రిటన్‌లో డబ్బును పౌండ్లని అంటారు. చైనాలో యువాన్లంటారు. దేశంలో చమురు తగినంతగా లేక అరబ్ దేశాల నుండి దిగుమతి చేసుకుంటున్నాం. దాని మూల్యం రూపాయల్లో చెల్లిస్తామంటే ఆ దేశం అంగీకరించదు. వారి నాణాల్లోనే చెల్లించాలి. అంటే ప్రపంచంలో ఎన్ని దేశాలు ఉన్నాయో, ఆ దేశాల నాణాలన్నీ మన వద్ద ఉండాలి. అది సాధ్యం కాదు కదా. అందుచేత ప్రపంచ దేశాలన్నీ ఏదో ఒక నాణాన్ని ఎంచుకొని ఆ నాణానికి ఇతర దేశాల నాణాల విలువను నిర్ధారించి ఆ 'ఒక నాణెం' రూపంలో చెల్లించాలి. వివిధ రకాల ఎగుమతులు, దిగుమతులకు ఆ 'ఒక నాణెం' విలువతో లెక్క కట్టి చెల్లించాలి. ఇక్కడే మరో విషయం కూడా తెలుసుకోవాలి. ప్రపంచ దేశాల ఆదాయ ద్రవ్యస్థితులను గమనంలో ఉంచుకొని, వారి వారి నాణాల విలువలు మారుతూంటాయి. చెల్లింపులన్నీ ఆ మారిన విలువల రూపంలోనే జరుగుతాయి. ఆయా దేశాలు, వారి ఉత్పత్తుల విలువలను కాలమాన పరిస్థితులు, లభ్యత, ఇతర దేశాల్లో వారి ఉత్పత్తులకున్న డిమాండును బట్టి మారుతుంటాయి. ఉదాహరణకు చమురు ఉత్పత్తులు అరబ్ దేశాల్లో అత్యధికంగా లభ్యమవుతాయి. వివిధ దేశాల్లో చమురు బావులున్నా, వారి అవసరాలకు సరిపోవు' వారు అరబ్ దేశాలనుంచే కొనుక్కోవాలి. ఆ చమురుకున్న డిమాండును దృష్టిలో ఉంచుకొని ధర పెంచడం, తగ్గించడం జరుగుతుంది. మన దేశం 80 శాతం మేరకు చమురు దిగుమతుల మీద ఆధారపడింది. వారి నాణాల్లో చెల్లించలేం. ఈ పరిస్థితి గమనించిన ప్రపంచ దేశాలు ఒక ఒప్పందానికి వచ్చి అమెరికా డాలర్‌నే చెల్లింపులకు మారకద్రవ్యంగా ఎంచుకున్నాయి. అమెరికా నోరు పెద్దది కాబట్టి, తన డాలర్‌నే ఎంచుకొనేలా చేసింది.

ఈ మారకం విలువ డాలర్ విలువ ఆధారంగా జరుగుతుంది. కాబట్టి, మనం ఎన్ని రూపాయలు చెల్లిస్తే ఒక డాలర్ లభ్యమవుతుంది అనేది నిర్ణయమవుతుంది. ఆ విలువ మారుతూంటుంది. అలా మారినపుడల్లా మన రూపాయ విలువ కూడా మారుతుంది. ఇపుడదే జరుగుతుంది. ఒకపుడు మనం ఒక డాలర్ చెల్లించాలంటే 14 రూపాయలు చెల్లించేవాళ్లం. కాని సోవియట్ యూనియన్ ప్రపంచ పటం నుంచి నిష్క్రమించిన తర్వాత, ముఖ్యంగా 1991లో సరళీకృత ఆర్థిక రుణ విధానం ప్రవేశ పెట్టి, ప్రతీ దానికి అమెరికా వైపు, అంటే ప్రపంచ బ్యాంకు వైపు చూడడం ప్రారంభించిన తర్వాత, అమెరికా డాలర్ పెత్తనం పెరగడం, దానితో పాటు మారకం విలువ వేగంగా పెరగడం ప్రారంభించి, నేడు 53.40 రూపాయలకు చేరింది. (కేవలం 5 నెలల్లోనే). అంటే మనం దిగుమతి (ఏ దేశంనుంచయినా) చేసుకునే ప్రతి వస్తువుకు ఒక డాలర్ చెల్లించాలంటే, 52 రూపాయలు చెల్లించాల్సి వస్తుంది.

మన దేశం విదేశీ రుణాల మీద బతుకుతోంది. ఈ రుణాలు, ఒక కోటి డాలర్లున్నాయనుకుంటే రు. 52 కోట్లు మనం చెల్లిస్తేనే గాని రుణం తీరదు. ప్రస్తుతం మన దేశ విదేశీ రుణభారం 317 బిలియన్ డాలర్లు. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే మనం దిగుమతి చేసే వస్తువులన్నింటి ఖరీదు ఆ మేరకు పెరుగుతుంది. కొన్ని వస్తువులు మన దేశంలోనే తయారవుతున్నాయి. కాబట్టి, వాటి ధరలు పెరగవని అనుకోవడానికి వీల్లేదు. ఆ వస్తువు భారత దేశంలోనే తయారు అని (మేడ్ ఇన్ ఇండియా) రాసి ఉంటుంది. కాని ఆ వస్తువు తయారీలో విదేశీ విడి భాగాలు కొన్ని ఉపయోగించాల్సి ఉండడం (35 శాతం మేరకు) వల్ల వాటి ఖరీదు పెరుగుతుంది. పెట్రోలు ధరలు అరబ్ దేశాలు పెంచడంతో, ఆ పెట్రోలు, డీసిల్ ధరలు పెరిగి బస్ ఛార్జీలు, డీజిల్ మీద పెరిగే ధర ప్రభావం పడుతూంది. రవాణా ఛార్జీలు పెరిగితే, వ్యాపారస్తులు ధరలను పెంచుతారు. ఎరువులు దిగుమతి చేసుకుంటున్నాం. ఎక్కువ రూపాయలు చెల్లిస్తున్నాం. కాబట్టి రైతులు ఎక్కువ ధనం చెల్లించాల్సి వస్తుంది. అనేక మంది పారిశ్రామిక వేత్తలు ఇతర దేశాల్లో పరిశ్రమలను స్థాపిస్తున్నారు. ఆ దేశంతో ఒప్పందాలు చేసుకున్నపుడు ఇచ్చిపుచ్చుకోవడాలన్నీ డాలర్లలో చెల్లించాల్సి వస్తుంది. ముందు హెచ్చు రూపాయల పెట్టుబడి పెట్టాలి. ఆ దేశం డాలర్లలో చెల్లించాలి. కాబట్టి ఆ డాలరు 52 రూపాయలు వస్తాయి కాబట్టి

పారిశ్రామిక వేత్తలకు లాభమే. ప్రవాస భారతీయులు వారి కుటుంబాలకు డబ్బు పంపినప్పుడు తక్కువ డాలర్లనే ఇది వరకు పంపిస్తూన్న డాలర్లకంటే తక్కువ డాలర్లు పంపించవచ్చు. దేశంలో విదేశాలనుంచి వచ్చిన టెక్నీషియన్లు, అధికారులు వారి వారి దేశాల్లో వారి కుటుంబాలకు డబ్బు పంపేటపుడు వారి జీతాలు డాలర్లలోపే ఉంటాయి. కాబట్టి మన దేశం డాలరుకు 52 రూపాయల చొప్పున లెక్కకట్టి డాలర్లు చెల్లించాలి. ఈ విధంగా డాలర్ విలువ పెరగడం (అంటే రూపాయల విలువ తగ్గడం) వ్యక్తులుగా, ప్రభుత్వంగా మనం నష్ట పోతాం. ఎక్కువ రూపాయలను డాలర్ల రూపంలో చెల్లించాలి కాబట్టి మన ద్రవ్య లోటు పెరుగుతుంది మరిన్ని డాలర్లు అప్పో సప్పో చేసి చెల్లించాలి. విదేశీ రుణం పెరుగుతుంది. బడ్జెట్ లోటు, ద్రవ్యలోటు పెరుగుతుంది. ఇప్పటికే ద్రవ్యలోటు 2007-08లో 15.7 బిలియన్ డాలర్ల నుంచి 44.3 బిలియన్ డాలర్లకు పెరిగి తడిసి మోపడయింది.

మన లాగే ఇతర దేశాలన్నీ ఈ సమస్య నెదుర్కొంటున్నాయి. మనం ఎగుమతులు ప్రధానంగా అమెరికా, యూరోపియన్ దేశాలకు వెళతాయి. ఆ దేశాలు మాంద్య పరిస్థితిలో ఉక్కిరి బిక్కిరవుతున్నాయి అక్కడి ప్రజల ఆదాయాలు నేల చూపు చూస్తుండడంతో వారి కొనుగోళ్ళు (అంటే మన ఎగుమతులు) తగ్గుతాయి. ఇప్పటికే మన ఎగుమతులు, దిగుమతుల మధ్య వ్యత్యాసం పెరుగుతూంది. దిగుమతులు పెరుగుతున్నాయి. ఎగుమతులు తగ్గుతున్నాయి. ఈ నేపథ్యంలో రూపాయ విలువ పతనం మన ఆర్థిక పరిస్థితిని మరింత సంకట పరిస్థితిలో పడవేస్తుంది.

పి.వి. నరసింహరావు, మన్మోహన్ సింగ్ ద్వయం 1991లో సంస్కరణలు ప్రవేశ పెట్టినప్పటి నుంచి దేశం ఏదో ఒక సంకట పరిస్థితిలో చిక్కుకుంటూనే ఉంది. ప్రపంచీకరణ నినాదాన్ని చేపట్టి, మన దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థతో మమేకం చేయాలని సంకల్పించడంతో అభివృద్ధి చెందిన దేశాల్లో వచ్చే ఒడిదుడుకులు మనలను కూడా చుట్టుకుంటున్నాయి. ఈ లింకును తెగ్గొట్టాలి. కాని అది జరిగే పనేనా? చిల్లర వ్యాపారంలో బహుళజాతి సంస్థల ప్రవేశాన్ని రెండు చేతుల్తో ఆహ్వానిస్తున్న మన్మోహన్‌కు, అలాగే బ్రోకింగ్, ఇన్సూరెన్స్ రంగాల్లో ప్రవేశాన్ని సమర్థిస్తున్న ప్రధానికి, వరస పెట్టి ప్రభుత్వరంగ సంస్థల షేర్లను సంతలో పెట్టి అమ్మేస్తున్న అమెరికా మానస పుత్రుడు భారత్ ప్రధాని, హోల్‌సేల్, రిటైల్‌గా దేశాన్నే అమ్మేస్తున్న ప్రపంచబ్యాంకు అనుంగ శిష్యుడు మీద ఏవో ఆశలు పెట్టుకోవడం మనదే తప్పు. ఆ పనులు మనమే చేపట్టాలి.

మన వంట నూనెలు పెద్ద ఎత్తునే ముఖ్యంగా మలేషియా నుంచి పామాయిల్ రూపంలో దిగుమతి చేసుకుంటున్నాం. గత అయిదారు నెలలుగా, రూపాయల లెక్కల్లో ధరలు 15 నుంచి 20 శాతం పెరిగాయి. 10 కిలోల పామోలివ్ ధర 6 రూపాయలు, సోయా నూనె 2 రూపాయలు, సన్‌ఫ్లవర్ నూనె 5 రూపాయలు పెరిగాయి. ఫలితంగా వంట నూనె ధరలు పెరుగుతాయి. విదేశాల్లో చదువుకోసం భారతీయుల బిడ్డలు వెళుతున్నారు. వాళ్లకు బ్యాంకులు రుణాలు ఇస్తున్నాయి. ఇపుడీ రుణాలకు డిమాండు తగ్గుతోందని బ్యాంకర్లు అంటున్నారు. ఎందుచేతనంటే ఎక్కువ రూపాయలు చెల్లించి డాలర్లు కొనుక్కోవాల్సి వస్తుందని ఇండియన్ ఓవర్సీస్ అధ్యక్షులంటున్నారు. విదేశాలకు కుటుంబ సమేతంగా షికరు కెళ్లే వాళ్లు, వాళ్ల విహార యాత్రను కుదించుకోవాల్సి వచ్చింది. దేశంలోనే కొన్ని హోటళ్లలో మాంసం, చేపలు, కోళ్లు, లిక్కర్, వైన్స్ విదేశాల నుంచి దిగుమతి చేసుకుంటారు. కొంతమందికి విదేశీ సరుకులు కొనడం, తినడం స్టేటస్ సింబల్ కావడంతో హోటల్ బిల్లులు పెరగుతాయి. ఇందువల్ల సామాన్యుడు ఇబ్బందులో పడే ప్రశ్నే లేదు.

పరిశ్రమలు స్థాపించాలంటే కొన్ని సందర్భాల్లో యంత్ర విడి భాగాలు దిగుమతి చేసుకోవాలి. అలాగే ప్రస్తుత పరిస్థితులలో విదేశీయులు ఇక్కడకు వచ్చి పరిశ్రమలు స్థాపించడానికి ఆసక్తి చూపిస్తున్నారో కారి డాలరు రూపాయ మారక విలువ డోలాయమాన పరిస్థితిలో ఉంది. ఇండియాకు పెట్టుబడి పెట్టడమా, మానటమా అనే సందిగ్ధ స్థితిలో ఉన్నారు. ఈ పరిస్థితి దేశంలో ఉపాధి కల్పన ప్రభావితం చేస్తుంది. దేశంలో కన్నా విదేశాల్లో రుణం మీద వడ్డీ చాలా చవక కావడంతో విదేశాల నుంచి కంపెనీలు రుణాలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. రుణం ఇదివరకటి కన్నా ఎక్కువ డాలర్లలో అంటే ఎక్కువ రూపాయల్లో చెల్లించాలి. ఇది అదనపు భారం. అయితే ఆ భారాన్ని దేశంలో ధరలు పెంచడం ద్వారా వారి మీద బరువును వినియోగ దారుల మీద నెట్టేస్తారు. ఒక్క డాలర్‌తోనే కాదు, ఇతర ముఖ్య దేశాల కరెన్సీతో పోల్చినా, ఈ సంవత్సర మంతా రూపాయ విలువ పడిపోతూనే ఉంది.

అమెరికా డాలర్ - 14.5 శాతం; యూరో - 15.5 శాతం; బ్రిటిష్ పౌండ్ - 14.4 శాతం; యెన్ - 19.0 శాతం; ఆస్ట్రేలియా డాలర్ - 14.2 శాతం; స్విస్ పౌండ్ - 16.0 శాతం పడిపోయాయి.

పైన చెప్పుకొన్నట్లే దిగుమతుల ధరలు పెరుగుతాయని, ఫలితంగా దిగుమతులు తగ్గుతాయని చెప్పుకొన్నాం. మొత్తం దేశం నుంచి ఎగుమతుల్లో కొన్ని దిగుమతుల శాతం ఎలా పెరుగుతున్నాయో చూడండి.

	2007-08	2010-11
పెట్రోలియం తదితర నూనెలు	31.9	30.1
క్యాపిటల్ గూడ్స్	20	14.2
బంగారం, వెండి	7.1	10.1
రత్నాలు, ఖరీదైన రాళ్ళు	2.9	8.9
ఎలక్ట్రానిక్ వస్తువులు	8.1	6.1
ఆహార వస్తువులు	2.1	2.8

అయితే ఇన్ని రోజులుగా ఆందోళన కలిగిస్తున్న మారకం విలువకు రిజర్వ్ బ్యాంక్ బ్రేకేసింది. అయితే రూపాయను దొర్లిస్తే ఎక్కడో అక్కడ ఆగి పోతుంది కదా. 2008 ప్రపంచ సంక్షోభ కాలంలో కూడా ఇలాగే రూపాయ విలువ పడిపోయి, తర్వాత పుంజుకుంది. ఒక హెచ్చరికను గమనంలో ఉంచుకోవాలి. ప్రపంచీకరణ ఉచ్చులో పడిన మన దేశం అభివృద్ధి చెందిన దేశాల్లో ఆర్థిక పరిస్థితి ఎటువంటి ఒడిదుడుకులకు లోనైనా మన దేశం కూడా ప్రభావితం అవుతూనే ఉంటుంది.

(రచయిత వీక్షణం వ్యవస్థాపక సంపాదకులు) వీ

సకల జనుల సమ్మె తెలంగాణ ఉద్యమ చరిత్రలో గొప్ప పోరాటమనీ, ఆ పోరాటం దళారీ, భూస్వామ్య, బూర్జువా రాజకీయార్థిక మూలాలను మాత్రం తాకలేకపోయిందనీ అంటున్నారు **వరవరరావు**

సకల జనుల సమ్మె రూపసారాలు

సకల జనుల సమ్మె ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమ చరిత్రలో ప్రత్యేకంగా పేర్కొనదగిన పోరాటం. ముందుగా సబ్బండరాశి స్వచ్ఛందంగా పాల్గొన్న ఈ సమ్మెను మనసారా అభినందించాలి. ఈ సమ్మెలో అపూర్వమైన మిలిటెన్సీని, ఐక్యతను ప్రదర్శించి ప్రభుత్వాన్ని స్తంభింపచేసిన వారు సింగరేణి కార్మికులు. సికాస ఇచ్చిన పోరాట స్ఫూర్తిని ఒక ప్రజాస్వామిక సంస్కృతిగా, వారసత్వంగా స్వీకరించి ప్రభుత్వానికి చీకటి భయం పెట్టిన వాళ్లు సింగరేణి కార్మికులు. ప్రభుత్వం తన వద్ద మిగులు విద్యుత్తు ఉన్నప్పటికీ కక్ష కొద్దీ విద్యుత్ కోత విధించి ఈనాటికీ అమలు చేస్తున్నదంటే, శత్రువుకు రాదగిన కోపం తెప్పించినందుకు సింగరేణి కార్మికులు అభినందనీయులు. అదే కోవలో అభినందనలకు అర్హులు ఎల్లవేళలా మిలిటెంటు పోరాటం చేయడం మాత్రమే కాకుండా విద్యుత్ వివక్షలో ప్రభుత్వ పక్షపాత బుద్ధి గణాంకాలతో సహా ఎప్పటికప్పుడు తెలంగాణ ప్రజల దృష్టికి తెస్తున్న విద్యుత్ శాఖ ఉద్యోగులను కూడా అభినందించాలి. ఆరంభంలో సకల జనుల సమ్మె ఉద్యోగుల సమ్మె వలెనే అనిపించింది. మా భుజం మీద తుపాకిపెట్టి కాల్చవద్దు అని తొలిరోజుల్లో రాజకీయ జె.ఎ.సి.కి తెలంగాణ ఉద్యోగ సంఘాల నాయకులు పలుమార్లు విజ్ఞప్తి చేసారు. టి.ఎన్.జి.ఒ.లు, తెలంగాణ ఉద్యోగులు అందరికన్నా ఆలస్యంగా సమ్మె విరమణ చేసారు కూడా. ఆర్.టి.సి. ఉద్యోగులు సకల జనుల సమ్మెలో పోలరైజేషన్ కూడ తెచ్చి, అమ్ముడుపోయిన నాయకత్వాన్ని బట్టబయలు చేసి, సమ్మె సందర్భంగానే తెలంగాణ ఎన్ఎంయును ఏర్పాటు చేసుకొని చాలా మిలిటెన్సీని ప్రదర్శించారు. ఆ విధంగా 2000లో ప్రపంచ బ్యాంక్ సింగరేణి కార్మికుల పట్ల, ఆర్.టి.సి. కార్మికుల పట్ల ఏ భయాందోళనలు వ్యక్తం చేసిందో ఆ భయాందోళనలు శత్రువుకు ఉండవలసినవేనని పదకొండేళ్ల తర్వాత కూడా సింగరేణి, ఆర్.టి.సి. కార్మికులు రుజువు చేశారు. సింగరేణి బొగ్గగనులు, ఆర్.టి.సి., విద్యుత్‌శాఖలను ప్రైవేటైజ్ చేయాలని చంద్రబాబుకు సూచిస్తూ అయితే, సింగరేణి కార్మికులపై సికాస ప్రభావం, ఆర్.టి.సి. కార్మికులపై అ.కా.స. ప్రభావం (ఈ రెండూ పీపుల్స్‌వార్ అనుబంధ సంస్థలని ప్రపంచ బ్యాంకు అనుమానం) ఉంటాయి గనుక ముందు విద్యుత్ శాఖను జెన్‌కో, ట్రాన్స్‌కోగా విభజించమని సూచించింది. అది కూడా చంద్రబాబుకు అంత సులభంగా సాధ్యంకాలేదు. మూడు రోజులు మాత్రమే శాసనసభ నిర్వహించి వ్యతిరేకించిన వారిని షూట్ ఎట్ సైట్ ఉత్తర్వులు ఇచ్చి మమ అనిపించుకున్నాడు చంద్రబాబు. అయినా పదకొండేళ్లలో విద్యుత్ ఉద్యోగులు కూడా అంతకన్నా మిలిటెంట్‌గా మారారు. ఉద్యమంలో క్రమంగా ఉపాధ్యాయులు, వృత్తి సంఘాల వాళ్లు, కుల సంఘాల వాళ్లు అందరూ చేరారు.

సెప్టెంబర్ 13 నుంచి 30 నాటికి సకల జనుల సమ్మె సాధారణ సమ్మె (జనరల్ స్ట్రైక్) అని కమ్యూనిస్టులు పిలిచే ఒక మిలిటెంట్ పోరాటంగా స్థిరపడింది. అయితే ఒక్క సింగరేణి సమ్మె తప్ప మరే సమ్మె కూడా ప్రభుత్వ, పాలకవర్గాల నాడీ మండలాన్ని పట్టుకోలేదు. ముఖ్యంగా సమైక్యత పేరుతో డెల్టా సంపన్న పెట్టుబడిదారీవర్గాలు తెలంగాణ వనర్ల మీద సాధించిన పట్టు సడలించే ఆర్థిక దిగ్బంధాలు ఈ సమ్మె కల్పించలేకపోయింది. రోజూ ఉద్యమకారులంతా ఉచ్చరించే పదిమంది దళారీల రాజకీయార్థిక సాంస్కృతిక మూలాలను ఎవరూ ముట్టుకోలేదు. మాటల్లో తప్ప వాళ్లను చీమ కూడా కుట్టలేదు. జాతీయ రహదారుల నిర్బంధంలో డా. చెరుకు సుధాకర్ నాయకత్వంలో నక్రేకల్ దగ్గర ప్రజలు మాత్రమే రెండు రోజులు ఆ దిశగా పోరాడి సంచలనం సృష్టించారు. ఆ జాతీయ రహదారి దిగ్బంధాన్ని కూడా తెరాస నాయకత్వమే విరమింపజేసింది.

సకల జనుల సమ్మె ఇంత సకలజన సమ్మతంగా, సకల నిమగ్నంగాను సాగడం తెరాస నాయకత్వానికి మింగుడు పడలేదనేది మాత్రం దాచేస్తే దాగని సత్యం. కనుక తెరాస నాయకత్వం దాచేసినా కొన్ని సత్యాలు ఎప్పటికైనా ప్రజలకు చెప్పక తప్పదు. సెప్టెంబర్ నెలాఖరులో ఎందుకు అసదుద్దీన్ ఒవైసీ కెసిఆర్‌ను కలవడానికి వచ్చాడు? ఆయన హజ్ యాత్రికుల కోసం సమ్మె సడలించమని అడగడానికి వచ్చాడని మొదట అనుకున్నాం. కాని రాయల్ తెలంగాణ ప్రతిపాదనతో వచ్చినట్లు స్పష్టమైంది. దానిపట్ల ఎం.ఐ.ఎం. దగ్గర గానీ, ఆ తర్వాత కాంగ్రెస్ అధిష్ఠానం దగ్గర గానీ తెరాస నాయకత్వం ఏ వైఖరి ప్రదర్శించింది? ఈ ప్రతిపాదన నేపథ్యంలో ముప్పై మంది జెఎసి నాయకులను తీసుకుని కెసిఆర్ ఎందుకు ఢిల్లీకి వెళ్లినట్లు? తెలంగాణలో సకల జనుల సమ్మె పొలిటికల్ జెఎసి చైర్మన్ కోదండరాం నాయకత్వంలో జరుగుతూ ఉంటే, రోజూ ఆయన పేరు మీదనే అన్ని ప్రకటనలు వెలువడుతుంటే ఢిల్లీ వెళ్లాక పొలిటికల్ జెఎసి నాయకత్వం కెసిఆర్ చేతుల్లోకి ఎందుకు పోయినట్లు? కాంగ్రెస్ అధిష్ఠానంతో కెసిఆర్ నాయకత్వంలోనే బిజెపి, ఎన్‌డి నాయకత్వాలు కూడా ఎందుకు

కలిసినట్లు? ఢిల్లీలో ఉన్నంతకాలం పొలిటికల్ జెఎసి, తెరాస నాయకత్వాన్ని ఎందుకట్లా నిర్ద్వంద్వంగా స్వీకరించింది - చివరకు అక్టోబర్ 2న రాజ్‌ఘాట్‌లో గాంధీ టోపీలు పెట్టుకునేదాకా?

గాంధీజీ చౌరా చౌరీ పోరాటం విషయంలో అనుసరించిన వెనక్కులాగే ప్రయత్నం వంటిదే, గాంధీజీలో మరే విషయంలోనూ పోల్చడానికి వీలులేని కెసిఆర్ చేసిన సామరస్య ప్రయత్నమని ఆరోపిస్తే జవాబేమిటి?

సకల జనుల సమ్మెలో జవాబు రాని ప్రశ్నలు అక్టోబర్ 1 ఢిల్లీ యాత్ర. అక్టోబర్ 2 రాజ్‌ఘాట్ సందర్శన, కాంగ్రెస్‌లో తెరాస విలీనమవుతుందన్న వదంతులు ఊరకే రాలేదు.

అక్టోబర్ 2న ఢిల్లీ నుంచి తిరిగివచ్చిన దగ్గర్నించీ అటు ప్రభుత్వం నుంచే కాదు ఇటు ఉద్యమ నాయకత్వం నుంచి కూడా సమ్మె విరమణ ప్రయత్నాలే. గౌరవప్రదంగా బయటపడాలన్న తాపత్రయమే. సెప్టెంబర్ 30 వరకు ఉన్న తీవ్రత, సాధించి తీరుతామన్న స్పిరిట్ అక్టోబర్ 2 తర్వాత క్రమంగా తగ్గుతూ వచ్చింది. సకల జనుల సమ్మె విరమించ కుండా ఉండాల్సిందని కాదు. ఉద్యోగులు ఎప్పుడూ నిరవధికంగా, అందులోనూ రాజకీయ డిమాండ్ కోసం సమ్మె చేయడం సాధ్యమయ్యే పనికూడా కాదు. కాని నాయకత్వమే ఆ ఆలోచనతో ఢిల్లీనుంచి తిరిగి వచ్చిందనే అనుమానం ప్రజలకు క్రమంగా కలగడం, ప్రబలడం విశ్వాసం చెదరడానికి కారణమైంది.

సకల జనుల సమ్మె మాత్రమే కాదు, తిట్లు, దీవెనలు, రెచ్చగొట్టడాలు, ఆక్రోశాలు తప్ప ఇంత శక్తి, ఇంత ఎనర్జీ ఎందుకు తెలంగాణ ఎం.ఎల్.ఎ.లను, ఎం.పి.లను రాజీనామాలు చేయించలేక పోయింది? తెరాసకు అది ఒక నిత్యక్రీడ ఎందుకయింది. కాంగ్రెస్ ఎందుకట్లా పదవులకు నిస్సిగ్గుగా అంటుకుపోయింది. టిడిపి ఎందుకివ్వాటికీ నాటకాలాడగలుగుతున్నది. ముఖ్యంగా చంద్రబాబు రెండు కళ్ల సిద్ధాంతమే కాదు, రెండు నాల్కల ధోరణిని తెలంగాణ ఉద్యమ శక్తులు మీడియాలో తప్ప ఆచరణలో ఎందుకు ప్రతిఘటించలేక పోతున్నారు?

బీబీనగర్ నుంచి మానుకోట వరకు జగన్ విషయంలో, ఆయన మందీ, మార్బలం విషయంలో ప్రజల్లో వ్యక్తమైన ఆచరణాగ్రహావేశాలు ఎందుకు చల్లబడ్డాయి? తెలంగాణలోనూ, తెలంగాణ వాదుల్లోనూ జగన్ ప్రత్యేక తెలంగాణ వాదనను బలపరిస్తే బాగుండుననే కోరిక ఎందుకు ప్రబలమైంది. ఒక సామాజిక వర్గంలోని యువకులు, అన్ని సామాజిక వర్గాల్లోనూ తొందరగా కెరీర్‌లో ఎగబాగాలనుకునే మిలిటెంట్ లుంపెన్ శక్తులు జగన్ పట్ల ఎందుకు తెలంగాణలోను ఆకర్షితులవుతున్నారు?

ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమంలో 1969 నుంచి ప్రాణత్యాగాలు చేసినవాళ్లు, ఆత్మహత్యలు చేసుకున్న వాళ్లు, అక్రమ కేసులెదుర్కొంటున్న వాళ్లు, జైళ్లలో మళ్లీ మళ్లీ మగ్గుతున్న వాళ్లు విద్యార్థులు. ఈ విద్యార్థులు 29 నవంబర్ 2009 నుండి 9 డిసెంబర్ 2009 వరకు ప్రదర్శించిన చేవ, నాయకత్వ లక్షణాలు, డిసెంబర్ 9న, తిరిగి 3 జనవరి 2010 అపూర్వమైన సభలు ఆర్ట్స్ కాలేజ్ ముందు నిర్వహించిన తీరులోని క్రమశిక్షణ, సకల జనుల సమ్మె కాలంలో ఎందుకు ముందుకు రాలేదు. విద్యార్థుల పాదయాత్ర కాలానికే రాజకీయ, సామాజిక నాయకత్వాలలో విభాజితమై విద్యార్థి సంఘటిత శక్తి కన్నా నాయకత్వ స్థానాల కోసం పోటీ మొదలయిందా? డబ్బు వసూళ్లు తెరాస నాయకత్వం మొదలు కింది దాకా ఒక జబ్బుగా మారిందా?

అవన్నీ విడిగా విశ్లేషించాల్సిన అంశాలు కావు. ప్రత్యేక తెలంగాణ వాదంలోని చాల స్రవంతులలో సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేకత లేకపోవడం మాత్రమే కాదు, తెరాస నాయకత్వం సామ్రాజ్యవాద - భూస్వామ్య శక్తులకు అనుకూలమైనంది కూడ కావడం ఒక పెద్ద లోపం. అధికారంలోకి రాకముందు అవామీలీగ్, డిఎంకె, అసోం గణపరిషత్ ప్రదర్శించిన ప్రాంతీయ బూర్జువా అభినివేశాన్ని కూడా తెరాస ఏ సందర్భంలోనూ ప్రదర్శించలేదు. ఒక్క రియాజ్ ఎన్‌కౌంటర్ అయిన సందర్భంలో మాత్రమే రాష్ట్రంలో మంత్రులుగా ఉన్న తెరాస నాయకులంతా రాజీనామాలు చేసి సరియైన తెలంగాణ భాషలో, సరియైన తెలంగాణ సమస్యలు మాట్లాడారు. ఇఫ్తార్ విందుల్లో కలుసుకున్నంతగా పేద ముస్లింలను ఉద్యమంలో గానీ, సకల జనుల సమ్మెలో కానీ భాగస్వామ్యం చేసుకోలేకపోయారు.

సకల జనుల సమ్మె సందర్భంగానే కాదు, మొత్తంగానే 2001లో తెరాస ఏర్పడినప్పటి నుంచీ తెలంగాణ సంస్కృతి పేరుతో నిర్విచక్షగా హిందూ సంస్కృతియే ప్రచారంలోకి వస్తున్నది. చండీయాగాలు, పిండ ప్రదానాలు వంటివి ఒక లౌకిక ప్రజాస్వామిక సమాజంలో జుగుప్స కలిగించే అంశాలు.

భౌగోళిక తెలంగాణవాదం పాలకవర్గాల మీద, ముఖ్యంగా ఇచ్చే తెచ్చే కాంగ్రెస్ మీద ఇవ్వాళ, ఇవ్వగల తేగల బిజెపి మీద రేపు భ్రమలు పెట్టుకుంది. ఎన్నికల రాజకీయాలు నడుపుతుంది కనుక 2014 దాకా లాబీయింగే సామాజిక తెలంగాణ పాలకవర్గాల్లో, అధికారంలో తమ సామాజిక వర్గాల పట్ల విమర్శనా దృష్టి ఉండదు. ప్రజాస్వామిక తెలంగాణ మాత్రమే ప్రజల మీద, పారదర్శకత మీద ఆధారపడుతుంది. కాని ఆ శక్తులు తగినంతగా నాయకత్వ స్థానంలో లేకపోవడమే సకల జనుల సమ్మె తదనంతర దృశ్యానికి దృష్టాంతం.

(రచయిత విప్లవ రచయితల సంఘం సభ్యులు) వీ

రాబోయే సంచికలలో...

- గ్రామీణ అధ్యయనాలు
- ఈ వినాశక అభివృద్ధి ఎవరికోసం? - మడావి భాస్కర్‌రావు
- మన్యం దైన్యం ఎవరికీ పట్టదా ? - ఎం. నాగమణి
- తెలంగాణ - ఓ మరణ క్షేత్రం! - డా. జి. లచ్చయ్య

సకల జనుల సమ్మెలో వ్యక్తమైన సింగరేణి కార్మికుల కార్మిక స్ఫూర్తినీ, చొరవనూ చైతన్యాన్నీ వీరోచిత పాత్రనూ, ప్రభుత్వ అణచివేతనూ, అవకాశవాదుల కుట్రలనూ వివరిస్తున్నారు **పిట్టల రవీందర్**

సకల జనుల సమ్మెలో సింగరేణి

ప్రపంచ కార్మికోద్యమ చరిత్రలోనే సింగరేణి గనికార్మికోద్యమానికి ఒక ప్రత్యేక గుర్తింపు ఉన్నది. ఆ గుర్తింపు నేపథ్యంలోనే తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధన ఉద్యమంలో సింగరేణి గని కార్మికులు నిర్వహిస్తున్న విశిష్టమైన పాత్రను పరిశీలించాలి. ఇందుకు 'సకల జనుల సమ్మె' ఒక సందర్భం మాత్రమే. గడచిన రెండు సంవత్సరాలుగా నిరంతరంగా 'నిరసన రూపం'లో కొనసాగుతున్న తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధన ఉద్యమం 'ప్రతిఘటన రూపం'లోకి మారుతున్న సూచనలను కూడా సింగరేణి గని కార్మికుల సమ్మె స్పష్టం చేసింది. గతంలో అనేక సందర్భాలలో సింగరేణి గని కార్మికవర్గం నిర్వహించిన వీరోచిత పోరాటాలను అణచి వేయడంలో సాయుధ పోలీసు బలగాలను ప్రయోగించిన అనుభవం ప్రభుత్వాలకు, సింగరేణి యాజమాన్యానికి ఉన్నది. అయితే ఇట్లాంటి ప్రయత్నాలు ఎదిరించడంలోనూ సింగరేణి గని కార్మికులకు కూడా ఉన్నది. సకల జనుల సమ్మె సందర్భంలోనూ సింగరేణి కార్మికుల సమ్మెను సాయుధ బలగాలతో విచ్ఛిన్నం చేసేందుకు ప్రభుత్వం ప్రయత్నించింది. తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధన విషయంలో సింగరేణి గని కార్మికులు ప్రదర్శించిన తెగింపు, ధైర్యసాహసాలముందు ప్రభుత్వ ఎత్తుగడలు పనిచేయలేదు.

ముఖ్యంగా కరీంనగర్ జిల్లా పోలీసు యంత్రాంగం సహకారంతో గోదావరిఖని ప్రాంతంలోని ఓపెన్‌కాస్ట్ గనుల్లో బొగ్గు ఉత్పత్తిని సాధించేందుకు పోలీసు బలగాలు చేసిన ప్రయత్నాలను తిప్పికొట్టడంలో కార్మికులు, కొన్ని కార్మిక సంఘాలు, ఉద్యమకారులు వీరోచితమైన పాత్రను నిర్వహించారు. కోల్‌బెల్ట్ కార్మిక వాడల్లో సాయుధ పోలీసులు ప్రవేశించి, కార్మిక కుటుంబాలను భయాందోళనలకు గురిచేసి, కార్మికులను బలవంతంగా పోలీసు వాహనాలోకి ఎక్కించి, గనుల్లోకి దించడానికి అనేక రకాలుగా ప్రయత్నించారు. అయితే ఈ ప్రయత్నాలను కొంతమంది సాహసులైన ఉద్యమకారులు, జర్నలిస్టులు వీరోచితంగా అడ్డుకుని పోలీసుల చెరనుండి, ఓపెన్‌కాస్ట్ గనులనుండి విజయవంతంగా విడిపించుకుని, గని కార్మికుల ఉద్యమానికి ఊపిరులూదారు. కొత్తగూడెం ప్రాంతంలో రుద్రంపూర్ కార్మికులు, జె.ఎ.సి. నాయకులు కూడా ఇట్లాంటి సాహసాలను ప్రదర్శించారు. తెలంగాణ ఉద్యమ క్రమంలో నిరసన నుండి ప్రతిఘటన రూపానికి బీజాలు ఇక్కడే పడ్డాయి. ఈ క్రమంలో ప్రజలపట్ల, ప్రజాఉద్యమాలపట్ల బాధ్యత కలిగిన కోల్‌బెల్ట్ జర్నలిస్టులు తెలంగాణ ఉద్యమ సందర్భంలో నిర్వహిస్తున్న పాత్ర అత్యంత ప్రశంసనీయమైనది.

నవంబర్ 9న తెలంగాణ జె.ఎ.సి. చేపట్టిన 'సింగరేణి యాత్ర'ను విఫలం చేసేందుకు కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు తీవ్రస్థాయిలో ప్రయత్నించాయి. అప్పటికే సింగరేణి సమ్మె ప్రభావంతో అతలాకుతలమవుతున్న అనేక రాష్ట్రాల నుండి కేంద్ర ప్రభుత్వం తీవ్రమైన ఒత్తిడిని ఎదుర్కొన్నది. దక్షిణాది రాష్ట్రాలతోపాటు దేశరాజధాని ఢిల్లీ, గుజరాత్ రాష్ట్రాలలోని ఆధిపత్య పారిశ్రామిక వర్గాలు సింగరేణి సమ్మె ఫలితంగా తీవ్రమైన సంక్షోభ పరిస్థితులను ఎదుర్కొన్నాయి. విదేశాలనుండి బొగ్గును దిగుమతి చేసుకోవడం ద్వారా ఈ సంక్షోభం నుండి పారిశ్రామిక వర్గాలను గట్టెక్కించాలనే ప్రయత్నాలు ఫలించలేదు. తెలంగాణ జె.ఎ.సి. మూడు రోజుల 'రైల్‌రోకో' కార్యక్రమం జె.ఎ.సి. అనుసరించిన 'వాయిదా' వ్యూహంవల్ల ఆరురోజులపాటు కొనసాగింది. ఈ నేపథ్యంలో తెలంగాణ జె.ఎ.సి. నాయకత్వం చేపట్టిన 'సింగరేణి యాత్ర'ను అడ్డుకోని పక్షంలో ఖమ్మం జిల్లాలోని కోల్‌బెల్ట్ ప్రాంతాలలోనూ సింగరేణి సమ్మె మరింత తీవ్రరూపం దాల్చుతుందని ప్రభుత్వాలు అంచనా వేసాయి. జె.ఎ.సి. చైర్మన్ కోదండరామ్ నాయకత్వంలో ఒక బృందం ఖమ్మం జిల్లాలోని కోల్‌బెల్ట్ ప్రాంతానికి, జె.ఎ.సి. కో-చైర్మన్ మల్లేపల్లి లక్ష్మయ్య నాయకత్వంలో మరో బృందం కరీంనగర్ జిల్లా గోదావరిఖని ప్రాంతానికి, జె.ఎ.సి. కో-ఆర్డినేటర్ పిట్టల రవీందర్ నాయకత్వంలో మూడవ బృందం ఆదిలాబాద్ జిల్లాలోని కోల్‌బెల్ట్ ప్రాంతాలను పర్యటించాలని నిర్ణయించాం. నవంబర్ 9న ఉదయం రాష్ట్ర జె.ఎ.సి. కార్యాలయం నుండి యాత్ర ప్రారంభమయ్యే సమయానికే ప్రభుత్వం పెద్దసంఖ్యలో పోలీసులను దింపింది. హైదరాబాద్‌లోనే 'సింగరేణి యాత్ర'ను అడ్డుకుంటారనే అనుమానాలు వ్యక్తమైనప్పటికీ, కోల్‌బెల్ట్ శివారు ప్రాంతాలలో ఈ మూడు బృందాలను అరెస్టు చేస్తారనే సమాచారం మాకు అందింది. ఇందుకోసం ప్రభుత్వం దాదాపు తొమ్మిది ప్రత్యేక పోలీసు బృందాలను రంగంలోకి దింపినట్లు కూడా సమాచారం అందింది. 'సింగరేణి యాత్ర'పట్ల సింగరేణి ప్రాంతాలలో వ్యక్తమవుతున్న ఆసక్తిని గమనించిన ప్రభుత్వం తన వ్యూహాన్ని మార్చుకుని మొదటగా ఆలేరు వద్ద కోదండరామ్‌ను అరెస్టు చేసారు. కోదండరామ్ అరెస్టు సమాచారం అందుకున్న మేం, మిగిలిన రెండు బృందాలలో ఒకటి గోదావరిఖనికి, మరొకటి కొత్తగూడెం చేరుకోవాలని నిర్ణయించుకున్నాం. కోదండరామ్‌ను అరెస్టు చేసిన ఆలేరు పోలీసులు ఆయన ఒక్కడినే జీపులో ఎక్కించుకుని పట్టణంలో తిప్పడంతో ప్రజల్లో ఆగ్రహావేశాలు వ్యక్తమయ్యాయి. అప్పటికే అరెస్టు సమాచారం అందుకున్న స్థానిక

జె.ఎ.సి. నాయకులు, ఉద్యమ ప్రజలు, విద్యార్థులు, యువకులు వందల సంఖ్యలో ఆలేరు పోలీస్ స్టేషన్ వద్దకు చేరుకుని ఆందోళనకు దిగారు. దాదాపు మూడు గంటలపాటు ఆట, పాటలతో రోడ్డుపైనే ధర్నా నిర్వహించారు. ఇదే సమయంలో పోలీసుల వ్యూహాన్ని తప్పించుకుని గోదావరిఖనికి చేరుకునేందుకు ప్రయత్నిస్తున్న మల్లేపల్లి లక్ష్మయ్య బృందాన్ని సిరిసిల్ల శివారులో అరెస్టు చేసారు. ప్రతిక్రియగా వేలాదిమంది ఉద్యమకారులు, విద్యార్థులు, జె.ఎ.సి. నాయకులు సిరిసిల్ల పోలీస్ స్టేషన్ ముందు అనేక గంటలపాటు బైఠాయింపు జరిపారు. కొందరు విద్యార్థులు అరెస్టులకు నిరసనగా టవర్లు ఎక్కారు. ఇదే సమయంలో పిట్టల రవీందర్ నాయకత్వంలోని మూడవ బృందం ఆధ్వర్యంలో 'సింగరేణి యాత్ర' పోలీసుల వ్యూహాలను ఛేదించుకుని, దాదాపు ఆరు గంటలపాటు గ్రామీణ రోడ్లద్వారా ప్రయాణించి కొత్తగూడెం పట్టణం చేరుకున్నది. 'శేషగిరి' భవనంలో సమావేశం పూర్తి చేసుకుంటున్న సమయంలోనే పిట్టల రవీందర్‌ను అరెస్టు చేయడానికి పోలీసులు విఫలయత్నం చేసారు. స్థానిక ఎమ్మెల్యే కూనంనేని సాంబశివరావు నాయకత్వంలో ఎఐటియుసి నాయకులు, కార్యకర్తలు, జె.ఎ.సి. నాయకులు, ఉద్యమ కారులు వందల సంఖ్యలో పోలీసుల ప్రయత్నాలను ప్రతిఘటించారు. అరెస్టులను అడ్డుకున్నారు. స్థానిక డి.ఎస్.పి. నాయకత్వంలో అదనపు బలగాలను 'శేషగిరి' భవనం వద్ద మోహరించి అక్కడ భయానక వాతావరణాన్ని సృష్టించేందుకు ప్రయత్నించారు. ఇదే సమయంలో చుట్టుపక్కల నుండి వందలాదిమంది కార్మికులు, యువకులు అక్కడికి చేరుకుని పోలీసులను తీవ్రంగా ప్రతిఘటించారు. జె.ఎ.సి. నాయకులను ఎందుకు అరెస్టు చేస్తున్నారో చెప్పాలని డిమాండ్ చేసారు. అకారణంగా అరెస్టు చేస్తే ప్రతిఘటిస్తామని, ఎదురుదాడి చేస్తామని హెచ్చరించారు. అర్ధరాత్రి 12.30 గంటల సమయంలో పోలీసు అధికారులు మెజిస్ట్రేట్ ఉత్తర్వులతో మళ్లీ శేషగిరి భవనాన్ని చుట్టుముట్టారు. పిట్టల రవీందర్‌ను మూడు రోజులపాటు (అక్టోబర్ 9, 10, 11 తేదీలలో) కొత్తగూడెం డివిజన్‌లో పర్యటించకుండా, పట్టణంలోకి ప్రవేశించకుండా 'నిషేధిస్తున్నట్లు ఆ ఉత్తర్వుల్లో పేర్కొన్నారు.(ఒక ఉద్యమ నాయకున్ని పట్టణానికి రాకుండా నిషేధాజ్ఞలు విధించడం ఐదుదశాబ్దాల తెలంగాణ ఉద్యమ చరిత్రలో ఇదే మొదటిసారి). ఈ ఉత్తర్వులకు నిరసనగా స్థానిక ఎ.ఎల్.ఎ. కూనంనేని సాంబశివరావు నాయకత్వంలో వందలాదిమంది కార్యకర్తలు, ఉద్యమకారులు శేషగిరి భవనం నుండి కొత్తగూడెం పోలీస్‌స్టేషన్ వరకు అర్ధరాత్రి 1.30 గంటలకు ఊరేగింపును నిర్వహించి, పోలీస్‌స్టేషన్ ముందు ధర్నా నిర్వహించారు. చివరకు స్థానిక డి.ఎస్.పి. క్షమాపణ చెప్పడంతో జె.ఎ.సి. నాయకులను హైదరాబాద్‌కు తరిలించారు. ఈ సంఘటనకు నిరసనగా మరునాడు కొత్తగూడెంలో 'బంద్' నిర్వహించారు.

కాకతాళీయంగా చోటుచేసుకున్న పై మూడు ప్రజాప్రతిఘటనలకు సంబంధించిన సంఘటనల్లోనూ ఉద్యమ శ్రేణులు స్వచ్ఛందంగానే స్పందించి, పాల్గొన్నాయి. వారిని రాజకీయపార్టీలుగానీ, సంస్థలుగానీ ప్రత్యేకంగా సమీకరించలేదు.

రెండు సంవత్సరాల తెలంగాణ ప్రజాఉద్యమం 'నిరసన' రూపం నుండి 'ప్రతిఘటన' రూపంలోకి మారుతున్న క్రమానికి 'సింగరేణి యాత్ర' సందర్భంగా జరిగిన ఈ మూడు ప్రజాప్రతిఘటన సంఘటనలను ప్రారంభ సూచికలుగా చూడవలసి ఉన్నది. భవిష్యత్తు ప్రజా ఉద్యమాన్ని 'ప్రజాప్రతిఘటన' రూపంలోకి రూపుమార్చవలసిన ఆవశ్యకతను, ఆ దిశలో తెలంగాణ ఉద్యమ ప్రజానీకం ప్రదర్శిస్తున్న సంసిద్ధతను 'సింగరేణి యాత్ర' వెల్లడించింది.

అణచివేతలో అధికారులు

ఫ్యూడల్ అణచివేత పద్ధతులకు, గ్లోబలైజేషన్ నేపథ్యంలో ప్రపంచవ్యాప్తంగా అమలు జరుగుతున్న సామ్రాజ్యవాద పెట్టుబడిదారీ అణచివేతలకు రూపంలోనూ, సారంలోనూ భూమ్యాకాశాల మధ్యనున్నంత తేడాలున్నాయి. గడచిన రెండు సంవత్సరాల ప్రజా ఉద్యమాల సందర్భంలో ప్రధాన ఘట్టాలుగా పేర్కొనదగిన సహాయ నిరాకరణ, సకల జనుల సమ్మె విచ్ఛిన్నానికి ప్రభుత్వాలు అనుసరించిన వ్యూహాలను పసిగట్టడంలోనూ, ఎదుర్కోవడంలోనూ తెలంగాణ జె.ఎ.సి. సాంప్రదాయ వ్యూహాలను, ఫ్యూడల్ అణచివేతలను ఎదుర్కునే అనుభవం నుండి వచ్చిన పద్ధతులకు సంబంధించిన ఎత్తుగడలను అనుసరించడం వల్ల ఈ రెండు సందర్భాలలోనూ సమ్మె విరమణలను నిలువరించ లేకపోయింది. అయితే సమ్మెకాలంలో, సమ్మెకు వెలుపల ఉన్న ఉద్యమ శ్రేణుల్లో సమ్మె ప్రభావంతో పెల్లుబికిన భావోద్వేగాలను భవిష్యత్తు ఉద్యమానికి అనుసంధానం చేయడంలో తెలంగాణ జె.ఎ.సి. ఎంతో వ్యూహాత్మకంగా సిద్ధం చేసిన కార్యాచరణకు 'తెలంగాణ రాజకీయ నాయకత్వం' తన ఆధిపత్య భావజాల ప్రదర్శన కోసం, పట్టుకోసం నాశనం చేసింది. ఈ కుట్రలను సహాయ నిరాకరణ విరమణ సందర్భం లో 'మిలియన్ మార్చ్'లాంటి కార్యక్రమంతో భగ్నం చేయగలిగినప్పటికీ, సకల జనుల సమ్మెకు ప్రత్యామ్నాయ ఉద్యమ రూపాన్ని (తెలంగాణ మార్చ్) అమలు చేయడంలో తెలంగాణ జె.ఎ.సి. ఫలితం సాధించలేక పోయింది. (సహాయ నిరాకరణ సందర్భంగా ఎదురైన చేదు అనుభవంతో 'తెలంగాణ రాజకీయ నాయకత్వం' అమలు జరిపిన పకడ్బందీ ప్రణాళికల ఫలితంగా...) జె.ఎ.సి.ని నియంత్రించాలనే ప్రయత్నంలో భాగంగా రాజకీయ ఆధిపత్యం అమలు జరుపుతున్న విధానాలు ఇందుకు ప్రతిబంధకంగా మారుతున్నాయి.

తెలంగాణ ఉద్యమం ఇచ్చిన ఆలంబనతో మొట్టమొదటిసారిగా తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు అనే రాజకీయ డిమాండు కోసం ఆర్.టి.సి. సమ్మెకట్టింది. ఉద్యమం సృష్టించిన అనివార్యత ఫలితంగానే ఉపాధ్యాయులు సైతం తమను పెనవేసుకున్న సీమాంధ్ర మూలాలను తెంచుకుని ఉద్యమ పథంలోకి రావాల్సిన పరిస్థితి ఎదురయ్యింది. ఆర్.టి.సి., ఉపాధ్యాయసంఘాల సమ్మెలను విచ్ఛిన్నం చేయడంలో ప్రభుత్వం పెట్టుబడిదారీ స్వభావంతో కూడిన ఆధునిక అణచివేత పద్ధతులను అనుసరించింది. సీమాంధ్ర ఆధిపత్య నాయకత్వాలను ఇందుకు పావులుగా వాడుకున్నారు.ఇదే పద్ధతులను సింగరేణి సమ్మె విచ్ఛిన్నానికి కూడా ప్రభుత్వం అమలు చేసింది. సమ్మెకాలంలో ఒక్కరోజు పనిచేస్తే నాలుగు మస్టర్లు ఆశచూపడం, సమ్మెలో పాల్గొంటున్న కార్మికులకు పండగ అడ్వాన్సులు చెల్లించబోమని బ్లాక్‌మెయిల్ చేయడం, సింగరేణిలోని సీమాంధ్ర ప్రాంతాలకు చెందిన అధికారులు అనుసరించిన ద్రోహ పూరితమైన పాత్ర, ప్రభుత్వం అమలు జరిపిన దమననీతి, అక్రమ అరెస్టులు, కార్మికులపై వేధింపు చర్యలు, పోలీసు కేసులులాంటి చర్యలను సింగరేణి యాజమాన్యం అత్యంత పకడ్బందీ వ్యూహంతోనూ,

పెట్టుబడిదారీ ఎత్తుగడలతోనూ అమలు జరిపింది. వీటిని ఎదుర్కోవడం లోనూ, తిప్పికొట్టడంలోనూ (ఖమ్మం జిల్లాకు సంబంధించినంత వరకు) సింగరేణిలోని కార్మిక సంఘాలు 'బుద్ధి పూర్వకంగానే' నిర్లక్ష్యాన్ని ప్రదర్శించాయి. అయితే వీరి ఎత్తుగడలు ఉద్యమ స్ఫూర్తిని నింపుకున్న కరీంనగర్, ఆదిలాబాద్, వరంగల్లు జిల్లాల కోల్‌బెల్ట్ ప్రాంతాలలో ఫలించలేదు.

మరోవైపున తెలంగాణ ప్రాంతీయతను అడ్డుపెట్టుకుని అవకాశం దొరికిన ప్రతిసందర్భంలోనూ వక్తిగత లబ్ధికోసం ప్రయత్నించే కొంతమంది సింగరేణి అధికారులు (సింగరేణి డైరెక్టర్ ప్లానింగ్ బి. రమేష్‌కుమార్, ఛీఫ్ జనరల్ మేనేజర్లు –మాదాసు మల్లేశం, ఎ. మనోహర్‌రావు (కొత్తగూడెం మాజీ ఎం.ఎల్.ఎ. వనమా వెంకటేశ్వర్‌రావుకు అల్లుడు), ఆంథోనిరాజా, సింగరేణి అధికారుల సంఘం అధ్యక్షుడు డాక్టర్ ఎం. ఎస్. వెంకట్రామయ్య, జనరల్ మేనేజర్ విజయారావు, లాంటివారు) సమ్మె విచ్ఛిన్నానికి అమలుజరిపిన కుట్రలో ప్రధాన సూత్రధారులుగా పనిచేసినట్లు ఆరోపణలు ఎదుర్కొంటున్నారు.

సకలజనుల సమ్మెలో అగ్రభాగాన నిలిచిన సింగరేణి గని కార్మికుల సమ్మెను విచ్ఛిన్నం చేయడంలో సింగరేణి అధికారుల సంఘం నిర్వహించిన పాత్ర అత్యంత కుట్రపూరితమైనది. ద్రోహపూరితమైనది. సింగరేణి సమ్మెను విచ్ఛిన్నం చేయడానికి సింగరేణి అధికారులు అనేక రకాలుగా కార్మిక చట్టాలను, గనుల రక్షణ సూత్రాలను యథేచ్ఛగా ఉల్లంఘించారు. అత్యవసర సర్వీసుల పేరుతో, గనుల రక్షణ నిబంధనల పేరుతో సమ్మె విచ్ఛిన్నానికి దారులు వెతికారు. సమ్మెకాలంలో ఉద్యమ విఘాతానికి పాల్పడిన కార్మికులకు, ఉద్యమం కోసం త్యాగాలు చేస్తున్న కార్మికుల మధ్యన విభేదాలను సృష్టించేందుకు అనేక రకాలైన ఎత్తుగడలను, కుట్రలను అధికారులు అమలు జరిపారు. వీరి మధ్యన మానసిక సంఘర్షణను నెలకొల్పేందుకు ప్రయత్నించారు. ఆర్థిక ప్రయోజనాలు ఎరగా చూపారు. 'దసరా' పండుగ సెంటిమెంటును సైతం వాడుకునేందుకు ప్రయత్నించారు.

తెలంగాణ ఉద్యమానికి తాము అనుకూలమని, తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు కోసం తాము కూడా సహకరిస్తామని, ఉద్యమంలో తమవంతు పాత్రను పోషిస్తామని, ఉద్యమంలో తాము కూడా భాగస్వాములుగా పాల్గొంటామని గతంలో అనేకసార్లు ఆర్భాటంగా ప్రకటించిన సింగరేణి అధికారుల సంఘం, అసలు యుద్ధం ప్రారంభమయ్యే సమయానికి వెన్నుచూపి పారిపోయింది. ఉద్యమ ద్రోహానికి నడుంకట్టింది. ఉద్యమంలో తన నిజస్వరూపాన్ని ప్రదర్శించింది. సింగరేణి సమ్మెలో అధికారుల సంఘంకూడా పాల్గొనిఉంటే పరిస్థితులు మరింత భిన్నంగా ఉండేవి. గతంలో రాజీనామాల విషయంలో తెలుగుదేశం, కాంగ్రెస్ పార్టీలకు చెందిన తెలంగాణ ప్రాంత నాయకత్వం అనుసరించిన మోసపూరిత పద్ధతులనే సింగరేణి సమ్మె సందర్భంలో సింగరేణి అధికారుల సంఘం కూడా అనుసరించి, తెలంగాణ ఉద్యమంలో నమ్మకద్రోహానికి పాల్పడింది.

కార్మిక సంఘాలపాత్ర

సకల జనుల సమ్మెలాంటి కీలకమైన సందర్భాలలో అత్యంత అప్రమత్తంగా వ్యవహరించవలసిన సింగరేణిలోని కార్మిక సంఘాలు, తమ ఆధిపత్యాన్ని నిలుపుకోవడానికి, రాబోయే గుర్తింపు సంఘం ఎన్నికల్లో రాజకీయంగా లబ్ధిపొందేందుకు అవసరమైన ఎత్తుగడలనూ లోపాయికారీ పద్ధతుల్లో అమలు జరిపాయి. తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధన ఉద్యమంలో సింగరేణి గని కార్మికులు తమ ఉనికిని ప్రదర్శించడానికి ప్రయత్నించిన ప్రతి సందర్భంలోనూ ఇక్కడి సీమాంధ్ర ఆధిపత్య నాయకత్వంలోని కార్మిక సంఘాలు కార్మిక వ్యతిరేకవైఖరులనే ప్రదర్శించాయి. గడచిన రెండు సంవత్సరాల (నవంబర్ 2009 నుండి ఇప్పటివరకు) తెలంగాణ ప్రజా ఉద్యమంలో సింగరేణి గని కార్మికులు అతికీలకమైన ఆరు సందర్భాలలో తొమ్మిది రోజులపాటు సమ్మెచేస్తే ఈ కార్మిక సంఘాలు ఏ ఒక్క సందర్భంలోనూ కార్మికుల సమ్మెలను సమర్థించలేదు. ఇట్లాంటి చాలా సందర్భాలలో ఈ సంఘాలు కార్మికుల సమ్మెలను వ్యతిరేకించాయి. సమ్మెకు వ్యతిరేకంగా బొగ్గుగనుల మీద మీటింగులు పెట్టి ప్రచారం నిర్వహించాయి. మీడియా మీటింగులుపెట్టి సమ్మెను వ్యతిరేకిస్తూ బాహాటంగానే ప్రకటనలు చేసారు. సమ్మెను బలపరుస్తున్న సంఘాలపై విమర్శలు గుప్పించారు. వాల్‌పోస్టర్లు వేసారు. కరపత్రాలు పంచారు. సమ్మె చేస్తున్న కార్మికుల్లో విభేదాలు సృష్టించేందుకు అన్ని మార్గాలను అనుసరించారు. తెలంగాణ జె.ఎ.సి. ఆధ్వర్యంలో ఏర్పాటు చేసిన 'సింగరేణి జె.ఎ.సి.'లో ఈ కార్మికసంఘాలు భాగం కాలేదు.

సింగరేణి జె.ఎ.సి. ఏర్పాటు చేయడంలోనూ, ఆ తర్వాత తెలంగాణ ఉద్యమంలో సింగరేణి కార్మికులను సమీకరించడంలోనూ తెలంగాణ బొగ్గుగని కార్మిక సంఘం (టిజిబికెఎస్), సిపిఐ–ఎం.ఎల్. (న్యూడెమొక్రసీ)కి అనుబంధంగా పనిచేస్తున్న ఐ.ఎఫ్.టి.యు. కార్మిక సంఘాలు, ఎచ్.ఎం.ఎస్ కార్మిక సంఘాలు ముందుండి పనిచేస్తున్నాయి. సకల జనుల సమ్మెకు ముందుకాలంలో జరిగిన తొమ్మిది రోజుల సమ్మె సమయంలోనూ, 35రోజుల సింగరేణి సమ్మెలోనూ ప్రధానంగా టిజిబికెఎస్ ప్రశంసనీయమైన పాత్రను పోషించింది.

సకల జనుల సమ్మెలో సింగరేణిలోని కార్మిక సంఘాలు భాగస్వాములను చేయాలనే సంకల్పంతో 'సింగరేణి జె.ఎ.సి.' 2011 జూలై 10న గోదావరిఖనిలో కోదండరామ్ సమక్షంలో అఖిలపక్ష కార్మిక సంఘాల సమావేశం జరిగింది. తెలంగాణ జె.ఎ.సి. పిలుపు మేరకు ఆగస్టు 1వతేదీనుండి జరిగే (కానీ పలుమార్లు వాయిదాల తర్వాత సెప్టెంబర్ 13 నుండి సకలజనుల సమ్మె ప్రారంభమయ్యింది.) సకల జనుల సమ్మెలో సింగరేణి కార్మిక వర్గాన్ని భాగస్వాములను చేయాలని, ఈ సమ్మెను ఐక్య ఉద్యమంగా ముందుకు తీసుకుపోవాలని, ఉమ్మడిగానే సమ్మె నోటీసు జారీ జేయాలని, ఈ సమ్మెను పారిశ్రామిక సమ్మెగా విస్తృతపరచాలని ఏకగ్రీవంగా నిర్ణయించారు. జూలై 15వ తేదీనాడు హైదరాబాద్‌లో జె.ఎ.సి. తరపున సింగరేణి చైర్మన్ అండ్ మేనేజింగ్ డైరెక్టర్‌కు సమ్మె నోటీసు అందించాలని కూడా ఈ సమావేశంలో నిర్ణయించారు. కానీ ఒక రోజు ముందుగానే ఏ.ఐ.టి.యు.సి నాయకులు జె.ఎ.సి.తో సంబంధం లేకుండానే మరికొందరితో కలిసి విడిగా సమ్మెనోటీసును అందించాయి. భాగస్వామ్య సంఘాలతో కలిసి జె.ఎ.సి. ఆధ్వర్యంలో జూలై 15తేదీనాడు సింగరేణి చైర్మన్‌కు సమ్మెనోటీసును ఇచ్చారు. అయితే సమ్మెనోటీసు అందించడానికి కాంగ్రెస్ అనుబంధ ఐ.ఎన్.టి.యు.సి., తెలుగుదేశం పార్టీకి అనుబంధంగా ఉన్న టి.ఎన్.టి.యు.సి నాయకులు హాజరు కాలేదు. సింగరేణిలో ఐక్య ఉద్యమానికి ఈ కార్మిక సంఘాలు సమ్మెనోటీసు సమయంలోనే తూట్లు పొడిచాయి.

సకల జనుల సమ్మె కాలంలో ప్రధాన కార్మిక సంఘాలు (కొన్నింటిని మినహాయిస్తే) తమ 'అశక్తత'ను అత్యంత ప్రతిభావంతంగా ప్రదర్శించాయి. ఈ విషయంలో, సింగరేణిలో ప్రధాన కార్మిక సంఘాలైన ఏఐటియుసి, ఐఎన్‌టియుసిల మధ్యనే ప్రధాన పోటీ కనిపించింది. ఈ రెండు కార్మిక సంఘాలే అధికారిక ప్రాతినిధ్య సంఘాలుగా ఉన్న (పదవీకాలం ఈ మధ్యనే ముగిసింది) ఖమ్మం జిల్లా కొత్తగూడెం, మణుగూరు, ఇల్లందు, సత్తుపల్లి ప్రాంతాలలో సమ్మె పూర్తిగా విఫలమయ్యింది. కార్మిక సంఘాలకు చెందిన ముఖ్యనాయకులు, ఏరియా బాధ్యులు, కార్యకర్తలు, పిట్ కమిటీ నాయకులు, సభ్యులు సమ్మెకాలంలో విధులకు హాజరై సమ్మెవిచ్ఛిన్నానికి మార్గం సుగమం చేసారు. ఖమ్మం జిల్లాలో సమ్మె జరగ్గకుండా ద్రోహపూరితమైన పాత్రను పోషించారు. సమ్మెకాలంలో కొన్ని కీలకమైన సందర్భాలలో యూనియన్ నాయకులే పోలీసులతో మిలాఖత్తై 'ముందస్తు అరెస్టు' డ్రామాలను రక్తికట్టించారు. తెలంగాణ జె.ఎ.సి. తరఫున కొత్తగూడెం, ఇల్లందు, మణుగూరు ప్రాంతాలలో సమ్మె పరిస్థితులను అధ్యయనం చేయడానికి వెళ్లిన జె.ఎ.సి. రాష్ట్ర కో-ఆర్డినేటర్ పిట్టల రవీందర్‌పై కొత్తగూడెంలో దాడి జరిగింది.

సెప్టెంబర్ 13న మొదటి షిఫ్టుతో సింగరేణి గని కార్మికులు సమ్మెసైరన్ మోగించడంతోనే 'సకల జనుల సమ్మె' ప్రారంభమయ్యింది. 26 రోజుల పాటు సమ్మె విజయవంతంగా కొనసాగుతున్న సమయంలోనే అక్టోబర్ 8వతేదీనాడు హైదరాబాద్‌లోని తెలంగాణ జె.ఎ.సి. కార్యాలయంలో సింగరేణి కార్మిక సంఘాల ముఖ్యనేతలతో సమ్మెపై సమీక్షా సమావేశం జరిగింది. సింగరేణిలో సమ్మె పరిస్థితులను ఈ సమావేశంలో కూలంకషంగా చర్చించారు. కార్మిక సంఘాల నాయకులు వారివారి సంఘాలకు సంబంధించిన అభిప్రాయాలను ఈసమావేశంలో వెల్లడించారు. సింగరేణిలో ప్రధాన కార్మిక సంఘాలకు చెందిన (ఎ.ఐ.టి.యు.సి., ఐ.ఎన్.టి.యు.సి., టి.జి.బి.కె.ఎస్., బి.ఎం.ఎస్., టి.ఎన్.టి.యు.సి.,) నాయకులందరూ సింగరేణిలో సమ్మెను మరికొంతకాలం కొనసాగించలేమని, కొనసాగించడం ద్వారా ప్రయోజనం కనిపించడంలేదని, సమ్మెకు 'విరామం' ప్రకటించాలని ఏకాభిప్రాయం వ్యక్తం చేసారు. తెలంగాణపై స్పష్టమైన ప్రకటన వెలువడేవరకూ సింగరేణిలో సమ్మెను కొనసాగించాలని ఎచ్.ఎం.ఎస్., ఐ.ఎఫ్.టి.యు., తెలంగాణ సింగరేణి ఉద్యోగుల సంఘం నాయకులు అభిప్రాయపడ్డారు. అయితే సమ్మె ఉధృతదశలో కొనసాగుతున్న ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో సింగరేణిలో సమ్మెను విరమించడం మంచిదికాదని, సమ్మెను మరో ఐదు రోజులపాటు కొనసాగించి అక్టోబర్ 13న అప్పటి పరిస్థితులను చర్చించి నిర్ణయం తీసుకుందామని కోదండరామ్ సూచించారు. సకల జనుల సమ్మెలో పాల్గొంటున్న ఇతర ఉద్యోగ, ఉపాధ్యాయ, కార్మిక, తదితర సంఘాలందరితో చర్చించి, ఉమ్మడిగా నిర్ణయం తీసుకుని 'విరామం' లేదా 'విరమణ' ప్రకటన కూడా ఉమ్మడిగానే చేస్తే బాగుంటుందని మల్లేపల్లి లక్ష్మయ్య అభిప్రాయపడ్డారు.

ఈ నేపథ్యంలోనే సింగరేణి ప్రాంతాలలో అమలు చేయవలసిన నాలుగు రోజుల కార్యాచరణను ఈ సమావేశంలోనే చర్చించి నిర్ణయం తీసుకున్నారు. మీడియా ద్వారా అదేరోజు ప్రకటించారు. ఆ మరునాడే అంటే అక్టోబర్ 9న తెలంగాణ జె.ఎ.సి. అగ్రనాయకత్వం, జె.ఎ.సి.లో భాగస్వామ్య పార్టీలకు చెందిన నాయకులు, సింగరేణిలోని ప్రధాన కార్మిక సంఘాల నాయకులందరూ కలిసి సంయుక్తంగా కొత్తగూడెం, ఇల్లందు, మణుగూరు ప్రాంతాలను 'సింగరేణి యాత్ర' పేరుతో పర్యటించాలని నిర్ణయించారు. సింగరేణి కార్మిక సంఘాలకు చెందిన ప్రతినిధులతో ఉమ్మడి సమావేశాన్ని కొత్తగూడెంలో ఏర్పాటు చేసి, కార్మిక సంఘాల ప్రతినిధులెవ్వరూ డ్యూటీలకు హాజరు కాకుండా కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకోవాలనుకున్నారు. అనూహ్యమైన రీతిలో 'సింగరేణి యాత్ర'ను పోలీసులు అడ్డుకున్నారు. (సకల జనుల సమ్మెలో కీలకంగా మారిన సింగరేణిలోసమ్మెను విచ్ఛిన్నం చేసే కుట్రలో భాగంగానే ప్రభుత్వం 'సింగరేణి యాత్ర'ను భగ్నం చేసే ప్రయత్నం చేసింది. ఖమ్మం జిల్లాలో సమ్మె ప్రభావం లేకుండా లోపాయికారీగా 'సహకరించిన' నాయకులే 'సింగరేణి యాత్ర'ను భగ్నం చేయాలనే 'ఆలోచన'ను ప్రభుత్వ పెద్దలకు అందించినట్లు సమాచారం.) ఆశ్చర్యకరమైనరీతిలో సింగరేణి కార్మిక సంఘాల నాయకులెవ్వరూ 9న కొత్తగూడెం చేరుకోలేదు. కార్మిక సంఘాలకు చెందిన ప్రతినిధులతో ఉమ్మడి సమావేశాన్ని నిర్వహించలేదు. 'సింగరేణి యాత్ర'లో కొత్తగూడెం బయలుదేరిన కోదండరామ్‌ను మార్గమధ్యంలో పోలీసులు ఆలేరువద్ద అరెస్టు చేయడం సింగరేణి కార్మిక సంఘనాయకుల 'దాగుడుమూతలకు' ఒక అవకాశంగా పనికివచ్చింది. సకల జనుల సమ్మె నుండి సింగరేణిని తప్పించేందుకు అవసరమైన నేపథ్యం ఇదేరోజున సిద్ధమయ్యింది.

సుదీర్ఘ సమ్మెల ద్వారా కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల మెడలువంచి, తమ హక్కులను సాధించుకోవడంలోనూ, సాధించిన హక్కులను అమలు చేయించుకోవడంలోనూ విశేష అనుభవం కలిగి ఉన్న సింగరేణి గని కార్మికులు, సింగరేణి గని కార్మికోద్యమ చరిత్రలో మొట్టమొదటిసారి, ఎలాంటి ఒప్పందాలు లేకుండానే 35రోజుల సుదీర్ఘ సమ్మె తర్వాత అక్టోబర్ 18వతేదీనాడు సమ్మెను విరమించవలసివచ్చింది. గోదావరిఖని ఫైవింక్లైన్ బొగ్గుగని నుండి 19వతేదీ ఉదయం శంకర్ అనే గనికార్మికుడు ఇంటినుండి డ్యూటీకి బయలుదేరే ముందు నాతో ఫోన్‌లో తమ ఆవేదనను పంచుకున్నాడు. 'సింగరేణిలో ఎప్పుడు సమ్మె జరిగినా సమ్మె విరమణ మరుసటిరోజున ఎంతో గర్వంగా, తలెత్తుకుని తిరిగి బొగ్గుబాయిలోకి దిగేవాళ్లం. కానీ మా జీవితంలో మొట్టమొదటిసారి ఓడిపోయామనే అవమానంతో తలదించుకుని గనిలోకి వెడుతున్నాను. తెలంగాణ సాధించుకోవడానికి ఎన్నిరోజులైనా సమ్మె చేయడానికి మేము సిద్ధంగా ఉన్నాం. మీరెందుకుసార్ ... హఠాత్తుగా సమ్మె విరమించారు!?' నెలరోజులుగా నన్ను వెంటాడుతున్న ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పాల్సిన బాధ్యత సమ్మె నాయకత్వంపై ఎప్పటికైనా ఉంది.

(రచయిత తెలంగాణ విద్యావంతుల వేదిక రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి) వీ

సకల జనుల సమ్మెలో ఉపాధ్యాయుల క్రియాశీల పాత్రను వివరిస్తూ, వివిధ జె.ఎ.సి.ల మధ్య ఐక్యత సాధించడంలో రాజకీయ జె.ఎ.సి. విఫలమైందని అంటున్నారు **కె. వేణుగోపాల్**

సకల జనుల సమ్మెలో ఉపాధ్యాయుల పాత్ర

గత 60 ఏళ్ల నుండి తెలంగాణ ప్రజల ఆకాంక్ష అయిన ప్రత్యే రాష్ట్రం ఏర్పాటును మేధావి వర్గం, ఉద్యోగ వర్గం, అనేక ఉద్యమాలు, పోరాటాల ద్వారా స్ఫూర్తి పొంది 42 రోజుల పాటు "సకల జనుల సమ్మె" నిర్వహించారు. ఈ చారిత్రాత్మక సమ్మె తెలంగాణ ప్రజల్లో గూడు కట్టుకున్న తెలంగాణ ఆకాంక్షను, మధ్య తరగతి మేధావి వర్గం రూపంలో యావత్ ప్రపంచానికి చాటి చెప్పింది. అయితే సమ్మె ప్రభావంతో ప్రజా క్షేత్రాలలో ఉద్యమాలు మొలకెత్తక పోవడంతో, ఆ కర్తవ్యాలను రాజకీయ పార్టీలు చేపట్టక పోవడంతో సమ్మె ఒంటరిదైంది. అయినప్పటికీ ఉద్యోగ, ఉపాధ్యాయ కార్మికుల తెగువ, పోరాట పటిమ అద్వితీయం. ఈ నేపథ్యంలో సకల జనుల సమ్మె సెప్టెంబర్ 13 నుండి ప్రారంభమైంది. ఉద్యోగ, ఉపాధ్యాయ ఉద్యమాల చరిత్రలో మొదటిసారిగా వృత్తిపరమైన డిమాండ్ల కోసం కాకుండా ప్రజల డిమాండ్‌పై మునుపెన్నడూ లేని విధంగా సంఘటితంగా ఎన్.జీ.వోలు, ఉపాధ్యాయులు, ఆర్.టి.సి. కార్మికులు మరియు సింగరేణి కార్మికులు, ఇంజనీర్లు, డాక్టర్లు, ఇతర రంగాలలోని ఉద్యోగులు సమ్మె బాట పట్టారు. సమ్మె కాలంలో జీతం రాదని తెలిసి కూడా సింగరేణి, ఆర్.టి.సి. కార్మికులు చూపిన తెగువ ఉద్యమాలకు స్ఫూర్తి నిచ్చింది.

సకల జనుల సమ్మెలో భాగంగా ఉపాధ్యాయులు సెప్టెంబర్ 16 నుండి సమ్మె ప్రారంభించడంతో తెలంగాణలోని 10 జిల్లాల్లో 43 వేల ప్రభుత్వ, జిల్లా పరిషత్, మండల పరిషత్ పాఠశాలలు మూతపడ్డాయి. మొదటిసారిగా 275 గురుకుల పాఠశాలలకు తాళాలు వేయబడ్డాయి. దిక్కుతోచని ప్రభుత్వం ముందస్తు దసరా సెలవులు ప్రకటించినట్లు చేసి సమ్మెను కుట్రపూరితంగా విఫలం చేయ ప్రయత్నించింది. దాన్ని ఉపాధ్యాయులు ఐక్యంగా త్రిప్పికొట్టారు. దసరా శెలవుల జీతనష్టం బూచి చూపి సెప్టెంబర్ 26 నాడు ఉపాధ్యాయులు బడుల్లో చేరుతారనే ఆశతో, అప్రెంటిస్ టీచర్లపై చర్యలు పేరుతో మరోసారి సమ్మె విచ్ఛిన్నం చేయ ప్రయత్నించింది. కాని తెలంగాణ ప్రజల ఆకాంక్ష ముందు తమ 13 రోజుల సెలవు జీతం లెక్క కాదు, జీతాన్ని త్యాగం చేసైనా రాష్ట్రం సాధించాలనే పట్టుదల వలన వంద శాతం సమ్మె విజయవంతమైంది. 'దింపుడు కళ్లం' ఆశగా సెలవుల అనంతరమైనా అక్టోబర్ 10 నాడు టీచర్లు బళ్లలో చేరుతారనే ఆశ పడిన ప్రభుత్వానికి అడియాశే ఎదురైంది. అదే సమయంలో దీర్ఘకాలం బడులు మూసివేయడం, బోగస్ తల్లిదండ్రులు, వారి కమిటీలు, ఇతర సమూహాలు కుట్ర పూరితంగా విద్యార్థుల చదువు, భవిష్యత్తుపై విమర్శించడం ప్రారంభించారు. ఈ విమర్శను కూడా సమ్మె ముగిసిన తర్వాత నష్టపోయిన పనిదినాలను పూడ్చగలమని అందుకు ఈ విద్యా సంవత్సరంలో తగినంత సమయముందంటూ ఉపాధ్యాయులు విజయవంతంగా తిప్పికొట్టడంలో ఉపాధ్యాయుల సంఘటిత శక్తి, తెగువ అభినందనీయం. 'తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పాటు ద్వారా నాలుగున్నర కోట్ల ప్రజలకు జరగబోయే ప్రయోజనం ముందు కొద్దిమంది విద్యార్థులకు జరిగే నష్టం తక్కువే' అని, అయినా ఈ నష్టాన్ని కూడా తగ్గించడానికి రాబోయే సెలవు దినాల్లో పనిచేస్తామని ఉపాధ్యాయుల వాదనను ప్రజలు స్వీకరించారు, ఆదరించారు, మద్దతు ప్రకటించారు. సమ్మె కాలంలో ఉపాధ్యాయులు చేపట్టిన అనేక ఉద్యమ రూపాలలో "గ్రామ చైతన్య యాత్రలు" ప్రజలను అధికంగా ప్రభావితం చేశాయి. ప్రజల భవిష్యత్తు కోసం ఉపాధ్యాయులు చేస్తున్న ఉద్యమానికి ప్రజలు బ్రహ్మరథం పట్టారు. గ్రామాల్లోనికి వచ్చిన ఉపాధ్యాయ బృందాలు చేసిన ప్రసంగాలతో రాజకీయ నాయకుల ప్రజాద్రోహాలను అవగాహన చేసికోగలిగారు.

సమ్మె విజయవంతానికి తెలంగాణ పది జిల్లాల్లో ఉపాధ్యాయ సంఘాలన్నీ తెలంగాణ టీచర్ల జె.ఎ.సి. రాష్ట్ర కమిటీ నాయకత్వంలో జిల్లాల్లో కూడా జె.ఎ.సి. సమ్మెకు నాయకత్వం వహించింది. టి.టి.జె.ఎ.సి.గా ఏర్పడ్డ ఉపాధ్యాయ సంఘాలన్నీ సమైక్యంగా తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పాటు ఎజెండాతో రాష్ట్ర కమిటీ 32 రోజుల సమ్మె కాలంలో రోజు వారీ అనేక కార్యక్రమాలు నిర్వహించాలని పిలుపునిచ్చింది. మండల, తాలూకా, జిల్లా స్థాయిల్లో ఈ కార్యక్రమాలన్నీ అద్భుత పోరాట స్ఫూర్తితో నిర్వహించారు. ర్యాలీలు, ప్రదర్శనలు, అమరుల స్ఫూర్తి సభలు, రిలే నిరాహారదీక్షలు, మహిళా ఉపాధ్యాయిలను బతుకమ్మలు, సెప్టెంబర్ 17 నాడు తెలంగాణ చైతన్య సభలు జరిపారు. ఉపాధ్యాయులు తాము సమ్మెలో పాల్గొంటూనే సింగరేణి, ఆర్.టి.సి. కార్మికులకు మద్దతుగా సంఘీభావ సదస్సులు, యాత్రలు నిర్వహించారు. వరంగల్, ఖమ్మం జిల్లాల ఉపాధ్యాయులు సింగరేణి కార్మికుల వాడలకు వెళ్లి సమావేశాలు నిర్వహించి కార్మికులకు ఉపాధ్యాయుల సంఘీభావం తెలిపారు.

నెల రోజుల సకల జనుల సమ్మె అనంతరం కూడా స్పందించాల్సిన రాజకీయ పార్టీలు స్పందించలేదు. తమ శ్రేణులను కదిలించే ప్రయత్నం చేయలేదు. నాలుగు గోడల మధ్య సమావేశాలకే పరిమితమైపోయారు తప్ప తమ పదవులకు రాజీనామాలు చేసి ప్రజా ఉద్యమాలలో మమేకం కాలేకపోయారు. అంటే సకల జనుల సమ్మె ద్వారా ప్రజల్లో కల్గిన చైతన్యం ద్వారా రాబోయే ఎన్నికల్లో గెలవబోయే సీట్ల గురించే వారి తాపత్రయం ఉన్నట్లు కనిపించింది. కనుకనే

ఉపాధ్యాయుల సమావేశాలకు ఏ రాజకీయ ప్రతినిధులు హాజరైనా, వారి ఆగ్రహానికి గురి కావడం తెలంగాణ ప్రజల సున్నితమైన ఆకాంక్షకు తీవ్ర ప్రతిస్పందనగా గుర్తించాల్సి ఉంది. ఇంత జరుగుతున్నప్పటికీ లక్షా యాభై వేల ఉపాధ్యాయుల సమ్మె ఉద్యమానికి సకల జనుల సమ్మెలో తగిన ప్రాధాన్యత రాలేదన్నది మరో వాస్తవం.

అనేక జాక్‌లు సమ్మెలో పాల్గొంటున్న క్రమంలో అన్ని జాక్‌లను సమన్వయం చేసి ఒకే మాటగా, ఒకే పోరాటంగా మలచడంలో రాజకీయ జె.ఏ.సి ఛత్రం కిందికి తేవడంలో దూరదృష్టి వహించలేకపోయింది. చివరకు శాఖల వారీ జాక్‌లు ఒంటరి వారై ఎవరికి వారే అన్న క్రమంలో ఉండి పోవాల్సివుంది. సకల జనుల సమ్మెలో విద్యార్థులు దూరంగా ఉండడం మరో లోటు. బహుశా అదే సమయంలో ఎ.పి.పి.ఎస్.సి. నిర్వహించిన ఉద్యోగాల పోటీ పరీక్షలు వారిని సమ్మెకు దూరంగా ఉంచాయేమో! దీర్ఘకాలిక తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధన ఉద్యమంలో ఈ ధోరణి సరికాదు.

సమ్మె వలన ఉపాధ్యాయులలో తెలంగాణ ఆకాంక్ష మరింత విజృంభించింది. తమ ఆకాంక్షలు వ్యక్తం చేయడానికి జిల్లా స్థాయిలో అనేక జిల్లాల్లో మహా ర్యాలీలు, పోరు గర్జన లాంటి కార్యక్రమాలు చేపట్టారు. వరంగల్ నగరంలో పదివేల మంది ఉపాధ్యాయులతో 19 సెప్టెంబర్ 2011న భారీ ర్యాలీతో నగరంలో ప్రదర్శన, 14 అక్టోబర్ 2011న మూడువేల మంది మహిళా ఉపాధ్యాయులతో ర్యాలీ నిర్వహించారు. కరీంనగర్‌లో 23 సెప్టెంబర్ 2011న ప్రదర్శన నిర్వహించి, మరోసారి 14 అక్టోబర్ 2011న పదివేల మంది ఉపాధ్యాయులతో బహిరంగ సభ, ధూంధాం నిర్వహించారు. నల్గొండ పట్టణంలో 28 సెప్టెంబర్ 2011న ఉపాధ్యాయుల పోరుగర్జన పేరుతో ప్రదర్శన – అనంతరం బహిరంగ సభ, ధూంధాం నిర్వహించారు. ఈ సభకు పిలవని పేరంటంలా వచ్చిన కోమటిరెడ్డి సోదరులు, గుత్తా సుఖేంధర్‌రెడ్డిలను రాజీనామా చేసేవరకు తెలంగాణ గురించి మాట్లాడే అర్హత లేదని సభాస్థలి లోని ఉపాధ్యాయులంతా నిరసన తెలిపి, సభనుంచి నిష్క్రమించాలని కోరగా వారి ప్రైవేట్ వ్యక్తులు, పోలీసులు కలిసి సభలోని టీచర్లపైన దౌర్జన్యంగా వ్యవహరించారు. సభాస్థలంలో భీభత్సం సృష్టించినా, ఆ నాయకులు వెళ్లిపోయిన తర్వాత ప్రశాంతంగా సభ, ధూంధాం జరగడం ఆ జిల్లా టీచర్ల పోరాట పటిమకు నిదర్శనం. నిజామాబాద్ జిల్లాలో ఉపాధ్యాయుల గ్రామ చైతన్య యాత్రతో పాటు, పాదయాత్రలు నిర్వహించి, తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు ఆవశ్యకతను ప్రజలకు తెలపడం అపూర్వం. అట్లే రాజీనామా చేయకుండా, అవకాశవాదంతో వ్యవహరిస్తున్నారనే ఆరోపణలో ఎం.ఎల్.సి. బి. మోహన్‌రెడ్డిని కామారెడ్డి, జక్రోన్‌పల్లిలో అడ్డుకోవడంతో పాటు కరీంనగర్‌లో జరిగిన బహిరంగ సభ సమావేశ స్థలంలోనికి రాకుండా, వేదిక ఎక్కకుండా అడ్డుకోవడం అవకాశవాద వైఖరులను ఉపాధ్యాయులు వ్యతిరేకిస్తారనడానికి నిదర్శనం. 11 అక్టోబర్ 2011న ఇందిరాపార్కు వద్ద జరిగిన ఉద్యోగ, ఉపాధ్యాయుల 'మహా ధర్నా'లో ఉపాధ్యాయులు భారీఎత్తున పాల్గొని విజయవంతం చేశారు.

నిజానికి సమ్మెవల్ల ప్రజలకు వస్తున్న ఇబ్బందులలో రైతులకు విద్యుత్ కొరత ప్రధానమైంది. విద్యార్థులకు జరిగిన నష్టాన్ని కొంత పూడ్చవచ్చు లక్షలాది ఎకరాలలో ఎండిన పంటలకు జరిగిన నష్టాన్ని పూడ్చలేము. కనుక విద్యుత్ కొరతపై, అందుకు కారణమైన సీమాంధ్ర ప్రభుత్వ కుట్రపూరిత విధానాలను ఎండగట్టే విధంగా రైతులతో ఉద్యమాన్ని నిర్మించి విద్యుత్ కొరత లేకుండా చూసే ఎత్తుగడను ఎందుకో నాయకత్వం అనుసరించలేదు. ఇది జరిగినట్లైతే విద్యుత్ కొరతకు కారణమైన సీమాంధ్ర నాయకత్వం వైఖరి బైటపడేది. ప్రజలు కూడా సమ్మెలో ఉద్యమంలో మమేకమయ్యేవారు.

కార్మిక, ఉద్యోగ, ఉపాధ్యాయ సంఘాలు వారి పాలసీలను వారి జెండాలలో, సంఘాల బేనర్లను పక్కన పెట్టి జె.ఎ.సిలుగా ఏర్పడితే, రాజకీయ పార్టీలు మాత్రం అందరూ ఐక్యమవ్వాలంటూ ఎవరికి వారు నాయకత్వం, భవిష్యత్ రాజకీయ లబ్ది కోసం ఆలోచిస్తూ ఎవరికి వారే యమునాతీరే అన్నచందంగా వ్యవహరించారు. ఇట్లా రాజకీయ నాయకులు ఒడ్డున ఉండి సమ్మెకు మద్దతు ప్రకటనలు చేయడంతో పాటు, తెలంగాణ బోర్డు సంఘాలు తెలంగాణ ఉద్యమం, సమ్మె హక్కు తమకే ఉందనే ధోరణితో వ్యవహరించి సెప్టెంబర్ 13 నుండి సమ్మె ప్రారంభించినా దాన్ని విజయవంతం చేసికోలేక వారి పిలుపు సెక్రటేరియట్‌లో పత్రికా ప్రకటనలకు, మీడియా సమావేశాలకే పరిమితమపోయాయి తప్ప ఉపాధ్యాయులపై ప్రభావం చూపలేదు. చివరకు వారు పనిచేస్తున్న పాఠశాలలు కూడా వారి పిలుపుకు స్పందించలేదు.

కేవలం తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధన కోసం 32 రోజులు సాగిన ఉపాధ్యాయుల చారిత్రాత్మక సమ్మె రాజకీయ నాయకుల క్రియాశూన్యత దృష్ట్యా విరమణ దశకు వచ్చిన నేపథ్యాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకోకుండా, అప్పటికే విరమించిన ఆర్.టి.సి, విరమించనున్న సింగరేణి సమ్మెల మార్గంలో ఉపాధ్యాయులు సమ్మె విరమణకు గౌరవప్రదంగా ఒప్పందం చేసికోవడం జరిగింది. దీన్ని కూడా ట్యాగ్ సంఘాలు సహించక, వారు ఉద్యమాన్ని కొనసాగించే సత్తా లేక మేము కూడా తప్పనిసరి పరిస్థితిలో విరమిస్తున్నామని ప్రకటించారు.

ఇప్పుడు తెలంగాణ "పులి తొక్కిన చిత్తడి నేల". దశాబ్ద కాలంగా ఘూర్ణిల్లుతున్న అగ్నిపర్వతంలా లావాను వెళ్లగక్కేందుకు "సకల జనుల సమ్మె" ఒక రూపంగా వ్యక్తం చేసింది. ప్రజా రాశులను సంఘటిత పరచి, కుహనా రాజకీయ నాయకులను, వారి తాబేదారుల నిజ స్వరూపాలను బయట పెట్టాల్సిన బాధ్యతలను ప్రజా సంఘాలు స్వీకరించాలి. అందుకై ఎన్ని అవాంతరాలు వచ్చినా, ఎన్ని నీలాపనిందలు గుప్పించినా మొక్కవోని ధైర్యంతో ప్రజలతోనే ఉండాలి. ప్రజా ద్రోహులను పసిగట్టి ఎండగట్టాలి. దానికై భుజం, భుజం కలిపి నడుద్దాం, తెలంగాణ సాధిద్దాం.

(తెలంగాణ ఉపాధ్యాయ జె.ఎ.సి.కో-ఛైర్మన్) వీ

రచయితలకు సూచన : తక్షణ, సమకాలీన అంశాలపై రచనలు చేసి ఆ సంచికలోనే రావాలనుకొనే రచయితలు 23వ తేదీ లోగా పంపగలిగితేనే మరుసటి నెల సంచిక కోసం పరిశీలించడం సాధ్యమవుతుంది. ఆ తరువాత వచ్చిన రచన, అంశం ఎంత ముఖ్యమైనదైనా పరిశీలించడం, ముద్రణకు సిద్ధం చేయడం అసాధ్యమవుతుంది. రచయితలు గుర్తించగలరు. – సం.

ప్రజల మనుగడనూ, పర్యావరణాన్నీ దీర్ఘకాలంలో జరగబోయే తీవ్ర నష్టాలనూ దృష్టిలో ఉంచుకొని అణు విద్యుత్తు రియాక్టర్ల నిర్మాణాన్ని నిలిపి వేయాల్సిన అవసరం ఉందని అంటున్నారు **పి.వి. రమణ**

జీవించే హక్కును హరిస్తున్న కూడంకుళం

తమిళనాడు, చెన్నైకి 650 కిలోమీటర్ల దూరంలో తిరునవ్వేలి జిల్లాలో ఉంది కూడంకుళం. కన్యాకుమారికి ఇరవై కిలోమీటర్ల దురంలో ఉంది. ఇక్కడ అణువిద్యుత్ ప్లాంట్ నిర్మాణానికి ఆనాటి సోవియట్ యూనియన్‌తో చర్చలు ప్రారంభమై 20 నవంబర్ 1988లో గోర్బచేవ్, రాజీవ్‌గాంధీల సంతకాలతో ఒప్పందం జరిగింది. రష్యా డిజైన్ చేసిన వాటర్ కోల్డ్, వాటర్ మోడరేటెడ్ వి.వి.ఇ.ఆర్. వెయ్యి మెగావాట్ల రియాక్టర్లు రెండిటితో మొదలుపెట్టి భవిష్యత్‌లో మరో 48 రియాక్టర్ల నిర్మాణానికి ప్రతిపాదనలు చేసారు. న్యూక్లియర్ పవర్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా (ఎన్‌పిసిఐఎల్) ఆధ్వర్యంలో నిర్మాణం కొనసాగుతుంది. 2004లో సునామీ వచ్చి సముద్ర తీరప్రాంతాన్ని ముంచెత్తిన విషయం మనకు తెలిసిందే. ఈ రియాక్టర్ల నిర్మాణానికి ఎంచుకొన్న ప్రాంతం కూడా సునామీ దాడికి గురయింది. ఇలాంటి ప్రకృతి వైపరీత్యం వల్లనే జపాన్‌లో ఫుకుషిమా అణువిద్యుత్ ప్లాంట్ ప్రమాదానికి గురయింది. ఈ రెండు కారణాలతో పాటు ప్రపంచ వ్యాప్తంగా అణు విద్యుత్ ప్లాంట్లలో జరుగుతున్న ప్రమాదాలు ప్రజల జీవితాన్ని ఎలా నాశనం చేస్తున్నాయో తెలుసుకొన్న ఆ ప్రాంత ప్రజలు తీవ్ర భయాందోళనలకు గురవుతున్నారు.

తమిళనాడు సముద్రతీర ప్రాంతంలో అధికభాగం చేపల వేట మీద బతికే మత్స్యకారులే జీవిస్తున్నారు. ప్రమాదానికి గురయ్యే అవకాశం ఉన్న తిరునవ్వేలి, టుటికోరన్, కన్యాకుమారి జిల్లాల నుండి సంవత్సరానికి రెండు వేల కోట్ల రూపాయల చేపల ఎగుమతి జరుగుతుంది. తమిళనాడు చేపల వేట వ్యాపారంలో ఈ మూడు జిల్లాల నుండి దాదాపు 70 శాతం ఉందంటే, ఆ ప్రాంత ప్రజల ప్రధాన జీవనాధారం చేపల వేటేనని తెలుస్తుంది. ఈ అణువిద్యుత్ ప్లాంట్ ప్రారంభమై సముద్రంలోకి రియాక్టర్లు వదిలే అణు వ్యర్థ పదార్థాలు, వేడినీరు ఆ ప్రాంత చేపల ఉత్పత్తినే నాశనం చేస్తాయి. ప్రతిపాదించిన ఆరు రియాక్టర్ల నిర్మాణం జరిగితే సముద్ర జలాల ఉష్ణోగ్రత, కల్పకం ప్లాంట్ వద్దకన్నా విపరీతంగా పెరిగిపోయి ఆ ప్రాంతంలో 3600 రకాల వివిధ సముద్ర జీవులు, అపురూపమైన చేపజాతులు నాశనం అయిపోతాయి.

వాళ్ల నిబంధనల ప్రకారం ప్రాజెక్ట్‌కు 16 కిలోమీటర్ల రేడియస్‌లో పదివేల మంది ప్రజలే ఉండాలి. కాని అక్కడ 70 వేల మంది ప్రజలున్నారు. ఐదు కిలోమీటర్ల స్టెరిలైజెడ్ జోన్‌లో దాదాపు ఎవరూ ఉండకూడదు. కాని అక్కడ మూడు సెటిల్‌మెంట్లలో ప్రజలున్నారు. ఆ ప్రాంతంలో నివసిస్తున్నవారిని ఎలా తరలిస్తారు. వారి పునరావాసం గురించి కూడా సరైన జవాబుదారీతనం అవలంబిచడం లేదు. ఫుకిషిమా లాంటి ప్రమాదం జరిగితే ప్రాజెక్టుకు ముప్పై కిలోమీటర్ల రేడియస్‌లో ఉన్న పన్నెండు లక్షల మంది ప్రజల్ని కొన్ని గంటల వ్యవధిలో ఎలా తరలిస్తారనే ప్రజల ప్రశ్నకు సరైన సమాధానం లభించడం లేదు. 2004 సునామీ వచ్చినపుడు చెన్నైకి 70 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్న కల్పకం అణువిద్యుత్ ప్లాంట్‌ను మూసివేశారు. అటువంటి అవకాశం లేకపోతే జరగబోయే ప్రమాదం గురించి ప్రజలు భయపడుతున్నారు.

ఆ మధ్య ప్లాంట్ లోపల నుండి చెవులు చిల్లులు పడేటటువంటి పెద్ద శబ్దాలు వచ్చాయి. వాటి ప్రభావం నాలుగు కిలోమీటర్ల దూరం వరకూ వ్యాపించింది. దాంతో భయాందోళనలకు గురైన ప్రజలు ప్రశ్నిస్తే, పైపులైను శుభ్రపరచడానికి స్టీంను నిరంతరాయంగా ఉపయోగించడం వలన శబ్దాలు వచ్చాయని చెప్పినా ప్రజలెవ్వరూ వాటిని నమ్మలేదు. పైగా వారి భయాలు మరింత పెరిగిపోయాయి.

తమిళనాడు ముఖ్యమంత్రి జయలలిత మొదట ప్లాంట్‌కు వ్యతిరేకంగా జరుగుతున్న ప్రజా ఉద్యమాన్ని ఆపు చేయాలని కోరింది. కాని ప్రజల్లో పెరుగుతున్న చైతన్యాన్ని గమనించి, కేంద్రంతో తనకు గల గొడవల్ని పరిష్కరించుకోవడానికి ఈ ఉద్యమం ఉపయోగ పడుతుందని, తిరిగి ప్లాంట్‌ను రద్దు చేయమనే కాకుండా ప్లాంట్ పనులు ఆపు చెయ్యాలని రాష్ట్ర కేబినెట్‌లో తీర్మానం చేయించింది.

ప్రధాని మన్మోహన్ సింగ్ దూతగా కేంద్ర ఉపమంత్రి వి. నారాయణస్వామి ప్రజల్ని బుజ్జగించడానికి కూడంకుళం వచ్చాడు. కాని 21 నవంబర్ 2010న ప్రజలు అతన్ని కనీసం మాట్లాడనివ్వకుండా 'ప్లాంట్ మూసెయ్యాలి' అనే ఒక్క నినాదంతో నోరు మూయించారు. దాంతో మంత్రి 'ప్రజల ప్రాణాల భద్రతే నాకు మొదటి ప్రాముఖ్యత. దాని తర్వాతే ప్రాజెక్టు అంశం' అని ప్రకటించాడు. కాని వెంటనే కేంద్ర ప్రభుత్వం అధికార యంత్రాంగం 'భద్రత ఉందా లేదా అనేది ప్రధానం కాదు. ప్రజలకు అర్థమయ్యే రీతిలో సరైన సమాచారమిచ్చామా లేదా అనేది ముఖ్యం' అని ప్రకటించారు.

తర్వాత కేంద్ర ప్రభుత్వం 15 మంది నిపుణులతో ఒక కమిటీని ప్రజల్ని ఒప్పించడానికి పంపింది. వాళ్లు మూడు రోజుల పాటు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నియమించిన ఆరుగురు సభ్యుల కమిటీ కూడా చర్చించింది. చివరకు అణు విద్యుత్ ప్లాంట్ వలన ఎటువంటి ప్రమాదం లేదని, ప్లాంట్ భద్రత, రేడియేషన్, కాన్సర్ భయం, ఫుకిషిమా లాంటి ప్రమాదాలు, అణు వ్యర్థపదార్థాలు, వీటన్నింటి గురించి భయపడాల్సిన పనిలేదని మేం ఎంత చెప్పినా ప్రజలు మా మాటలు నమ్మడం లేదు' అని కమిటీ కన్వీనర్ డా. ముత్తునాయగన్, సభ్యుడు బాలు మీడియా

ముందు వాపోయారంటే ప్రభుత్వ యంత్రాంగం మీద ప్రజల నమ్మకం ఏ స్థాయిలో ఉందో తెలుస్తుంది.

ఉద్యమానికి నాయకత్వం వహిస్తున్న కొందరు కార్యకర్తలతో కలిసి ఫాదర్ అంబ్రోస్ ఢిల్లీలో అక్టోబర్ 7న ప్రధానమంత్రిని కలిసి నలభై నిమిషాలు తమ భయాల్ని, అనుమానాల్ని వివరంగా చెప్పారు. ప్రధాని తమ బాధను సానుభూతితో విన్నారని, అర్థం చేసుకొన్నారని వాళ్లు చెప్పిన కొద్ది రోజులలోనే ప్రధాని రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి జయలలితకు 'ప్రాజెక్ట్ అనుకున్న సమయంలో పూర్తి చెయ్యడానికి సహకరించాల'ని ఉత్తరం రాయడంతో ప్రజలకు ఎవర్ని నమ్మాలో అర్థం కాని పరిస్థితి ఏర్పడింది.

ప్రజా ఉద్యమం

1988లో సోవియట్ యూనియన్‌తో ఒప్పందం కుదుర్చుకొన్న వెంటనే తిరునవేలి జిల్లాలో అనేక ప్రజాసంఘాల ఐక్య సంఘటన 'సమతువ సాముదాయ ఇయక్కమ్' గా ఏర్పడి రెవరెండ్ డేవిడ్ ఆధ్వర్యాన నిరసన ప్రదర్శన జరిపాయి. 1 మే 1989న కన్యాకుమారిలో పదివేల మందితో 'జాతీయ మత్స్యకారుల యూనియన్' ఆధ్వర్యంలో జరిగిన బ్రహ్మాండమైన ఊరేగింపుపై పోలీసులు కాల్పులు జరిపి ప్రజల్ని భయభ్రాంతుల్ని చేశారు. తర్వాత సోవియట్ యూనియన్ కూలిపోవడంతో ప్లాంట్ నిర్మాణం ఆగిపోయిందని భావించారు.

తిరిగి 1998లో ప్రాజెక్ట్ నిర్మాణం ప్రారంభం కావడంతో నిరసనలు మళ్లీ ప్రారంభమయ్యాయి. జూన్ 2న తిరునవ్వేలిలో కలెక్టర్, రాష్ట్ర పొల్యూషన్ కంట్రోల్ బోర్డ్‌లు కలిసి ప్రాజెక్ట్ వలన ఏర్పడే పర్యావరణ ప్రభావం గురించి ఒక 'ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ' తతంగం జరిపారు. కాకరాపల్లి, సోంపేట, ఎస్.కోట, చింతపల్లి లాంటి అనేక ప్రాంతాలలో జరిగినట్లుగానే ఇక్కడ కూడా వేలాది మంది ప్రజల అభిప్రాయాల్ని ఏ మాత్రం గౌరవించకుండా కేవలం రెండు గంటల్లోనే ముగించారు.

అణువిద్యుత్ వ్యతిరేక ప్రజా ఉద్యమం సమన్వయకర్త ఎస్.పి. ఉదయకుమార్ ఆధ్వర్యాన సెప్టెంబర్ 11న 127 మందితో నిరవధిక నిరాహారదీక్ష ప్రారంభమైంది. తమిళనాడు ప్రభుత్వం ప్లాంట్ నిర్మాణాన్ని ఆపుచేయమని కేబినేట్ తీర్మానం చెయ్యడంతో 12 రోజుల తర్వాత దీక్షను నిలుపు చేశారు. ప్రధాని ఇచ్చిన హామీని నిలబెట్టుకోకుండా, రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రికి ప్లాంట్ నిర్మాణానికి సహకరించమని ఉత్తరం రాయడంతో తిరిగి ప్రజలు దీక్షను ప్రారంభించారు. తిరునవ్వేలి పట్టణానికి 80 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్న మత్స్యకారుల గ్రామం 'ఇదింతకరై'లో 'సెయింట్ లౌర్డ్స్ చర్చ్ ఉద్యమానికి కేంద్ర స్థానమయ్యింది. వంద సంవత్సరాల క్రితం నిర్మించబడిన ఈ చర్చ్‌లో ఆ ప్రాంత పేద మత్స్యకార ప్రజలందరూ ప్రార్థనలు జరుపుకొంటారు. అక్టోబర్ చివరి వారం నుండి తిరునవ్వేలి, టుటికురిన్, కన్యాకుమారి జిల్లాల నుండి వేలాది మంది ప్రజలు ఇక్కడకు తరలివచ్చి రోజూ జరుగుతున్న నిరాహార దీక్షలో పాల్గొంటున్నారు. తీరప్రాంతమైన 130 కిలోమీటర్ల పొడవునా ప్రజలు నిరసనదీక్షలు కొనసాగిస్తున్నారు.

అణు విద్యుత్ ప్లాంట్ ప్రాంతాన్ని డిసెంబర్ 10న 1500 మంది చుట్టుముట్టి పనులు ఆపాలని డిమాండ్ చేశారు. కలకత్తా నుండి వచ్చిన కాంట్రాక్టరు కార్మికుల్ని లోపలికి వెళ్లనివ్వకుండా ఆపేశారు. ఇతరులనెవ్వరినీ కూడా లోపలికి వెళ్లనివ్వలేదు. ఉద్యమం ప్రారంభమైన తర్వాత బీహార్, ఉత్తరప్రదేశ్, జార్ఖండ్‌ల నుండి తీసుకువచ్చిన వేలాది మంది కాంట్రాక్టు కార్మికులు తమ ప్రాంతాలకు తిరిగి వెళ్లిపోయారు. కేవలం వంద మంది ఉద్యోగులు మూడు షిఫ్టులలో ప్లాంట్ నిర్మాణపు పనులు చేస్తున్నారు.

రష్యన్ రియాక్టర్లపై అనుమానాలు

జపాన్‌లో ఫుకుషిమా ప్రమాదం జరిగిన వెంటనే రష్యా అధ్యక్షుని ఆదేశాల మేరకు రష్యాలో నిర్మాణం అవుతున్న రియాక్టర్ల భద్రత గురించి తిరిగి అంచనా వేశారు. మినిస్ట్రీ ఆఫ్ నేచరల్ రిసోర్సెస్, ఫెడరల్ సర్వీసెస్ ఫర్ ఎన్విరాన్‌మెంటల్ టెక్నాలజికల్, న్యూక్లియర్ ఓవర్‌సైట్ (రోస్తోమ్)ల ఆధ్వర్యంలో తయారైన రిపోర్టు ప్రకారం 'రష్యన్ రియాక్టర్లు ప్రకృతి సిద్ధమైన గాని మానవ ప్రేరేపితమైన గాని ఎటువంటి ప్రమాదాల్ని ఎదుర్కొవడానికి సిద్ధంగా లేవని' స్పష్టంగా పేర్కొన్నారు. నార్వేకు చెందిన 'ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఫర్ ఎనర్జీ టెక్నాలజీ' సంస్థ చీఫ్ ఇంజనీర్ ఓల్ రియస్టాడ్ 'ఆ రిపోర్టులో ఇంతవరకూ దేశంలోగానీ, అంతర్జాతీయంగా కానీ ఎక్కడా ప్రకటించని అనేక లోపాల్ని బయటపెట్టింద'ని అన్నారు.

రష్యా వి.వి.ఇ.ఆర్. రియాక్టర్లు చాలా అధునాతనమైన టెక్నాలజీతో నిర్మించినవని, ప్రమాద రహితమని అంటున్నారు. కానీ 1 మార్చ్ 2006న బల్గేరియాలో 'కోజ్లుదుయ్ యూనిట్ 4'లో విద్యుత్ ఫెయిల్యూర్ వలన నాలుగు మెయిన్ సర్క్యులేషన్ పంప్స్‌లో ఒకటి ట్రిప్ అయి 61 కంట్రోల్ రాడ్లలో 22 రాడ్లు డ్రైవింగ్ మెకానిజంతో కదలలేదు. దీని వలన భద్రతకు చాలా పెద్ద ప్రమాదం జరిగే అవకాశం ఏర్పడింది. ఇదే సమస్య జెకొస్లోవేకియాలో టెమెలిన్‌లో కూడా జరిగింది. 1997లో భద్రతా సమస్యల వల్లనే తూర్పు యూరప్ దేశాల్లో రష్యన్ రియాక్టర్ల నిర్మాణాల కోసం యూరోపియన్ బ్యాంక్ ఫర్ రికనస్ట్రక్షన్ అండ్ డెవలప్‌మెంట్ సంస్థ ఇవ్వాలనుకొన్న రుణాల్ని ఆపుచేసింది.

అణు పరిశ్రమకు చెందిన సరఫరాదారులందరు తమ రియాక్టర్లు ఎటువంటి ప్రమాదాలకు తావివ్వని, పూర్తి భద్రతా ప్రమాణాలతో ఉన్నాయని అంటున్నారు. కాని ఏదైనా అనుకోని పరిస్థితుల్లో ప్రమాదం జరిగితే బాధ్యత వహించాలనే చిన్నపాటి నిబంధనకు వాళ్లు ఒప్పుకోక పోవడంతోనే ప్రమాదాలకు అవకాశముందని సులువుగా అర్థమవుతుంది. నిజానికి రష్యాకు చెందిన రియాక్టర్లను సరఫరా చేస్తున్న 'ఆటమ్ స్ట్రోయిక్ స్పోర్ట్' కంపెనీకి రక్షణగా భవిష్యత్‌లో ఏదైనా ప్రమాదం జరిగితే ప్రభుత్వమే బాధ్యతగా హామీ ఉండడం వలన బాధితులు నేరుగా కంపెనీని నష్ట పరిహారం అడిగే అవకాశం లేదు. కాని ఈ మధ్య అణు పరిహార నిబంధనలు తమ కూడంకుళం ప్రాజెక్టుకు వర్తించవంటూ రష్యా కొత్తగా మెలిక పెట్టింది. ప్రస్తుతం సరఫరా చేస్తున్న రెండు రియాక్టర్లకే కాకుండా ఇక ముందు సరఫరా చెయ్యబోయే నాలుగు రియాక్టర్లకు నష్టపరిహారం నుండి మినహాయింపులుండాలని కూడా అంటున్నది ఈ విధంగానే అమెరికాకు చెందిన వెస్టింగ్ హౌస్ కంపెనీ తమ రియాక్టర్లకు కొద్దిపాటి నష్టపరిహారం చెల్లించాలన్న నిబంధనల్ని సడలిస్తేనే సరఫరా చేస్తామని మెలికపెట్టడం సామ్రాజ్యవాదుల ముందు మోకరిల్లే మన పాలకుల విధానాలే కారణం.

అబ్దుల్ కలామ్ గారి విన్యాసం

ఎన్.డి.ఎ. హయాంలో అధ్యక్షునిగా నియమింపబడి, యు.పి.ఎ. హయాంలో పదవి నుండి తప్పించకుండా ఉన్నందుకు కృతజ్ఞతగా

కలామ్‌గారు, ఈనాడు వేలాది మంది ప్రజల ఆందోళనల్ని ఏ మాత్రం లెక్కచెయ్యకుండా పాలకుల తరపున ప్రమాదరహితమైన అణువిద్యుత్‌తో ఒనగూడే అద్భుతాల గురించి నవంబర్ 6న హిందూ, దినప్రతికలో పెద్దవ్యాసం రాయడం ఎందుకు ఆశ్చర్యం కలిగించదు. ఆయన వ్యాసం లో సారాంశం – 'అణు విద్యుత్ ప్రాజెక్టు అణుబాంబు కాదు. అణుబాంబు విధ్వంసం వలన మనం అనవసరంగా అణువిద్యుత్ ప్రాజెక్టులకు భయపడుతున్నాం. ఫుకుషిమా ప్రమాదం వలన జపాన్‌లో అపారమైన వస్తు నష్టం జరిగింది కాని మనుష్యులకు పెద్ద ప్రమాదం జరగలేదు. అక్కడ విడుదలయిన రేడియేషన్ వలన భవిష్యత్ తరాలకు పెద్ద ప్రమాదముంది. అణువిద్యుత్‌ను ఉపయోగించుకోకపోతే మనం చాలా నష్టపోతాం. గత అరవై సంవత్సరాలలో కేవలం నాలుగు అణు ప్రమాదాలే జరిగాయి. ఇవన్నీ కూడా సరిగ్గా అభివృద్ధి చెందని టెక్నాలజీ వలన, మానవ సంబంధిత పొరపాట్ల వలన, ప్రకృతి బీభత్సాల వలన జరిగాయి. సాంకేతిక అభివృద్ధితో మనం విజయం సాధించాలంటే ఎంతో కొంత ప్రమాదముండకపోదు. ప్రజల ప్రాణాలకంటే అభివృద్ధి ముఖ్యమనే ఈ దుర్మార్గమైన ఆలోచనల్ని ఖండించాల్సిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది.

ఈ సందర్భంలో ప్రజాందోళనలకు తలొగ్గి అణువిద్యుత్ ప్రాజెక్టునే ఆపేసిన ఉదంతాన్ని గుర్తు చేసుకొందాం. అమెరికా న్యూయార్క్‌లో 'షోర్ హామ్' దగ్గర 820 మెగావాట్ల అణువిద్యుత్ ప్లాంట్ నిర్మాణం 1973లో ప్రారంభమైంది. అక్కడ పర్యావరణ కార్యక్రమాలు, కార్మిక సంఘాలు, చుట్టుపక్కల ప్రాంతాల ప్రజలు దీన్ని తీవ్రంగా వ్యతిరేకించారు. అయినా ప్రాజెక్టు పని ఆపలేదు. ఈలోపున 'తీవ్రమైన ఐలాండ్' అణువిద్యుత్ ప్లాంట్ జరగడంతో ప్రజల్లో మరింత తీవ్రమైన నిరసన పెల్లుబికింది. 3 జూన్ 1979న, 15 వేల మంది ప్రజలు నిరసన ప్రదర్శనల్లో పాల్గొన్నారు. దాంతో అప్పటికే రియాక్టర్ల ట్రెయిల్ రన్‌వె నిర్వహించి కూడా, ఆ అణువిద్యుత్ ప్లాంట్‌ను సహజ వాయువుతో నడిచే పవర్ ప్లాంట్‌గా మార్చారు. ప్రజల ఒత్తిడికి తలొగ్గి అణు విద్యుత్ ప్లాంట్‌ను ఆపివేయడం గొప్ప ప్రజా విజయంగా చెప్పుకోవచ్చు.

తమిళనాడులోనే గల కల్పకం అణువిద్యుత్ ప్లాంట్‌లో అనేక సార్లు రేడియేషన్ లీక్ అయి కార్మికులు చనిపోయిన సంఘటనలు అనేకం ఉన్నాయి. 1980లో ప్లాంట్ మొదలైన నాటి నుండి, ఆ చుట్టు పక్కల ఉన్న గ్రామాల ప్రజలకు కేన్సర్, థైరాయిడ్ జబ్బులు అధిక మయ్యాయి. చాలా మంది వాటి తోనే చనిపోయారు. అందుకే తమ జీవనాధారం పోతుందనే కాకుండా ప్రపంచవ్యాప్తంగా జరుగుతున్న అణు ప్రమాదాల గురించి తెలుసుకొంటున్న వేలాది మంది ప్రజలు తమ జీవించేహక్కుకై చేస్తున్న పోరాటాన్ని దేశవ్యాప్తంగా మేధావులు ప్రజాసంఘాలు తమ సంఘీభావం ప్రకటిస్తున్నారు. మేధాపాట్కర్, అరుంధతీ రాయ్ లాంటి ప్రముఖులు ఈ ప్రజా ఉద్యమానికి తమ మద్దతు తెలిపారు.

సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తి వి.ఆర్. కృష్ణఅయ్యర్ 7 సెప్టెంబర్ 2011న జయలలితకు ఒక ఉత్తరం రాస్తూ 'సుప్రీంకోర్టులో ఏడు సంవత్సరాలు న్యాయమూర్తిగా పనిచేసిన బాధ్యతతో, మోకాళ్ల మీద నిలబడి మిమ్మల్ని ప్రార్థించేదేమిటంటే అణు విద్యుత్ పవర్ ప్లాంట్ గురించి వేలాది మంది ప్రజల భయాందోళనల్ని గుర్తించండి. సానుభూతితో అర్థం చేసుకోండి. రాజ్యాంగ బద్ధంగా ఎన్నుకోబడిన మీరు ఆర్టికల్ 51ఎ ప్రకారం ప్రజల సమస్యల్ని పరిష్కరించాల్సిన బాధ్యత మీపై ఉందని' అంటూ పాలకుల బాధ్యతను గుర్తు చేయడం చాలా గొప్ప విషయం.

కేంద్ర మంత్రి నారాయణస్వామితో సహా, అణువిద్యుత్ కార్పొరేషన్ వారు ఈ ఉద్యమం వెనకాల విదేశీ హస్తం ఉందని అనడం పెద్ద జోక్. ఎందుకంటే నిజానికి ఈ ప్రభుత్వం వెనకాలే సామ్రాజ్యవాద దేశాల విదేశ హస్తం ఉంది. అందులో అమెరికా, ఫ్రాన్స్, రష్యాలతో పాటు అనేక దేశాల విదేశీ హస్తం గురించే ప్రజలకు తెలుసు. ఇది 'దొంగే దొంగ దొంగ...' అని అరిచినట్లుగా ఉంది.

కుడంకుళం ప్రజా ఉద్యమం వెనకాల కొన్ని స్వచ్ఛంధ సంస్థలున్నాయని, వాటికి విదేశాల నుండి నిధులందుతున్నాయని అందుకే దాదాపు వంద రోజుల నుండి నిరాటంకంగా ఉద్యమాన్ని కొనసాగిస్తున్నారని ఆయా సంస్థలకు కేంద్ర హోంశాఖ నోటీసులు కూడా జారీ చేసింది.

సునామి ప్రమాదానికి గురయిన జపాన్, ఫుకుషిమా అణువిద్యుత్ ప్లాంట్‌లో రియాక్టర్లను, అణు వ్యర్థ పదార్థాలను తొలగించడానికే కనీసం 30 నుండి 40 సంవత్సరాలు పడుతుందని, దానికి ప్రస్తుత మున్న సాంకేతిక పరిజ్ఞానం సరిపోదని కొత్త సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని సంతరించు కోవలసి ఉందని, జపాన్ ప్రభుత్వమే డిసెంబర్ 22న ప్రకటించింది. ఈ కార్యక్రమానికి దాదాపు ఆరు వేల కోట్ల డాలర్లు ఖర్చవుతుందని నిపుణులు అంచనా వేస్తున్నారు. ప్రపంచంలోనే అత్యాధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానం కలిగిన దేశాలలో మొదటిదానిగా పేరుగాంచిన జపాన్, తన దేశంలో జరిగిన ప్రమాదం గురించి ఆచితూచి మాట్లాడుతుంటే మన ప్రభుత్వం అటువంటి ప్రమాదాలే జరగవని మూర్ఖంగా మాట్లాడడం, ప్రజల ప్రాణాలని ఒలిచి అయినా సామ్రాజ్యవాద దేశాల వ్యాపారాలకు సహకరించడమే ప్రధాన ధ్యేయంగా వ్యవహరిస్తున్నదని రుజువు అవుతుంది. రేపు ఏదైనా ప్రమాదం జరిగితే దాన్ని ఎదుర్కొనే సాంకేతిక పరిజ్ఞానం మనకు లేదు. పైగా ప్రమాదానికి గురైన రియాక్టర్లను, అణు వ్యర్థ పదార్థాలను తొలగించడానికి అయ్యే లక్షల కోట్ల రూపాయల ప్రజల సొమ్మును దుర్వినియోగం చేసే హక్కు ప్రభుత్వానికి ఎక్కడిదని మనం ప్రశ్నించాల్సి ఉంది.

ప్రజల ప్రశ్నలకు జవాబు ఇవ్వలేని ప్రభుత్వం ప్రజలపై చేసే దాడిలో ఇదొక భాగం. ఇంతవరకు వందమందిపైన పోలీసు కేసులు పెట్టారు. అయినా ప్రజలు బెదరకుండా తమ ఉద్యమాన్ని కొనసాగిస్తున్నారు. డిసెంబర్ 18న పదివేల మందితో కుడంకుళం నుండి రాధాపురం వరకు బ్రహ్మాండమైన ఊరేగింపు 'ప్లాంట్‌ను వెంటనే ఆపాలని' ప్లాంట్ నిర్మించిన ప్రధానమంత్రిని ఖండిస్తూ నినాదాలు ఇస్తూ కొనసాగింది.

ఇదంతుకరై గ్రామానికి చెందిన మత్స్యకార మహిళలు రాణి, జోసఫిన్‌లు 'మేం చేపల వేట మీద బతికే కుటుంబాల నుండి వచ్చాం. ప్రాజెక్టు ప్రారంభమైతే మా బతుకుతెరువు పోతుంది. (ఎలాంటి ప్రమాదం లేదని చేసిన కలాం వ్యాఖ్యలు ఖండిస్తు, ఆగ్రహంతో) మా బతుకుతెరువు పోతుంటే అడిగే హక్కు మాకులేదు? చావో రేవో తేల్చుకొనే పోరాటం మాది. తీర ప్రాంత స్త్రీలందరూ మా పురుషులతో సహా మా ప్రాణాలు త్యాగం చెయ్యడానికి సిద్ధపడ్డాం. ప్రాజెక్టు ఎత్తివేసే వరకు మా పోరాటం కొనసాగుతుంది' అని చెప్పిన వారి గొంతుకు మన గొంతులు కూడా కలుపుదాం.

(రచయిత ట్రేడ్ యూనియన్ నాయకులు) వీ

చిల్లర వర్తకంలో విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడుల ప్రవేశం దేశ రాజకీయార్థిక వ్యవస్థ మీద, చిల్లర వర్తకం మీద ఆధారపడిన వర్గాల మీద, ప్రజల మీద వేయగల దుష్ఫలితాలను వివరిస్తున్నారు **కె.వి.కూర్మనాథ్**

చిల్లర వర్తకంలో విదేశీ పెట్టుబడులు

చిల్లర వర్తకంలో విదేశీ పెట్టుబడులు ప్రస్తుతానికి ఆగాయి. దేశవ్యాప్తంగా వచ్చిన వ్యతిరేకతకు భయపడి, ఉత్తరప్రదేశ్ అసెంబ్లీకి జరగనున్న ఎన్నికలకు భయపడి ప్రభుత్వం తాత్కాలికంగా వెనకడుగు వేసింది. ఇంకా ఎవరికైనా సందేహం ఉంటే తీర్చడానికా అన్నట్టు, ఆర్థికమంత్రి ప్రణబ్‌ముఖర్జీ స్పష్టంగా చెప్పేడు 'చిల్లరవర్తకంలో విదేశీ పెట్టుబడుల్ని ఆహ్వానించే అంశం ఇంకా ప్రభుత్వం ఎజెండాలో ఉంద'ని. అంటే ఎత్తిన పడగ అలాగే ఉందని, ఏ క్షణమైనా కాటుకు సిద్ధంగా ఉండమని అర్థం.

ఇప్పటికే చాలా రంగాల్లో విదేశీ పెట్టుబడులను అనుమతించారు. (స్టాక్ మార్కెట్లలో అయితే అడ్డూ అదుపూ లేకుండా విదేశీ సంస్థలు పెట్టుబడులు పెట్టి రాత్రికి రాత్రే వెనక్కి తీసుకుని సాధారణ మదుపర్లను ముంచుతూ ఉంటాయి. ఇవి పరోక్ష పెట్టుబడులు.)

చిల్లర వర్తకంలోకి రానున్నవి ప్రత్యక్ష పెట్టుబడులు. అంటే నేరుగా వ్యాపారాలు చేసుకోవడానికి (స్థానిక కంపెనీల సహాయంతో) విదేశీ సంస్థలకు వీలుంటుంది. ఒకే రకమైన వస్తువులు లేదా ఒకే కంపెనీ తయారుచేసే వస్తువుల విషయంలో నూటికి నూరుశాతం, ఇతర కంపెనీల వస్తువులు అమ్మే సంస్థలైతే ఏభైఒక్క శాతానికి మించకుండా పెట్టుబడుల్ని తెచ్చుకోవచ్చు.

ఇన్స్యూరెన్సు, బ్యాంకింగ్ వంటి రంగాల్లో విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడుల్ని అనుమతించినపుడు రాని వ్యతిరేకత ఇప్పుడెందుకు వచ్చింది? ఇంతకు ముందెప్పుడూ వెనకడుకు వెయ్యని ప్రభుత్వం ఇప్పుడెందుకు భయపడ్డది, లేదా భయపడ్డట్టు నటించింది?

ఎందుకంటే ఈ నిర్ణయం దేశంలో దాదాపు డెబ్భైకోట్ల మంది ప్రజల జీవితాన్ని ప్రభావితం చేస్తుంది కాబట్టి. ఇప్పుడిప్పుడే రిటైల్ రంగంలో వ్యవస్థీకృతమవుతున్న పెట్టుబడి పునాదులు దెబ్బతింటాయని కాదు. రిలయన్స్, బిర్లా, ఐటిసి, మహీంద్రా అండ్ మహీంద్రా వంటి కంపెనీలు ఇప్పటికే ప్రధానపట్టణాల్లో చిల్లర వర్తకాన్ని చిన్నాభిన్నం చేశాయి. వీటి పునాదులకేమీ ప్రమాదం లేదు, రాదు. ఎందుకంటే, దేశీయ పెట్టుబడి చాల తొందర్లోనే విదేశీ పెట్టుబడితో దోస్తీ చెయ్యగలదు. రెండూ కలిసి విచ్చలవిడిగా షాపులు తెరవగలవు. అడుగుపెట్టిన చోటల్లా వందల సంఖ్యలో చిన్నచిన్న షాపుల్ని, అందులో ఉద్యోగాల్ని నిర్మూలిస్తాయి. ఈ ప్రక్రియ ఎలా జరుగుతుందో చూద్దాం. ఒక రెక్సోనా సబ్బు ఖరీదు పది రూపాయలనుకుంటే, దీన్ని కంపెనీలు ఏడుకో, ఎనిమిదికో షాపుకు అమ్ముతుంటాయి. ఈ తేడా వస్తువు వస్తువుకూ మారుతూ ఉంటుంది. బాగా ఎక్కువగా అమ్ముడయ్యే వాటిమీద తక్కువగానూ, తక్కువగా పోయే లేదా చాలా ఖరీదుండే వస్తువుల మీద ఎక్కువగానూ ఉంటుంది. సాధారణంగా చిల్లర వ్యాపారులమ్మే వస్తువులన్నీ ప్రతిరోజూ కొనాల్సిన, వాడాల్సిన వస్తువులే కాబట్టి వాటిమీద వచ్చే కమిషన్ చాల తక్కువగా ఉంటుంది.

చిన్న షాపులకు ఏడెనిమిది రూపాయలకు ఇచ్చిన కంపెనీలు, రిలయన్స్, హెరిటేజ్, మోర్ లాంటి షాపులకు ఐదురూపాయలకే ఇస్తాయి. ఎందుకంటే వారు ఐదులక్షలో పదిలక్షలో సబ్బులు ఒకేసారి కొంటారు. సబ్బుల కంపెనీకి వచ్చే లాభమేమిటంటే – ఒకే పెద్ద ఆర్డరు, అమ్మడం కోసం డిస్ట్రిబ్యూటర్లమీద ఆధారపడి, షాపుషాపుకీ తిరిగి పదో, పదిహేనో సబ్బులు అమ్ముకుని, డబ్బులు వసూలు చేసుకో అక్కర్లేదు.

పెద్ద రిటైల్ షాపులు కంపెనీలని ఆడించగలవు. డబ్బులు ఏ నెలకో, మూడునెలలకో ఒకసారి చెల్లిస్తామంటాయి. కానీ ఇళ్లల్లో, చిన్న చిన్న టిక్కీ షాపుల్లో వ్యాపారం చేసేవాళ్లకి ఈ సదుపాయం ఉండదు. ఏ రోజుకారోజు, ఎప్పటికప్పుడు, ఏ వారానికావారం కంపెనీలకు డబ్బు కడుతూ ఉండాలి.

పైగా పెద్దషాపులు ఇచ్చే డిస్కౌంట్లను (అమెరికాలో వీటిని డిస్కౌంట్ షాపులనే అంటారు) ఇవి ఇవ్వలేవు. ఆ షాపులు ఇచ్చే లేదా చూపించే షోకులు, సౌకర్యాలు ఇవ్వలేవు. ఒక్కటొక్కటిగా మూతపడతాయి. అమెరికాలో వాల్‌మార్ట్ (ఇంకా అలాంటి రిటైల్ కంపెనీలు) షాపులు వెలిసిన ఊళ్లల్లో నాలుగైదేళ్లలోనే ఏభైశాతం వరకు స్థానిక వ్యాపారం దెబ్బతిందని ఎన్నో అధ్యయనాలు చెప్పాయి.

స్థానిక ఆర్థిక వ్యవస్థల్లో రెండు మూడు స్థాయిల్లో ఉపాధి దెబ్బతింటుంది. విదేశీ రిటైల్ షాపుల వల్ల, పెట్టుబడి వల్ల ఉద్యోగాలు పెరుగుతాయన్నది బలమైన వాదన వస్తోంది. ఇది పూర్తిగా అవాస్తవమని గత నలభైఏళ్లుగా అమెరికా, ఫ్రాన్స్, జర్మనీ, ఇంగ్లండ్ వంటి దేశాల్లో రుజువు అవుతూనే ఉంది.

న్యూయార్కునగరంలోని ఒక ప్రాంతంలోనే వాల్‌మార్ట్ వల్ల (ఒక్క వాల్‌మార్ట్ వల్లనే) కొన్నినెలల వ్యవధిలోనే పదిహేనువేల ఉద్యోగాలు పోయాయని తేలింది. దీనివల్ల వచ్చిన ఉద్యోగాలు పదివేలు మాత్రమే. అంటే ఐదువేల మంది ఉద్యోగాలు కోల్పోయినట్టే. ఇది ఒక నగరంలో ఒక ప్రాంతం మాత్రమే. వాల్‌మార్ట్‌కు అమెరికాలోనూ బయటా

తొమ్మిదివేల షాపులున్నాయి. అమెరికాలో ఉన్నది కేవలం వాల్‌మార్ట్ మాత్రమే కాదు. టార్గెట్ లాంటి దేశవ్యాప్తంగా విస్తరించిన కంపెనీలు ఇంకో ఏడెనిమిది ఉన్నాయి.

ఇవి ఏవో చిన్నా చితకా కంపెనీలు కావు. ఒకవేళ వాల్‌మార్ట్ కనక ఒక దేశం అయిఉంటే అది ఇరవయ్యవ పెద్దదేశం అయి ఉండేది. దాని టర్నోవరు 430 బిలియన్ డాలర్లు. భారతదేశంలోనే అతిపెద్దదయిన రిలయన్స్ కంపెనీ వార్షిక టర్నోవరు 60 బిలియన్ డాలర్లు. మనదేశం ఎగుమతుల విలువ 240 బిలియన్ డాలర్లు. మొత్తం మన ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీరంగం చేసే ఎగుమతులు 60 బిలియన్ డాలర్లు. మన విదేశీ అప్పులు 230 బిలియన్ డాలర్లు. ఈ సంఖ్యలతో పోల్చి చూస్తే తెలుస్తుంది మన దేశంలోకి మరొక దేశాన్ని ఆహ్వానిస్తున్నట్టని, కేవలం ఒక కంపెనీని మాత్రం కాదని.

ఈ కంపెనీకి కార్మిక చట్టాల మీద, హక్కుల మీద కనీసం గౌరవం లేదు. చిన్నపిల్లలుండే ఉద్యోగుల్ని తక్కువ చేసి చూడడం లేదా ఇబ్బంది పెట్టి బయటికి పంపించేసే అలవాటున్న కంపెనీ.

వాల్‌మార్ట్ కాక అంతర్జాతీయంగా వ్యాపారాలు చేసే రిటైల్ కంపెనీలు చాలా ఉన్నాయి. అందులో కరీఫర్ (దీని టర్నోవరు 150 బిలియన్ డాలర్లు), టెస్కో, మెట్రో వంటివి ఇప్పటికే చాలా దేశాల్లో వేళ్లూనుకున్నాయి. నగరాల్లో, చిన్న పట్టణాల్లో లక్షలాది ఉద్యోగాల్ని మింగేశాయి. కొన్నివేల కుటీర పరిశ్రమల్ని, పాకేజింగ్, డిస్ట్రిబ్యూషన్ సంస్థల్ని నిర్వీర్యం చేసాయి.

రిలయన్స్, హెరిటేజ్ లాంటి కంపెనీలకు వచ్చే నష్టమేమీలేదు. ఇప్పటికే భారతీ ఎంటర్‌ప్రైజెస్ (ఎయిర్‌టెల్ కంపెనీ మాతృసంస్థ) వాల్-మార్ట్‌తో కలిసి విజయవాడలో క్యాష్-ఎండ్-క్యారీ (ఇక్కడినుంచి నేరుగా వినియోగదారులు కొనుక్కునే వీలులేదు) షాపును పెట్టింది. ఇక్కడి రాజకీయ వ్యవస్థ, సామ్రాజ్యవాద దేశాలతో చేతులు కలిపినట్టే, ఇక్కడి పెట్టుబడి సామ్రాజ్యవాద పెట్టుబడితో ఇట్టే జతకడుతుంది. నష్టపోయేది, నిర్మూలించబడేది కోట్లాదిమంది చిరువ్యాపారులు, ఆ వ్యాపారాన్ని నడిపించే కనిపించని నిర్మాణాలు, అందులో పనిచేసే ఉద్యోగస్తులు.

ఇది ఒక పార్శ్వం మాత్రమే. చిల్లరవర్తకంలో విదేశీ పెట్టుబడివల్ల జరిగే ప్రత్యక్షనష్టం ఇదే. పరోక్షంగా, అంటే మరో రెండుమూడేళ్లలో, జరగబోయే నష్టం అపారం. ఎందుకంటే వెల్లువలా వచ్చే పెట్టుబడులు మనం ఏ పంటలు పండించాలో, ఎలా పండించాలో నిర్ణయించబోతున్నాయి. పట్టణాల్లో నివసించే ధనిక, మధ్యతరగతి ప్రజలు తినే, తాగే, వాడే వస్తువుల్ని రైతులు పండించాలి.

ఐదుటన్నులు, పదిటన్నులు పండిస్తే సరిపోదు. వేల లక్షల టన్నుల్లో పండించాలి. దేశంలో 60, 70 శాతం మంది రైతులు చిన్న, సన్నకారు రైతులే. వీరిదగ్గర ఐదెకరాల లోపు భూమి ఉన్న వాళ్లే ఉన్నారు. ఏటికేడాది భూకమతాల సైజు తగ్గిపోతూ ఉంది. భారత వ్యవసాయ రంగంలో మరొక ముఖ్యమైన అంశం ఏమిటంటే ఒకటి - రెండు ఎకరాలున్న వాళ్లలో (కౌలు రైతులతో కలుపుకుని) అత్యధికులు బలహీన వర్గాల వారూ, దళితులూ, వ్యవసాయకూలీల సంగతి చెప్పనక్కర్లేదు. వీళ్లకసలు వ్యవసాయమే గిట్టుబాటు కాక పీకల్లోతు నష్టాల్లో మునిగిపోయి ఉన్నారు. ఈ పరిస్థితుల్లో వీళ్లు వేలాది లక్షలాది టన్నులు ఎలా పండిస్తారు? వ్యవసాయం సాధ్యంకాని పరిస్థితుల్లో, సాధ్యమైనా పెట్టుబడి దొరకక, పెట్టుబడి దొరికినా పంటలు పండక, పంటలు పండినా గిట్టుబాటు ధరలేక, గోడౌన్లు లేక స్వచ్ఛందంగానూ లేకపోతే అత్యవసర పరిస్థితుల్లో పంటవిరామం ప్రకటిస్తున్న రైతులు ఈ కొత్త డిమాండ్‌ను ఎలా ఎదుర్కొంటారు. అయితే భూముల్ని అమ్ముకుని పోవాలి, లేకపోతే కార్పోరేట్ వ్యవసాయానికి భూముల్ని ఇవ్వాలి. ఐదేళ్ల క్రితమే రాజశేఖరరెడ్డి ప్రభుత్వం సహకార రైతువ్యవస్థని తెచ్చే ప్రయత్నం బాగా చేశాడు. వినడానికి బాగున్నా ఈ వ్యవస్థ అసలు లక్ష్యం చిన్న, సన్నకారు రైతుల భూముల్ని బలవంతంగా గుంజుకోవడం. ఏదైనా అవసరమొస్తే భూమిని చూపించి అప్పు తెచ్చుకోవడం గ్రామాల్లో రివాజు. ఎంతో కొంత భూమి ఉంటేనే గాని ప్రాజెక్టులప్పుడు గాని, కరువురోజుల్లో గాని ఎంతో కొంత పరిహారం వచ్చేది. ఒకేసారి సహకార వ్యవస్థలోకి వెళ్లడమంటే భూముల్ని కోల్పోవడమే. పిల్లల చదువుకో, పెళ్లికో అవసరమొస్తే సహకారంలో ఎవరికో ఒకరికి భూమిని అమ్ముకోవాల్సిందే.

రాజశేఖరరెడ్డి లేడు కానీ బతికుంటే ఈ వ్యవస్థని తెచ్చి ఉండేవాడు. ఆయనైతే లేడు కాని ఢిల్లీలో ఆయన పెద్దన్నలు చాలమందే ఉన్నారు. మన్మోహన్‌సింగ్, సోనియాగాంధీ, చిదంబరం, ప్రణబ్‌ముఖర్జీలు ఎలాగైనా దీన్ని సాధించాలన్న పట్టుదలతో ఉన్నారు. అణుఒప్పందం విషయంలో జరిగినట్టుగానే బలవంతంగా, మొండిగా ప్రభుత్వం రిటైల్‌రంగాన్ని విదేశీ పెట్టుబడికి అప్పగిస్తుంది.

నాలుగుకోట్ల మంది తెలంగాణ ప్రజలు ప్రత్యేకరాష్ట్రం కోసం ప్రాణాలకు తెగించి పోరాడుతుంటే 'అందరి అంగీకారం లేద'ంటూ తాత్సారం చేస్తోంది కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం. కానీ 120 కోట్లమంది ప్రజల జీవితాల్ని ప్రభావితం చేసే ఈ పెట్టుబడుల విషయంలో మాత్రం ఎటువంటి అంగీకారం కోసం చూడకుండా, కనీసం చర్చ కూడా చెయ్యకుండా నిర్ణయం తీసుకుంది. ఇది ప్రభుత్వం ద్వంద్వ వైఖరి. ప్రజల అభిమతానికి ప్రభుత్వాలు ఎప్పుడూ వ్యతిరేకమే అని చెప్పడానికి ఇది ఒక రుజువు.

ప్రభుత్వం ఏం వాదిస్తోందంటే, విదేశీ పెట్టుబడుల వల్ల రిటైల్ రంగంలో లక్షలాది ఉద్యోగావకాశాలొస్తాయని, ఆయా కంపెనీలు తప్పనిసరిగా 30 శాతం (వస్తువుల్లోనా, టర్నోవరు లోనా అన్న అంశం స్పష్టంగా లేదు) ఇక్కడే కొనుగోలు చెయ్యాలని. దీనిని ఎవరు పర్యవేక్షిస్తారు? ఎలా పర్యవేక్షిస్తారు? చిన్న చిన్న మండీల్లో అవకతవకల్నే పట్టుకోలేని యంత్రాంగం, లక్షలకోట్ల రూపాయల వ్యాపారంలో వస్తు క్రయవిక్రయాలు ఎలా జరుగుతున్నాయో పట్టించుకోగలవా? ఒకవేళ 30 శాతం (వస్తువులోనో, టర్నోవరులోనో) స్థానికంగా కొనుగోలు చెయ్యలేకపోతే శిక్షలు ఏం వేస్తారు? వేస్తారనుకొన్నా ప్రపంచ వాణిజ్య సంస్థ అలాంటి షరతులు పెట్టడాన్ని ఒప్పుకుంటుందా?

ఒకవేళ ఒప్పుకోకపోతే ప్రభుత్వం ఏం చేస్తుంది?

ఇక రెండోవాదన ఉద్యోగాలొస్తాయని. వచ్చేవి వస్తాయి. కానీ ఎన్నిలక్షలు పోతాయో ప్రభుత్వానికి అంచనా ఉందా? ఎన్ని కోట్లమంది రైతులు వ్యవసాయం నుంచి నెట్టివేయబడతార, వారికి ఉన్న ప్రత్యామ్నాయాలేమిటో ప్రభుత్వానికి అంచనా ఉందా? కొత్తగా వచ్చే

రిటైల్ రంగంలోకి విదేశీ పెట్టుబడులను అనుమతించడం అంటే భారతదేశాన్ని బహుళజాతి కంపెనీలకు వలసగా మార్చడమేనని అంటున్నారు **చిక్కుడు ప్రభాకర్**

ప్రజలపై వేలాడుతున్న కత్తి ఎఫ్.డి.ఐ.

దేశీయ రిటైల్‌రంగంలో విదేశీయులు డైరక్ట్‌గా 51 శాతం పెట్టుబడులు మల్టీబ్రాండ్‌లో, సింగిల్ బ్రాండ్‌లో 100 శాతం పెట్టుబడులు పెట్ట వచ్చని కేంద్ర కాబినేట్ 17 నవంబర్ 2011న తీర్మానం ఆమోదించింది. ఈ నిర్ణయాన్ని ఫెడరేషన్ ఆఫ్ చాంబర్స్ అండ్ కామర్స్ ఆఫ్ ఇండియా (ఫిక్కి) స్వాగతించగా, కాన్ఫెడరేషన్ ఆఫ్ ఇండియన్ ఇండస్ట్రీ (సి.ఐ.ఐ.) తో పాటు ప్రతిపక్షాలు, యు.పి.ఎ. భాగస్వామ్య పక్షమైన తృణమూల్ కాంగ్రెస్, ప్రతిపక్షాలు అధికారంలో ఉన్న రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు తీవ్రంగా వ్యతిరేకించాయి. ఈ ఆమోదంతో అర్ధవలస రాజ్యంగా కొనసాగుతున్న దేశ సార్వభౌమత్వం అమెరికా సామ్రాజ్యవాదానికి పూర్తిగా తాకట్టు పెట్టబడింది. బహుళజాతి సంస్థల, విదేశీ గుత్తపెట్టుబడిదారుల ప్రయోజనాల కొరకు ప్రపంచాన్ని తమ గుప్పెట్లోకి తెచ్చుకోవాలని ప్రయత్నం చేస్తున్న అమెరికా, దాని మిత్ర దేశాలన్నీ భారతదేశం ఒక 'సూపర్ మార్కెట్టు'గా భావించాయి. దేశంలోని విశాల సంపదను దోచుకునేందుకు ఇప్పటికే భారత ప్రభుత్వంతో, ఆయా రాష్ట్రాల ప్రభుత్వాలతో నేరుగా ఒప్పందాలు చేసుకున్న, చేసుకుంటున్న విదేశీ గుత్తపెట్టుబడిదారులు, బహుళజాతి సంస్థల లక్షలాది కోట్లడాలర్ల ఎం.ఒ.యులు దేశీయ పారిశ్రామికరంగాన్ని కుదేలు చేశాయి. రెండవ ప్రపంచయుద్ధం ముగిసిన తర్వాత ఐక్యరాజ్యసమితి ముసుగులో వివిధ దేశాలను తమ గుప్పెట్లో పెట్టుకున్న అమెరికా, దాని మిత్రదేశాలు భారత పాలకవర్గాన్ని నేరుగా తమ గుప్పెట్లోకి తెచ్చుకోవడం 1950 జనవరి 26 నుండే మొదలయింది.

భారత కంపెనీల చట్టం 1956లోని వివిధ నిబంధనలు భారత దేశంలోని పౌరునితో సంబంధం కలిగి తన పెట్టుబడిని ఆ వ్యక్తి భాగస్వామ్యంతో కంపెనీ నమోదు చేసుకుని తన కార్యకలాపాలను కొనసాగించవచ్చును. ఇక్కడి సంపదంతా ఆ ముసుగులో దోచుకో వచ్చును. ఈ చట్టం ముసుగులోనే లక్షలాది విదేశీ కంపెనీలు దేశంలో స్థాపించబడ్డాయి. ఇందులో యూనియన్ కార్బయిడ్ లాంటి దుర్మార్గ కంపెనీలు కూడ వేలకొలది ఉన్నాయి. ఇప్పటికే టెలికాం, ఆటోమొబైల్, విద్యుత్, ఆగ్రో, అణుశక్తి రంగాలను పూర్తిగా విదేశీ పెట్టుబడులతో నింపిన ప్రభుత్వాలు నేడు రిటైల్‌రంగాన్ని కూడ ఆ పెట్టుబడులతో నింపేందుకు తీర్మానించడం సరియైంది కాదని వామపక్షాలు వాదిస్తూ, ఆ రంగాలతో రిటైల్ రంగాన్ని పోల్చడం కూడ సరియైందికాదని చెప్తున్నాయి. ఈ రంగంలో విదేశీ పెట్టుబడులు పెట్టడం వలన తీవ్ర దుష్ఫలితాలు వస్తాయనేది వాస్తవం.

1978లో డంకెల్ నాయకత్వంలో జరిగిన గాట్ ఒప్పందం (జనరల్ అగ్రిమెంట్ ఆన్ ట్రేడ్ అండ్ టారిఫ్) వలన దేశీయ వ్యవసాయ

దళారుల (చాల సందర్భాల్లో ఈ కంపెనీలు సోర్సింగ్ కంపెనీల మీద ఆధారపడతాయి) పాత్ర ఏమిటో వాటినుంచి రైతులకు రక్షణ ఎలా కల్పించాలో ప్రభుత్వానికి అంచనా లేదు. రైతులతో ఎవరు ఎలా ఒప్పందాలు కుదుర్చుకుంటారో, వాటికి ఉన్న చట్టపరమైన స్థానమేమిటో ఎవరికీ తెలియదు. ఇప్పటికే విదేశీ పెట్టుబడులు అనుమతించిన దేశాల్లో ఆయా రిటైల్ కంపెనీలు ఎట్లాంటి ఫలితాల్ని వేసేయో పరిశోధనలు చెయ్యాలి. విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడులు రైతులకు ఎలా మేలు చేయబోతున్నాయో చెప్తున్నవాళ్లు ప్రస్తుతం వారి పరిస్థితి దయనీయంగా ఎందుకు ఉందో చెప్పాలి. రైతులకు గిట్టుబాటు ధర కూడా ఇవ్వని ప్రభుత్వాలు, ప్రైవేటు కంపెనీలు రైతులకు మేలు చేస్తాయని నమ్మబలుకుతున్నాయి. పొలాల్లో ఉన్నపుడు ధర పలకని పంటలకు రైతుల చేతులు మారినవెంటనే డిమాండ్ ఎలా పెరుగుతుందో పట్టించుకోని ప్రభుత్వాలు, ప్రైవేటు కంపెనీల వల్ల రైతులకు ఆదాయం పెరుగుతుందని చెప్తున్నాయి.

ధనికరైతుల ద్వారా, బహుళజాతి కంపెనీలకు ప్రాతినిధ్యం వహించే రైతు నాయకుల ద్వారా, మీడియా సంస్థల ద్వారా విదేశీపెట్టుబడులకు అనుకూలంగా ప్రభుత్వం మద్దతు కూడగడుతోంది. మరికొంతమంది స్థానిక పెట్టుబడి నియంతృత్వ పూరితమనీ, విదేశీ పెట్టుబడి దాని నడ్డి విరుస్తుందనీ తద్వారా లాభం కలుగుతుందని వాదిస్తున్నారు. ఈ పెట్టుబడుల మధ్య ఉన్నది మిత్రవైరుధ్యం మాత్రమే. అవి అంతిమంగా ఒకే పక్షానికి చెందినవే గాని వాటిమధ్య శత్రు వైరుధ్యం ఉండదు. ఇక్కడా, అక్కడా కొన్ని పెద్ద రిటైల్ షాపులు మూతపడొచ్చు. లేదా లాభాలు తగ్గవచ్చు. కానీ దేశీయంగా వ్యవస్థీకృత రిటైల్ రంగానికి వచ్చిన నష్టమేమీ ఉండదు. తమకు తోచిన విదేశీ కంపెనీతో బేరమాడుకుని వాటాలు చేతులు మార్చుకుంటాయి.

సమస్యల్లా కోట్లాదిమంది వ్యాపారులదీ, చిన్న సన్నకారు రైతులదీనీ.

(రచయిత పాత్రికేయులు) వీ

రంగం పూర్తిగా బహుళజాతి సంస్థలు, విదేశీ గుత్తపెట్టుబడిదారుల ఆధ్వర్యంలో నడుస్తున్న సామ్రాజ్యవాద దేశాల చేతుల్లోకి వెళ్లిపోయింది. ఈ ఒప్పందంతో దేశీయ వ్యవసాయరంగంలోని విత్తనాలు, పురుగు మందులు, ఇతర రసాయన మందులు పూర్తిగా అంతర్జాతీయ సామ్రాజ్యవాద అనుకూల కంపెనీలతో ముడిపడి దేశీయ వ్యవసాయ రంగం కుచించుకు పోయింది. బోల్‌గార్డ్, మోన్‌శాంటో లాంటి కంపెనీల ఉత్పత్తుల వలన దేశీయ వ్యవసాయ రంగంలో ఉత్పత్తి పడిపోయి రైతు నడ్డి విరిగింది. ప్రపంచ బ్యాంకు ఆదేశాలతో నడుస్తున్న వివిధ ప్రభుత్వాల నిర్ణయాలలో భాగమైన సబ్సిడీల ఉపసంహరణ వలన విత్తనాలు, పురుగు మందులు, యూరియా, రసాయన మందుల ధరలు అధికం కావడం, ఆ కంపెనీల నకిలీ ఉత్పత్తుల వలన దేశంలోని దాదాపు 5 లక్షల మంది రైతులు అనధికారికంగా, అధికారికంగా 2 లక్షల మంది రైతులు గత పదిహేను సంవత్సరాలలో ఆత్మహత్యలు చేసుకున్నట్లు వివిధ సర్వేలు తెలుపుతున్నాయి.

ఇక 1991లోని పి.వి.నర్సింహరావు నాయకత్వంలోని కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ఆరంభించిన నూతన ఆర్థిక విధానాలలో భాగమయిన ప్రపంచీకరణ, సరళీకరణ, ప్రైవేటీకరణల ఫలితంగా దేశంలోని 130 కోట్ల జనాభాలోని 10 శాతం అత్యంత ధనికులు తప్ప మిగతా 90 శాతం ప్రజానీకం జీవితం సంక్షోభంలో పడింది. ప్రతీరంగం ప్రైవేటీకరణ వైపు దారితీసింది. నూతన ఆర్థిక విధానాల వలన దేశంలో వెలిసిన విదేశీ కంపెనీలు ఎన్‌రాన్, వేదాంత, పాస్కో, ఎస్.ఆర్. లాంటి కంపెనీలు దేశంలోని విశాల భూ ఉపరితల, భూగర్భ సంపదలపై కన్నువేశాయి. లక్షల కోట్ల డాలర్ల సంపదను తన్నుకుపోయేందుకు ఉత్తర, మధ్య, దక్షిణ భారతదేశంలోని సువిశాల భూగర్భ సంపదయిన అన్నీ ఖనీజాలను దోచుకునేందుకు దేశంలోని అన్నిరకాల చట్టాలను తుంగలో తొక్కి ఆయా ప్రాంతాలలో నివసిస్తున్న ఆదివాసి, ఆదివాసేతర కోట్లాది ప్రజలను ఆర్ అండ్ ఆర్ ప్యాకేజీ ముసుగులో నిర్వాసితులను చేస్తూ, నిర్దాక్షిణ్యంగా గెంటేస్తున్నాయి. స్థానిక ప్రజలు తమ వారసత్వంతో పాటు, తాము పుట్టి పెరిగిన ప్రాంతాలను వదలి వెళ్లలేక నీటి నుండి ఒడ్డున పడ్డ చాపల్ల గిలగిల కొట్టుకుంటున్నారు. లాల్‌గఢ్, సింగూర్, నందిగ్రామ్, కళింగనగర్, సోంపేట లాంటి ప్రాంతాలలో ప్రజలు ఈ బహుళజాతి కంపెనీలకు భారతదేశ కేంద్ర, ఆయా రాష్ట్రాల ప్రభుత్వాలకు వ్యతిరేకంగా మహత్తర పోరాటాలు నిర్వహించి ప్రభుత్వాలను దిగివచ్చేలా చేశారు. ఈ పోరాటాలకు నాయకత్వం వహించిన అశేష ప్రజానీకాన్ని పిట్టలను కాల్చి చంపినట్లు చంపుతున్నారు. ఈ ప్రజలను చైతన్యం చేస్తూ, ఈ ప్రాంతాల భూమిపుత్రులే ఈ సంపదకు వారసులన్న వాస్తవం తెలియచేసి నాయకత్వం వహించినందుకే లాల్‌గఢ్, నందిగ్రామ్, సింగూర్, కళింగనగర్‌లలో జరిగిన హత్యాకాండలు. అందులో భాగమే భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ (మావోయిస్టు) ఈశాన్య భారత ప్రాంతీయ బ్యూరో కార్యదర్శి మల్లోజుల కోటేశ్వరరావు (కిషన్ జీ) పాశవిక హత్య.

దేశంలోని కార్మిక చట్టాలన్నీ తుంగలో తొక్కి, అన్నిరకాల సంపదలను దోచిపెట్టేందుకు, బహుళజాతి సంస్థలకు, విదేశీ గుత్త పెట్టుబడిదారులకు వారితో మిలాఖత్ అయ్యే దేశీయ గుత్త పెట్టుబడి దారులకు దశబ్దాల తరబడి అన్నిరకాల రాయితీలు కల్పిస్తూ, ప్రత్యేక ఆర్థిక మండలాలు చట్టం 2005ను యు.పి.ఎ. ప్రభుత్వం తీసుకు రావడంతో దేశంలోని సంపదను విదేశీయులు దోచుకునేందుకు హద్దే లేకుండా పోయింది. ఈ ప్రత్యేక ఆర్థిక మండలాలను వ్యతిరేకిస్తూ జరిగిన పోరాటాలలో లాల్‌గఢ్, నందిగ్రామ్, సింగూర్ పోరాటాలే దేశపీడిత ప్రజానికానికి, సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక పోరాటాలకు దశదిశలను నిర్దేశించాయి. కేంద్రప్రభుత్వం దేశవ్యాప్తంగా ఇప్పటికి 678 ప్రత్యేక ఆర్థిక మండలాలు ఏర్పాటు చేసి దేశపీడిత ప్రజల నడ్డి విరిచింది. దేశంలోని వివిధ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఈ 678 ప్రత్యేక ఆర్థిక మండలాలలో కేవలం 14 మండలాలను మాత్రమే ప్రజాపోరాటాలకు తలొగ్గి రద్దు చేశాయి. ఇందులో మొట్టమొదటగా పశ్చిమబెంగాల్‌లోని నందిగ్రామ్, సింగూరు, లాల్‌గఢ్‌లోని జిందాల్ ఉక్కు, ఇనుప రాతి ఖనిజం వెలికితీతకు సంబంధించినవి. ఇదే పోరాటస్ఫూర్తితో గోవాలో పీడిత ప్రజానీక పోరాటానికి జడిసి 11 ప్రత్యేక ఆర్థిక మండలాలు రద్దయ్యాయి. ఇక ఒడిశాలోని కళింగనగర్‌లోని టాటా స్టీల్ రూపంలో వచ్చిన ప్రత్యేక ఆర్థిక మండలాలని వ్యతిరేకిస్తూ అక్కడి ప్రజలు విరోచితంగా పోరాడడమే కాకుండా, ఎన్ని ప్రాణాలయిన అర్పిస్తాం కాని, ఒక ఇంచు భూమికూడా ప్రత్యేక ఆర్థిక మండలాల రూపంలో ఉన్న టాటా స్టీల్‌కు కేటాయించ నివ్వమని తమ విరోచిత ప్రతిఘటన కొనసాగిస్తున్నారు. ఈ పోరాటానికి నాయకత్వం వహిస్తున్న ఈ దేశ మూలవాసులైన ఆదివాసులలోని సంతాల్, హో తెగల ప్రజలు ఇప్పటికే 13 మంది పోలీసు కాల్పులలో చనిపోయారు, అయినా పోరాటం నడుస్తూనే ఉన్నది. ఇక వేదాంతకు కేటాయించిన వేలాది ఎకరాల భూమిలోని ఇనుపరాతి ఖనిజం వెలికితీత వలన దంగ్రియాకండ్ తెగకు చెందిన గుట్టల మీద నివసించే ఆదివాసుల జీవితాలు ఛిద్రం అవుతున్న తరుణంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ అనుమతులు రద్దు చేసినా, ఈ నిర్ణయాన్ని సవాలు చేస్తూ వేదాంత కంపెనీ దేశ అత్యున్నత న్యాయస్థానంలో (సుప్రీంకోర్టు) లో రివిజన్ పిటిషన్ వేసింది.

దేశంలోని గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థ ఛిద్రమై ఇప్పటికే చేతి వృత్తులు పూర్తిగా నాశనం అయిపోయాయి. వ్యవసాయరంగం దిక్కుతోచని స్థితికి చేరిపోయింది. ధనిక, మధ్యతరగతి రైతులతో సహా భూమిలేని నిరుపేదలు పట్టణ బాటపట్టి రిటైల్ రంగంలో చిల్లర దూకాణాలు పెట్టుకొని కల్లో, గంజో తాగుతూ బతుకు లీడుస్తున్నారు. ఇంకోకవైపు దేశంలోని అధికార, ప్రతి పక్షాలలోని మంత్రులు, ముఖ్యమంత్రులు, వారి బంధువులు, బినామీలు, దళారీ నిరంకుశ ఉన్నతాధికారవర్గం, (సుఖ్‌రాం, మధుకోడా, రాజా, గాలి జనార్ధనరెడ్డి, గాలి శ్రీనివాస్ రెడ్డి, సిద్ధార్థబెహురా, రాజగోపాల్) విదేశీ, దేశీయ గుత్త పెట్టుబడిదారులతో, బహుళజాతి సంస్థలతో కుమ్మక్కై లక్షలాది కోట్ల రూపాయల ప్రజాధనాన్ని దోచుకుంటున్నందుకు జైలు ఊచలు లెక్కపెడుతున్నారు. అధికారంలోకి రావడమే తరువాయి లక్షలాది ఎకరాల భూములు, వేలాది కోట్ల రూపాయల సంపదను తమ ఖాతాల్లోకి మార్చుకున్నవారి (జగన్, చంద్రబాబు, సబితా ఇంద్రారెడ్డి తదితరులు) మీద విచారణ కొనసాగు తున్నది. దేశీయ బ్యాంకుల్లోనే కాకుండా స్విస్ బ్యాంక్‌లో మన దేశ రాజకీయ నాయకుల, గుత్తపెట్టుబడిదారుల, నిరంకుశ ఉన్నతాధికార వర్గాలు దోచుకుని దాచుకున్న సంపద రు.80 లక్షల కోట్లకు చేరుకున్నది.

గత ఆరు దశబ్దాలుగా ఈ దేశంలోని పాలక, ప్రతిపక్షాలు అధికారంలో ఉంటూ అమలు చేసిన తమ ఆర్థిక విధానాలు, పేదవాడు మరింత పేదవాడుగా మారి బలవన్మరణాలకు పాల్పడే స్థితికి నెట్టివేశాయి. దేశంలోని రిటైల్ రంగంలో కోట్లాది ప్రజలు జీవిస్తున్నారు. ప్రపంచబ్యాంకు నిర్దేశిత విధానాల అమలు కొనసాగుతున్న గత మూడు దశబ్దాలుగా దేశంలోని అన్నిరంగాల ప్రజలు ఆ విధానాలకు బలైపోయారు. ఇపుడు రిటైల్ రంగంలో ప్రత్యక్షంగా జీవిస్తున్న దాదాపు 20 కోట్ల ప్రజల జీవితాలు కేంద్ర ప్రభుత్వం తీసుకున్న నిర్ణయంతో అంధకారంలోకి నెట్టబడ్డాయి. విదేశీ పెట్టుబడులు నేరుగా (సింగిల్ బ్రాండ్‌లో 100 శాతం, మల్టిబ్రాండ్‌లో 51 శాతం) రిటైల్ రంగంలో ప్రవేశ పెట్టడానికి నిర్ణయం తీసుకున్న ప్రధానమంత్రి మన్మోహన్‌సింగ్ నాయకత్వంలోనే దేశంలో ఎక్కువ ఆర్థిక కుంభకోణాలు, విదేశాలకు అన్నిరకాల సంపదలు తాకట్టు పెట్టడాలు, వివిధ నల్లచట్టాల అమలు, రాజకీయ హత్యలు, కోట్లాది ప్రజలు నిర్వాసితులవ్వడాలు జరిగాయి, జరుగుతున్నాయి. ఈయన నాయకత్వంలోనే రిటైల్ రంగంలో విదేశీ పెట్టుబడులు నేరుగా దేశీయరంగంలో ప్రవేశించవచ్చనే నిర్ణయం కూడ జరిగింది. తను సచ్ఛీలుడనని, తన సచ్ఛీలతను ఎవరూ ప్రశ్నించలేరని మేకపోతూ గంభీరాలు పలుకుతున్న మన్మోహన్‌సింగ్ మంత్రివర్గ సమిష్టి నిర్ణయాలకు రాజ్యాంగ బద్ధంగా, నైతికంగా కూడా బాధ్యులవుతారు. దేశంలోనే అతిపెద్ద కుంభకోణం అయిన 2జి స్పెక్ట్రమ్ కుంభకోణానికి తాను కూడా బాధ్యుడవుతారు. దేశంలోని రిటైల్ రంగాన్ని బహుళజాతి సంస్థలకు అప్పచెప్పడానికి దారులు తెరిచిన మన్మోహన్‌సింగ్ ప్రభుత్వం ఈ రంగంలో శతాబ్దాల తరబడి జీవిస్తున్న దేశీయ ప్రజల ఆర్థికక్షీణతకు కూడ కారణం అవుతారు. ఆర్థిక సంస్కరణలు ప్రారంభించిన నాటి ప్రధానమంత్రి పి.వి.నర్సింహారావు నుండి ఇప్పటి ప్రధానమంత్రి మన్మోహన్‌సింగ్ వరకు ఈ సంస్కరణలు పేదప్రజల అభివృద్ధి కొరకేనని చెపుతున్నారు. కానీ జరుగుతున్నది మాత్రం ఇందుకు భిన్నం. ఈ సంస్కరణల అమలు వలన ధనిక, పేదల మధ్య అంతరాలు తీవ్రంగా పెరిగిపోయి దేశంలో దరిద్రం పెచ్చరిల్లింది. కేంద్రప్రభుత్వ నిర్ణయం వలన ఉద్యోగాలు పెరుగుతాయనీ, ఆహారఉత్పత్తి భద్రత పెరుగుతుందనీ, ప్రజలకు పరోక్షంగా మేలు జరుగుతుందనీ ప్రధాన మంత్రిగారు చిలకపలుకులు పలుకుతున్నారు. ఇంకా ఈ పెట్టుబడులు దేశంలోని 53 నగరాలకే పరిమితమని చెప్తున్నారు. ప్రభుత్వం చెపుతున్నది శుద్ధ అబద్ధం. ప్రభుత్వ నిర్ణయం వలన దేశంలోని పదిలక్షల, ఆపై జనాభా కలిగిన దాదాపు 500 జిల్లా కేంద్రాలైన పట్టణాలు, మున్సిపాలిటీ కార్పొరేషన్‌లు, 100 లకు పైగా మెట్రోపాలిటన్, కాస్మోపాలిటన్ నగరాలలో విదేశీ పెట్టుబడులతో పెద్ద పెద్ద మాల్స్ ఏర్పడి ప్రారంభంలో తక్కువ ధరకు వస్తువులు అమ్మినట్లు నటించి, చిన్న చిన్న దుకాణాలన్నీ దివాలా తీయించి అవి ఎత్తివేసిన తర్వాత పెద్ద ఎత్తున ధరలు పెంచి కోట్లాది రూపాయల భారం దేశప్రజల మీద ప్రత్యక్షంగా వేస్తాయి.

దేశంలో ప్రస్తుతం రిటైల్ రంగంలో సాలీనా 25 లక్షల కోట్ల రూపాయల వ్యాపారం జరుగుతున్నది, 2020 నాటికి ఈ వ్యాపారం దాదాపు 70లక్షల కోట్ల రూపాయలకు చేరుకుంటుందని ఆర్థిక నిపుణులు అంచనా వేస్తున్నారు. ఇది మొత్తం విదేశీ గుత్తపెట్టుబడిదారులకు, బహుళజాతి సంస్థలకు దోచిపెట్టేందుకే కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ నిర్ణయం తీసుకున్నది. ఇంకా ఈ నిర్ణయం వలన ఇప్పటికే పతనావస్థలో ఉన్న వ్యవసాయరంగం పూర్తిగా కార్పొరేటీకరణ జరిగి పెద్ద పెద్ద కమతాలుగా ఏర్పడి గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థ పతనమైపోతుంది. యాంత్రీకరణ పెరిగి భూమిలేని నిరుపేదలకు, సన్న, చిన్నకారు రైతాంగ జీవితం మరింతగా ఛిద్రం అయిపోతుంది. దేశంలోని 20 కోట్ల ప్రజలలో ప్రత్యక్షంగా భాగమైన ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణ ప్రజల జీవితాలలో మరింతగా చీకటి చేరుతుంది. తెలంగాణలోని సకల వనరులను దోచుకుంటున్న సీమాంధ్ర భూస్వామ్య పెట్టు బడిదారులు అంతర్జాతీయ గుత్త పెట్టుబడిదారులతో, బహుళజాతి సంస్థలతో మిలాఖత్ అయి స్థానికవనరులను కొల్లగొట్టు తున్నారు. ఫలితంగా తెలంగాణ జిల్లాలలోని, హైదరాబాద్ నగరంలోని పేద, మధ్యతరగతి ప్రజలు జీవించలేని పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది. శతాబ్దాల తరబడి హైదరాబాద్ నగరంలోను, తెలంగాణ జిల్లాలోను, వివిధ పట్టణాలలోను రిటైల్ రంగం మీద జీవిస్తున్న ప్రజలకు కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయంతో 'మూలిగేనక్కమీద తాటిపండు' పడ్డట్లయింది. తెలంగాణ ప్రజల జీవితాలు మరింత దుర్భరంగా మారాయి. కేంద్రప్రభుత్వ ఈ నిర్ణయంతో దేశం అర్ధవలసనుండి మళ్లీ వలస దేశంగా మారే స్థితికి నెట్టివేయబడింది. బ్రిటిష్ వలస పాలకులకు వ్యతిరేకంగా ఈ దేశ ప్రజలు తమ రక్తమోడి పోరాడి స్వాతంత్ర్య ఫలాన్ని మనకు అందించారు. ఆరు దశాబ్దాల తర్వాత ఈ స్వాతంత్ర్య ఫలాన్ని నేటి పాలకులు మళ్లీ అమెరికా వలస పాలకులకు అప్పచెప్పేందుకు రంగాన్ని సిద్ధం చేశాయి. విధానాలకు వ్యతిరేకంగా భారతదేశ భూమి పుత్రులుగా మహత్తర పోరాటాలు చేయకపోతే మన జీవితాలు మృగ్యమయ్యే పరిస్థితి ఏర్పడింది. మనం చేసే ఈ మహత్తర పోరాటం ద్వారనే మనం నివసిస్తూ, మనకు కూడు, గూడు, గుడ్డ సకల వనరులను కాపాడుకుంటేనే మనం బతుకుతాం, లేకపోతే అమెరికా సామ్రాజ్యవాదం, వారికి వత్తాసు పలుకుతున్న కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు మనల్ని సమూలంగా నిర్మూలిస్తాయి. రిటైల్ రంగంలో విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడుల ప్రవేశ నిర్ణయాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం బహుళజాతి సంస్థల, విదేశీ గుత్త పెట్టుబడిదారులకు దేశసంపద దోచి పెట్టేందుకే ఈ సంక్షోభ సమయంలో ఈ నిర్ణయం ప్రజలముందుకు తీసుకువచ్చింది. ప్రతిపక్షాలు వ్యతిరేకిస్తున్నాయి కాబట్టి తాత్కలికంగా వెనుకడుగు వేసినట్లు ప్రభుత్వం ప్రకటించినప్పటికీ కేవలం ఇది వాయిదా మాత్రమే. ఈ సమావేశాలలో కాకుండా రాబోయే పార్లమెంటు సమావేశాలలో ఈ క్యాబినేట్ తీర్మానాన్ని బిల్లుగా ప్రవేశపెట్టడానికి ప్రతిపక్షాలన్నింటిని నాయన్నో, భయాన్నో యు.పి.ఎ. ప్రభుత్వం ఒప్పించ వచ్చును, ప్రతిపక్షాలు ఇతర బిల్లులలాగానే ఒప్పుకోవచ్చును. ఈ నిర్ణయాన్ని రాజకీయ పార్టీలు రద్దుచేయించలేవు. కేవలం విశాల ప్రజల నాయకత్వంలో జరిగే మడమతిప్పని పోరాటాలు మాత్రమే కేంద్ర ప్రభుత్వ నిర్ణయాన్ని రద్దు చేయించగలవు. అవి కూడా నందిగ్రామ్, సింగూరు, లాల్‌గఢ్ లాంటి మహత్తర పోరాటాలే కేంద్ర ప్రభుత్వ నిర్ణయాన్ని రద్దు చేయించగలవు. అటువైపు దేశప్రజలందరూ కదిలి విశాల ఐక్యపోరాటం నిర్వహించి ప్రపంచబ్యాంకు నిర్దేశిత ఆర్థిక విధానాలను రద్దు చేయించడమే మనందరి కర్తవ్యం.

(రచయిత తెలంగాణ ప్రజా ఫ్రంట్ నాయకులు) వీ

ఎన్నో ప్రకృతి వనరులకు, సహజ సంపదలకు ఆలవాలమైన కళింగాంధ్ర చరిత్రను మదింపు వేసి, ఉజ్వల భవిష్యత్తుకు బాటలు వేయాల్సిన అవసరం ఉందని అంటున్నారు **దుప్పల రవికుమార్**

కళింగాంధ్ర ఎదుట పెనుసవాళ్లు

గత నాలుగైదు దశాబ్దాలుగా ప్రత్యేక రాష్ట్రంగా ఏర్పడాలన్న తెలంగాణ ప్రజల గౌరవనీయ ఆకాంక్ష వెల్లువెత్తి ఒక కొలిక్కి చేరుకుంటున్న తరుణమిది. సరిగ్గా ఇదే సమయంలో ఆంధ్రదేశంలోనే కాక యావత్ భారతదేశంలోనూ కొన్ని సంగతులు చర్చకు వస్తున్నాయి. వాటిలో ముఖ్యమైనవి వివక్ష, దోపిడీలు. ఒక దేశపు భౌగోళిక సరిహద్దులలోనే, కేవలం పరిపాలన సౌలభ్యం కోసమే వింగడించుకున్న రాష్ట్రాల పరిధిలోనే ఒక ప్రాంతం అభివృద్ధితో తులతూగుతుంటే మరో ప్రాంతం ఎందుకు దరిద్రంతో విలవిల్లాడుతోందనే ప్రశ్న ఇప్పుడు అందరిలోనూ అంకురిస్తున్న సమయమిది. పైగా వెనకబాటుతో కునారిల్లుతోన్న ప్రాంతాలు జనాభాలోగాని, సహజ వనరులలో గాని, ఖనిజ వనరులలో గాని, సంస్కృతిలోగాని ఎవ్వరికీ తీసిపోనివేనన్న సత్యం బోధపడుతున్న కొద్దీ మన అసమర్థ స్వయంపాలనపై బాధ పెరుగుతోంది. దీనికి కారణమేమిటని తరచితరచి చూసినప్పుడు 'అసమ అభివృద్ధి' అన్న మాటే మన చెవుల్లో గింగురుమంటుంది.

పన్నెండవ శతాబ్దం నుంచీ బ్రిటిష్‌వాడి దాష్టీకం అనుభవించ లేక, వారికి వ్యతిరేకంగా పోరాడుతున్న ఐర్లండ్ ప్రజల స్ఫూర్తిని 'ఐరిష్ జాతీయోద్యమం' అని పిలిచాం. శ్రీలంకలో తమ అస్తిత్వాన్ని గుర్తించాలని పోరునలుపుతోన్న తమిళ సోదరుల పటిమను 'తమిళుల జాతీయోద్యమం'గా పిలిచాం. ఇదే పిలుపు ప్రపంచంలో ఎక్కడైనా వివక్ష, దోపిడీలకు వ్యతిరేకంగా సలిపిన ప్రతి పోరాటానికి పెట్టుకున్నాం. కానీ భారతదేశంలో కథ వేరు. తన పొరుగునే ఉండి, సోదర ప్రేమ కురిపిస్తూ తన ఎముకుల్లో మూలుగును పీల్చేస్తూ పిప్పిపిప్పి చేస్తున్న వారికి వ్యతిరేకంగా పోరాడి, కేవలం పరిపాలన పరమైన స్వతంత్రతను కోరుకుంటే దానికి వేర్పాటువాదమనే ముద్ర వేస్తున్నాం. దోపిడీ, వివక్షలకు గురయ్యేవాడు గొంతెత్తి ఆక్రోశిస్తుంటే, దోపిడీ చేసేవాడు కార్చే మొసలి కన్నీరూ, చెప్పే శ్రీరంగనీతులు సహజంగానే చాలా ఉంటాయి. అమెరికాలో రెడ్ ఇండియన్లపైన దారుణాలకు తెగబడిన వారూ, ఆస్ట్రేలియా అబారిజన్ల గొంతుపైన కూర్చున్నవారూ, ఆఫ్రికాలో నీగ్రోలను దోచుకున్నవారూ, మన దేశంలోనే ద్రావిడుల మీద దండెత్తిన ఆర్యులూ, నిన్నకాక మొన్న మనల్ని నిలువుదోపిడీ చేసిన బ్రిటిష్‌వాడూ... వీరందరి సామాన్య లక్షణం ఏమిటో తెలుసా? ఇక దేశంలోనే జార్ఖండ్‌ను దోచుకున్న బీహారీలు, చత్తీస్‌గడ్‌ను దోచుకున్న మధ్యప్రదేశీయులు, ఉత్తరాంచల్‌ను దోచుకున్న ఉత్తరప్రదేశీయులు... విధానం ఎక్కడైనా కథనం ఒక్కటే. వీరందరి సామాన్య లక్షణం – వలసవాద ఆధిక్యతా భావన. "నువ్వు సంస్కారం తెలియని అనాగరికుడివి. నేను నిన్ను ఉద్ధరిస్తున్నాను, తెలుసా?" అనే భావన వీరందరి నరనరాల్లో జీర్ణించుకుపోయుంటుంది.

వెనుకబాటుతనానికి గురయ్యామన్న స్పృహకూడా లేనంత వెనుకబాటులో ఉన్న కళింగాంధ్ర ప్రజానీకానికి కొన్ని మాటలు చెప్పే ప్రయత్నమిది. ఎవరో ఊదే నాగస్వరాలకు తలలూపే దూదూబసవన్నలం అయిపోయిన మన మనశ్శరీరాలను అదుపులోకి తెచ్చుకునే ప్రయత్నం మనమే చేసుకోవాలి. మొద్దునిద్రపోతున్న మనజాతి మత్తు వదిలించడానికి మరింకెవరైనా ప్రయత్నిస్తారా? పడతామో లేస్తామో తెలీదుగాని, పడుతూ లేస్తూ ప్రయాణించడమే మన తక్షణ కర్తవ్యం. అందుకు బాధ్యత మనదే. పూచిక వహించాల్సిందీ మనమే. లేదంటే భవిష్యత్ తరాలు మనల్ని మన్నించవు.

పదుల సంఖ్యలో రాములోర్లు, ఇరవైల సంఖ్యలో కృష్ణులూ, ఎంతమందైనా... ఆర్యుడన్న వాడెవడినీ అడుగుకూడా మోపనివ్వకుండా నిలువరించిన కళింగాంధ్ర ఆర్యుల సాహిత్యంలో స్థానం సంపాదించలేక పోయింది. తనదైన ఉనికిని, తనదైన అస్తిత్వాన్ని, తనదైన తెగువనూ ప్రదర్శిస్తూ వచ్చిన కళింగసీమ క్రీస్తుకు పూర్వం 261 ప్రాంతంలో పెను సంక్షోభాన్ని ఎదుర్కొంది. రాజకీయార్థిక కారణాల వల్ల తన సామ్రాజ్యాన్ని విస్తరింపజేయాలన్న తలంపుతో మగధ సామ్రాజ్య పాలనాపగ్గాలు చేపట్టిన ఎనిమిదేళ్లకు అశోకుడు కళింగాంధ్రపై కాలుమోపాడు. ధౌళి కొండల దగ్గరున్న మైదానంలోకి దండులాగా తరలివచ్చిన కళింగసీమ అశోకుని సైన్యాన్ని నిలువరించడానికి శాయశక్తులా ప్రయత్నించింది. లక్షకు పైగా తన వీరుల ప్రాణాలను పణంగా పెట్టింది. పదివేల మంది అశోక సైనికులను మట్టుబెట్టింది. కొన్ని వేలమందిని క్షతగాత్రులుగా మిగిల్చింది. ఇంతాచేసి ఓడిపోయిందని చరిత్ర చెప్తుంది. కాని నిజానికి భారతదేశ చరిత్రలోనే మహాసంగ్రామంగా పేరుపడిన కళింగయుద్ధం ఓడి గెలిచింది. అశోకునికి తన నేలపై కాలిడే అవకాశమిచ్చిన కళింగసీమ అతడి మనసులో రాజ్య విస్తరణ కాంక్షను మటుమాయం చేసింది. తన జీవితంలో ఇంకెప్పుడూ కత్తి పట్టకుండా, దమ్మపథంలో పయనించేట్టు చేసింది. యుద్ధమనే ప్రసక్తి లేకుండా మరి నలభై సంవత్సరాలు అశోకుడు ఒకవైపు బౌద్ధ ధర్మాన్ని ప్రచారం చేస్తూనే మరోవైపు అంతర్జాతీయ వాణిజ్య సంబంధాలు నిర్వర్తించగలిగాడంటే అబద్ధమూ అతిశయోక్తీ కాదు. అది చారిత్రక వాస్తవం.

తరువాత వంద సంవత్సరాలకు ఇదే చోట... ఈ మట్టిలోంచి పడిలేచిన తూరుపు తీరపు ముద్దుబిడ్డ ఖారవేలుడు కళింగ నేల ఖ్యాతిని దశదిశలా వ్యాపింపజేశాడు. అంతవరకూ ఈ నేలపై కానరాని యుద్ధపిపాస అతడిలో చూస్తాం. ఒక దశలో దక్షిణ పథాన కావేరీ నదినుంచి ఉత్తర పథాన గంగానది వరకు కళింగసేనను కదను తొక్కించిన అతడి వీరోచిత గాథ కళ్లు మిరుమిట్లు గొలిపేది. ఒకవైపు సామ్రాజ్య విస్తరణ, మరోవైపు దేశదేశాల ప్రజలతో వ్యాపార సంబంధాలు, వాణిజ్య సరుకుల ఎగుమతి దిగుమతులు, ఇంకోవైపు ఆశ్చర్యకరంగా బౌద్ధాన్ని సమాదరిస్తూనే జైనమత పరివ్యాప్తి చేయడం చూస్తాం. చక్కటి పరిపాలనతో ప్రజలు సంతృప్తికరంగా జీవిస్తున్న వైనాలు హథీగుంఫ శాసనంలో అగుపిస్తాయి. శ్రీలంక, బర్మా, థాయిలాండ్, వియత్నాం, బర్నో, బాలి, సమత్ర, జావా తదితర దేశాలతో కళింగ ప్రజలు వ్యాపారాలు నెరపారని మన శాసనాలే కాక, అక్కడికి వెళ్లిన యాత్రికులెందరో చెప్తున్నారు. తర్వాత తర్వాత చరిత్రలో ఏం జరిగినా ఈ లక్షణం మాత్రం ఇప్పటికీ కళింగవాసుల రక్తంలో ఇంకి ఉంది. పంటలు పండకపోయినా, ప్రకృతి కరువుకాటకాల రూపంలో దాడి చేసినా, పాలకులు అభివృద్ధి కాకుండా చేయడానికి కంకణం కట్టుకున్నా జీవికను కోల్పోయిన కళింగవాసి జీవితాన్ని మాత్రం కడతేర్చుకోడు. అందుకే ఇక్కడ ఇంతవరకూ రైతుల ఆత్మహత్యలు రికార్డు కాకపోవడం. జీవనం దుర్భరమైన పరిస్థితిలో పడ్డప్పుడు ఇక్కడా అక్కడా అనే ప్రాంతభేదం లేకుండా నేల నాలుగు చెరుగులకూ పొట్టచేత పట్టుకుని పయనమవుతున్నాడు. ఎలాంటి భేదభావం లేకుండా ఏ పనైనా చేసుకోవడానికి సిద్ధపడుతున్నాడు. కాయకష్టం చేసుకునైనా కుటుంబాన్ని సాకుతున్నాడు. ఈ స్ఫూర్తి తరతరాలు సంక్రమించింది.

రవి అస్తమించని బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యం భారతాన్నంతా కబళించాక ఈ నేలమీద కొత్త హద్దులు గీశారు. భౌగోళిక సరిహద్దులు కొత్తవి నిర్ణయమయ్యాక నాలుగైదు తరాలలోనే అక్కడి ప్రజలు కొత్త బంధుత్వాలతో ఏకమై పయనించడం చరిత్ర గమనంలో సహజమే. కాని ఒక ప్రాంత చరిత్రను అధ్యయనం చేయాలనుకున్నప్పుడు ఈ కొంగొత్త సరిహద్దు ఆలోచనల ఆవరణాలు దాటి పయనించాల్సి ఉంది. అసలు చరిత్ర అంటేనే వర్తమానం వెలుగులో గతాన్ని అధ్యయనం చేసే ప్రయత్నం కదా!

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యాన్ని కబళించుకున్న భారతదేశాన్ని ప్రెసిడెన్సీలుగా విడదీస్తే కళింగనేల ముక్కలై ఒక సగం ఒరిస్సాలోను, మరో సగం మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీలోను పడ్డాయి. ఒరిస్సాలో ఉన్న భాగాన్ని మనం మర్చిపోయేట్టు కాలం మరుపు పూత పూసింది. ఆంగ్లేయుల కాలానికి కళింగ ప్రాంతమంతా మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీలో వైజాగపట్నం జిల్లాగా బరువుగా బతుకీడ్చింది. కాగా 1936లో పాలనా సౌలభ్యం పేరిట ప్రజలలో వైరం పెంచేందుకే ఒరిస్సా రాష్ట్రాన్ని ఏర్పాటు చేసినప్పుడు మరోమారు కళింగ సీమ భౌగోళిక సరిహద్దుల విషయంలో వేర్పాటుకు గురయింది. ఇచ్ఛాపురం నుంచి ఇవతలకు వైజాగపట్నం జిల్లాగా మిగిలి, అవతలి వైపున్న దీర్ఘకాల సహజీవనం నెరిపిన బరంపురం, జయపురం, ఛత్రపురం, తదితర తెలుగు పురాలన్నీ ఒరిస్సాలోకెళ్లి పోయాయి. ఇప్పుడు ఆ గాయానికి సైతం కాలం మరుపు పూత పూస్తోంది. ఆపై స్వతంత్ర భారత పాలకుల ఏలుబడిలోనే 1950లో వైజాగపట్నం విశాఖపట్నం జిల్లా, శ్రీకాకుళం జిల్లాగా మార్పుచెందితే, రెండు ప్రాంతాలనుంచి కొంతకొంత కలిపి 1979లో విజయనగరం జిల్లాగా మొత్తం మూడు జిల్లాల తెలుగు నేలగా కళింగాంధ్ర కడతేరింది.

ఇక్కడే వలసవాద ఆధిపత్య మానసిక ధోరణిని మనం మళ్లీ స్ఫురణలోకి తెచ్చుకోవాలి. నడమంత్రపు సిరితో మిడిసిపడిన కోస్తా ఆంధ్రా ప్రాంతం తెలంగాణ ప్రాంతం నుంచి జలవనరుల, ఇతర వనరుల దోపిడీతోనే ఆ స్థాయికి చేరుకుందని మర్చిపోయి తన ఆధిపత్య భావధోరణిని విచ్చలవిడిగా ప్రదర్శించడం మొదలుపెట్టింది. అందుకు ఉదాహరణలు కోకొల్లలుగా మనం తెలుసుకోబోతాం. కాని ఒక చిన్న మాట. గ్లోబులో మూలలు, చివరలు ఉండకపోయినప్పటికీ, ఆంధ్రప్రదేశ్ భౌగోళిక నేపథ్యంలో ఉత్తర దిక్కున చిట్టచివరకు ఉన్న మూడు జిల్లాలను కలిపి 'ఉత్తరాంధ్ర'గా వాళ్లు నిర్లక్ష్యంగా పిలుచుకుంటే, తరతరాలుగా నేల నాలుగుచెరుగులా వ్యాపించిన కళింగ నామ కీర్తిని మర్చిపోయి, కొత్త పదంలోని శ్లేషను సైతం ఉత్త- ఆంధ్రగానే మనం ఔదలదాల్చాం.

రెండు జిల్లాల భాష మొత్తం తెలుగు భాష కానట్టే, ఒక కులంలోని సంస్కరణోద్యమం మొత్తం తెలుగు జాతి సంస్కరణోద్యమం కానట్టే, ఒకటి రెండు ప్రాంతాల చరిత్రకారులు, మేధావులు, పండితులు చెప్పిన రసజ్ఞ మనోజ్ఞ సంగతులు అందరికీ వర్తింపజేయాలనుకోవడం కుదరని వ్యవహారం. కళింగనేల గురించిన చరిత్ర అంటే ప్రతాపరుద్రుడు, శ్రీకృష్ణదేవరాయల 1519 ఒప్పందం, సింహాచలం శాసనం తప్పించి ఈ ప్రాంతానికి చరిత్ర సంస్కృతులు లేనట్టు కొందరు కుట్రపూరితంగా చరిత్రలు సృష్టించారు. ఈ ప్రాంతంలో నిలబడి చరిత్రపుటలు వెనక్కి తిప్పుతుంటే ఆశ్చర్యకరమైన నిజాలు వెలుగులోకొస్తాయి. రాయలసీమకు ఆ పేరు పెట్టిన చిలుకూరి నారాయణరావు కళింగాంధ్రుడే. తెలుగుభాష మాట్లాడే ప్రజలకు జరుగుతున్న అన్యాయాన్ని ఎలుగెత్తి చాటింది కళింగాంధ్రులే. ఆంధ్ర మహాసభ ఏర్పాటుకు స్ఫూర్తినిచ్చింది కళింగాంధ్రులే. తెలుగు మాట్లాడే ప్రజలందరికీ ప్రత్యేక రాష్ట్రం కావాలని రెండో రౌండ్ టేబుల్ సమావేశంలో కోరింది ఆనాటి సమైక్య మద్రాసు – ఆంధ్ర రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి బొబ్బిలి రాజా అని గుర్తు చేసుకోవాలి. ఇంగ్లండు వెళ్లి ఇక్కడ ఒక ప్రత్యేక తెలుగు రాష్ట్రం కావాలంటూ నినదించింది 1939లో రెడ్డినాయుడు. ఆంధ్ర మహాసభ 1934లో ఏర్పాటు చేసిన సమావేశంలో తెన్నేటి విశ్వనాథం ప్రత్యేక రాష్ట్రంగా మద్రాసు నుంచి విడివడాలని ప్రతిపాదన చేశారు. వీరంతా కళింగాంధ్రులే.

కాని, అలా ఏర్పాటైన ఆంధ్ర రాష్ట్రంలోగాని, ఎన్నో షరతులు, నియమాలతో వచ్చిన తెలంగాణయుత ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో గాని నిరంతర విస్మరణకు గురయిన ప్రాంతంగా కళింగసీమ మిగిలింది. వర్షం పడుతుందని తుపాను హెచ్చరికలు చేసినప్పుడు వాతావరణ శాఖ తప్ప మిగతా వారెవ్వరూ కళింగసీమను ఉత్తరాంధ్రగానైనా తలచుకుంటే ఒట్టు. కోస్తాసీమతో కలిసి పిలవడమే అందరికీ రివాజు. ఆ నిర్లక్ష్యాన్ని నిర్లక్ష్యంగానైనా గుర్తించని వెనకబాటుతనం ఈ ప్రజలది. సహజ వనరుల సంరక్షణలో నిర్లక్ష్యం. విద్యా, వైద్య, ఆరోగ్య సదుపాయాలు కల్పించడంలో నిర్లక్ష్యం. ఆదాయ, వ్యయ జమాఖర్చుల పంపిణీలో నిర్లక్ష్యం. వెరశి ఇక్కడి ప్రజలంటేనే నిర్లక్ష్యం.

భౌగోళికంగా ఈ నేలకున్న ప్రత్యేకతలు ప్రపంచంలో మరెక్కడా ఉండవంటే నమ్మాల్సిందే. ఉడుత శరీరం మీద చారల మాదిరిగా అనంత జలజీవరాశితో సముద్ర తీరప్రాంతం ఒక వైపుంటే, మరోవైపు దట్టమైన అటవీ ప్రాంతం, మధ్యలో పంటలు పండించడానికి, మనుషులు జీవన పోరాటం సాగించడానికి అనువైన మైదాన ప్రాంతం. మూడు భిన్న జీవ సముదాయాల విశిష్ట కలబోత కళింగాంధ్ర భౌగోళిక స్వరూపం. అంటే ఇక్కడి ప్రజలు ఏ ఒక్క ప్రాంతం మీద ఆధారపడినా మరో పని చేయకుండా బతకొచ్చన్న మాట. ఒక్క విశాఖపట్నం ఓడరేవు నుండి ఏటా వెయ్యి కోట్లకు పైగా మత్స్య సంపద ఎగుమతవుతోంది. మరి ఇక్కడి ప్రజలకు మాత్రం ఆ ఆహారం సరిపోదంటారా? అలాగే 6,60,570 హెక్టార్ల విస్తీర్ణంలోనున్న అటవీ ఫలసాయంపైనే ఇక్కడి ప్రజలు సునాయాసంగా బతకొచ్చు. ఇక ఇంకోసంగతి తెలిస్తే మూర్ఛపోయేంత ఆశ్చర్యం వేస్తుంది. కేవలం 23,304 చదరపు కిలోమీటర్ల విస్తీర్ణం గల ఈ నేలలో ఎన్ని నదులు ప్రవహిస్తున్నాయో తెలుసా... వంశధార, నాగావళి, మహేంద్రతనయ, బాహుదా, జంఝావతి, వేగావతి, చంపావతి, గోస్తని, శారద, వరాహ, తాండవ, యేలేరు, నరవ లేదా మేఘాద్రిగెడ్డ, గౌతమి, సువర్ణముఖి, మాచ్ఖండ్... ఈ మాత్రం చాలా, ఇంకా కావాలా?

అటవీ ప్రాంతానికి, మైదాన ప్రాంతానికి విభజన రేఖ గీసినట్టుగా మూడు జిల్లాల పొడుగునా కనిపించే తూరుపు కనుమలు చూడడానికి అందంగా ఉన్నా ఈ ప్రత్యేక ఏర్పాటువల్ల నీరు నిల్వ ఉండడం లేదు. ఎత్తైన కొండ ప్రదేశం దిగువనే బంగాళాఖాతం వైపు ఏటవాలు మరీ ఎక్కువగా ఉండడంతో వర్షపు నీరు, నదీజలాలు త్వరితగతిన సముద్రాన్ని చేరుకుంటున్నాయి. దీనిని ప్రయత్న పూర్వకంగానే ఆపాల్సి ఉంది. స్వాతంత్ర్య అనంతరం కళింగసీమ వ్యవసాయపరంగా వెనకబడి పోవడానికి కారణం నీటివనరుల కొరత ఉండడమే. బ్రిటిష్ పూర్వకాలం వరకూ పెద్ద పెద్ద చెరువుల తవ్వించి వాటి నిర్వహణ (మెయింటెనెన్స్) శ్రద్ధగా చేపట్టడం ద్వారా మైదాన ప్రాంతమంతా నిరంతరం సస్యశ్యామలంగా ఉంచేవారు. ఇప్పుడు నదుల్లోనూ నీరు లేదు. చెరువులు పూర్తిగా చెదిరిపోయాయి. ఒకప్పుడు వర్షాలు బాగా కురిసి వరదలు వచ్చినప్పుడు గొలుసుకట్టు చెరువులన్నీ వరుసగా గండికొట్టుకుని పోయేవి. ఇప్పుడు ఈ చెరువులన్నీ కోస్తాంధ్ర వ్యాపారుల రియల్ ఎస్టేట్ భూములైపోయాయి.

ప్రపంచంలో దొరికే బాక్సైట్‌లో సగం ఈ నేలలోనే లభిస్తుంది. దేశంలోనే అతి పెద్ద ఓడరేవు విశాఖపట్నం. అగ్గిపెట్టెలో ఇమిడిపోయే చేనేత వస్త్రాల తయారీలో అందెవేసిన చేయి కళింగాంధ్ర కార్మికుడిది. తెల్లోడి బుర్రమీద కనిపించే జుత్తులాగా ఉండే సేకు (జనపనార)తో చేయని వస్తువుందా? – అన్నం తప్ప! చెరుకుపంటతో ఇక్కడ తయారుచేసే బెల్లం, పంచదారలు రుచిచూడని వారెవరైనా ఉన్నారా? 320 కిలోమీటర్ల పొడవున్న సముద్ర తీరప్రాంతం పొడవునా తయారయ్యే ఉప్పు ఎంతని? జౌళి, జనపనార, పంచదార, ఉప్పు, మత్స్య సంపద, అటవీ వస్తువులు, ఖనిజ లోహ సంబంధమైన, రసాయన సంబంధమైన, ఎరువుల మందుల తయారీ తదితర పరిశ్రమలు ఇక్కడ ఏర్పాటు చేసినట్లయితే ఈ ప్రాంతం ఇతోధిక వృద్ధి చెందేది. స్థానికంగా లభించే వనరులను దృష్టిలో ఉంచుకుని, స్థానిక అవసరాలకు తగినట్టుగా పారిశ్రామికీకరణ రవ్వంతయినా జరగకపోవడం వల్ల ఉపాధి అవకాశాల గురించి చర్చించడం కూడా దండుగ. వీటన్నింటి ఫలితమే రాష్ట్రంలోనే కాదు, దేశంలోనే అత్యంత వెనుకబాటుకు గురైన ప్రాంతంగా కళింగాంధ్ర మిగిలిపోవడం.

పులిమీద పుట్రలా కుట్రపూరిత పారిశ్రామికీకరణ విధానాల వల్ల ఇబ్బడిముబ్బడిగా విద్యుత్ కంపెనీలకు అనుమతులిచ్చి ఈ ప్రాంతాన్ని అగ్నిగుండంగా మార్చేయాలని పార్టీ భేదం లేకుండా ఇక్కడి రాజకీయ యంత్రాంగం విషపూరిత పన్నాగం చేస్తోంది. ఇప్పటికే ఇందులోని లోగుట్టును గ్రహించిన స్థానిక ప్రజలు వీటిని తీవ్రమైన పోరాటాల ద్వారా తిప్పికొడుతున్నారు. అయినా ప్రజలంతా తమ నేలతల్లిని సంరక్షించుకోవడం కోసం ఎంతో అప్రమత్తంగా ఉండాల్సిన సందర్భమిది.

నిత్యమూ జరిగిన దోపిడీ, నిరంతరమూ చూపిన వివక్షల ఫలితమే ఒక రాష్ట్రంలో ఒక ప్రాంతం అభివృద్ధితో తులతూగి, మరో ప్రాంతం వెనుకబాటుకు గురవడం. పదిజిల్లాల తెలంగాణ దీనిని గుర్తెరిగి తన ప్రజాశ్రేణులను జాగరూకులను చేసింది. ఎప్పటికప్పుడు వాస్తవాలను తన ప్రజలకు తెలియజెప్పింది. అందుకు అన్ని రకాల సాంస్కృతిక రూపాలను, రాజకీయ వేదికలను వినియోగించుకుంది. ప్రజలను అప్రమత్తం చేయడం ద్వారా పాలకుల మెడలు వంచి గుడ్డిలో మెల్లలాగా కొంతమేరకైనా నిధులను అభివృద్ధి కోసం కేటాయించుకుంటూనే ప్రత్యేక రాష్ట్ర ఏర్పాటుకోసం నినదించింది. ఈ మొత్తం క్రమంనుంచి మన రాష్ట్రంలో మిగిలిన రెండు వెనుకబడ్డ ప్రాంతాలైన రాయలసీమ, కళింగసీమ ఎన్నో పాఠాలు నేర్చుకోవాలి.

ఆత్మగౌరవ పోరాటంలోంచి వచ్చిన అస్తిత్వ ఉద్యమాలకు మన చరిత్ర చక్కటి దారి చూపిస్తుంది. దేశ స్వతంత్ర సముపార్జన ముందు ఈ నేల మీద ఏం జరిగిందో పునరావిష్కరించాలి. చరిత్రను పునర్ లిఖించడం అంటే చరిత్ర నిర్మాణంలో ప్రత్యక్షంగా పాల్గొనడమే. ఎవరి చరిత్రను వారే రచించుకోవాలి. అదే మన ప్రస్తుత చారిత్రాకవసరం. కళింగాంధ్ర చరిత్రను నిర్దిష్ట రాజకీయ, సామాజిక, భౌగోళిక దృక్కోణం నుంచి నిర్మించాలి. ఇతరేతర కారణాల వలన మరుగున పడిపోయిన మన చరిత్రను తవ్వి తలకెత్తుకోవాలి. ఇందుకు బ్రిటిష్ హయాం గెజిటీర్లనుంచి, వారి మాన్యువల్లనుంచి, వారి ఖైఫీయత్తుల నుంచి సమస్త సమాచారాన్ని సేకరించాలి. మన దేశ చరిత్రకారులు అందించిన అతికొద్ది సమాచారాన్ని సైతం కూలంకుషంగా పరిశీలించాలి. ఇది ఓపిగ్గా చేయవలసిన బృహత్తర కార్యక్రమం.

ఇక రెండవది, స్వతంత్రం పొందిన తరువాత కళింగసీమ నానాటికీ ఎలా దిగజారిందో తెలిపే సమకాలీన చరిత్రను మదింపు వేయాలి. నదీ జలాలు మన సాగుకు ఎందుకు అక్కరకు రావడం లేదో తెలుసుకోవడం దగ్గరనుంచి మనకు ఏర్పాటైన పారిశ్రామికీకరణ లోగుట్టుల వరకు అన్నింటినీ ప్రజలకు ఎరుకపరచాలి. విద్యావైద్య వసతుల సదుపాయాలు కళింగాంధ్రలో ఏ మేరకు ప్రజల అవసరాలు తీరుస్తున్నాయో అంచనా వేయాలి. మొత్తం సముద్రతీర ప్రాంతం ఎంత ఉందో, మత్స్య సంపద ఎగుమతులు ఎవరి బొక్కసాలు నింపుతున్నాయో, మైదాన ప్రాంతంలో వ్యవసాయయోగ్యమైన భూమి ఎంత ఉందో, జల

ఆదివాసులకు నిర్దేశించిన హక్కులనూ, రాజ్యాంగంలో రాసుకున్న చట్టాలనూ కాలరాస్తూ ప్రభుత్వం చేపడుతున్న ఖనిజ తవ్వకాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడాలని అంటున్నారు **ఎం. నాగమణి**

బాక్సైట్ - ఆదివాసుల హక్కుల ఉల్లంఘన

విశాఖ మన్యంలో నిక్షిప్తమైన లక్షల కోట్ల రూపాయల విలువైన బాక్సైట్ ఖనిజ నిక్షేపాలను తవ్వి తీసేందుకు మళ్లీ రంగం సిద్ధమవుతోంది. గత కొద్ది నెలలుగా సద్దుమణిగిన ఈ వ్యవహారం, కేంద్ర ఉన్నతాధికారల కోర్ కమిటీ రెండు రోజుల పాటు (అక్టోబర 10-11, 2011) మన్యంలో జరిపిన రహస్య పర్యటనతో మళ్లీ తెరపైకి వచ్చింది. కేంద్ర, కేబినేట్ ఇటీవలే కొత్త మైనింగ్ పాలసీకి సంబంధించిన ముసాయిదాకు అంగీకారం తెలిపింది. దీంతో, విశాఖ మన్యంలో బాక్సైట్ తవ్వకాలకు ప్రస్తుతం ఉన్న అడ్డంకులను కొత్త చట్టం ద్వారా తొలగించేందుకు కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు పావులు కదుపుతున్నాయి. ముఖ్యంగా కొత్త మైనింగ్ పాలసీ ప్రకారం ఖనిజ తవ్వకాలు జరిగే ప్రాంతాల అభివృద్ధికి అక్కడ నివసిస్తున్న ప్రజల సంక్షేమానికి, మౌలిక సదుపాయాల కల్పనకు సదరు ఖనిజ తవ్వకాల ద్వారా లభించే రాయల్టీ, ఇతర లభాల్లో 26 శాతం నిధులను వెచ్చిస్తామని ప్రభుత్వం చెబుతోంది. అయితే బాక్సైట్ ఒనగూర్చే ప్రయోజనాలు ఎలా ఉన్నా ఆదివాసీల జీవితాలు, జీవనోపాధి వనరులు ఛిద్రమవ్వనున్నాయి. ఇప్పటివరకూ ఆదివాసీ ప్రాంతాలలో ప్రభుత్వం సాధించిన అరకొర అభివృద్ధి ఫలితాలు నామరూపం లేకుండా పోనున్నాయి. అయితే ప్రధాన రాజకీయ పక్షాలు బాక్సైట్ విషయంలో ప్రభుత్వం నిర్ణయంతో రాజీపడుతున్నాయి. బాక్సైట్ ఖనిజ నిక్షేపాలు తవ్వితీత ఎందుకు వ్యతిరేకించాలో తెలియజెప్పడానికే ఈ వ్యాసం.

విశాఖ ఏజెన్సీ అనంతగిరి, అరకు, చింతపల్లి, జి.కె.వీథి, తూర్పు ఏజెన్సీకి చెందిన వై. రామవరం, మారేడుమిల్లి మండలాల పరిధిలో సుమారు ఐదువందల గ్రామాలు ఖాళీ చేయాల్సి వస్తోంది. 2001 జనాభా లెక్కల ప్రకారం సుమారు లక్ష మంది ప్రజలు ప్రత్యక్షంగానూ, మరో లక్షకు పైగా ప్రజలు పరోక్షంగా నిర్వాసితులు అవుతారు. నిర్వాసిత జనాభాలో నూటికి నూరు శాతం ఆదివాసులే. ఆదివాసుల మనుగడతో ముడిపడి ఉన్న సహజ వనరులు, సాంస్కృతిక వ్యవస్థ, సంప్రదాయ విజ్ఞానం విధ్వంసం కానున్నాయి. ఆదివాసుల పశుసంపద, జీవనానికి ఉపకరించే చిన్న తరహా అటవీ ఉత్పత్తులు, దుంపలు, ఆకులు, సంప్రదాయ వైద్య విధానాలు, ఉమ్మడి వనరులు, బాక్సైట్ ఖనిజ నిక్షేపాల వెలికితీత వల్ల కోల్పోవలసి వస్తోంది. ఆదివాసుల జీవనం ప్రశ్నార్థకంగా మారనుంది.

ఆదివాసులను పరిరక్షించాల్సిన రాజ్యాంగ బాధ్యత ఉన్న

వనరులను ఎంతమేర వినియోగించుకుంటున్నామో, అసలు ఈ నేల ఎంతమేరకు అన్యాక్రాంతమైందో లెక్కలు తేలాలి. అటవీ సంపదపై తాజా పరిస్థితిని అంచనా వేయాలి. మూలపురుషుడైన ఆదివాసుని అభివృద్ధిక్రమంపై వాస్తవిక నివేదికలు తయారుచేయాలి. ఏటా వందల కోట్ల గ్రానైట్ ఎగుమతులు ఎవరి జీవితాల్లో కళాకాంతులు నింపుతున్నాయో నిగ్గు తేల్చాలి. కూడూ గూడూ గుడ్డా మననుంచి క్రమక్రమంగా ఎలా దూరమవుతున్నాయో మనమే పరిశోధించాలి. ఎందుకు ఖద్దరు పరిశ్రమ ఖాయిలా పడింది? జనపనార ఉరితాడుగా కూడా ఎందుకు సాయపడట్లేదు? దర్జాగా బతకడం సంగతి కాసేపలా ఉంచితే, కనీసం కడుపు నింపుకోవడానికైనా చాలినంత పంట పండించుకోలేని రైతులు, మత్స్యకారులు, ఆదివాసులు అన్నింటినీ.. అమ్మనాన్నలను, ఆలుబిడ్డలను, ఆత్మగౌరవాన్ని... అన్నింటినీ చాపలా చుట్టుకుని, పొట్ట చేత పట్టుకుని ఈ భూమి నాలుగు మూలలకూ వలస పోతున్నారు. శ్రీకాకుళం పట్టణాన్ని ఆనకుని ఉన్న సింగుపురం నుంచి బయలుదేరిన వామనసింహుడు, ఆముదాలవలస పట్టణంవద్ద నున్న దంతపురి నుంచి బుద్ధుని దంతం తీసుకుని ఉడాయించి శ్రీలంక చేరుకుని అక్కడ అనురాధాపురం స్థాపించారు. ఒకప్పుడు ఇక్కడి వాసులు బయటకు వెళ్లి రాజ్యాలు స్థాపించారు. అశోకుని కుమార్తె సంఘమిత్ర బౌద్ధ ప్రచారంతో పాటు పెద్ద ఎత్తున అంతర్జాతీయ వ్యాపారాలు నిర్వహించారు. ఇప్పుడు ప్రజానీకం బయటకు వెళ్లి కూలినాలి చేసుకుంటూ బతుకులీడుస్తున్నారు.

ఈ రెండు పనులే మన తక్షణ కర్తవ్యాలు. గత చరిత్రను పునరావిష్కరించడం. వర్తమాన చరిత్రను మదింపు చేయడం. ఈ రెండింటినీ స్వీకరించే భవిష్యత్తు తరాలు తమకు కావలసిన పరిష్కార మార్గాలు ఎంచుకుంటాయి. కాని, సమకాలీన తరాల బృహత్తర బాధ్యతను విస్మరించడం ఆత్మహత్యా సదృశం. ఈ కష్టసాధ్యమైన పనికి పూనికొనేముందర భావదాస్యంతో మగ్గిపోతున్న మన బుర్రల్లో అనేకానేక సందేహాలు, నిస్పృహలు రావడం సహజం. వాటిని సామరస్యంగా నివృత్తి చేసుకోవాలి. చేయీ చేయీ కలిపి ముందుకు సాగాలి. నిర్లక్ష్యం, వివక్ష, దోపిడీలకు వ్యతిరేకంగా మన ఆత్మగౌరవ నినాదాన్ని దిక్కులు పిక్కటిల్లేలా ప్రకటించాలి. వీ

(రచయిత ఇంగ్లిష్ అధ్యాపకులు)

ప్రభుత్వమే సత్వర భూమి, వనరుల పరాయికరణకు పాల్పడుతున్నది. భారత రాజ్యాంగం 5వ షెడ్యూల్డ్ కింద పేర్కొనబడిన రాజ్యాంగ అధికరణ 244 కింద ఉదహరించబడిన ఆదివాసుల పరిరక్షణ నియమాలు బాక్సైట్ నిర్వాసిత్వంతో అతిక్రమణకు గురవుతున్నాయి. షెడ్యూల్డ్ క్లాజ్ (6) (1) ప్రకారం షెడ్యూల్ హోదాను తొలగించే అధికారం ఒక్క రాష్ట్రపతికి మాత్రమే ఉంది. బాక్సైట్ తవ్వకాల వలన ఖాళీ చేయబడే ఐదువందల గ్రామాలు షెడ్యూల్డ్ హోదా కలిగి ఉన్నాయి. మరీ ఏ రాజ్యాంగం వీటిని తొలగించే అధికారం ఇచ్చింది. అలాగే ఆదివాసుల భూపరిరక్షణ నిబంధనలు 1/70, పెసా చట్టం 1996 కింద పేర్కొనబడిన ఆదివాసుల స్వయం పాలన నియమాలు, సత్వర కేసుల పరిష్కారం కోసం దోహదపడే ఎ.పి. ఏజెన్సీ నియమాలు 1924, షెడ్యూల్డ్ ప్రాంత వడ్డీ వ్యాపార నిబంధనలు 1960, షెడ్యూల్ట్ ప్రాంత రుణవిముక్తి నిబంధనలు, గిరిజనాభివృద్ధి అధికార్లకు కల్పించిన మెజిస్ట్రేట్, పరిపాలన అధికారాలకు సంబంధించిన నియమాలు, భారత రాజ్యాంగం 5వ షెడ్యూల్ 1వ పేరా ప్రకారం షెడ్యూల్డ్ ప్రాంత ఉద్యోగాలన్నీ ఆదివాసుల చేత భర్తీ చేయాలనే నియమాల అమలు, బాక్సైట్ వెలికితీత వలన షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాల్లో ప్రశ్నార్థకంగా మారనున్నాయి. ఆదివాసీ షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలు విస్థాపితం అయినప్పుడు ఆ ప్రాంతాలలో ఆదివాసుల పరిరక్షణ కోసం చేసిన శాసనాలు, రాజ్యాంగ నియమాలకు అర్థం లేకుండా పోతుంది.

ఆదివాసులు, పీడిత ప్రజలు నివశించే వెనుకబడిన ప్రాంతాలైన ఆదివాసీ ప్రాంతాలను నిర్లక్ష్యం చేసి, దళారీ నిరంకుశ పెట్టుబడి దారులకు, బహుళజాతి సంస్థలకు, వారి అడుగులకు మడుగులొత్తే భూస్వామ్య పాలకవర్గాల ప్రయోజనాల కోసం ప్రభుత్వం బాక్సైట్ ఖనిజాల ప్రాజెక్టు చేపట్టింది. ఆదివాసులను నిర్వాసిత్వానికి గురిచేసి, వారి హక్కులను కాలరాస్తూ, మరోవైపు ఇప్పటికే అభివృద్ధి ఫలాలను ఆరగిస్తున్న దోపిడీ వర్గాల ప్రయోజనాలు ఈడేర్చడానికే ప్రభుత్వం చూస్తున్నది. వెనుకబడిన మన్యం ఏజెన్సీ ప్రాంతాలను విస్థాపితం గావించి, సంపన్న వర్గాలకు వనరులు ధారాదత్తం చేయడమే ప్రభుత్వం లక్ష్యం. సంపన్న వర్గాల కోసం ఆదివాసీ, పీడిత ప్రజలు, తమ జీవితాలు, జీవనోపాధి, వనరులు ఎందుకు త్యాగం చేయాలి?

ఇప్పటికే విశాఖ ఏజెన్సీలో ఎపిఎఫ్‌డిసి ఆధ్వర్యంలో నాలుగు వేల హెక్టార్ల భూముల్లో కాఫీ ప్లాంటేషన్లు నిర్వహిస్తోంది. ఏటా రు. 100 నుండి 150 కోట్లు లాభాలు ఆర్జిస్తున్నది. సీలేరు, మాచ్‌ఖండ్, బలిమెల, డొంకరాయి, పాలూరు వంటి జల విద్యుత్ ప్రాజెక్టుల ద్వారా ఏటా రు. 2,500 కోట్లు లాభాలు గడిస్తున్నది. ఒక్క అనంతగిరి అటవీ ప్రాంతం నుండి ప్రభుత్వానికి రు. 1500 కోట్లు ఆదాయం సమకూరుతోంది. ఈ లాభాల్లో నుండి ఈ ప్రాంత ప్రజల సంక్షేమానికి, మౌలిక సదుపాయాల కల్పనకు ఎంత శాతం వెచ్చిస్తున్నారు. ఇక్కడ మరొక ప్రాధాన్యం కలిగిన అంశం ఏమిటంటే, రాజ్యాంగం 39వ అధికరణ ప్రకారం ఆదివాసీ ప్రాంత సమాజానికి చెందిన భౌతిక వనరులపై యాజమాన్యంగానీ, అదుపుగానీ, ఆదివాసీ సమాజ శ్రేయస్సు కు తగినట్టుగానే పంపిణీ కావాలనే నియమాలను తుంగలోతొక్కి, ఈ ప్రాంతాల్ని వివక్షకు, ఆర్థిక అసమానతలకు గురిచేస్తున్నారు.

బాక్సైట్ ఖనిజ నిక్షేపాలు వెలికితీత వలన వేల కోట్ల రూపాయల ఆదాయం ఒనగూరుతుందని ప్రభుత్వం చెబుతోంది. వాస్తవానికి వేలాది కోట్ల రూపాయల నష్టాన్ని బాక్సైట్ గనుల ప్రాజెక్టు మిగుల్చుతోంది. ఎనిమిది వేల హెక్టార్ల అటవీ భూమి ఉత్పత్తుల ప్రస్తుత నికర విలువ, ఇప్పటి వరకూ కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, ప్రపంచ బ్యాంక్ సహాయంతో, ఖాళీ చేయబడుతున్న ఐదు వందల ఆదివాసీ గ్రామాల్లో చేపట్టిన వివిధ పథకాల ఖర్చు, అభివృద్ధి పేరుతో నిర్మించిన నిర్మాణాల వ్యయం, కోల్పోతున్న జీవన వైవిధ్యం విలువ, విస్థాపిత ప్రజల పునరావాసం పునఃస్థిరీకరణ కోసం, తదుపరి అభివృద్ధి పథకాల వ్యయం, ప్రభుత్వం పరిగణనలోకి తీసుకోవడం లేదు. వాస్తవానికి ఈ నష్టాలను పరిగణన లోకి తీసుకుంటే బాక్సైట్ ప్రయోజనాల కంటే ఎన్నో రెట్లు ఎక్కువగా ఉంటుంది. కానీ బాక్సైట్ ప్రయోజనాలకు ఎంతో విలువను ఆపాదించిన ప్రభుత్వం, పేద ప్రజలనీ, ఆర్థిక, సామాజిక, పర్యావరణ విలువలను లెక్కపెట్టడం లేదు. సుప్రీం కోర్టు తీర్పు ప్రకారం కోల్పోతున్న అటవీ భూముల విలువను నష్టపరిహారం రూపంలో కేంద్ర ప్రభుత్వానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చెల్లించాలి. ధ్వంసం కాబోతున్న ఎనిమిది వేల హెక్టార్ల అటవీ భూమి ప్రస్తుత నికర విలువ ఎనిమిది వందల కోట్ల రూపాయలు ఉంటుందని అంచనా. విస్థాపిత ప్రాంతాల్లో లభించే లఘు ఖనిజాలైన మైకా, లాటీరైట్, గ్రైనాట్, చైనా క్లే, రంగురాళ్లు వంటి నిక్షేపాల గణాంకాలు తేలని విలువలు మొత్తం కోల్పోవలసి వస్తోంది. బాక్సైట్ ఖనిజ నిక్షేపాలు వెలికితీయడం వలన భూగర్భ జలాలు అడుగంటి పోనున్నాయి. ఉత్తరాంధ్రలో ఉన్న 19 నదులు ఎండిపోయి ఎడారిగా మారిపోయే ప్రమాదం పొంచి ఉంది. ప్రమాదమే సంభవిస్తే ప్రజలకు తాగునీరు, సాగునీరు, కష్టాలు మొదలయ్యి నీటి కోసం యుద్ధాలు చేయాల్సిన పరిస్థితి దాపురిస్తుంది.

మన్యంలో ఉన్న ఐదు జల విద్యుత్ ప్రాజెక్టులకు (మాచ్‌ఖండ్, బలిమెల, సీలేరు, డొంకరాయి, పాలూరు) చుక్క నీరందని పరిస్థితి తలెత్తనుంది. దీంతో జల విద్యుత్ కేంద్రాలు సంక్షోభంలో పడనున్నాయి. వీటిపై ఆధారపడి నడుస్తున్న పరిశ్రమలు మూతపడనున్నాయి. అందులో పనిచేస్తున్న ఉద్యోగులు కార్మికులు వీధిన పడతారు. డెల్టా ప్రాంతంలో సాగవుతున్న లక్షలాది ఎకరాల భూములకు సాగునీరందని పరిస్థితి. ఇంతటి సామాజిక వనరుల విధ్వంసానికి, ఆపై తలెత్తే సామాజిక అశాంతికి కారణభూతమైన బాక్సైట్ తవ్వకాలు ఆదివాసుల సంక్షేమం కోసమేననే ప్రభుత్వ వాదనలో నిజాయితీ లేదు.

ఆదివాసీ భూ పరిరక్షణ నిబంధనలు 1/70 అమలులో ఉన్నప్పటికీ, 47 వేల ఎకరాల ఆదివాసీ భూములు అన్యాక్రాంతానికి గురయ్యాయి. ఇపుడు ప్రభుత్వమే షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతంలో బాక్సైట్ తవ్వకాల ద్వారా ఆదివాసులను మరింత పరాయికరణకు నెడుతోంది. బాక్సైట్ తవ్వకాల మూలంగా విస్థాపితం కాబడే ఐదు వందల గ్రామాలలో ప్రజలు కలిగి ఉన్న భూములకు పట్టాలు లేవని, 1/70 నిబంధనల పరిధిలో ఆదివాసీ భూమి వివాదాలకు అస్కారమే లేదని, ప్రభుత్వ పునరావాస కమిటీ పేర్కొనడం, ఆదివాసీ వ్యతిరేక ప్రభుత్వ నైజం బయట పడుతున్నది.

విస్థాపిత గ్రామాల బంజరు, పోరంబోకు, ఇతర అటవీ

భూములను ఆదివాసులు సాగు చేసుకొని జీవనం సాగిస్తున్నారు. ప్రభుత్వం ఇప్పటి వరకూ ఆదివాసీ సాగుకు ఎటువంటి పట్టాలు మంజూరు చేయలేదు. ప్రస్తుత పరిణామాలతో పట్టాలు మంజూరు హక్కు కోల్పోతున్నారు. ఇప్పటికే ఆదివాసేతరుల ఆక్రమణలో ఉన్న 47 వేల ఎకరాల భూమిని తిరిగి స్వాధీన పర్చడంలో ప్రభుత్వం వైఫల్యం చెందింది. ఆదివాసులు పోరాటాల ద్వారా గిరిజనేతర్లను, ఫారెస్టు శాఖ వారిని తొలగించి, తిరిగి ఆధీనంలోకి తెచ్చుకున్న 17 వేల ఎకరాల భూములపై ప్రభుత్వం నష్టపరిహారం చెల్లించడానికి తయారుగా లేదు. ఆదివాసుల సాగులో భూములున్నప్పటికీ ఆ భూములపై హక్కు పత్రాలు, ఆదివాసేతరుల పేర ఉన్నవి కనుక వారికే ప్రభుత్వం నష్టపరిహారం చెల్లిస్తున్నది. ఆదివాసుల భూమిపై అక్రమంగా పొందిన ఆదివాసేతర్ల సెటిల్‌మెంట్ పట్టాల రద్దుకు పూనుకోవడం లేదు. విశాఖ, తూర్పు ఏజెన్సీ ఆదివాసులను భూమి సాగు నుంచి ప్రభుత్వం బలవంతంగా పోలీసులతో తొలగించి, ఆదివాసేతరులకు నష్టపరిహారం సొమ్ము చెల్లిస్తున్నది. 1980కి పూర్వం ఉన్న అటవీ సాగుభూములకు మాత్రమే జి.ఒ. 68 కింద నష్టపరిహారం చెల్లిస్తామని ప్రభుత్వం చెబుతోంది. అటవీ భూమి సాగుదార్ల వద్ద 1980కి పూర్వంనుంచి సాగులో ఉన్నట్లుగా జూపే ఆధారాలు చాలా మంది ఆదివాసులవద్ద లేవు. అటువంటి ఆదివాసులు హక్కులు కోల్పోయే ప్రమాదం ఉంది. ఇప్పటికే బాక్సైట్ ప్రభావిత ప్రాంతాల్లో అటవీ హక్కుల గుర్తింపు చట్టం–2006 ప్రకారం అటవీ భూములకు పట్టాలు పొందాల్సిన హక్కు చేజారి పోయింది.

సుమారు 800 చదరపు కిలోమీటర్ల విస్తీర్ణంలో 8000 హెక్టార్ల సహజ అడవులు అంతరించి పోనున్నాయి. 4000 హెక్టార్ల కాఫీ తోటలు ధ్వంసం కానున్నాయి. అటవీ భూములు ధ్వంసం కావడం మూలంగా లెక్కకట్టలేనన్ని వనమూలికా సంపద, జీవ వైవిధ్యానికి నష్టం. పులులు, చిరుతలు, నక్కలు, ఎలుగుబంట్లు, అడవి కుక్కలు, పిల్లులు, అడవి పందులు, కోతులు, పాములు, మొసళ్లు, జింకలు, లేళ్లు, దుప్పిలు, అడవి దున్న ఇతర సరీ సృపాలు వంటి అనేక జంతు సంపద మనుగడకు నష్టం వాటిల్లనుంది. అనంతగిరి అడవుల్లో ఆసియాలోనే అరుదైన జాతికి చెందిన 'గుడ్లగూబ'ల మనుగడ తమజాతి ఉనికి కోల్పోయే ప్రమాదం ఉంది. ఆంధ్ర ఊటిగా ప్రసిద్ధి గాంచిన అందాల అరకు లోయ, బొర్రా గుహలు, వాటి సహజత్వాన్ని కోల్పోనున్నాయి. కోల్పోతున్న జీవ వైవిధ్యానికి సమతూకంగా ప్రభుత్వం ప్రసాదించే ప్రత్యామ్నాయ సమగ్ర అటవీ పెంపక పథకాలు లేవు. ప్రభుత్వం అమలు చేసే పునరావాస, పునరుజ్జీవ పథకాలను వ్యతిరేకించే, ఆదివాసులు తమ ఆవాసాలను మరింత దూరంగా అటవీ ప్రాంతాలకు వెళ్లి అక్కడ అడవులను జనావాసాలుగా మార్చి జీవనం సాగించే ప్రమాదం లేకపోలేదు. చారిత్రక, పురావస్తు ప్రాముఖ్యత గల సుమారు పది ప్రదేశాలు బాక్సైట్ తవ్వకాల వల్ల విధ్వంసానికి గురై ఆదివాసుల, ఇతర పీడిత ప్రజల సంప్రదాయం, సంస్కృతి కనుమరుగు చేయనున్నాయి.

కేంద్ర గిరిజన మంత్రిత్వ శాఖ ఉత్తర్వులు, అటవీ సంరక్షణ చట్టం 1980, పర్యావరణ పరిరక్షణ చట్టం –1986 కింద అనుమతులు పొందకుండానే, 1998 పెసా చట్టం సెక్షన్ 4(డి)(1) ప్రకారం గ్రామ సభ అనుమతి, 242 (ఎఫ్) ప్రకారం మండల పరిషత్ అనుమతులు ఉండాలి. మరీ ఈ రాజ్యాంగ నిబంధనలకు విరుద్ధంగా ప్రభుత్వం బాక్సైట్ తవ్వకాలకు పూనుకోవడం ఎంత వరకు సమంజసమంటారు? ఐక్యరాజ్య సమితి ఆదివాసుల హక్కుల ప్రకటనలోని అధికరణ 32 ప్రకారం, బాక్సైట్ వెలికితీత కార్యక్రమం నిర్వహించే ముందు ప్రభుత్వం ఆదివాసుల నుండి అనుమతి పొందాలనే నియమాన్ని, మరీ ముఖ్యంగా అంతర్జాతీయ సహజ న్యాయ సూత్రాలను బుట్టదాఖలు చేయడం ప్రభుత్వ నిరంకుశ వైఖరికి నిదర్శనం. పర్యావరణ మంత్రిత్వశాఖ నుంచి అనుమతి పొందే ముందు ప్రభుత్వం ప్రజా విచారణ జరపాలి. విచారణకు ముందు బాక్సైట్ నివేదికలు, సమాచారం ప్రజలకు అందజేయాలి. అయితే ప్రజల వ్యతిరేకతను పట్టించుకోకుండా, ప్రజలకు ముందస్తు సమాచారం అందివ్వకుండానే, 2007లో రెవెన్యూ అధికారులు ప్రత్యేక పోలీస్ బలగాలను వినియోగించి, ఆదివాసుల గొంతుకలను నొక్కి, బాక్సైట్ అనుకూల శక్తుల అభిప్రాయాలను నమోదు చేసుకొని, ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ తూ.. తూ. మంత్రంగా ముగించారు. తిరిగి ఈ నెల మరోమారు (నూతన గనుల చట్టం నిబంధనలనుసరించి) ప్రజాభిప్రాయ సేకరణకు సిద్ధమవుతోంది. మొత్తం పరిణామాలను గమనిస్తే పర్యావరణ మంత్రిత్వశాఖ అనుమతులను పొందడానికి ప్రభుత్వం ఏకపక్షంగా వ్యవహరిస్తున్నది. బాక్సైట్ తవ్వకాల వల్ల భూములు నష్టాలకు గురవుతున్న ప్రజల పునరావాస ఏర్పాట్ల పట్ల గోప్యంగా వ్యవహరిస్తూ, అవాస్తవిక వివరాలు పలు మంత్రిత్వశాఖలకు ప్రభుత్వం అందజేస్తున్నది.

1947 స్వాతంత్ర్యానంతరం దేశంలో గల ఆదివాసీ ప్రాంతాల్లో చేపట్టిన భారీ ప్రాజెక్టులు, గనుల తవ్వకం మూలంగా 60 మిలియన్‌ల ప్రజలు నిర్వాసితులైనారు. వీరిలో 40 శాతం ఆదివాసీ ప్రజలు ఉన్నారు. అధికార గణాంకాల ప్రకారం 28 శాతం మందికి అరకొర పునరావాసం కల్పించి చేతులు దులుపుకున్నారు. ఈ గణాంకాల ప్రకారం నిజమేనని నమ్మినా మిగిలిన 7.2 శాతం అనగా 1.5 కోట్ల మంది ఆదివాసీలు ఏమైపోయారు. ప్రభుత్వం కల్పించే పునరావాస ప్రాంతాలలో ఎక్కడైనా కూడా షెడ్యూల్డ్ ప్రాంత ఆదివాసులకున్న రాజ్యాంగ పరిరక్షణ, ప్రయోజనాలు ఉంటాయని ప్రభుత్వం నమ్మబలుకుతుంది. ఇది రాజ్యాంగ విరుద్ధం. షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలుగా ప్రకటించే అధికారం రాష్ట్రపతికే ఉంటుంది. రాష్ట్రంలో షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలుగా ప్రకటించవలసిన సుమారు 805 ఆదివాసీ గ్రామాల జాబితా ఇప్పటికే ప్రభుత్వం ప్రకటించలేదు. షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాల బైటకల్పించే పునఃస్థీకరణకు అంగీకరింపజేసేందుకు, సదరు ఖనిజ తవ్వకాల ద్వారా లభించే రాయల్టీ ఇతర లాభాల్లో 26 శాతం నిధులను వెచ్చిస్తామని ప్రభుత్వం చెప్పడం రాజ్యాంగ విరుద్ధం, అప్రజాస్వామికం.

వాస్తవానికి ఆదివాసుల హక్కుల ఆధారంగా షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలలో పునరావాసం కోసం 1990లో ప్రభుత్వం జి.ఒ. 64 జారీ చేసింది. ఆ జి.ఒ.ను రద్దుచేసి, ప్రభుత్వం ఇప్పుడు జి.ఒ. 68 తీసుకువచ్చింది. జి.ఒ. 68 ఎంతో లాభదాయకంగా ఉందని, ప్రభుత్వం గొప్పలు చెబుతుంది. ఆదివాసుల సుస్థిర స్వయం జీవనాధారాల విలువలను లక్ష్యపెట్టకుండా ఉపరితల నష్టాన్ని డబ్బుతో బేరీజు వేస్తోంది. ఆర్థిక, సామాజిక, మానసిక, సాంస్కృతిక విలువలు నూతన ప్రదేశంలో జీవనం సాగించడానికి ప్రజల సామాజిక తయారు. ఉద్యోగం కోసం లేదా ఇతర వృత్తులు చేపట్టడానికి కావలసిన నూతన శిక్షణ, పోగొట్టుకున్న పర్యావరణ, మానవ సామాజిక వనరుల వంటి పునః

స్థాపన విలువలను ప్రభుత్వం జి.ఒ.68 గుర్తించడం లేదు. భూములు కోల్పోతున్న ఆదివాసులకు భూమికి బదులు అంతే భూమిని, నష్టపరిహారంగా ఇస్తామని ప్రభుత్వ పునరావాస జి.ఒ. 68 స్పష్టం చేయడం లేదు. ఆదివాసులకు పునరావాసం, షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలలోనే కల్పిస్తామని కూడా ప్రభుత్వం జి.ఒ. స్పష్టం చేయడం లేదు.

ప్రధాన రాజకీయ పాలక – ప్రతిపక్ష పార్టీలు బాక్సైట్ విషయంలో ప్రభుత్వం నిర్ణయంతో రాజీపడే ధోరణి అవలంబిస్తున్నది. అవి అధికారం వెలగబెట్టినంతకాలం అనుకూల వైఖరి అవలంబించడం, అధికారం కోల్పోయిన మరుక్షణమే వ్యతిరేక వైఖరి ప్రదర్శించడం వారి ఓటు బ్యాంక్ రాజకీయాలు, అవకాశవాద రాజకీయాలకు నిదర్శనమే. ఆదివాసుల ఒత్తిడికి తలొగ్గి మాత్రమే అప్పుడప్పుడు వ్యతిరేక స్వరం వినిపిస్తున్నారు తప్పా! కచ్చితంగా బాక్సైట్ వ్యతిరేక వైఖరితో మాత్రం కానే కాదు. మరికొన్ని రాజకీయ పార్టీలు ప్రైవేట్ కంపెనీలతో కుదుర్చుకున్న ఎం.ఒ.యు.లను రద్దు చేయాలనీ, ప్రభుత్వరంగ సంస్థలు అది కూడా ప్రజల భాగస్వామ్యంతో బాక్సైట్ తవ్వకాలు చేపట్టాలనే వైఖరితో పనిచేస్తున్నారు. ప్రజల సంక్షేమానికి, మౌలిక సదుపాయాల కల్పనకు సమగ్ర పునరావాస పథకం ఉండాలట. సదరు ఖనిజ తవ్వకాల ద్వారా వచ్చే లాభాల్లో 26 శాతం రాయల్టీ చెల్లించాలనేది, ఉపాధి, ఉద్యోగావకాశాలు కల్పించాలనేది. ఇక స్వచ్ఛంద సంస్థలు ఇందుకు భిన్నమైన వైఖరేమి ప్రదర్శించడం లేదు. అటు ఇటుగా పై వైఖరినే అవలంబిస్తున్నారు. ఆ మాటకొస్తే ప్రజాసంఘాలు, ప్రజాస్వామిశక్తులు, ఆదివాసీ సంఘాలు, విద్యార్థి ఉద్యోగ సంఘాలు నామమాత్రంగానే పనిచేస్తున్నాయి. క్రియాశీలకంగా బాక్సైట్‌కు వ్యతిరేకంగా, పకడ్బందీ కార్యాచరణ కలిగి లేవనే చెప్పవచ్చు. ఈ మొత్తం విషయాలను పరిశీలిస్తే, బాక్సైట్‌కు వ్యతిరేకంగా బలమైన ఉద్యమాన్ని నిర్మించాలంటే, పైశక్తులను, సంస్థలను, రాజకీయ పక్షాలను ఒక్కతాటి మీదకు తీసుకురావాల్సిన ఆవశ్యకత ఉంది. అందుకు ప్రజాస్వామిక శక్తులు, మేధావులు చొరవ చూపాలి. లేదంటే ఈ దేశ మూలవాసులు, దేశానికి మూలస్తంభాలైన ఆదివాసీలు, శ్రమ సంస్కృతికి, సమష్టి జీవనానికి, నాగరికతకు ప్రతీకలైన వారి మనుగడకు, ఉనికికి, ప్రమాదం తలపెట్టబోతున్న ప్రభుత్వ కుట్రను మౌనంగా సమర్థించిన వాళ్లనే అపవాదం మోయాల్సి వస్తుంది.

మన్యంలో ఆదివాసులకు పోలీసు వేధింపులు ఎక్కువే. మావోయిస్టుల పేరుతో గ్రామాలపై దాడులు, విచ్చలవిడి అరెస్టులు, అక్రమ కేసులు బనాయించి జైళ్లకి పంపడం, బెయిలపై విడుదలయిన వారిని పదే పదే పోలీసు స్టేషన్లకు రప్పించి వేధించడం, మారుమూల గ్రామాల నుండి వాయిదాలకు తిరుగుతూ మానసికంగా, శారీరకంగా, ఆర్థికంగా నష్టపోతున్నారు. సంతలకు వెళ్లిన వారిని మాయం చేయడం, బూటకపు ఎన్‌కౌంటర్లలో హతమార్చడం, మహిళల మీద అత్యాచారాలు చేయడం (విశాఖ మన్యంలో 2007లో వాకపల్లిలో పదకొండు మంది, 2010లో భల్లుగూడలో నలుగురు మహిళల మీద పోలీసులు జరిపిన అత్యాచారాలు సంచలనం సృష్టించాయి.) వంటి పోలీసు చర్యలతో ఆదివాసీ కుటుంబాలన్నీ అభద్రతతో కొట్టుమిట్టాడుతున్నాయి. ఇదంతా ప్రభుత్వాలే మన్యం ఏజెన్సీలో పారిశ్రామికీకరణ పేరుతో ఆదివాసుల స్థిర, చరాస్తులన్నిటినీ దోచుకోవడానికి చేపట్టిన విధానాలలో భాగమే. విశాఖ మన్యంలో బాక్సైట్ మైనింగ్ వంటి ప్రాజెక్టులు, ఇతర కార్యక్రమాల పేరుతో అటవీ భూములు, అటవీ సంపదలు, సహజ వనరుల దోపిడీ జరుగుతోంది. ఈ దోపిడీల్లో లక్షలాది మంది ఆదివాసులు నిర్వాసితులవుతున్నారు. ఉపాధిని కోల్పోతున్నారు. అభివృద్ధి పేరుతో విధ్వంసం జరుగుతున్నది. నూతన ఆర్థిక సంస్కరణల అమలుతో మన్యం ఆదివాసుల పరిస్థితి పెనం మీద నుండి పొయ్యిలో పడినట్లుగా ఉంది.

ఆదివాసుల జీవనం వైవిధ్యమైనది. దీనిని మరింత సంక్షోభానికి గురిచేస్తున్నాయి ప్రభుత్వాలు. ఇది అక్షరాల ఎంత సత్యమో ఆరు దశాబ్దాల చరిత్ర చెబుతుంది. రాజ్యాంగం కల్పించే జీవించే హక్కుతో సహా అదివాసుల ప్రత్యేక హక్కులూ, సదుపాయాలన్నీ భంగ పడుతున్నాయి. ఏ చట్టాలు వీళ్లను ఉద్ధరించలేవు. ఇంతటి దుర్భరమైన జీవనాన్ని గడుపుతున్న ఆదివాసుల అభివృద్ధి స్వయం పాలనతోనే సాధ్యమవుతుంది. కాబట్టి స్వయం ప్రతిపత్తి సాధనదిశగా ఆదివాసీ సమాజాలన్నీ ఐక్యమై పోరాడాలి. బతికే హక్కును కాలరాస్తున్న దోపిడీ పాలకుల పీటాలను కదిలించాలి. భూమి, భుక్తి, విముక్తిని సాధించుకోవాలి. ఈ ప్రజల పోరాటానికి బాసటగా నిలువాల్సిన, గొంతు కలపాల్సిన బాధ్యత పౌర సమాజం మీదే ఉంది. వీ

(రచయిత ఆదివాసి ఉద్యమ కార్యకర్త)

వనరుల దోపిడీ లక్ష్యంగా వివిధ దేశాలలో అమెరికా సాగిస్తున్న దురాక్రమణలు ఆ దేశంలో అశాంతికి, తీవ్ర సంక్షోభానికి కారణమయ్యాయని అంటున్నారు **ఎ. నర్సింహారెడ్డి**

అఫ్ఘనిస్తాన్‌లో అమెరికాకు సవాళ్లు

న్యూయార్క్‌లోని ప్రపంచ వాణిజ్య కేంద్రంపై 2001 సెప్టెంబరు 11న జరిగిన దాడికి ఒసామా బిన్ లాడెన్ నాయకత్వంలోని అల్‌ఖైదా కారణమని, దానికి అఫ్ఘనిస్థాన్ మద్దతు ఇస్తున్నదన్న సాకు 'ఉగ్రవాదం పై ప్రపంచ పోరు' లో భాగంగా పదేళ్ల క్రితం 2001 అక్టోబరు ఏడున అఫ్ఘనిస్థాన్‌పై అమెరికా, నాటోకూటమి దేశాలు ప్రారంభించిన యుద్ధం ఐక్యరాజ్యసమితి నిబంధనల ప్రకారమైతే చట్టవిరుద్ధం, అక్రమం. అయినా అమెరికా దుర్మార్గం గత పదేళ్లుగా కొనసాగుతూనే ఉంది. న్యూయార్క్‌పై దాడిని అల్‌ఖైదా జరిపిందని ఆరోపించడం తప్ప ఇంతవరకు రుజువులు చూపలేదు. అల్‌ఖైదాకు అఫ్ఘనిస్థాన్ మద్దతు కూడా రుజువు కాలేదు. భద్రతామండలి 4,385వ సమావేశం ఆమోదించిన తీర్మానంలో ఎక్కడా 'ఐరాస' సభ్య రాజ్యమైన అఫ్ఘనిస్థాన్‌పై మిలిటరీ చర్య తీసుకోవాలని పేర్కొనలేదు. అల్‌ఖైదా, అఫ్ఘనిస్థాన్‌నుంచి తమకు ముప్పు ఉన్నట్లు తమకు తాము రాసుకున్న ఒక బూటకపు నివేదికను చూపి 9/11 తరువాత నెలరోజుల్లోనే భారీ దాడులకు పాల్పడి 7 అక్టోబర్ 2011న ముల్లా ఒమర్ నుండి అఫ్ఘన్‌ను అమెరికా దురాక్రమించింది.

న్యూయార్క్‌లోని వరల్డ్ ట్రేడ్ సెంటర్ భవనాలపై దాడి జరిగి పది సంవత్సరాలైంది. ఈ దాడి ఎవరు చేశారు? ఎలా చేశారు? దీని గురించి అమెరికా ముందుగా తెలుసుకోలేక పోయిందా? అమెరికా ప్రభుత్వానికి తెలిసినా జరగనిమ్మని ఊరుకుందా? లేక తానే చేయించిందా అన్న చర్చ సాగుతూనే ఉంది. ఒక విచారణ కమిటీని వేయడానికి ఆనాటి బుష్ ప్రభుత్వం మొదట అంగీకరించ లేదు. చివరికి ఒక కమిషన్ వేశారు. బుష్ వచ్చి కమిషన్ ముందు సాక్ష్యమివ్వడానికి నిరాకరించాడు. ప్రభుత్వం అన్ని వాస్తవాలను చెప్పరాదని నిర్ణయించు కుందని కమిషన్‌కు సహాయమందిస్తున్న సీనియర్ లాయర్ జాన్‌ఫార్మర్ తెలిపారు. కమిషన్ సభ్యుడైన సెనెట్ సభ్యుడు మాక్స్ క్లీలాండ్ కమిషన్‌కు రాజీనామా చేస్తూ 'కమిషన్ విచారణకు అనేక అవరోధాలు ఏర్పరచారనీ, ఒక్క నిపుణుడు కూడా కమిషన్‌లో లేడనీ', రాజీనామా చేశారు. టెర్రరిజం వ్యతిరేక విధానాలపై అమెరికా ప్రభుత్వ సలహాదారు రిచర్డ్ క్లార్క్, ఈ దాడిలో పాల్గొన్న ఇద్దరు టెర్రరిస్టులు అమెరికాలోకి ప్రవేశించారని బాగా ముందుగా సమాచారం అందినా గూఢచారి సంస్థ దానిని దాచి పెట్టిందని ఆరోపించాడు. కమిషన్ తన నివేదికను 2004 లో ఇచ్చింది. దానిని ప్రభుత్వ రహస్య పత్రంగా దాచిపెట్టారు. కమిషన్ ఏం చెప్పిందో బయటపడలేదు.

అమెరికా విదేశాంగ విధానం, రెండవ ప్రపంచ యుద్ధానంతరం నుండి ప్రచ్ఛన్నయుద్ధ కాలంలో 'కమ్యూనిజం' బూచిగా, ఆ తర్వాత 'ఇస్లామిక్ టెర్రరిజం' బూచిగా సాగుతోంది. 'జాతీయ భద్రతకు ముప్పు' అంటూ జాతీయంగా, అంతర్జాతీయంగా తన ఆధిపత్య రాజకీయాలను నడుపుతోంది. ఇప్పుడు అఫ్ఘనిస్తాన్‌పై జరుగుతున్న దాడుల అసలు కారణం 'చమురు రాజకీయాలే'నని అర్థం అవుతుంది. మధ్య ఆసియాలో అమెరికా భౌగోళిక రాజకీయ ప్రయోజనాలు ముడిపడి ఉన్నందున అఫ్ఘనిస్తాన్ ఈ చమురు రాజకీయాల్లో ఇరుక్కుంది. అగ్రరాజ్యాల ఆసక్తులలో పావుగా మారడం అఫ్ఘన్‌కు కొత్తకాదు. అప్పటి జారు చక్రవర్తుల సామ్రాజ్యం – బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యాల మధ్య 'అడకత్తెరలో పోక'లా నలగడం నుండి, ప్రచ్ఛన్న యుద్ధకాలంలో సోవియట్ యూనియన్ – అమెరికా ఒత్తిడిల నుండి, నేటి అమెరికా చమురు రాజకీయాల వత్తిడిల వరకు ఒకే పరంపర కొనసాగుతోంది. అఫ్ఘనిస్థాన్‌లో 1919 నుండి ఆధునిక రాజరిక వ్యవస్థ కొనసాగుతూ వచ్చింది. 1973లో సోవియట్ అనుకూల మహమ్మద్ దాఊద్ గణతంత్ర ప్రభుత్వం ఏర్పడింది. నాటి నుండే అఫ్ఘన్‌లో అమెరికా కార్యకలాపాలు మొదలయ్యాయి. అమెరికా గూఢచారి సంస్థ సిఐఎ, పాకిస్తాన్ గూఢచార సంస్థ ఇంటర్ సర్వీసెస్ ఇంటెలిజెన్స్ (ఐఎస్ఐ) కలిపి దావూద్ ప్రభుత్వ వ్యతిరేక శక్తులను కూడగట్టడం మొదలుపెట్టాయి. 1978లో కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వమేర్పడి, 1979లో సోవియట్ సైన్యాలు ప్రవేశించాక కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వాన్ని పడగొట్టడానికి 'మతమౌఢ్యమే' తగిన ఆయుధంగా అమెరికా ఎంచుకొని పవిత్ర యుద్ధం (జిహాది) సాగించడానికి 'ముజాహిద్దీన్' (పవిత్ర యుద్ధవీరులు) లను ఏర్పాటు చేసింది. దీనిలో అఫ్ఘనిస్తాన్ నుండేగాక 40 ముస్లిం దేశాల నుండి లక్షకు పైగా రాడికల్ ముజాహిద్దీన్‌లను భర్తీచేసింది. వీరికి సైనికశిక్షణ, ఆయుధాలు, ఏటా వేల కోట్ల డాలర్లను అమెరికా సమకూర్చింది.

ఐరాస ఆధ్వర్యంలో 1988లో కుదిరిన జెనీవా ఒప్పందాను సారం 1989లో అఫ్ఘన్ నుంచి సోవియట్ సైన్యాల ఉపసంహరణ జరిగింది. ఒప్పందం ప్రకారం పాకిస్తాన్, అమెరికా, సోవియట్ జోక్యాలు లేకుండా అఫ్ఘన్‌లో విస్తృత ప్రాతినిధ్యంతో కూడిన ప్రభుత్వం ఏర్పడి పలు ముజాహిద్దీన్ గ్రూపుల నిరాయుధీకరణ జరగాలి. కాని అలా జరుగలేదు. 1992లో నజీబుల్లా ప్రభుత్వాన్ని ముజాహిద్దీన్‌లు కూలదోసి సిగ్బతుల్లా మొదలిది నాయకత్వంలో ప్రభుత్వం ఏర్పడింది. దీనిని కొందరు వ్యతిరేకించడంతో 1993లో బుర్హానుద్దీన్ రబ్బాని అధికారంలోకి

వచ్చాడు. జాతుల వారిగా విభజితమైన ముజాహిద్దీన్‌లు అంతర్యుద్ధం రేపినారు. అయినా రబ్బాని తన స్వతంత్రతను కాపాడుకుంటూ ఇరాన్‌కు చేరువయ్యాడు. ఇది అమెరికా పాకిస్తాన్‌లకు నచ్చలేదు. ఈ నేపథ్యంలోనే తాలిబన్ల సృష్టి జరిగింది. 'తాలిబన్' అంటే పక్తూన్ భాషలో 'విద్యార్థులు' అని అర్థం. రబ్బానీ ప్రభుత్వాన్ని కూల్చేందుకు సిఐఎ వీరికి సైనిక శిక్షణ, ఆయుధాల సరఫరా చేసింది. దీనికి తోడుగా మతవాద 'జమాతే-ఉల్-ఉల్మాయి-ఇస్లాం' సంస్థ వీరికి మతఛాందస వాదాన్ని నూరిపోసింది. చివరకు 1996 సెప్టెంబర్ 27న తాలిబన్లు కాబూల్ అధికారాన్ని హస్తగతం చేసుకున్నారు.

అఫ్ఘనిస్థాన్ ఆసియాలో భౌగోళిక రాజకీయాలకు వ్యూహాత్మక ప్రాంతం. మధ్యాసియా వ్యవహారాల్లో దాని పాత్ర ఎంతో ప్రాధాన్యత కలిగి ఉంది. 1947 తర్వాత పష్తూన్ లేదా ఫక్తూన్‌జాతి చీలి పాకిస్తాన్, అఫ్ఘనిస్తాన్‌లలో అంతర్భాగంగా ఉంది. ఈ పష్తూన్‌జాతి సాగిస్తున్న జాతీయ విమోచనోద్యమమే ఈనాటి ప్రపంచ ప్రధాన రాజకీయ కల్లోల కేంద్రంగా చరిత్ర పుటలకెక్కింది. 2001 అక్టోబర్ 7న అఫ్ఘన్ దురాక్రమణ తర్వాత ఆ దేశ సైనిక నియంత్రణ బాధ్యతలు రెండు సైనిక కూటములు చేపట్టాయి. మొదటిది, నాటో కూటమి కాగా, రెండవది నార్థర్న్ అలయెన్స్. అమెరికా నేతృత్వంలోని మొదటి కూటమి పష్తూన్ జాతీయులు నివసిస్తున్న దక్షిణ, ఆగ్నేయ, నైరుతి, సెంట్రల్ ప్రావిన్స్‌లను నియంత్రిస్తున్నది. రెండవది రష్యా కూటమి మైనారిటీలైన తజిక్, ఉజ్జెక్, హజారా జాతులు నివసిస్తున్న ఉత్తర, ఈశాన్య పావిన్స్ లను నియంత్రిస్తున్నది. అయితే, ప్రధాన ప్రతిఘటనా పోరాటం పష్తూన్ ప్రావిన్స్‌లలో సాగుతున్నందున ప్రధాన నష్టం నాటో కూటమికే ఎదురవుతున్నది. దాని ప్రభావం అమెరికాపై పడుతున్నందున అమెరికా ఆర్థిక వ్యవస్థను సంక్షోభానికి గురిచేస్తున్నది.

అఫ్ఘనిస్థాన్‌లో అమెరికా దురాక్రమణ యుద్ధం రెండవ దశాబ్దంలోకి ప్రవేశించింది. దశాబ్దానికి పైగా 'నిరంతరం యుద్ధంలో పాల్గొన్న వారిలో మూడోవంతు మంది సైనికులు లక్షల కోట్ల డాలర్లు తగలేయడం దండగమారి పనిగా భావిస్తుండగా, ఎనభైనాలుగుశాతం మంది అసలు తామెందుకు యుద్ధంలో పాల్గొన్నామో జనం అర్థం చేసుకోవడం లేదని వాపోతున్నట్లు' తాజాగా ఒక సర్వే వెల్లడించింది. రానున్న పది సంవత్సరాలలో ప్రజా సంక్షేమ చర్యలకు లక్షా 30 వేల కోట్ల డాలర్లకు కోత బెట్టిన ఒబామా ఇదే సమయంలో మిలిటరీ ఖర్చు కేవలం 35 వేల కోట్ల డాలర్లు మాత్రమే తగ్గిస్తామని చెప్పాడు. గతంలో యుద్ధానికి ఎంత ఖర్చు అయిందని అడిగిన వారిని దేశ ద్రోహులుగా చూస్తే ఇప్పుడు ఎంతగట్టిగా వివరాలు అడిగితే వారిని అంతటి దేశ భక్తులుగా పరిగణించే విధంగా అమెరికా పరిస్థితి తయారైందంటే అతిశయోక్తి కాదు. దీనికి కారణం తమను పణంగా పెట్టి వాల్‌స్ట్రీట్ కార్పొరేట్లను కాపాడటమేగాక ఇరాక్, అఫ్ఘన్‌ల యుద్ధాలకు అనవసరంగా ప్రజల సొమ్మును తగలేస్తున్నారనే అభిప్రాయం నానాటా సామాన్య అమెరికన్లలో పెరుగుతోంది. అఫ్ఘనిస్థాన్‌పై యుద్ధాన్ని వ్యతిరేకించే వారితో వాల్‌స్ట్రీట్ ముట్టడి నిరసనలో ఉన్నవారు కూడా అనేక చోట్ల యుద్ధ వ్యతిరేక ప్రదర్శనల్లో దేశంలోని వందలాది నగరాల్లో పాల్గోనడమే దీనికి తిరుగులేని నిదర్శనం.

అమెరికా అండతో పాక్ అనేక ఉగ్రవాద ముఠాలకు శిక్షణ ఇచ్చి పెంచి పోషించింది. అఫ్ఘనిస్థాన్‌లోని వామపక్ష, కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వాన్ని రక్షించేందుకు జోక్యం చేసుకున్న నాటి సోవియట్ యూనియన్‌కు వ్యతిరేకంగా అమెరికా ఆయుధాలు, డబ్బుతో తాలిబాన్ ఉగ్రవాదులను పాకిస్థాన్ పెంచిపోషించింది. బిన్‌లాడెన్, అల్‌కాయిదా కూడా వారి సృష్టే అన్నది బహిరంగ రహస్యం. న్యూయార్క్ దాడులకు ఒక రోజు ముందు బిన్‌లాడెన్ ఎక్కడున్నాడు? అఫ్ఘన్ తాలిబాన్లకు వ్యతిరేకంగా తాము కూడా భుజం కలిపిపోరాడతామని ప్రకటించిన పాకిస్థాన్‌లోని రావల్పిండి మిలిటరీ ఆసుపత్రిలో చికిత్స పొందు తున్నాడని అమెరికన్ టీవీ ఛానళ్ సిబిఎస్ తన వార్తల్లో ప్రకటించింది. అలాంటి వ్యక్తి మరుసటి రోజు జరిగిన న్యూయార్క్ దాడులను పర్యవేక్షించడం సాధ్యమేనా? ఒకవేళ సాధ్యమైతే వెంటనే ఎందుకు ఒసామాను అరెస్టు చేయలేదు. ఒక ఉగ్రవాదికి పాక్ ప్రభుత్వం, మిలిటరీ ఎందుకు ఆశ్రయమిచ్చినట్లు? నిజానికి ఉగ్రవాదంపై పోరు అంటే ఇస్లామిక్ దేశాలపై దాడులు, దురాక్రమణే అయితే పాకిస్తాన్‌పై తొలిదాడి జరగాలి కదా! చివరికి పాక్ మిలిటరీ అధికారులు నివశించే ప్రాంతంలోనే ఒసామాను అమెరికా మట్టుపెట్టిందన్న ఈ ఉదంతాలన్నీ చూస్తే అఫ్ఘన్ తప్పిదమెక్కడా మనకు కనిపించదు.

అమెరికా ప్రభుత్వ రక్షణ మంత్రి మాట్లాడుతూ అమెరికానే తీవ్రవాద సంస్థలను సృష్టించిందనీ, ఉగ్రవాదులకు మద్దతిచ్చిందనీ, కానీ ఈ వ్యూహం బెడిసికొట్టిందని పేర్కొన్నారు. మంత్రి ఇంకా ఇలా పేర్కొన్నారు. 'అఫ్ఘనిస్థాన్‌లో ప్రస్తుతం మేము ఎవరికి వ్యతిరేకంగానైతే పోరాడుతున్నామో వారిని మేమే (అమెరికానే) గతంలో సృష్టించాము. సోవియట్ యూనియన్‌కు వ్యతిరేకంగా ముజాహిద్దీన్‌లను మేమే సృష్టించాం. ఒసామా బిన్‌లాడెన్‌తో సహా మేము వాళ్లకు సైనిక శిక్షణనిచ్చాం. నిధులు సమాకూర్చాం, కానీ అది మాకు ఏమీ ఉపయోగ పడలేదు'. అమెరికా ఆశించిన ప్రయోజనాల్లో ఒకటి, సోవియట్ సైనిక బలగాలతో సహా మొత్తంగా సామ్రాజ్యవాదులందరినీ వ్యతిరేకించే నిజాయితీగల జాతీయ, దేశభక్తియుత, విముక్తి శక్తుల పెరుగుదలను నిరోధించడం. రెండు, సోవియట్ ఆక్రమణ అంతమైన పిదప తమ ద్వారా శిక్షణ పొందిన వారిని అమెరికా అధిపత్య శక్తుల పనిముట్లుగా ఉపయోగించుకొని తమ పాలనను అఫ్ఘన్‌లో ప్రతిష్టించడం. కానీ హిల్లరీ భావించిన విధంగా ఆమె కలలేవి నెరవేరలేదు. రష్యా ఆక్రమణ అంతమైన పిదప అఫ్ఘనిస్తాన్‌లో అధికారంలోకొచ్చిన పాలకులు అమెరికా ముందు తలవంచడానికి నిరాకరించారు. ఉగ్రవాద శక్తులను సృష్టించి, నకిలీ విముక్తి శక్తులుగా అఫ్ఘనిస్తాన్‌లో (ముజాహిద్దీన్‌ల పేరిట) ప్రతిష్టించానని అమెరికా ఎందుకు ఈ రోజు అంగీకరిస్తున్నది? తానేదో నేరం చేశానని గొప్పగా ఒప్పుకోవడం కోసమైతే కచ్చితంగా కాదు. అలాగే దానిని పునరావృతం చేయకుండా ఉండేందుకైతే అసలే కాదు. సామ్రాజ్యవాదులలాగే, అమెరికాలోని నాయకులు కూడా తమచే సృష్టించబడిన శక్తులు తమకే వ్యతిరేకంగా ఎందుకు తిరగబడ్డాయనే ప్రశ్నకు సరైన సమాధానాన్ని నేటికి కనుగొనలేక పోతున్నారు.

2008లో ఒబామా గెలిచాక బుష్ ప్రభుత్వ అఫ్ఘన్ పాలసీని, ఆఫ్-పాక్ పాలసీగా మార్చాడు. మొత్తం పష్తూన్ జాతి నిర్మూలనకై ఏకకాలంలో అఫ్ఘనిస్తాన్, పాకిస్తాన్‌లపై యుద్ధాన్ని ప్రకటించింది. దీనిలో భాగంగా పాక్ సైన్యాన్ని భూతలం మీద దింపింది. గగనతలం మీది

నుంచి తాను పాక్ భూభాగంపై పైలట్ రహిత వైమానిక (డ్రోన్) దాడులకి దిగింది. అది క్రమేణా వెర్రితలలు వేసి వేలాది మంది పౌరుల మరణానికి కారణమైంది. లాడెన్ హత్యానంతరం పాక్ ప్రజల్లో సార్వభౌమాధికారం, ఆత్మగౌరవ సమస్య ముందు కొచ్చింది. నిజానికి లాడెన్ హత్యకి ముందే అమెరికా–పాక్ సంబంధాలలో అపశ్రుతులు ఏర్పడసాగాయి. ఈ ఏడాది ఆరంభంలో అమెరికా రాయబార కార్యాలయ ఉద్యోగిని అరెస్ట్ చేసిన సంఘటన ఈ విషయాన్ని బహిర్గతం చేసింది. జన్మత ఇస్లామ్ మూలాలున్న ఒబామా వల్ల పాకిస్తాన్ అఫ్ఘనిస్తాన్‌లలో అమెరికా స్థానం బలపడుతుందన్న ముందస్తు అంచనాలన్నీ తలకిందులయ్యాయి.

అఫ్ఘన్ ప్రత్యక్ష దురాక్రమణ ప్రారంభమై పదేళ్లు ముగిసిన సందర్భంగా ఒబామా ఒక ప్రకటన చేస్తూ అఫ్ఘన్‌పై యుద్ధం చేసిన కారణంగానే తమ పౌరులు క్షేమంగా ఉన్నారని, దేశం భద్రతతో ఉందని చెప్పుకున్నాడు. అదే నిజమైతే, అమెరికా, నాటో దళాలు దాడి జరిపి తాలిబన్ల స్థానంలో తమకు విధేయుడైన హామీద్ కర్జాయ్‌ను గద్దెనెక్కించిన తరువాత ఇంకా అక్కడ అమెరికన్లెందుకు తిష్టవేసినట్లు? అసలు కర్జాయ్ ఏమంటున్నాడు? పాకిస్థాన్ మద్దతు లేనట్లయితే తాలిబన్లు ఎడమచేతి చిటికన వేలును కూడా కదపలేరని, ఇప్పుడు అసలు సమస్య పాకిస్తాన్ అని ఇటీవలనే బిబిసి ఇంటర్వ్యూలో కర్జాయ్ చెప్పాడు. మరోవైపు అఫ్ఘనిస్తాన్‌లోకి అమెరికా దళాలు ప్రవేశించిన తరువాత తాలిబన్లు, ఇతర మిలిటెంట్లతో తాము సంబంధాలు తెంచుకున్నామని పాకిస్తాన్ చెబుతోంది. ఇందులో ఏది నిజం? ఎవరు చెప్పేది సత్యం ? పాకిస్తాన్, అఫ్ఘన్‌ల చుట్టూ ఇప్పుడు అసలైన రాజకీయం నడుస్తోంది.

గడిచిన దశాబ్ద కాలంలో ఇరాక్, అఫ్ఘన్ దురాక్రమణల్లో అమెరికా, దాని మిత్ర దేశాలు పది లక్షల మంది అమాయక పౌరులను హత్య చేశాయి, రెండు లక్షల మందిని నిరాశ్రయులను గావించాయి. రెండు దేశాల్లో ఇప్పటి వరకు ఐదు లక్షల కోట్ల డాలర్ల ప్రజల సొమ్మును విచ్చలవిడిగా ఖర్చు చేశాయి. దాడుల్లో ఆరువేల మంది సైనికుల ప్రాణాలు పోవడానికి, ఐదున్నర లక్షల మంది వికలాంగులు కావడానికి అమెరికా, నాటో కూటమి దేశాధినేతలే కారకులు. వీటన్నింటికీ మించి అమెరికా చర్యల కారణంగా అనేక దేశాలలో కొత్తగా ఉగ్రవాదశక్తులు పుట్టుకువచ్చాయి. ఆ దేశాలలో ప్రజాస్వామ్యం, పౌరహక్కులు, సమన్యాయం, స్వేచ్ఛ హరించివేయ బడ్డాయి.

ఏడాది క్రితం అఫ్ఘన్ అధ్యక్షుడు హామీద్ కర్జాయ్ ఒక ముఖాముఖి కార్యక్రమంలో మాట్లాడుతూ 'ఒక లక్ష మంది లేదా అంతకు మించి విదేశీ సైనిక బలగాలు దేశవ్యాపితంగా అంతు లేకుండా విస్తరించు కుంటూ పోవడం, అమెరికా బలగాల రాత్రివేళల దాడులు పెరిగిపోవడం అఫ్ఘన్ ప్రజల బాధలను తీవ్రం చేశాయన్నారు. అఫ్ఘన్ ప్రజలు ఈ విధమైన దాడులను అంగీకరించడం లేదు. అమెరికా సైనికులు తమ ఇళ్లలో ప్రత్యక్షంకావడం, రహదారులపై ఆయుధాలతో కూడిన సైనికుల వాహనాలు సంచరించడంతో అఫ్ఘన్ ప్రజలు విసిగిపోయి ఉన్నారు. అఫ్ఘనిస్తాన్‌లో అమెరికా సైనికుల సంఖ్యను కుదించివేయటం, అలానే అఫ్ఘన్ ప్రజల దైనందిన కార్యకలాపాల్లో వారి జోక్యాన్ని తగ్గించివేయడం జరగాలి. విదేశీ సైనిక బలగాలు పాకిస్తాన్ సరిహద్దు వెంట అవసరమైన 'చర్యల' మేరకు తమను తాము పరిమితం చేసుకోవాలి. పాకిస్థాన్‌లోని తాలిబన్ల కేంద్రాలపై మాత్రమే అమెరికా మరింత ఒత్తిడిపెంచాలి. అదే సందర్భంలో అఫ్ఘనిస్తాన్‌లోని అభివృద్ధి పథకాలు, పౌరుల సహాయ సహకారాలపై దృష్టిపెట్టాలి' అన్నారు.

అమెరికా తన సంక్షోభాన్ని ప్రపంచానికంతటికీ అంటించింది. అఫ్ఘన్ అధ్యక్షుడు కర్జాయ్ గత నెలలో ఢిల్లీ పర్యటనకు వచ్చి కొన్ని ఒప్పందాలు కుదుర్చుకొని పోయారు. మొదటిది పెట్టుబడులకు సంబంధించినదైతే, రెండవది తాలిబన్లపై పోరాడేందుకు అఫ్ఘన్ పోలీసులు, సైనికులకు అవసరమైన శిక్షణ ఇవ్వడం. అఫ్ఘన్‌కు సమీప దేశంగా కన్నా ఎక్కువగా పాకిస్తాన్‌తో గల వైరం కారణంగా భారత ప్రభుత్వం అక్కడ ఎక్కువ ఆసక్తి చూపుతున్నది. తనకు భారత్ నుండి ముప్పు ఉందని, కనుక అఫ్ఘనిస్తాన్‌ను వెనుకతట్టు రక్షణ ప్రాంతంగా ఉపయోగించుకోవాలని పాకిస్తాన్ ప్రయత్నిస్తుండగా, అందుకు అవకాశం లభించకుండా అఫ్ఘాన్‌లో తన ప్రాబల్యం పెంచుకోవాలన్నది భారత్ వ్యూహం. అఫ్ఘన్‌కు భారత్ 2013 నాటికి 120 కోట్ల డాలర్ల సాయాన్ని చేస్తామని అంగీకరించింది. దీన్ని పాకిస్తాన్ అనుమానంతో చూడడం సహజం. వీటి ప్రతికూల పర్యవసానాలు రానున్న రోజులలో గాని వెల్లడవ్వవు. కొన్ని కార్పొరేట్ సంస్థల లాభాల కొరకు అఫ్ఘన్‌లో వేలుబెట్టి సమస్యలు కొనితెచ్చుకోవడం అవసరమా? సంక్షోభంలో ఇరుక్కున్నది అమెరికా, దానికి మనం పావులుగా ఎందుకు ఉపయోగపడాలి. నాటో దళాలు అక్కడ ఉండగా మనం జోక్యం చేసుకోవడం అంటే వాటి పాపాల్లో మనకు కూడా భాగం ఉందని అఫ్ఘన్ ప్రజలు అనుకోవడం తథ్యం. భారత సర్కారుకు అఫ్ఘన్ సర్కార్ సన్నిహితంగా ఉంటుందని పాక్ అవగాహన. ఈ మొత్తం పరిస్థితులు గమనిస్తే అమెరికన్లు బయట పడజూస్తున్న ఊబిలోకి భారత్ దిగడం విడ్డూరంగా లేదా? అఫ్ఘన్‌లో భారత రాజకీయ ఆర్థిక పలుకుబడి పెరుగుతుందని రిటైర్డ్ అమెరికా జనరల్ మెక్ క్రిస్టల్ తననివేదికలో పేర్కొనడం గమనార్హం. భారత్ చర్యలతో అఫ్ఘన్ లబ్ది పొందినప్పటికీ, అఫ్ఘన్‌పై భారత పలుకుబడి పెరగడం ప్రాంతీయ ఉద్రిక్తతలకు దారి తీస్తుందని, ఫలితంగా భారతలో పాకిస్తాన్ ప్రతికూల చర్యలను ప్రోత్సహించే అవకాశముందని మెక్ క్రిస్టల్ స్పష్టం చేశారు.

చమురు వనరులను ఆక్రమించుకోవడం, ప్రపంచాధిపత్య స్థాపన కోసం అమెరికా సామ్రాజ్యవాదం ఈ దుశ్చర్యలకు పాల్పడింది. కోట్లాది ప్రజను బలిగొంది. ఎన్నో దేశాలను రక్తంలో ముంచింది 'యుద్ధ వ్యతిరేకి' అన్న ముద్రతో ఎన్నికైన ఒబామా భౌగోళిక రాజకీయ ఆధిపత్యంలో 'మార్పు కావాలన్న' నినాదం గద్దెపై కూర్చునే వారిలో మార్పుకే పరిమితమనీ, సామ్రాజ్యవాద వ్యవస్థ మార్పుకు కాదనీ తేటతెల్లమైంది. అమెరికా ప్రభుత్వం లక్షల కోట్ల డాలర్ల యుద్ధ ఖర్చు నేటికి భరిస్తున్నది. కత్రినా తుపాను వంటి ప్రకృతి వైపరీత్యాలు, బిపి చమురు కంపెనీ బోరు నుండి అయిలు కారి, నీటి కాలుష్యం వంటి ప్రమాదం ఏర్పడితే ప్రజలను కాపాడేందుకు కనీస చర్యలకు కూడా నిధులు ఇవ్వలేదు. ప్రజలకిస్తున్న విద్యా, వైద్య సదుపాయాల్ని ఇతర సంక్షేమ కార్యక్రమాల నిధులను తగ్గించి యుద్ధఖర్చులకు వాడుతున్నది. ప్రపంచ ఆధిపత్య కాంక్షతో వనరులు కొల్లగొట్టే దురుద్దేశంతో లిబియా పై యుద్ధానికి పూనుకుంది. సిరియా ఇరాన్‌ల పై దాడికి సన్నాహాలు చేస్తున్నది.

అఫ్ఘనిస్తాన్‌లో దశాబ్దకాలపు యుద్ధం ద్వారా స్వాతంత్ర్యాన్ని ఆకాంక్షించే ప్రజానీకాన్ని అణచివేయడమో, గొంతు నులిమివేయడమో

సాధ్యంకాదని తేలిపోయింది. సామ్రాజ్యవాద చొరబాటుదారులు తమ కీలుబొమ్మ ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పరచినా, 'ప్రజాస్వామికంగా' ఎన్నికల తంతు నిర్వహించినా, ఇవేవి పనిచేయలేదు. ఒక్కోరోజూ గడిచేకొద్ది ఆక్రమిత, చొరబాటు సేనలు అఫ్ఘన్ ప్రజల నుండి మరింతగా ప్రతిఘటనను, క్రోధాన్ని, వ్యతిరేకతను చూరగొంటున్నాయి. కర్జాయ్ ప్రభుత్వం తమ అవసరాలకనుగుణంగా సరితూగ గలిగేది కాదని వారికి విదితమైంది. పరిస్థితిని తమ చేతుల్లోకి తెచ్చుకోవడానికి వారు అనేక ఇతర పద్ధతులనూ ఆశ్రయిస్తున్నారు. అఫ్ఘన్ నుంచి అమెరికా- నాటో సేనలు 2014 నాటికి వైదొలగిన తర్వాత తన ప్రాబల్యాన్ని పెంచుకోవాలని పాకిస్తాన్ భావిస్తోంది. అందువల్లనే అఫ్ఘన్‌లో అమెరికా చేపట్టిన శాంతి ప్రక్రియకు తాలిబాన్, హక్కానీ నెట్‌వర్క్ ఉగ్రవాదులకు పాక్‌సైన్యం, ఐఎస్‌ఐల సహకారం ఉన్నట్లు అమెరికా భావిస్తోంది. పాక్-అఫ్ఘన్ సరిహద్దులోని బైజాయ్ చెక్‌పోస్టులపై నాటో సైన్యాలు జరిపిన హెలికాప్టర్ దాడిలో 24 మంది పాక్ సైనికులు మరణించడంతో అమెరికా-పాక్ మధ్య వైరుధ్యాలు తెరపైకి వస్తున్నాయి. బాన్ సమావేశాన్ని పాకిస్తాన్ బహిష్కరించింది.

తాలిబన్లను 'మంచి తాలిబన్లు - చెడు తాలిబన్లు'గా అమెరికా వర్గీకరించి, గత ఏడాదిగా దౌత్యం సాగిస్తున్నది. అఫ్ఘనిస్తాన్ నుంచి తమ సైనిక బలగాలు ఉపసంహరణకి సిద్ధమేనని, అయితే ఆ తర్వాత ఏర్పడే దేశీయ ప్రభుత్వం అక్కడ తమ ప్రయోజనాలను పరిరక్షించాలనీ అమెరికా కోరుతున్నది. అందుకు అంగీకరించే వారిని 'మంచి తాలిబన్లు'గా నామకరణం చేసింది. ఒమర్ ముల్లా నుంచి హక్కానీని ఈ పేరిట విడగొట్టజూసింది. రహస్య దౌత్యం సాగించింది. సైనిక ఉపసంహరణ అనంతర షరతు హక్కానీ కూడా అంగీకరించలేదు. అమెరికా సైనికులు లేని రేపటి 'స్వతంత్ర' అఫ్ఘనిస్తాన్‌ను పాలించడానికి కొత్త తొత్తులవేట సాగించింది. ఈ దౌత్యప్రక్రియ కోసం ఒక అత్యున్నత శాంతి సంఘాన్ని స్థాపించింది. దానికి మాజీ దేశాధ్యక్షుడు రబ్బానీని అధ్యక్షునిగా నియమించింది. సాయుధ పోరాటశక్తులలో రేపటి పదవీ ఆశగల వారికి ఎరలు వేసి, చీలిక తేజూసింది. అందుకై రబ్బానీ అమెరికాకొక ఏజెంటుగా పనిచేశాడు. తాలిబన్లలో చీలిక రాలేదు. హెక్మత్యార్ చిక్కలేదు. హక్కానీ దొరకలేదు. కాని రబ్బానీ మాత్రం తాలిబన్లకు బలయ్యాడు. ఈ చీలికకై విశ్వ ప్రయత్నాలు చేసిన కర్జాయ్ సోదరుడు బలయ్యాడు. మరో కర్జాయ్ అంతరంగిక కీలక సలహాదారుడు బలయ్యాడు. ఇప్పుడు ఏకంగా కాబూల్‌లోని గ్రీన్ జోన్‌కే రక్షణ లేకుండా పోయింది. ఇటీవలనే సెప్టెంబర్ 9న మధ్య అఫ్ఘనిస్తాన్‌లో అమెరికా నాటో మిలటరీ బేస్‌పై ఆత్మాహుతి దళాలు దాడి చేశాయి. మరుసటి రోజున అమెరికా రాయబార కార్యాలయాన్ని, నాటో కేంద్ర స్థావరాన్ని ఆత్మాహుతి దళాలు 20 గంటలు దిగ్బంధం చేశాయి. డిసెంబర్ 6న కాబూల్‌లో బాంబు దాడిలో 50 మంది ప్రాణాలను బలిగొన్నారు. ఈ ఘటనకు పాకిస్తాన్‌కు చెందిన లష్కరే జాక్వాలి అనే ఉగ్రవాద సంస్థ కారణమని కర్జాయి ఆరోపించడం గమనార్హం. మరోవైపు కాబూల్ నుంచి వివిధ దేశాల రాయబారులు పెట్టే, బేడా సర్దుకుంటున్నారు. విదేశాల రాయబార కార్యాలయాలకి తాళాలు పడుతున్నాయి. 1996లో తాలిబన్లు కాబూల్‌ను ఆక్రమించు కున్న నాటి పరిస్థితులు ఏర్పడుతున్నాయని అంతర్జాతీయ రాజకీయ విశ్లేషకులు వ్యాఖ్యానించడం గమనార్హం.

అమెరికా దురాక్రమణ యుద్ధాన్ని 'అఫ్ఘనీకరించడం'లో భాగంగా అఫ్ఘన్ సమస్యకు రాజకీయ పరిష్కారాన్ని, రాజీనీ కనుగోనే పేరిట కర్జాయ్ ప్రభుత్వం అమెరికన్ సామ్రాజ్యవాదులతో రాజీ, లొంగుబాటు విధానాలను వ్యతిరేకించే, అమెరికా దురాక్రమణను వ్యతిరేకించే అఫ్ఘన్ ప్రజలలోని కనీసం ఒక సెక్షనునైనా సంతృప్తిపరిచి, అమెరికాతో రాజీ ఒప్పందాన్ని చేసుకునే ప్రయత్నం చేస్తోంది. సామ్రాజ్యవాద ప్రభువుల ఎరుకతో, ఆమోదంతో కర్జాయ్ ఈ విధమైన జూద క్రీడ సాగిస్తున్నాడు. అఫ్ఘన్ ప్రజల పోరాటాలను అణచివేసేందుకు లేదా చల్లార్చేందుకు ఈ విధమైన ఒప్పందం ద్వారా ముందుకొచ్చే పాలన మరింత శక్తివంతంగా తమకు తోడ్పడుతుందని సామ్రాజ్యవాదులు ఆశిస్తున్నారు. అమెరికా సామ్రాజ్యవాదానికీ, అఫ్ఘన్ ప్రజలకు మధ్య ఈ విధంగా ఒక సానుకూల రాజకీయ వాతావరణాన్ని సృష్టించగలనని కర్జాయ్ భావిస్తున్నాడు. తమకు - సామ్రాజ్యవాదులకు నడుమ దీనిని ఒక పరిణతిచెందుతున్న భాగస్వామ్యంగా పరిగణించాలని కూడా ఆయన విజ్ఞప్తి చేశాడు.

అమెరికా, నాటో సేనలు ఆడుతున్న 'పోరాట ప్రక్రియ ముగింపు' క్రీడ మరో దగా. ఈ నేపథ్యంలోనే నాటో సెక్రటరీ జనరల్ ఫోగ్ రాస్ ముసేన్, కర్జాయ్‌ల మధ్య 2010 నవంబర్ 20న ఒప్పందం జరిగింది. ఈ ఒప్పందం ప్రకారం 2014 ముగింపు నాటికి విడతలవారీగా రక్షణ బాధ్యతలను అఫ్ఘన్‌కు బదలాయించడానికి నాటో అంగీకరించింది. అదే సందర్భంలో దాడుల ప్రక్రియల ముగింపుకు 2014 అనేది అమలుచేసి తీరవల్సిన ఆఖరు తేదీగా భావించనవసరం లేదని కూడా నాటో స్పష్టం చేసింది. రిటైర్డ్ అమెరికా జనరల్ మెక్‌క్రిస్టల్ పది సంవత్సరాల అఫ్ఘన్ దురాక్రమణ సమీక్ష సందర్భంగా ఒక టీవీ కార్యక్రమంలో వ్యాఖ్యానిస్తూ లక్ష్యం సగం మాత్రమే నెరవేరిందన్నారు. 2014 తర్వాత కూడ తమ సేనలు అఫ్ఘన్ గడ్డను వీడవని బ్రిటిష్ దళాలకు నాయకత్వం వహిస్తున్న లెఫ్టినెంట్ జనరల్ జేమ్స్ బక్‌నెల్ స్పష్టం చేశారు. నాటోకు సంబంధించిన అత్యున్నత పౌరప్రతినిధి. మార్క్ సిడ్‌విల్ కాబూల్‌లో మాట్లాడుతూ '2014 అనేది ఒక లక్ష్యమే గాని గ్యారంటీ కాదు" అన్నారు.

నేడు అఫ్ఘనిస్తాన్‌లో అమెరికా పరిస్థితి సంకటంగా మారింది. ఇప్పుడు అఫ్ఘనిస్తాన్ నుంచి అమెరికా వైదొలిగితే రష్యా, చైనాలు అక్కడి వనరులను కబ్జా చేస్తాయి. మధ్యాసియాలో నిర్మించుకున్న తన సామ్రాజ్య ఆశల సౌధం కుప్పకూలుతుంది. అక్కడే ఇంకా కొనసాగుదామంటే, అదనపు యుద్ధ భారాలు తమ స్వంత ఆర్థిక వ్యవస్థను కుప్పకూల్చుతాయి. ఒకవేళ రష్యా, చైనాల నియంత్రణ కోసం భారత్‌ను ప్రోత్సహిద్దామంటే, పాకిస్తాన్‌ను వదులుకోవాలి. పాకిస్తాన్‌ను ప్రోత్సహిద్దామంటే, దానికి రేపటి అఫ్ఘన్‌ను నియంత్రించే సామర్థ్యం లేదు. అఫ్ఘన్ అస్థిరత మొత్తం అమెరికా సామ్రాజ్యం అస్థిరతగా మారింది. అఫ్ఘన్ నుండి అనేక దేశాలు తమ సైన్యాలను వెనుకకు పిలుచుకోవడంతో ఒబామా పాలనకు ఇబ్బందికరమైన స్థితి ఎదురైంది. అది ఎక్కువ బలగాలు పంపినా కొద్దీ మరింతగా అఫ్ఘన్ ప్రతిఘటనను ఎదుర్కొవలసి వస్తోంది.అందుకే నేటి అమెరికా పరిస్థితి అఫ్ఘన్‌లో 'కుడితిలో పడ్డ ఎలుక'లా తయారయ్యింది.

నాటో అధికారి మాట్లాడుతూ 'అఫ్ఘనిస్తాన్‌లో మార్పు ఏ విధంగా

జరగాలనే దానికి ఇరాక్ ఒక చక్కని నమూనా' అన్నాడు. ఇది నిజం! ఇరాక్‌లో జరిగిన విధంగానే, అమెరికా, నాటో సేనలు అఫ్ఘనిస్తాన్‌ను వదిలి వెళ్లిపోబోవు. 2014 చివరినాటికి దాడుల ప్రక్రియ ముగింపు గురించిన వారి మాటలన్నీ ప్రజల్లో భ్రమలు గొల్పేందుకు ఉద్దేశించ బడ్డాయి. అఫ్ఘనిస్తాన్‌లోని అమెరికా, నాటోల ఉన్నతస్థాయి కమాండర్ జనరల్ డేవిడ్ ఎచ్ పీట్రస్ మాట్లాడుతూ 'రానున్న సంవత్సరాలలో అఫ్ఘనిస్తాన్‌లో మరిన్ని తీవ్రమైన సైనిక చర్యలను, పైలెట్ రహిత (డ్రోన్) విమాన మిస్సైల్ దాడులను కొనసాగించేందుకు అనుగుణమైన యుద్ధ వ్యూహాన్ని రూపొందించుకోవలసిఉందని' అన్నాడు. అఫ్ఘనిస్థాన్ లోనే కాక యావత్ ఆసియాలోని తరగని విలువైన సహజ సంపదలను దోపిడీ చేసుకునేందుకు, నియంత్రించేందుకు, తమ ఆధిపత్యాన్ని సుస్థిరం చేసుకునే వ్యూహంలో భాగంగానే అఫ్ఘనిస్తాన్‌పై అమెరికా దాడి, దురాక్రమణ జరిగాయనేది స్పష్టం.

అమెరికా, పశ్చిమ దేశాల యుద్ధకేళికి ఆటస్థలంగా మారిన అఫ్ఘనిస్తాన్‌లో శాంతి సుస్థిరత సాధన పేరుతో డిసెంబర్ 5న జర్మనీలోని బాన్‌లో జరిగిన సమావేశంలో అక్కడి ప్రజల బాధలు, గాథలేవి కనీసం ప్రస్తావనకు నోచుకోలేదు. అఫ్ఘన్ పునర్నిర్మాణానికి సహకరిస్తామంటూ 2001 మొదటి బాన్ సమావేశంలో చెప్పిన మాటలనే మళ్లీ వల్లించాయి. అగ్నిగుండంగా మారిన అఫ్ఘన్‌లో శాంతి భద్రతలు పునరుద్ధరిస్తామని, విశాల ప్రాతిపదికన ప్రజాతంత్ర ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేస్తామని, పెద్దయెత్తున పునర్నిర్మాణ కార్యక్రమాలు చేపడతామని, అన్ని రకాల వివక్షలను అంతమొందిస్తామని తొలి బాన్ సమావేశం గుప్పించిన హామీలన్నీ కాగితాలకే పరిమితమయ్యాయి. పౌర సదుపాయాల పునర్నిర్మాణానికి కేటాయిస్తామన్న నిధులను సైనికుల సదుపాయాలకు, ఆయుధాలకు మళ్లించారు. ప్రజాతంత్ర హక్కులు కల్పిస్తామని చెప్పి అమాయక పౌరుల మాన, ప్రాణాలను హరించారు. అఫ్ఘనిస్తాన్‌లో గత దశాబ్ద కాలంగా అమెరికా–నాటో దళాలు సాగిస్తున్న దుర్మార్గాలు అన్నీ ఇన్నీ కావు. పౌర ఆవాసాలు, పాఠశాలలు, ఆస్పత్రులు, మసీదులు అన్న తేడా లేకుండా ఇష్టానుసారంగా బాంబుల వర్షం కురిపిస్తూ అనేక మంది అమాయక ప్రజలను అన్యాయంగా పొట్టనబెట్టుకున్నాయి. ప్రజల ఆస్తులను పెద్దయెత్తున ధ్వంసం చేశాయి.

రెండవ బాన్ సమావేశంలో పశ్చిమ దేశాలు అఫ్ఘన్ సమస్యపై మల్లగుల్లాలు పడ్డాయి. 2014 చివరినాటికల్లా అఫ్ఘనిస్తాన్ నుంచి తమ దళాలను పూర్తిగా ఉపసంహరిస్తామని అమెరికా చెబుతున్నప్పటికీ అఫ్ఘన్‌పై ఏదో ఒక విధంగా తన పెత్తనాన్ని కొనసాగించాలనే చూస్తున్నది. బాన్ సమావేశంలో అమెరికా విదేశాంగ శాఖ మంత్రి హిల్లరీ మాటల్లో అదే అర్థం ధ్వనించింది. అఫ్ఘన్ ప్రజలకు ఎల్లవేళలా తాము దన్నుగా ఉంటామని, రెండు దశల్లో అమెరికా, అఫ్ఘనిస్తాన్‌ల మధ్య పరస్పర సహకారం ఉంటుందని హిల్లరీ చెప్పారు. దానిని విపులీకరిస్తూ ఇప్పటి నుంచి 2014 వరకు మొదటి దశ అని, 2014 తరువాత పదేళ్ల వరకు రెండవ దశ అని చెప్పారు. దీనిని బట్టి 2024 వరకు అఫ్ఘానిస్తాన్‌లో కొనసాగాలన్నదే అమెరికా వ్యూహమని ఆమె చెప్పకనే చెప్పినట్లైంది. అఫ్ఘనిస్తాన్ భవిష్యత్తును ఎలా తీర్చిదిద్దుకోవాలో అఫ్ఘన్ ప్రజలకు తెలుసు. కాబట్టి అఫ్ఘన్ నుంచి అమెరికా–నాటో దళాలు తక్షణమే వైదొలగాలి.

బడా కార్పొరేట్ కంపెనీల కోసం తమ పాలకులు ఎన్ని నేరాలకు తలపడతారో తమకు ఎన్ని కష్టాలు తెచ్చిపెడతారో మెల్లిగా అమెరికన్లు అర్థం చేసుకుంటున్నారు. అయినా అమెరికా అధినేతలు, వారిని సమర్థించే ఇతర దేశాల నాయకులు ప్రపంచ ప్రజల, సాధారణ అమెరికన్ల మనోగతాన్ని తలకెక్కించుకోవడం లేదు. అందుకు ఫలితం అనుభవించక తప్పదు. సెప్టెంబరు 11 దాడి తరువాత10వ ఏడును అట్టహాసంగా జరిపి అమెరికా ప్రజలను ప్రచార హోరులో ముంచెత్తి తన విధానాలను కొనసాగించుకోవాలని అమెరికా పాలకులు భావించారు. వారి వందిమాగధులైన పత్రికలు, టీవీలు ఎంత హోరెత్తించినా వారనుకున్న రీతిలో అమెరికా ప్రజలను కదిలించలేక పోయారు. గత 10 ఏళ్లు వారికి కఠోర అనుభవాలను చవిచూపాయి. వినాశకర యుద్ధాలు, స్వదేశానికి తిరిగి చేరుతున్న బిడ్డల శవాలు, తమ ప్రజాస్వామిక హక్కుల పై నిరంతర దాడి, యుద్ధభారంతో ఆర్థిక జీవనక్షీణత, శిథిలమౌతున్న సాంఘిక జీవనం వారిని పీడకలలా వెన్నాడుతున్నాయి. ఇదే, వారిని యుద్ధానికి వ్యతిరేకంగానూ, ప్రజాస్వామిక హక్కుల రక్షణ కొరకూ పోరాటాలలోకి సమీకరిస్తోంది.

ఒక దేశ స్వాతంత్ర్య, సార్వభౌమత్వం, ప్రాదేశిక సమగ్రత సామ్రాజ్యవాదుల ఉక్కుపాదాల కింద క్రూరంగా నలిగిపోతున్న కాలంలో జాతీయవాద భావాలు ఎంత బలంగా పురివిప్పుతాయో, వాటిని అణచివేయడం ఏవిధంగా సాధ్యంకాదో వారికి అంతుబట్టడం లేదు. అమెరికా, నాటోదళాలకు వ్యతిరేకంగా ఇన్నాళ్లు తాలిబన్లు మాత్రమే పోరాడారు. ఇప్పుడు చిన్న చిన్న మిలిటెంట్ గ్రూపులతో పాటు అఫ్ఘన్ ప్రజల నుండి తీవ్ర ప్రతి ఘటనను ఎదుర్కొంటున్నారు. ఈ పరిణామా లను గమనిస్తే అఫ్ఘనిస్తాన్ మరో వియత్నాం కానుందా అన్న అనుమానం కలుగక మానదు.

ఉగ్రవాదమైనా మరొకటైనా ఏ దేశానికి ఆదేశం పరిష్కరించు కోవాలిగాని ఆ పేరుతో మరొక దేశంలో జోక్యం చేసుకోవడానికి అమెరికన్లకు ఎవరిచ్చారు అధికారం? అందుకే అమెరికన్లు, నాటో దళాలు అక్రమంగా తిష్టవేసిన ఇరాక్, అఫ్ఘనిస్తాన్‌ల నుంచి తక్షణమే వైదొలగాలని ప్రజాతంత్ర శక్తులన్నీ ప్రపంచవ్యాప్తంగా డిమాండ్ చేస్తున్నాయి. మరోవైపు అఫ్ఘనిస్తాన్ దురాక్రమణ యుద్ధం అమెరికా పౌర సమాజాన్ని కొత్త సంక్షోభం వైపుకు నెడుతుంది. యుద్ధ వ్యతిరేక వెల్లువను సృష్టిస్తుంది. ఈ సమయంలో భారత దేశంతో సహా యావత్ ఆసియా దేశాల ప్రజానీకం ముందుకొచ్చి ఐక్యంగా సామ్రాజ్యవాదానికి, వారి ఆధిపత్యానికి వ్యతిరేకంగా దీర్ఘకాల పోరాటం సాగించేందుకు తమను తాము సన్నద్ధం చేసుకోవడం మినహా మరో ప్రత్యామ్నాయం లేదు. ప్రపంచ పీడిత ప్రజలకు అఫ్ఘన్ జాతీయ విమోచనోద్యమం స్ఫూర్తినిస్తుంది. ప్రపంచ ప్రజల శ్రమ దోపిడీని సాగిస్తే తప్ప మనుగడలేని సామ్రాజ్యవాదం, ఆ దోపిడీని కాపాడుకొనేందుకు సాగిస్తున్న యుద్ధాలు దానిని మరింత లోతైన సర్వవ్యాపిత సంక్షోభంలోకి నెడుతున్నాయి. ఈ పరాన్నభుక్కు వ్యవస్థను కూలదోసి సోషలిస్టు వ్యవస్థ నిర్మాణానికి ప్రపంచ ప్రజలు పూనుకుంటారు. అప్పుడు మాత్రమే దురాక్రమణ యుద్ధాలు పోయి ప్రజలకు శాంతి నెలకొంటుంది.

(రచయిత ఉపాధ్యాయ ఉద్యమ నాయకులు) వీ

ప్రపంచంలోని ఏ న్యాయవ్యవస్థకూ లేని అధికారాలున్న సుప్రీంకోర్టు, హైకోర్టులపై హక్కుల పరిరక్షణ కోసం ప్రజాస్వామిక వాదులే ఒత్తిడి చేయాలని అంటున్నారు **చిమ్మె జాన్ బర్నబాస్**

మానవ హక్కుల చట్టం ఏం సాధించింది?

28 సెప్టెంబర్ 1993 నుంచీ మానవ హక్కుల పరిరక్షణ చట్టం ఆర్డినెన్స్ ద్వారా భారతదేశంలో చట్టంగా రూపకల్పన చేయబడి అమలులోకి వచ్చింది. అయితే 8 జనవరి 1994 నుంచీ అది పూర్తిగా ప్రచారంలోకి వచ్చింది. ఈ చట్టం ప్రకారం భారతదేశంలో నివసిస్తున్న ప్రజలు స్వేచ్ఛ, స్వాతంత్ర్యంతో, సమానత్వంతో, ఆత్మగౌరవంతో జీవించే హక్కును కలిగి ఉన్నారు (సెక్షన్ 2 ప్రకారం). ఈ హక్కులు అన్నీ భారత రాజ్యాంగంలో ప్రశంసించబడిన ప్రాథమిక హక్కులే (ఆర్టికల్ 14 నుంచి 32 వరకు).

ఈ చట్టం ప్రకారం, అవమానాలకు గురైన వ్యక్తి, లేదా బాధించబడిన వ్యక్తి లేదా, బాధితుడు, జిల్లాలోని సెషన్స్ న్యాయమూర్తికి ఫిర్యాదు చేసుకోవచ్చు. జిల్లా మొదటి అదనపు జిల్లా న్యాయమూర్తి ఈ చట్టాన్ని ఉల్లంఘించిన వారిపై విచారణలు జరిపి శిక్షించడానికి అన్ని సంపూర్ణ అధికారాలు కల్పించబడ్డాయి (సెక్షన్ 30 ప్రకారం). అయితే ఆశ్చర్యకరమైన, విచారించవలసిన విషయం ఏమంటే, ఈ దేశంలో ఇంతవరకూ ఈ చట్టం ప్రకారం శిక్షలు వేసిన దాఖలాలు లేవు. పద్దెనిమిది సంవత్సరాల నుంచి అమలులో ఉన్నప్పటికినీ, ఇంత వరకూ ఈ చట్టాన్ని ప్రయోగించలేదంటే అందుకు బాధ్యత కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలది కాదా? ప్రజలకు ఈ చట్టాన్ని అందుబాటులోకి, ప్రాచుర్యం చేయడానికి ఉన్న అన్ని వనరులనూ ఉపయోగించడానికి ఈ ప్రభుత్వాలు కృషి చేయలేదంటే, అందుకు ఈ ప్రభుత్వాలే 'నేరం' చేసినట్లు కాదా? ఏమనగా, భారత రాజ్యాంగం కల్పించిన ప్రాథమిక హక్కులతో ప్రధానమైన వాక్, సభా, పత్రికా స్వాతంత్ర్యపు హక్కులను కాలరాస్తున్న ప్రభుత్వంలో ఉన్న పెద్దలయితేనేమీ, పోలీసు అధికారులనైతేనేమీ లేదా రెవెన్యూ అధికారులనైతేనేమీ శిక్షించాల్సిన బాధ్యత ఈ చట్టం ప్రకారం జిల్లా సెషన్స్ న్యాయమూర్తికి ఉంటుంది. అయితే ప్రజలకు నచ్చిన పరిభాషలో రాసే ఫిర్యాదులనూ, రాష్ట్ర హైకోర్టుకూ, జిల్లా న్యాయ మూర్తులకూ పంపిస్తూ ఉంటారు. అటువంటి సందర్భాలలో వారిని విచారించి, శిక్షించే విధంగా ఈ చట్టాన్ని ప్రయోగించాలి.

సుప్రీంకోర్టు పరిధిలో ఉన్న 'జాతీయ లీగల్ సర్వీసెట్ అథారిటీ' గానీ లేదా రాష్ట్ర హైకోర్టు పరిధిలో ఉన్న రాష్ట్ర లీగల్ సర్వీసెస్ అథారిటీ గానీ, ప్రజలకు అనగా సామాన్య పౌరునికి న్యాయం అందించాలనే కృషిలో భాగంగా పనిచేస్తున్నపుడు, ఆ పరిధిలోనికే ఈ మానవ హక్కుల పరిరక్షణ చట్టాన్ని, కూడా చూడాలి కదా! ఇటీవలే ప్రజలకు అందుబాటులోకి వచ్చిన సమాచార హక్కు చట్టం 2005 మాదిరిగానే 'సెంటర్ ఫర్ గుడ్ గవర్నెన్స్' వారు మానవ హక్కుల పరిరక్షణ చట్టాన్ని కూడా ప్రజలకు ప్రాచుర్యం చేయాలి. ఆ చట్టం ప్రకారం విచారణలు జరగాలి. నిందితులు శిక్షించబడాలి. ఎందుకనగా చట్టాన్ని తమ చేతుల్లోకి తీసుకొని తరచుగా లాఠీఛార్జి చేస్తున్న పోలీసు అధికారులూ, లేదా లాకప్‌లో చిత్రహింసలకు గురిచేస్తూ, 'నిజాన్ని వెలికి తీయడం' పేరు మీద నిందితులను, పోలీసుస్టేషన్‌లో బాధించడం ప్రజలను హింసించడం కూడా ఈ చట్టం పరిధిలోనికే వస్తారు. భారత రాజ్యాంగం కల్పించిన 'సంఘం పెట్టుకొనే హక్కు' (రైట్ టు ఫార్మ్ అసోసియేషన్) లేదా ఉద్యమించే హక్కును ఇటీవల పోలీసు ఉన్నతాధికారులు అవహేళన చేసి మాట్లాడుతున్నారు. ఇది రాజ్యాంగ ఉల్లంఘనే అవుతుంది. రాజ్యాంగాన్ని రక్షించాల్సిన పోలీసు ఉన్నతాధికారులు, ప్రజల కనీస అవసరాలు ఏమిటి, తిండి, కూడు, గుడ్డ, మంచి విద్య, వైద్యం, ఆరోగ్యం కోసం పోరాడుతుంటే, ఆ ప్రజలపై దాడులు చేయడం – కాల్పులు జరపడం – అమానుషం – దారుణం – గర్హనీయం. ఇది తీవ్రంగా ఖండించాల్సిన విషయం.

కార్మికులకు సరిగా జీతాలు చెల్లించని యాజమాన్యంపై పోరాటం చేసే వారిపై కాల్పులు జరపడం లేదా భవిష్యత్తులో కాలుష్యానికి గురి కాకుండా, ఇక్కడ పరిశ్రమలు వద్దు, మా భూములలో పండించే పంటలు నాశనం అయిపోతాయి అని ఉద్యమించే పేద ప్రజలపై, రైతుకూలీలపై దాడులు చేసే పోలీసు అధికారులను ఈ చట్టం ద్వారా శిక్షించవచ్చు. కానీ–అదీ జరగడం లేదు.

ఆ విధంగా పద్దెనిమిది సంవత్సరాలు ఈ మానవ హక్కుల పరిరక్షణ చట్టం – 1993ను సరిగా సద్వినియోగం చేసి ఉండి ఉంటే, ఇప్పటికైనా కొంత పోలీసు హింస తగ్గి ఉండేది. రోజు రోజుకూ పోలీసులకు ఎక్కువ అధికారాలు ఇవ్వడం – ఆ ఉన్నతాధికారులు చెప్పినదే వేదం – నిజం అని నమ్మే పాలకులు ఉండగా, ఆ పాలకులను సైతం శిక్షించే అధికారం భారత దేశంలో ఈ 'న్యాయవ్యవస్థ'కు ఉన్నది. ప్రపంచంలో ఏ న్యాయ వ్యవస్థకూ లేని సర్వోన్నత అధికారం భారతదేశంలోని 'సుప్రీంకోర్టు'కు, హైకోర్టులకూ ఉన్నవి. అనగా ఈ పాలకులు కేవలం తమ 'స్వలాభాపేక్ష' తప్ప ఏమాత్రమూ ప్రజా 'సంక్షేమం' దిశగా పయనించడం లేదు. తమకు ఓట్లు వేసి గెలిపించి, పాలించడానికి అర్హత ఇచ్చిన పాలకులు, ఆ ప్రజలను 'దేవుళ్లు'గా

భావించాల్సింది పోయి, వారినే పోలీసుల ద్వారా హతమార్చడం రాజ్యాంగ ఉల్లంఘన కాదా? అది చట్ట వ్యతిరేకం కాదా? ఏ విలువలకూ వారు ప్రయత్నిస్తున్నారు? ఏ ప్రజాస్వామ్య ముసుగులో వారు ప్రజలపై దాడులు చేస్తున్నారు? వారు ఎవరికి బాధ్యత వహించాలి? వారిని ఏమి చేయాలన్నేది మా ప్రశ్న? పోలీసు హింసలో బాధించబడిన వారు – ఆశువులు బాసినవారి వారసులకు ఈ ప్రభుత్వాలు ఇచ్చే సమాధానం ఏమిటి? వారి దగ్గర అసలు సమాధానం ఉందా?

భారత రాజ్యాంగం ప్రకారం ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థ పటిష్టానికి మూల స్తంభాలుగా ఉన్నవి మూడు. అవి 1) లెజిస్లేచర్ (శాసన వ్యవస్థ); 2) కార్యనిర్వాహక వ్యవస్థ (ఎక్జిక్యూటివ్); 3) న్యాయవ్యవస్థ (జుడీష్యరి). అయితే శాసన నిర్మాణ వ్యవస్థ పూర్తిగా స్వార్థంతో, ప్రజా సంక్షేమాన్ని మరచీ, గనులనూ, భూగర్భ వనరులనూ, ఇసుకనూ, నీటినీ, సహజ వనరులన్నింటినీ దోపిడీ చేసే ప్రక్రియలో భాగస్వాములైనపుడూ లేదా అటువంటి వ్యక్తులకూ, సమూహాలకు సహకరిస్తున్నపుడూ అది ప్రజల సహజ వనరులను హరించడం కాదా? అనగా ప్రజల మానవ హక్కుల పరిరక్షణ చట్టం ప్రకారం, మానవ హక్కులను హరించడం కాదా? అటువంటి వ్యక్తులకూ, వ్యవస్థలకూ సహకరిస్తున్న కార్యనిర్వాహక శాఖను ఏమి చేయాలి? వారు కూడా మానవ హక్కులను హరించినట్లు కాదా? కావున ఈ సహజ వనరులను, భావి తరాలకు లేకుండా, వారికి చెందకుండా, భావితరాల భవిష్యత్తును పూర్తి అంధకారంలోకి నెట్టివేస్తున్న పాలకులను శిక్షించే హక్కు ప్రజలకు లేదా? ఆ అంశం మానవ హక్కుల పరిరక్షణ చట్టం–1993 ప్రకారం పాలకులను శిక్షించవలెను. ఎందుకనగా భవిష్యత్తులో ప్రజలకు కనీస అవసరాలైన జల వనరులనూ, భూగర్భ ఖనిజాలనూ, సాగునీరు, తాగునీరునూ పూర్తిగా 'ప్రైవేట్' వ్యక్తులకు చెందే విధంగా చట్టబద్ధం చేసిన పాలకులనూ, వారికి సహకరించిన అధికార, అనధికార వ్యక్తులనూ, పూర్తిగా సుప్రీంకోర్టు పరిధిలో గానీ లేదా రాష్ట్ర సర్వోన్నత న్యాయస్థానమైన హైకోర్టులోగానీ సూమోటో కింద కేసు నమోదు చేసి శిక్షించాలి. లేకుంటే పాలకుల దోపిడీ చట్టబద్ధమైపోతుంది. ఆ దోపిడీ ద్వారా వచ్చే 'ధనం'తో మరింత శక్తిమంతులై 'న్యాయవ్యవస్థ'ను కూడా శాసించే స్థితికి ఈ వ్యక్తులూ, సమూహాలూ ప్రయత్నస్తాయి. ఇది భవిష్యత్తు ప్రమాద సూచిక మాత్రమే.

ముగింపు

1) చట్టం వచ్చి పద్దెనిమిది సంవత్సరాలైనప్పటికీ, ఆ చట్టం ద్వారా ఎంత మందికి ప్రయోజనం నెరవేరిందో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కానీ లేదా కేంద్ర ప్రభుత్వం కానీ ఒక బహిరంగ నివేదిక ఇవ్వాలి.

2) మానవ హక్కుల పరిరక్షణ చట్టం 1993 ను ప్రాచుర్యంలోకి తెచ్చి, భారత ప్రజల హక్కుల పరిరక్షణకు ఏమేమి వ్యవస్థలు పని చేస్తున్నాయో ప్రజలకు తెలియజేయాలి.

3) పోలీసులు లేదా పోలీసు ఉన్నతాధికారులు, లేదా నగరాల లోనైతే మునిసిపల్ అధికారులు, రెవెన్యూ అధికారులు లేదా ఉద్యమించే ప్రజలపై లాఠీఛార్జీ చేసిన సంఘటనలపై లేదా, గుడిసెలు కూల్చే సమయంలో మునిసిపల్ అధికారులను ప్రతిఘటించిన సామాన్య ప్రజానీకంపై జరిగిన దాడులపై వచ్చిన మీడియా కథనాలనన్నింటిపై రాష్ట్ర మానవ హక్కుల కమిషన్ చేత గానీ లేదా జాతీయ మానవ హక్కుల కమిషన్ చేతగానీ 'ప్రత్యేకంగా విచారణ' ఆయా ప్రజల సమక్షంలోనే చేయాలి. దాడులు చేసిన అధికారులనందరినీ శిక్షించాలి. ఒక అధికారి గుడిసెలు వేసుకోమని 'అనుమతి' ఇస్తాడు. ఆ అధికారి బదిలీ అయిన తర్వాత వచ్చిన అధికారి 'అనుమతి లేదంటూ' కూల్చి వేస్తారు. మెట్రోపాలిటన్ నగరాలైన హైదరాబాద్, విజయవాడ, విశాఖపట్నం, తిరుపతి లాంటి ప్రదేశాలలో ఇది సర్వసాధారణమై పోయింది. ఈ సంఘటనలన్నింటినీ, మానవ హక్కుల పరిరక్షణ చట్టం పరిధిలో శిక్షించాలి.

4) రాష్ట్ర సర్వోన్నత న్యాయస్థానం పరిధిలోని న్యాయ సేవాధికార సంస్థ (స్టేట్ లీగల్ సర్వీసెస్ అథారిటీ) ద్వారా మానవ హక్కుల పరిరక్షణ చట్టాన్ని ప్రాచుర్యంలోకి తీసుకొని రావాలి.

5) ఇంతవరకూ జరిగిన అన్ని లాకప్ మరణాలపై, ఎన్‌కౌంటర్ మరణాలపై మానవ హక్కుల పరిరక్షణ చట్టం 1993 ద్వారా విచారణ జరిపి, బాధితులకు న్యాయం జరిగేలా, నిందితులకు శిక్షలు పడేలా చర్యలు తీసుకోవాలి.

6) ఆర్టికల్ 21 ప్రకారం, భారత రాజ్యాంగం కల్పించిన 'జీవించే హక్కు'ను కాలరాస్తున్న అన్ని ప్రభుత్వరంగ సంస్థలపైనా, వ్యక్తులపైనా, వ్యవస్థలపైనా ఈ చట్టం ప్రకారం చర్యలు తీసుకోవాలి.

'నో పర్సన్ డిప్రైవ్డ్ ఆఫ్ హిస్ లైఫ్ ఆర్ పర్సనల్ లిబర్టీ, ఎక్సెప్ట్, అకార్డింగ్ ది ప్రొసీజర్ ఎస్టాబ్లిష్డ్ బై లా.' – ఆర్టికల్ 21

నిజంగా ఈ మానవ హక్కుల పరిరక్షణ చట్టం 1993 పూర్తిగా అమలు అయితే ఈ దేశంలోని సామాన్య పౌరుల అనేక సమస్యలకు ఒక పరిష్కారం లభించినట్లే. ఆ పరిష్కారం కోసం విద్యావంతులూ, మేధావులందరూ కృషి చేయాలి. అదే భారత రాజ్యాంగ పరిరక్షణకు నిజమైన కృషి.

(రచయిత న్యాయవాది,
ప్రజాస్వామ్య హక్కుల పరిరక్షణ సంస్థ రాష్ట్ర కమిటీ సభ్యులు) వీ

ఆదివాసులపై పోలీసు అత్యాచారాలకు సత్యమంగళం నుండి వాకపల్లి వరకు ఎన్నో ఉదాహరణలు ఉన్నాయనీ, బాధితులకు న్యాయం కోసం పోరాడాలనీ అంటున్నారు **తుంపాల శ్రీరామమూర్తి**

సత్యమంగళం నుండి వాకపల్లి వరకు

వాచాతి, తమిళనాడు ధర్మపురి జిల్లాలోని సత్యమంగళం అడవి ప్రాంతంలో ఓ గిరిజన కుగ్రామమే కావచ్చు, కాని నేడది ఒక గుణపాఠంతో స్ఫూర్తినిస్తున్న పెద్ద ఉదంతానికి వేదిక అయింది. నోరూ వాయిలేని గిరిజనులు తగిన అండ దొరికితే తమకు జరిగిన అన్యాయానికి, దాడులకు బాధ్యులైన ఎంతటి పెద్దవారినైనా ఎదిరించ గలరని రుజువు చేసింది. 1992 జూన్ 10న వాచాతి గిరిజన గ్రామంపై సుమారు ఐదు వందలమంది అటవీ, రెవెన్యూ, పోలీసు సిబ్బంది దాడిచేసి ఆస్తులను, ఇండ్లను ధ్వంసం చేసి పురుషులను, పిల్లలను, స్త్రీలను చితకబాది 18 మంది గిరిజన మహిళలను అటవీ శాఖ కార్యాలయానికి తీసుకువెళ్లి క్రూరంగా అత్యాచారం జరిపిన సంఘటనపై 19 ఏండ్ల తర్వాత జిల్లా సెషన్స్ కోర్టు 216 మందికి శిక్షలు విధించడాన్ని స్వాగతిస్తున్నారు. ఈ మధ్యకాలంలో 53 మంది నిందితులు, 34 మంది బాధితులు చనిపోయారు. ఏ కారణంగానైనా పౌరులకు న్యాయం దుర్లభం కాకుండా ప్రభుత్వాలే చూసుకోవాలని రాజ్యాంగంలోని 39ఎ అధికరణ నిర్దేశిస్తుంది. న్యాయ నిర్ణయంలో జాప్యం, న్యాయ నిరాకరణే అన్నది పలు సందర్భాలలో మాన్య న్యాయమూర్తులు చెప్పిన మాటే. ఆ గ్రామంపై దాడి చేయడానికి గల కారణం చందనం దుంగల అక్రమ రవాణాకు పాల్పడుతున్న దొంగలంటూ ధర్మపురి జిల్లా అధికారులు గిరిజన తండాపై ముద్ర వేశారు. ఉదంతం జరిగిన 32 నెలల తర్వాత అప్పటి సిపిఎం రాష్ట్ర కార్యదర్శి నల్ల శివన్ అవసరమైన సాక్ష్యాధారాలను సేకరించి, హైకోర్టుకు వెళ్లడం, హైకోర్టు దీనిపై చలించి 1995లో సిబిఐ విచారణకు ఆదేశించబట్టి ఈ మాత్రమైనా న్యాయం జరిగింది. ఎస్.సి., ఎస్.టి. కమిషన్ అందించిన కోటి 25 లక్షల రూపాయల పరిహారాన్ని 2007లో ఐదు వందల మంది బాధితులకు పంచారు. బాధితులకు పూర్తి నష్టపరిహారం అందలేదు. కాలయాపన జరిగినా ఎంతోకొంత న్యాయం జరిగిందని భావిద్దాం.

అదే తరహాలో విశాఖ జిల్లా జి. మాడుగుల మండలం వాకపల్లి గిరిజన గ్రామంపై 20 ఆగస్ట్ 2007 తెల్లవారుజామున గ్రేహౌండ్స్ పోలీసులు దాడిచేసి, గిరిజనులను భయకంపితులను చేసి వారిపై తుపాకులు ఎక్కుపెట్టి చంపుతామని బెదిరించి, పక్కనే ఉన్న పశువు దొడ్లలో, ఊరి వెనుకవైపు మెట్ట మీద ఉన్న గడ్డి దుబ్బులలో 11 మంది వివాహిత మహిళలపై 21 మంది గ్రేహౌండ్స్ పోలీసులు అత్యాచారం జరిపారు. అదే రోజు సాయంత్రం 5.30 గంటలకు పాడేరు సబ్ కలెక్టర్ కార్యాలయంలో ఆ పదకొండు మంది మహిళలు ఫిర్యాదు చేశారు. వీరంతా ఆదిమజాతికి చెందిన కోందు మహిళలు. సబ్ కలెక్టర్ ఆదేశాల మేరకు పాడేరు ఎస్.ఐ. ఐ.పి.సి. సెక్షన్ 372 (2) సెక్షన్ 3 (2) ఎస్.సి., ఎస్.టి., అత్యాచార నిరోధక చట్టం కింద ఎఫ్.ఐ.ఆర్. నమోదు చేశారు. తక్షణమే మహిళలను వైద్య పరీక్షల నిమిత్తం విశాఖపట్నం కె.జి.ఎచ్.కు తరలించాలని ఆదేశించారు. కాని పోలీసులు పాడేరు నుంచి అనకాపల్లి ఆసుపత్రికి తరలించి, ఆ తరువాత కె.జి.ఎచ్.కు తరలించారు. ఆగస్ట్ 21న వైద్య పరీక్షలు జరపగా, ఆలస్యమైనందున సరియైన రిపోర్టు రాలేదు.

12 సెప్టెంబర్ 2007న ట్రైబల్ వెల్ఫేర్ కమిషనర్ నాగిరెడ్డి ఆ గ్రామాన్ని సందర్శించి, ప్రతి ఇంటినీ, నేర స్థల పరిసరాలను పరిశీలించి, మహిళలను, గ్రామస్తులను కలిసి వివరాలను తెలుసుకున్నారు. ఐ.టి.డి.ఎ. – పి.ఒ. లోకేష్ కుమార్‌ను కలిసారు. తదుపరి విశాఖలోని నిందితులైన గ్రేహౌండ్స్ పోలీసులను కలిసి విచారించి, నేరం జరిగిన అవకాశం ఉందని చెబుతూ, నిందితులైనటువంటి పోలీసుల పేర్లను బయట పెట్టారు. 28 అక్టోబర్ 2007న హైకోర్టు ఆదేశాల మేరకు చోడవరం జూడీషియల్ మెజిస్ట్రేట్ ముందు పదకొండు మంది బాధితుల వాంగ్మూలం రికార్డు చేశారు. అక్టోబర్ 14 వరకు జిల్లా కలెక్టర్, ఎస్.పి.లు ఆ గ్రామాన్ని సందర్శించలేదు. ఎ.పి. గిరిజన సమాఖ్య వాళ్లు హైకోర్టులో వేసిన కేసుపై నవంబర్ 14న తుదితీర్పు ఆరోపణలకు సంబంధించి ఏమీ తేల్చకుండానే కేసును మూసివేసింది. సి.బి.సి.ఐ.డి., ఎస్.పి. బాధితుల ఫిర్యాదు అబద్ధమని నిర్ధారించి, పాడేరు మెజిస్ట్రేట్ కోర్టులో 8 మార్చ్ 2008న రిపోర్ట్ అందజేయగా, సి.బి.సి.ఐ.డి. రిపోర్ట్ తప్పుల తడక అని బాధితుల తరపున పౌరహక్కుల సంఘం న్యాయవాదులు పల్లేటి అప్పారావు, ఢిల్లీరావులు ప్రొటెస్ట్ పిటిషన్ దాఖలు చేయగా, కోర్టు పిటిషన్ వాదనలు విని, బాధిత మహిళల ఫిర్యాదును ప్రైవేట్ కేసుగా స్వీకరించి పి.ఆర్.సి. నెం. 29, 2008గా నమోదు చేశారు. దీనిపై 4 సెప్టెంబర్ 2008న హైకోర్టు స్టే విధించింది. స్టే ఎత్తివేసి నిందితులైన పోలీసులను అరెస్ట్ చేసి, విచారణ జరిపించి, బాధితులైన మహిళలకు న్యాయం జరిపించ వలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరవలసి ఉంది.

(రచయిత ఆంధ్రప్రదేశ్ పౌరహక్కుల సంఘం విశాఖపట్నం జిల్లా అధ్యక్షులు)

వీ

NationalChildRightsResearchFellowships2012-13

CHILD RIGHTS AND YOU
www.cry.org
Ensuring lasting change for children

Childhood in India is not the same for all children; many childhoods co-exist based on economic and social conditions, physical and mentalabilityas wellas ofgeographical locationtoname afew. Respecting children as sovereign, equal members is a step towards recognising their voices in defining their best interest as participants and not just mute beneficiaries of state or community welfare.

CRY - Child Rights and You (CRY) welcomes applications exploring the various dimensions of child rights, within the broad understanding of Justice for Children.

We seek new ideas, a combination of formal and informal approaches to explore and discover, simple and complex truths about the interplay of culture, laws, ethics and policies determining childhoods.

Preference will be given to applicants who have studied in government schools, where no fees are charged. (CRY's experiential learning of working with over 2000 deprived communities in villages and urban slums and studies conducted on this subject demonstrates that students attending government schools are primarily Dalits, tribals, girls and children from female headed and/or landless households.)

Note: Applicantswho havebeen awardedfellowship byCRY in previous years are ineligible.

Possible Focus Areas
The researchers are welcome to expand and interpret the focus areas, based on their life experiences and vision.

- Explorations of the relationships of the child with other children, with the State, community and the family
- Evidences of the assertion or rejection of the role of children in decision making arenas, such as home, school, work and play spaces and governing institutions
- Gather evidence on relationships between ethnicity, inequality and conflict as witnessed and/or experienced by children
- Is the`best interestprinciple', avalue, aconstitutional right,an interpretative advocacy instrument or a rule of law?

Principles governing the Fellowship:
It is expected that fellows ascribe to the CRY values:

- Dignity
- Equality
- Justice
- Integrity

Eligibility:Applicants will be Indians residing in India, above 18 years.

Language: Applicants may choose to work in any Indian language including English. Please clearly mention the language, you plan to work with. As assessment of your application will be conducted both in English and your working language, please include an English translation of the proposal, CV and work sample.

Grant Sizes: Up-to 10 fellowships ranging from Rs.50, 000 to Rs.1 lakh will be awarded. Fellows are free to continue their primary occupation.Proposals above Rs.1 lakh will not be reviewed.

Duration: The duration of the fellowship is one year. Proposals where duration exceeds a year will not be considered

Note: If your proposal is part of a submission to any academic institution or if the fellow is already receiving funding for conduct of the research proposed it will be ineligible for this fellowship. In case during the course of the Fellowship, the fellow feels the need to expand the scope and add greater depth, it is expected that CRY will be informed first about the need for additional funds. Also any other donors reached out to will be informed about CRY support for the principal work.

Dissemination: Research results will be made available to activists, academics, development practitioners and interested general public through multiple fora, including language translations to influence the course of the debate on child rights and the best interest principle.

Ownership: W hile fellowsw illr etaina uthorshipo ft he final research report andc ontent,a ll informationa nd insights gathered will be availablet ot he widest groupo fp eople, free of cost.F ellows aref reet op ublish thei nsightso ft heir research efforts, with appropriatea cknowledgement to theN ational ChildR ightsR esearchF ellowshipa nd CRY.F ellows will also inform CRYa bout publicationo ft heir work.

Essential requirements:
1. A three-page proposal, which briefly explains your topic of study, outlines the research question within a framework, proposed methodology, time schedules, a reading list of related literature/existing studies on the subject and a detailed budget
2. A two-page CV
3. A sample of your published or unpublished paper/article or any documentation done on a related theme.

Selectedf ellowsw illp articipatei na ni nitialw orkshopt os hare research plans and gain from the collective experience closer to July 2012.They will also participate at an interim workshop and Annual sharing workshop at the closure of their fellowship. CRY will sponsor travel, boarding and lodging for these meetings. Short-listed applicants will have opportunity to share their ideas and future plans, in conversation with members of the CRY assessment team.

Last Date for application is 17th February 2012.
Please E-mail your application to **research@crymail.org**

In the absence of internet access you may send your application by post to:

CRY - Child Rights and You,
Documentation Centre,
189A ,A nand Estate,
Sane Guruji Marg, Mumbai 400011.

The names of researchers awarded the Fellowship willb e announced on **www.cry.org** latest by June 2012.

వ్యవసాయం, విద్య, వైద్యం ఇలా - ఏ రంగం తీసుకున్నా అవినీతి, అక్రమాలు, బంధుప్రీతితో కూడిన పాలనా వ్యవస్థగా మారిపోయిందని అంటున్నారు **విద్యాభూషణ్**

తిలా పాపం - తలా పిడికెడు

మనది ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థ అని ఈనాటికీ నమ్ముతూనే ఉన్నాం. 'ప్రజాస్వామ్యం' అంటే మెజారిటీ ప్రజల చేత ఎన్నుకున్న పాలకులు అనేగా అర్థం. అర్థం అదే అయితే ఈ ప్రజాస్వామ్య పాలకులు మెజారిటీ ప్రజల ప్రయోజనాల లక్ష్య దిశగానే పని చేయాల్సి ఉంటుంది. మొదటి నుంచీ పాలకులు అబద్ధాలు, మోసం, వంచన మీదనే ఆధారపడుతూ, తమ స్వప్రయోజనాల లక్ష్యంగానే పనిచేస్తూ వచ్చారు. ఎపుడైతే నూతన ఆర్థిక సంస్కరణల ముసుగులో ప్రపంచీకరణ విధానాలకు పట్టంకట్టారో, అప్పుడిక 'వంచనే' పాలకుల ప్రధాన విధానమైంది. తద్వారా పాలక పార్టీలన్నింటికీ రాజకీయ విధానాల కంటే 'అధికారమే' పరమావధిగా నిలిచింది. జెండాలు వేరైనా, వీరందరి 'ఎజెండా' మాత్రం ఒక్కటే. అదే 'వంచన'. ప్రపంచీకరణ పాలకుల జవాబుదారీతనం నుంచి మినహాయించేసి వ్యక్తి స్వేచ్ఛకు పెద్దపీట వేయడంతో ఇంక ఈ వంచనకు పట్టపగ్గాలు లేకుండా పోయాయి. ఏ దుర్నీతి వెలుగు చూసినా.. అధికార పక్షాన్ని ప్రతిపక్షం దుమ్మెత్తి పోయడం.. దానికి జవాబుగా మీ హయాంలో ఇలా జరగలేదా? దీనికి భిన్నంగా జరిగిందా? అని అధికార పక్షం ప్రతిపక్షాన్ని నిలదీయంతోనే సరిపోతోంది. చేసిన తప్పులు అలా, కాలగర్భంలో కలిసిపోతూనే ఉన్నాయి. ఇదే ఈ పాలకవర్గ పార్టీలకు కావలసింది. మీరు అధికారంలో ఉన్నప్పుడు ఇలా అన్నారు లేదా ఇలా చేశారు కదా, అంటే ఎప్పుడు? ఎక్కడ? రుజువులతో చూపండనే దబాయింపులు - వ్యక్తిగత సవాళ్లు, అవాకులు-చవాకుల మధ్య సామాన్యుడు ప్రేక్షకుడుగానే మిగిలిపోవడం పరిపాటైంది. వ్యక్తి స్వేచ్ఛ, వ్యక్తిగత ప్రతిష్టకు ఆజ్యంపోస్తూ సమస్య మూలాల్ని పరిశీలించకుండా, పలాయనవాదానికే నెట్టేయడం ఓ ఆనవాయితీగానూ మారింది.

2011 నాటి జనాభా లెక్కల్ని పరిగణనలోకి తీసుకున్నా మనది గ్రామీణ భారతదేశమనే సంగతి రూఢీ అవుతుంది. నూటికి సుమారు 70 శాతం మంది వ్యవసాయం పైనే ఆధారపడుతున్నా వ్యవసాయ రంగం నిర్లక్ష్యానికి గురైంది. ఆర్థిక సంస్కరణలను ఆంధ్రరాష్ట్రంలో ప్రయోగించి విజయాన్ని సాధిస్తే దేశం యావత్తూ దాసోహమవు తుందనేది పాలకుల ఎత్తుగడ. మన రాష్ట్రంలో సంస్కరణలకు శ్రీకారం చుట్టిన తరువాత వ్యవసాయ రంగాన్ని పరిశీలిస్తే..

1. ముందు వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల ఎగుమతి - దిగుమతులపై ఆంక్షలను ఎత్తివేయడం జరిగింది. 2. వ్యవసాయరంగంలో విదేశీ వాణిజ్యాన్ని ప్రోత్సహించారు. అంతటితో ఆగకుండా దిగుమతులపై సుంకాన్ని కుదించారు. 3. విత్తనాల దిగుమతులను తొలుత సరళీకరించి, భారత పేటెంట్ చట్టాలను సవరించారు. దీంతో మనవైన అనుకూల వంగడాల విత్తనాలను తయారు చేసుకోవడానికి గానీ లేదా ఒకసారి మార్కెట్‌తో కొనుక్కుని పునరుత్పత్తి చేసుకునే అవకాశం కానీ మన రైతన్నలకు లేకుండా చేశారు. దీంతో రైతన్న పూర్తిగా విదేశీ - బహుళజాతి విత్తన సంస్థలపై ఆధారపడి నకిలీల బారినపడి, తనని తానే కడతేర్చుకునే పరిస్థితులకు లోనయ్యాడు. 4. రాయితీలను పూర్తిగా ఎత్తివేసి లేదా కుదించి ప్రభుత్వాలు చేతులు దులిపేసుకోవాలన్నది ప్రపంచీకరణ ప్రథమ పాఠం. దీంతో ఎరువుల ధరలు ఏటా పెరుగుతూ వస్తూ, ఈ రోజు అసలు లభ్యంకాని పరిస్థితులను మనం చూస్తూనే ఉన్నాం. లభ్యం కాని పరిస్థితుల్లో ధరను గురించి పట్టించుకోరన్నది ఈ దళారీ పాలకుల ఓ దుర్మార్గపు ఆలోచన. డిమాండ్ పెరగడం, వ్యక్తి స్వేచ్ఛ చీకటి బజారును ప్రోత్సహించడం మరో కొనసాగింపు. 5. విద్యుత్ రంగంలో సంస్కరణలు ముందు విద్యుత్ చార్జీలను పెంచేసాయి. నాణ్యత లోపించిన కారణంగా (మోటార్లు, కెపాసిటర్లు వంటి వాటి) మార్కెట్‌ను వశం చేసుకున్న బహుళజాతి సంస్థలపై ఆధారపడడం జరుగుతూనే ఉంది. విద్యుత్ కొరత తీర్చడానికన్నట్టు వందలాది విద్యుత్ ఉత్పాదతన కేంద్రాలను 'సెజ్'ల పేరిట ప్రోత్సహిస్తూ, రైతుల సేద్యపు భూములనే కైవసం చేసుకునే దుర్మార్గం రాజ్యమేలుతూ ఉంది. ఇది రైతన్న వేలితో రైతన్న కన్నునే పొడవడమన్న మాట.

నీటి పారుదల విషయానికొస్తే సంస్కరణలు పురుడుపోసుకున్న తొలినాళ్లలోనే 'నీటి తీరువా'ను పెంచేశారు. నీటి వినియోగదారుల పేరిట ప్రభుత్వం చెయ్యి దులిపేసుకుంది. నీటి ప్రాజెక్టుల నిర్వహణను గాలికొదిలేయడంతో, పూడికలు పేరుకుపోయి 'టిప్పు' మని చినుకు కురిస్తేనే ప్రాజెక్టులు పొంగిపొర్లే పరిస్థితిని నేడు చూస్తున్నాం. దేశంలో ప్రారంభించిన మొట్టమొదటి నాగార్జునసాగర్ ఇంకా పూర్తికానే లేదు. ఇటీవల అధికారంలోకి వచ్చిన ఓ ముఖ్యమంత్రి ఏకంగా 26 కొత్త ప్రాజెక్టులను ప్రారంభించేసి, సుమారు 65 వేల కోట్ల రూపాయల ప్రజధనాన్ని 'జలయజ్ఞం' పేరిట మళ్లించడం ఏ వర్గ ప్రయోజనాల కోసమో నేడు ప్రత్యక్షంగా చూస్తున్నాం. ఇన్ని లక్షల ఎకరాలకు నీటి వసతి, అన్ని లక్షల మెగావాట్ల విద్యుత్ ఉత్పత్తి అన్న మాటలు నీటిమూటలే అయ్యాయి. లక్షలాది బీదా బిక్కి నిరాశ్రయులు కాగా పాలకుల తాబేదారులు కుబేరులయ్యారు. ఇదే ప్రపంచీకరణ అంటే.

ఈ విధానాల ఫలితంగా 2008-09లో మన రాష్ట్రంలో ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి 204.20 లక్షల టన్నులు కాగా, 2009-10 లో

149.70 లక్షల టన్నులకు పడిపోయింది. ఏటా సాగు విస్తీర్ణం తగ్గిపోతూ వస్తోంది. రైతుకు రుణ సౌకర్యం అందని మేడి పండు అయింది. బ్యాంకులు రైతులను ఆదుకునేందుకు నిర్ద్వంద్వంగా తిరస్కరిస్తున్నాయి. అభివృద్ధి పేరిట సెజ్‌ల ఏర్పాటుతో అటవీ ప్రాంతాలను కొల్లగొట్టడంతో పర్యావరణ సమస్యలు పెచ్చుమీరి అకాల వర్షాలు. దీంతో మిగిలిన కొద్దిపాటి గంగపాలవుతూనే ఉంది. అయినా మనకేమీ ఫరవాలేదని 'హామీలు' రాజ్యమేలుతూనే ఉన్నాయి. ఆహార ధాన్యాల నిల్వలకు తగ్గ సౌకర్యం లేనేలేదు. ప్రాథమిక పాఠశాలలను సైతం ఆహార ధాన్యాల గిడ్డంగులుగా వినియోగిస్తున్న తీరు ఇటీవలనే మనం చూశాం. కనీసం రెండు వందల లక్షల టన్నుల సామర్థ్యం గల గిడ్డంగులు అవసరం అవుతుంటే నలభై లక్షల టన్నుల మేరకే ప్రభుత్వ గిడ్డంగులు ఉండడం ప్రభుత్వ బాధ్యతారాహిత్యానికి మచ్చు తునక.

ఇన్ని ఆటుపోట్లను ఎదుర్కొని పంటలు పండించిన రైతుకు 'గిట్టుబాటు ధర' లేదు. దాని ఫలితం ఈ రోజు చూస్తున్నాం. లక్షలాది ఎకరాల్లో 'పంట విరామం'. అయినా ఆహార భద్రతకు వచ్చిన నష్టమేమీ లేదంటూ ప్రకటనలు. ఇది 'వంచన'కాక మరేమిటి? ఇదీ వ్యవసాయ రంగం సంగతి.

రెండోది విద్యారంగం. కనీస ప్రమాణాలను కుదించేస్తూ విద్యారంగాన్ని పూర్తిగా ప్రైవేట్ శక్తుల చేతుల్లో పెట్టేయడం జరిగింది. ప్రభుత్వ పాఠశాలలను గాలికొదిలేసి, కార్పొరేట్ విద్యను ప్రోత్సహించడంతో చదువు సంతలో సరుకైపోయింది. అదీ నాణ్యత లేనిది. రాయితీలను కుదించేస్తూ, ఉన్నవాడికే చదువు అన్న పద్ధతి అమలవుతోంది. ఇంత చదువుకున్నా 'ఉపాధి' కరువు. లక్షలాది ఉద్యోగాలను 'భర్తీ' చేయాల్సి ఉన్నా, నిమ్మకు నీరెత్తినట్టు మీనమేషాలు లెక్కపెట్టడం. కల్పించిన ఆ కొద్దిపాటి ఉపాధి సౌకర్యాలు సర్వం 'కాంట్రాక్టు' మయం. ఇదంతా మనకళ్ల ముందు కొట్టొచ్చినట్టు కనిపిస్తున్నా 'లక్షలాది ఉద్యోగాలు భర్తీ' అన్న భారీ ప్రకటనలు వంచించడానికే కదా!

'ప్రపంచీకరణ' ప్రభావానికి తీవ్రంగా ప్రభావితమైన తదుపరి రంగం 'వైద్యం'. 65 ఏళ్ల స్వాతంత్ర్యం గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నెలకొంటున్న సంప్రదాయ జబ్బులను సైతం (కలరా, మలేరియా, డెంగ్యూ వంటివి) నయం చేయలేని పరిస్థితి. ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాల పునరుద్ధరణ పేరిట ఒక నేత భవనాల నిర్మాణానికి ప్రాధాన్యత నిచ్చి కోట్లాది రూపాయలను వెచ్చిస్తే, (ఇక్కడ భవనాలే మిగిలాయి – సిబ్బంది లేరు) తరువాత వచ్చిన నేత 'ఆరోగ్య శ్రీ' అని కోట్లాది రూపాయలను కార్పొరేట్ అస్పత్రుల పాలుచేయడం చూడొచ్చు. చర్యల్లోనూ – పేర్లలోనే మార్పు కానీ సారం ఒక్కటే. వీటన్నింటికీ కీలకం ఆదేశించిన వాడి క్రమానుగత విధి విధానాలను, అధికార పక్షం తమ మాటల గారడీతో నెట్టుకు రావడం. ప్రజలను వారి వారి అనుకూల మార్కెట్ శక్తులకు బలిపెట్టడం మినహా మరేమీ కాదు. విధాన రూపకల్పనకు అనువుగా ఐ.ఎం.ఎఫ్. దళారీలు అధికార కీలక స్థానాల్లో పాతుకుపోయారు.

ఈ నేపథ్యంలో 'ఎన్నికలు' అనేసరికి చాలు ఎక్కడలేని ప్రజాభిమానాలు గుర్తుకొచ్చేస్తాయి. ఇక వీరు వారు అనే తేడా లేకుండా అందరిదీ ఒకటే దారి. హామీల మీద హామీలు, సాధ్యాసాధ్యాలను గమనించకుండా. ప్రజలకు 'ఉపాధి' కల్పించాలన్న కనీస యోచన కూడా లేకుండా, కలర్ టీవీల దగ్గర నుంచి వేలాది నిరుద్యోగ భృతిని, నిత్యావసరాలను అందిస్తామనేంత వరకూ ఒకటే సంక్షేమ రోద. అయినా వాస్తవాన్ని ప్రజలు గుర్తిస్తున్నారనే మెలుకువే లేదు ఈనాటి రాజకీయానికి.

ఇటీవల ఐదు రాష్ట్రాల్లో జరిగిన ఎన్నికల ఫలితాలు ప్రజల జాగురూకతను వ్యక్తం చేస్తున్నా.. విధాన రహిత రాజకీయానికి అవగతం కాదు. ఎదో ఒకలా అధికారాన్ని చేజిక్కించుకోవాలన్న యావే తప్ప 'ప్రజాహితం' అన్నది మచ్చుకైనా కానరాదు. పైగా ఈ అవకాశ వాద రాజకీయానికి 'వారసత్వపు హోదా' కల్పించాలన్న మరో కుటిల యత్నం ఇంతకీ ఏ విలువలకి మన ప్రజాస్వామ్య ప్రస్థానం అని ప్రశ్నించుకుంటే ఎండమావే మనకు.

వీరు కాదు వారు కాదు.. ఎవరు అధికారంలోకి వచ్చినా రుణదాత ప్రపంచ బ్యాంక్ నిర్దేశించిన విధాన చట్రంలోనే పాలనను కొనసాగించాల్సిన పరిస్థితి. ఇటీవల మన రాష్ట్రంలో చోటు చేసుకున్న సోంపేట – దేశవ్యాప్తంగా నందిగ్రాం – కళింగనగర్ ప్రజా ఉద్యమాలు పాలక పార్టీలకు కనువిప్పు కలిగించేలా చేశాయి. అయినా ప్రతినెలా రిజర్వ్ బ్యాంక్ వడ్డీ రేట్లతోపాటు ధర వరలూ పెరుగుతూనే ఉన్నాయి. వీటన్నింటి నేపథ్యంలో ప్రపంచ బ్యాంక్ అధ్యక్షుడు ఓ ప్రకటన చేశారు. వారాశించిన స్థాయిలో ప్రపంచీకరణ విధానాలు అమలు కానందున, తమ రుణ సహాయాన్ని నిలిపివేయనున్నామని హెచ్చరిక చేశారు. మరోవైపు పాలకులేమను కుంటున్నారంటే.. ఎవరికి వారు తామధికారంలోకి వస్తే ఇంతకు మించిన వేగంతో అమలు చేయగలమని భ్రమలు పెంచేసు కుంటున్నారు. ఇక ప్రజల వంతుకు వస్తే, ఈ మూడో దశ సంస్కరణలే చుక్కల్ని చూపిస్తూ ఉంటే పూర్తిస్థాయి అమలు ఇంకా ఎంతటి దారుణ పరిస్థితుల్ని చవిచూడాల్సి వస్తుందోనని, చావో రేవో తేల్చుకునేందుకు సంసిద్ధం కావాల్సిందేనంటున్నారు. ప్రత్యామ్నాయ ప్రగతి విధానాలు ఆశను కల్పిస్తున్నాయి.

అవినీతి – బంధుప్రీతి ధోరణులకు ఈ సరళీకరణ విధి విధానాలే పుట్టినిల్లు. వీటి ప్రభావానికి ఏ పాలకపక్ష పార్టీలు అతీతం కాదన్న సంగతి ఈ తాజా ఉదాహరణ ద్వారా వెల్లడైంది. ఓబుళాపురం మైనింగ్ అక్రమంలో గాలి సోదరుల మాయాజాలం వెల్లడైంది. నిన్నటికి నిన్న ఓ అటవీ అధికారి (బిస్వాస్) దీని ద్వారా ఇరవై వేల కోట్ల రూపాయలు ప్రభుత్వం నష్టపోయిందని వెల్లడించారు. ఈ గాలి దొంగలకు మాజీ ముఖ్యమంత్రి అండదండలందిస్తే.. వీరి ప్రాపకానికి (రాజకీయ) దేశ ప్రధాన ప్రతిపక్షం అండగా నిల్చిందన్న వాస్తవం వెలుగుచూసింది. అంతకు ముందు అంటే సరళీకృత ఆర్థిక విధానాలు అడుగిడక ముందు రు. 50–60 కోట్లు అవినీతి అంటే గుండెలు బాదేసుకున్నాం. కానీ నేటి ప్రపంచీకరణ అవినీతిని లక్షల కోట్ల రూపాయలకు పెంచేసింది. ఇదే ఓబుళాపురం గనుల అక్రమాలపై మాజీ ముఖ్యమంత్రి అఖిలపక్ష కమిటీని వేస్తే ఒక్క ప్రతిపక్ష పార్టీ నేతకు తప్ప మిగతా ఏ పక్షానికీ అవినీతి కనిపించక పోవడం విడ్డూరం కాక మరేమిటి? బిజెపి అంటే సరే.. గాలి పుట్టినిల్లు అదే కనుక వారికి కనిపించకపోవడంలో వింతేమీ లేదు. కానీ కామ్రేడ్లకు కూడా కనిపించకపోవడం మన దౌర్భాగ్యం. ఈ అఖిల పక్ష కమిటీ విచారణ సందర్భంగా 'కోట్ల రూపాయలు' చేతులు మారాయంటే అప్పుడు నమ్మబుద్ధి కాలేదు. కానీ. వాడి తమ్ముడు వీడు అంబుజాక్షుడు జగన్ మోహన్‌రెడ్డి. అవినీతి అమలుకు ఓ హైటెక్ శాస్త్రీయతనిచ్చిన ఘనాపాటి. గాలి సొదరులెవరో తనకు తెలీదని బుకాయిస్తాడు. తన లక్షలాది కోట్ల సంపాదన తన కష్టార్జితమేనంటాడు. లేదా ప్రభు భిక్షంటాడు. అయినా.. ఎక్కడో కాస్తా నిజాయితీపరులు ఉన్నారు. వాస్తవాన్ని వెలికి తీసేందుకు. వీ

(రచయిత పాత్రికేయులు)

నవంబర్ 2011 సంచికలో అచ్చయిన కృష్ణ ఆదిత్య వ్యాసాన్ని చర్చిస్తూ, చిన్న రాష్ట్రాలపై డా. బి.ఆర్. అంబేద్కర్ వ్యక్తం చేసిన అభిప్రాయాలను వివరిస్తున్నారు **లోకే రాజ్‌పవన్**

చిన్న రాష్ట్రాలకు అంబేద్కర్ అనుకూలమే!

అంబేద్కర్ చిన్న రాష్ట్రాలకు అనుకూలం కాదంటూ, ఆయన భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాలపై చెప్పిన విషయాలను తెలంగాణవాదులు వక్రీకరిస్తున్నారంటూ కృష్ణ ఆదిత్య గారు 'వీక్షణం' నవంబర్, 2011 సంచికలో రాయడం చాలా విస్మయానికి గురిచేసింది. చిన్న రాష్ట్రాల అస్తిత్వాన్ని సమర్థించి వాటికి ఒక సైద్ధాంతిక భూమికను అందించిన అంబేద్కర్ చెప్పిన విషయాలను సంపూర్ణంగా పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా కొన్ని విషయాల ఆధారంగానే అలాంటి దురభిప్రాయానికి రావడం సమంజసం కాదనిపించింది.

1953 ఏప్రిల్ 23న టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియాలో అంబేద్కర్ రాసిన వ్యాసాన్ని ఆధారంగా చేసుకుని అందులోని అంశాలను కోట్ చేస్తూ అంబేద్కర్ చిన్న రాష్ట్రాలకు సుముఖం కాదని కృష్ణ ఆదిత్య తేల్చేశారు. 1955 డిసెంబర్ 23న అంబేద్కర్ రాసిన 'భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాలు– కొన్ని ఆలోచనలు' అనే వ్యాసంలోని అంశాలను తన వ్యాసంలో చివరలో కొన్ని వాక్యాలలో మాత్రమే ప్రస్తావించి, అవి కూడా వ్యాసంలోని ఉపోద్ఘాతం, మొదటి భాగంలోని మొదటి అధ్యాయంలోని భాగాలను మాత్రమే ప్రస్తావించి ఏడు భాగాలలోని పదకొండు అధ్యాయాలు, పది అనుబంధాలలో అంబేద్కర్ సవివరంగా చర్చించిన అనేక విషయాలను కృష్ణ ఆదిత్య కనీసంగానైనా స్పృశించలేదు. మొత్తంగా అంబేద్కర్ మొదటి వ్యాసంలోని అంశాలను ప్రస్తావించినా, తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటుకు అంబేద్కర్ సుముఖం కాదనే విషయాన్ని నిరూపించడానికి మాత్రం ఒకే ఒక అంశంపైననే ఆధారపడ్డారు. అది కూడా చాలా నిర్హేతుకంగా...

ప్రత్యేక తెలంగాణ రాష్ట్రాన్ని ఎక్కడా అంబేద్కర్ పేర్కొనలేదని నిరూపించడానికి 'చెక్స్ అండ్ బాలెన్సెస్' వ్యాసంలోని ఒకే ఒక అంశాన్ని కృష్ణ ఆదిత్య పేర్కొన్నారు. అది రాజధాని గురించి అంబేద్కర్ చేసిన వ్యాఖ్య. ఒయాసిస్సు లేని ఎడారి లాంటి ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి వరంగల్‌ను రాజధానిగా చేస్తే బాగుంటుందని, అలా చేసి హైదరాబాద్ రాష్ట్రంలోని తెలంగాణ ప్రాంతాన్ని కలిపి సంపూర్ణ ఆంధ్రను ఏర్పాటు చేయాలని అంబేద్కర్ అన్నారు కనుక అంబేద్కర్ విశాలాంధ్రకే అనుకూలమని కృష్ణ ఆదిత్య అంటున్నారు. అయితే ఇక్కడ ఒక విషయం గమనించాలి. అంబేద్కర్ రాసిన ఆ వ్యాసం 1953 లోనిది. అంటే దేశవ్యాప్తంగా భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాలపై చర్చ జరుగుతున్న కాలమది. ఉమ్మడి మద్రాసు రాష్ట్రం నుంచి విడిపోవాలని మరణించిన పొట్టి శ్రీరాములు అనంతర కాలంలో ఆ మరణం గురించి, ఆంధ్ర రాష్ట్ర ఏర్పాటు గురించి చర్చ జరుగుతున్న సమయం. అప్పటి చర్చ అంతా మద్రాసు రాష్ట్రం నుంచి ఆంధ్ర వేరుపడడం గురించిన చర్చే. అయితే సమకాలీకంగా భాషా ప్రాతిపదికపై కూడా చర్చ జరుగుతున్నందున వరంగల్ రాజధానిగా ఆంధ్ర రాష్ట్ర ఏర్పాటు జరగాలని, హైదరాబాద్ రాష్ట్రంలోని తెలంగాణ ప్రాంతాన్ని కలిపి తెలుగు రాష్ట్రంగా ఏర్పరచాలని అంబేద్కర్ ఆకాంక్షించి ఉండవచ్చు. ఆకాంక్షించడంలో తప్పేమీ లేదు కదా! అప్పటికి తెలంగాణ ఆంధ్రతో కలిసి లేదు కనుక, తెలంగాణపై ఆంధ్ర పాలకుల వివక్ష లేదు కనుక తెలంగాణ, ఆంధ్ర ప్రాంతాలు ఐక్యంగా ఉండడం వల్ల శక్తి ఉంటుందని, భాషా రాష్ట్రం వల్ల ఉమ్మడి సంస్కృతులు ఏర్పడి ఐక్యత పెంపొందుతుందని సహజంగానే తాను సమర్థించిన భాషా ప్రాతిపదిక సూత్రం మీద ఆధారపడి అంబేద్కర్ అలా భావించి ఉండవచ్చు. అయితే ఆ వ్యాసం మాత్రమే భాషా ప్రాతిపదిక రాష్ట్రాలపై అంబేద్కర్ అభిప్రాయాలకు ముగింపు కాదు. ఆ తర్వాత తన వ్యాసంలోని కొన్ని ఆలోచనలను మార్చుకుంటూ 1955లో 'భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాలు – కొన్ని ఆలోచనలు' అనే వ్యాసం రాశారు. అందులో మరింత వివరంగా, సుదీర్ఘంగా భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాల గురించి చర్చించారు. వరంగల్ రాజధానిగా భాషా ప్రాతిపదికన సంపూర్ణ ఆంధ్ర రాష్ట్రం ఏర్పడాలని కోరుకున్న అంబేద్కర్ అదే భాషా ప్రాతిపదిక రాష్ట్రం నుంచి మరికొన్ని ప్రాంతాలు విడిపోవచ్చునని, భాష ఆధారంగా కలిపి ఉంచడం అనేది కేవలం ఒక సౌకర్యమే కానీ నియమం మాత్రం కాదని అందులో చాలా వివరంగా చెప్పారు. భాష అనే ఒక భావన పైన ఆధారపడి మాత్రమే జరిగే విభజనను యాంత్రికంగా సమర్థిస్తే అసమానతలు పెరిగిపోయి మెజారిటీల పెత్తనం కింద మైనారిటీలు నలిగిపోవాల్సి వస్తుందని కూడా ఆందోళన చెందారు. కనుక కేవలం 1953 వ్యాసాన్నే ఆధారంగా చేసుకుని ఆలోచిస్తే అసలు విషయాలు బయటపడవు. 1955 వ్యాసాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకోనిదే అంబేద్కర్ భావాలను అర్థం చేసుకోవడం సంపూర్ణమవదు.

ఒక అంశంపై ఒక రచయిత అభిప్రాయాన్ని నిర్ధారించుకోవాలంటే ఆ అంశంపై అతని ఆలోచన లేమిటో, వేర్వేరు సందర్భాలలో ఆ రచయిత ఏం చెప్పాడో దానిపై ఆధారపడడం సహజంగా జరిగేదే. అయితే ఆ రచయిత అదే అంశంపై మొదటగా ఒక అభిప్రాయం చెప్పి తర్వాత కాలంలో ఆయా కాలమాన పరిస్థితు లను గమనించడం ద్వారానో, చారిత్రక, రాజకీయార్థిక అవగాహనా విస్తృతి వల్లనో తన

పాత అభిప్రాయాన్ని కొంత మార్చుకుని కొత్త భావాలను ఏర్పరచు కున్నపుడు, ఆ మార్పును స్పష్టంగా తన పాఠకులకు చెప్పినపుడు ఆ అంశంపై ఆ రచయిత ఏ అభిప్రాయాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకోవాల్సి ఉంటుంది? పాత అభిప్రాయాన్నా? కొత్త అభిప్రాయాన్నా? ఎవరైనా కొత్త అభిప్రాయాన్నే లెక్కలోకి తీసుకుంటారు. ఆ కొత్త దాని ఆధారంగానే ఆ రచయిత భావాలను అంచనా వేస్తారు. అంతేగాని పాత అభిప్రాయాన్ని మాత్రమే ఆధారం చేసుకుని ఆ రచయితను బేరీజు వేయరు. ఒకవేళ అలా చేస్తే రచయితలోని, ఆయన భావాలలోని మార్పును గమనించనట్లే అవుతుంది. అలాంటి పరిమితమైన బేరీజు వల్ల అసలు విషయాన్ని, నిజాన్ని మరుగునపరిచి తద్వారా ఆ రచయితలోని మార్పును దాచిపెట్టడం ద్వారా అతనిలోని నిజాయితీని, భావ ప్రకటనను అవమానించినట్లే అవుతుంది. అసలు విషయం చెప్పకపోవడం ద్వారా పాఠకులను కూడా తప్పుదారి పట్టించినట్లే అవుతుంది.

ఇక 'భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాలపై కొన్ని ఆలోచనలు' వ్యాసం విషయానికి వస్తే కృష్ణ ఆదిత్య పేర్కొనని పన్నెండు అధ్యాయాలలో భాషా రాష్ట్రాలపై, చిన్న రాష్ట్రాలపై అంబేద్కర్ చాలా వివరంగా చర్చించారు. ఇది 1955లో రాసిన వ్యాసం కనుక అంబేద్కర్ భావాలను గ్రహించడానికి 1953 వ్యాసంకంటే ఈ వ్యాసాన్ని ప్రామాణికంగా తీసుకోవడమే సహేతుకంగా ఉంటుంది. భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాల విషయంలో అంబేద్కర్ చెప్పిన ఒక ప్రాథమిక భావనను మొదటగా అర్థం చేసుకోవాల్సి ఉంది. ఆయన చెప్పిన 'ఒక రాష్ట్రం – ఒక భాష' అంటే ఒక రాష్ట్రంలో ఒక భాష మాట్లాడే ప్రజలు ఉండాలి. భాష ద్వారా సంస్కృతి వ్యాపిస్తుంది కనుక ఆ భాషా ప్రజల మధ్య సంస్కృతుల సారూప్యత ఏర్పడి ఆ రాష్ట్రం ఒక ఐక్యమైన, ధృడమైన రాష్ట్రంగా ఉంటుంది. అయితే దీనికి విపర్యయం మాత్రం నిజం కాదు. అంటే ఒక భాష మాట్లాడే ప్రజలు ఒకే రాష్ట్రంలో ఉండాలని మాత్రం కాదు. ఒకటి కంటే ఎక్కువ రాష్ట్రాలలో కూడా ఉండవచ్చు అని దాని అర్థం. ఈ వ్యాసంలోని నాల్గవ అధ్యయం 'మస్ట్ దేర్ బి వన్ స్టేట్ ఫర్ వన్ లాంగ్వేజ్?'లో భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రం అర్థాన్ని వివరించే సందర్భంలో అంబేద్కర్ ఇలా అన్నారు. 'అది (ఒక రాష్ట్రం – ఒక భాష) ఒక భాష మాట్లాడే ప్రజలు ఒక ప్రాంతంలో ఉంటూ, ఒక భాష మాట్లాడే ప్రజలు అనేక రాష్ట్రాలలో సమూహమవవచ్చు అనే అర్థాన్ని కూడా ఇస్తుంది'. దీన్ని బట్టి ఒక భాష ఆధారంగా ఏర్పడ్డ రాష్ట్రం అదే భాష ప్రాతిపదికగా ఎన్ని రాష్ట్రాలుగానైనా విడిపోవచ్చునని ఆ సిద్ధాంతం చెప్తుందని అంబేద్కర్ భావన. దీనికి కొనసాగింపుగా అంబేద్కర్ భాష అనే భావననే యాంత్రికంగా తీసుకుని ఒకే భాషా రాష్ట్రంగా ఉంచాలని ప్రయత్నిస్తే, భాషేతరమైన అనేక అంశాలలోని వైరుధ్యాల వల్ల ఆ రాష్ట్రంలోని వివిధ ప్రాంతాల మధ్య శత్రుభావన పెరుగుతుందని స్పష్టంగా చెప్పారు. భాషా ప్రాతిపదికన రాష్ట్రంగా ఏర్పరచడం ఎంత చక్కని ఆశయమో, భాషా ప్రాతిపదిక పేరున బలవంతంగా కలిపి ఉంచాలను కోవడం అంతే తప్పుడు ఆశయంగా ఆయన అభిప్రాయ పడ్డారు. దీన్ని బట్టి భాషా ప్రాతిపదిక రాష్ట్రం వివిధ రాష్ట్రాలుగా విడిపోవడం తప్పని గానీ, ఒక భాషా రాష్ట్రం ఒకటే ఉండాలని గానీ అంబేద్కర్ ఎక్కడా చెప్పలేదని భావించాలి. పైగా ఒక భాష మాట్లాడే రాష్ట్రాలు ఒకటి కంటే ఎక్కువ సంఖ్యలో ఉండవచ్చని చాలా స్పష్టంగా ఆయన చెప్పినట్లు 'ఒక రాష్ట్రం – ఒక భాష' సిద్ధాంతం ఆధారంగా అర్థం చేసుకోవచ్చు.

ఒక భాషా ప్రాతిపదిక రాష్ట్రం నుంచి ఒక ప్రాంతం వేరు పడాలంటే అందుకు ఏ కారణాలు ప్రాతిపదికలుగా ఉండాలని అంబేద్కర్ భావించారో గమనిస్తే ఆయన తెలంగాణ రాష్ట్రాన్ని వ్యతిరేకించారా? విశాలాంధ్రను సమర్థించారా? లాంటి ప్రశ్నలన్నింటికీ సమాధానాలు దొరుకుతాయి. అంబేద్కర్ రాష్ట్రాల ఏర్పాటుపై రాసిన ఏ వ్యాసంలోనూ ప్రత్యక్షంగా ఈ కారణాలను వివరించలేదు. అయితే అవిభక్త బొంబాయి, మద్రాసు రాష్ట్రాలలో నుంచి మహారాష్ట్ర, ఆంధ్ర ప్రాంతాలు వేరుపడాలని ఆ వ్యాసాలలో ఆయన ఆకాంక్షించిన సందర్భాలలో, వేరుపడేందుకు ఏ కారణాలు శాస్త్రీయమో, సహేతుకమో ఆయన వివరించి ఉన్నారు. మిశ్రమ భాషా రాష్ట్రాలనుంచి భాషా ప్రాతిపదిక రాష్ట్రాలుగా వేరుపడటమనే సందర్భంలో ఆయన ఆ కారణాలను పేర్కొన్ననూ వాటిని 'భాష' అనే సంకుచిత సందర్భంలోనే కాకుండా ఒక రాష్ట్రం నుంచి ఒక ప్రాంతం భాషేతరమైన అనేక సందర్భాలలో కూడా విడిపోవడం గురించిన విశాల అవగాహనలో భాగంగా అర్థం చేసుకోవాలి. ఆ కారణాలను ఒకసారి చూద్దాం.

పై వ్యాసంలోని 'ది ప్రాబ్లమ్స్ ఆఫ్ మహారాష్ట్రియన్స్' అధ్యాయంలోని 'యునైటెడ్ ఆర్ డివైడెడ్?' అనే పేరాలో అంబేద్కర్ ఆ కారణాలను వివరించారు. వాటిలో మొదటిది – ఒక పెద్ద విస్తీర్ణంగల రాష్ట్రాన్ని ఒకే ఒక ప్రభుత్వం పాలనా నిర్వహణ చేయలేదు. ఆనాటి అవిభక్త మహారాష్ట్ర విస్తీర్ణం 1,24,514 చదరపు మైళ్లు. నేటి ఆంధ్రప్రదేశ్ విస్తీర్ణం 1,06,195.5 చ.మై. అంధ్రప్రదేశ్, అవిభక్త మహారాష్ట్రలు ఇంచుమించు సమాన విస్తీర్ణ రాష్ట్రాలే. కనుక అంబేద్కర్ చెప్పినట్లు పెద్ద విస్తీర్ణ రాష్ట్రంలో పాలనా నిర్వహణ కష్టతరమవుతుంది అనే ఆలోచన నేటి ఆంధ్రప్రదేశ్ విషయంలో కూడా వర్తిస్తుందన్నట్లే కదా! అలాంటపుడు మహారాష్ట్రను 30,028 చ.మై గల పశ్చిమ మహారాష్ట్ర, 55,482 చ.మై గల మధ్య మహారాష్ట్ర, 39,004 చ.మై గల తూర్పు మహారాష్ట్రలుగా వేర్వేరు రాష్ట్రాల నేర్పరచాలన్న ప్రతిపాదనను చూస్తే నేడు 44,340 చ.మై గల తెలంగాణా ప్రాంతాన్ని ప్రత్యేక రాష్ట్రంగా ఏర్పాటు చేయాలని జీవించి ఉంటే అంబేద్కర్ తప్పకుండా ఆకాంక్షించి ఉండేవారని తెలంగాణవాదులు భావిస్తే అందులో అసమంజసం ఏముంది? రెండు కోట్ల జనాభాకు మించకుండా రాష్ట్ర జనాభా ఉంటే బాగుంటుందని అంబేద్కర్ భావించారు. ఆ రకంగా చూసినా ఆంధ్రప్రదేశ్ జనాభా ఎనిమిదిన్నర కోట్లు కనుక విభజించాల్సి ఉంటుంది. కనుక విస్తీర్ణం, జనాభాల పరంగా చూస్తే ఏ రకంగా చూసినా తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు అంబేద్కర్ భావాలకు విరుద్ధం కాదు. అయితే ఇక్కడ ఒక విషయాన్ని గుర్తించాలి. విస్తీర్ణం, జనాభాల పరిమాణాత్మక గణాంకాల ప్రాతిపదికనే రాష్ట్ర విభజన జరగాలనే యాంత్రిక ఆలోచనా విధానాన్ని అంబేద్కర్ ఏనాడూ కలిగిలేరు. రాష్ట్ర విభజనకు ఆయన మరిన్ని విశాలమైన, గుణాత్మక కారణాలను పేర్కొన్నారు.

రెండవది – ఆర్థిక సమానత్వం. మహారాష్ట్రలోని పై మూడు ప్రాంతాలలో అంబేద్కర్ చెప్పినట్లుగానే ఉన్న ఆ అసమానత్వం నేడు ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని ప్రాంతాలలోనూ ఉంది. ఈ కారణంలో అంబేద్కర్

చూపిన ఒక ఉదాహరణ తెలంగాణ ప్రాంతానికి చక్కగా వర్తిస్తుంది. మరఠ్వాడా ప్రాంతం పూర్తిగా నిజాంచే నిర్లక్ష్య పరచబడిందని చెప్తూ 'కలవడం వల్ల మరాఠ్వాడాకు మిగిలిన ప్రాంతాలు ఏం హామీ ఇస్తాయి?' అని అంబేద్కర్ ప్రశ్నించారు. సరిగ్గా ఇదే ఉదాహరణను ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు వర్తింపచేసి చూస్తే తెలంగాణ కూడా నిజాంతో పూర్తిగా నిర్లక్ష్య పరచబడింది. అంతేకాదు సమైక్య రాష్ట్రం తోనూ నిర్లక్ష్య పరచబడింది. ఇప్పుడు తెలంగాణ ప్రజలు అనేకసార్లు అంబేద్కర్ అడిగిన ప్రశ్నే అడుగుతున్నారు, 'కలిసి ఉన్నపుడు తీవ్ర నిర్లక్ష్యానికి గురిచేసి, ఇప్పుడు ఏం నమ్మకం కలిగిస్తారని కలిసి ఉండమంటున్నారో చెప్పండి' అని. ఆనాడు అంబేద్కర్ ప్రశ్నకు సంయుక్త మహారాష్ట్ర వాదులు జవాబు చెప్పనట్లే, నేడు తెలంగాణ ప్రజల ప్రశ్నకు సమైక్య వాదులు కూడా జవాబు చెప్పలేక పోతున్నారు.

మూడవది – పారిశ్రామిక అసమానత్వం. అంబేద్కర్ చెప్పినట్లు పశ్చిమ, తూర్పు మహారాష్ట్రలు పారిశ్రామికంగా చాలా అభివృద్ధి చెంది మధ్య మహారాష్ట్ర వెనకబడిపోయినట్లే, రాయలసీమ కోస్తాంధ్రలు పారిశ్రామికంగా వృద్ధి చెంది తెలంగాణ వెనక బడిపోయింది. మళ్లీ అంబేద్కర్ అడిగిన ప్రశ్నే అడిగితే, 'పారిశ్రామిక అభివృద్ధికి ఏం హామీలివ్వగలరని కలిసుండాలి? రాయలసీమ, కోస్తాంధ్రలు పారిశ్రామిక వృద్ధికి ఆసక్తి చూపాయా? చూపనపుడు ఇకముందు చూపుతాయన్న నమ్మకం ఏమిటి?'

నాల్గవది – విద్యా అసమానత్వం. అంబేద్కర్ చెప్పినట్లు మహారాష్ట్రలోని మూడు ప్రాంతాలలో ఈ అసమానత్వం ఉన్నట్లే ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని మూడు ప్రాంతాలలోనూ ఈ అసమానత్వం స్పష్టంగా ఉంది. నిజాంచే నిర్లక్ష్యం చేయబడ్డ మరాఠ్వాడాలో వలెనే తెలంగాణలో కూడా సరైన స్థాయిలో విద్యా సదుపాయాలు లేవు. కనుక సంయుక్త మహారాష్ట్రను ఏర్పరచడం వల్ల బ్రాహ్మణ వర్గాలు ఉద్యోగాలను ఆక్రమించే అవకాశం ఉందని అంబేద్కర్ భావించినట్లే, సమైక్యాంధ్ర ఇలాగే కొనసాగితే సంపన్న వర్గాలు ఉద్యోగాలు ఆక్రమించే ప్రమాదముంది.

పై కారణాలను నిశితంగా గమనిస్తే వాటిలో విస్తీర్ణం, జనాభా అనేవి కేవలం ఒకానొక యాంత్రిక అంశమే అని, మిగిలిన కారణాలు రాష్ట్రంగా విడిపోవడానికి గుణాత్మక కారణాలవుతాయని అంబేద్కర్ భావించినట్లు అర్థమవుతుంది. భాషా ప్రాతిపదిక రాష్ట్రంగా విభజన చెందే సందర్భంలోనే అంబేద్కర్ పై కారణాలను చర్చించినా, ఒక భాషా ప్రాతిపదిక రాష్ట్రం నుంచి కొన్ని ప్రాంతాలు అదే భాష ప్రాతిపదికగా గల మరికొన్ని రాష్ట్రాలుగా విడిపోవడాన్ని అంబేద్కర్ వ్యతిరేకించలేదని పైన చూశాం కనుక ఈ కారణాలనే ఒక భాషా ప్రాతిపదిక రాష్ట్రం నుంచి ఒక ప్రాంతం మరొక రాష్ట్రంగా విడిపోవడానికి కూడా ఆధారకారణాలుగా అంబేద్కర్ భావించి ఉండ వచ్చునని ఆయన ఆలోచనల ద్వారా చాలా స్పష్టంగా గమనించవచ్చు. కనుక ఆంధ్రప్రదేశ్ నుంచి ప్రస్తుత తెలంగాణ విడిపోవడానికి కూడా అంబేద్కర్ కోణం నుంచి చూస్తే ఈ కారణాలే ఆధారమవుతాయని అర్థం చేసుకోవాల్సి ఉంటుంది.

ఈ అధ్యాయంలోనే అంబేద్కర్ ఒక చిన్న సన్నివేశం చెప్తారు. ఒక అమ్మాయిని తండ్రి ఒక అడవికి తీసుకువెళ్తాడు. అతను ఒక ప్రొఫెసర్. అడవిలోని పెద్దపెద్ద చెట్ల కింద చిన్న మొక్కలు పెరిగి ఉంటాయి. కానీ అవి పొడుగ్గా ఉండవు. అవి ఎందుకు పొట్టిగా ఉన్నాయని ఆ అమ్మాయి తండ్రిని అడుగుతుంది. కానీ అతనికి వృక్షశాస్త్ర జ్ఞానం లేకపోవడంతో జవాబు చెప్పలేక పోతాడు. మర్నాడు తనతోటి బోటనీ ప్రొఫెసర్‌ను కారణం అడుగుతాడు. అప్పుడా బోటనీ ప్రొఫెసర్ 'చాలా చిన్న కారణం! సూర్యరశ్మినంతటినీ ఆ పెద్ద చెట్లే వాడుకోవడం తో చిన్నమొక్కలకు సూర్యరశ్మి అందక పెరగడం లేదు' అని చెప్తాడు. ఈ సన్నివేశాన్ని మరాఠ్వాడా కోసం చెప్తూ 'నేను మరాఠ్వాడా, మధ్య మహారాష్ట్ర ప్రజలకిచ్చే సలహా ఏమిటంటే స్వంతగా రాష్ట్రాన్ని ఏర్పాటు చేసుకోండి! తద్వారా స్వంతగా అభివృద్ధి చేసుకునే శక్తిని మీ చేతుల్లోనే కలిగి ఉంటారు' అని అంబేద్కర్ సలహా ఇచ్చారు. ప్రస్తుతం తెలంగాణ సందర్భంలో కూడా సరిగ్గా సరిపోయే సన్నివేశం ఇది. కనుక అంబేద్కర్ మరాఠ్వాడా విషయంలో చెప్పినదాన్ని ఆ ఒక్క సందర్భం కోసమే చెప్పినట్లుగానో, తెలంగాణ కోసం చెప్పలేదనో అనుకోకుండా ఆయన చెప్పిన విషయంలోని సారాన్ని అన్ని సందర్భాలకూ అన్వయించు కుంటేనే అంబేద్కర్‌ను సరిగ్గా అర్థం చేసుకున్నట్లవుతుంది.

ఇక ఎనిమిదవ అధ్యాయం 'సమ్మరీ ఆఫ్ ప్రిన్సిపుల్స్ కవరింగ్ ది ఇష్యూ'లో చాలా స్పష్టంగా, ప్రత్యక్షంగా భాషా ప్రాతిపదిక రాష్ట్రం నుంచి ఒక ప్రాంతం విడిపోవడాన్ని గురించి వివరించారు. అందులోని మూడవ, నాల్గవ, ఐదవ పాయింట్‌లలో అంబేద్కర్ ఇలా అంటున్నారు. ఒక రాష్ట్రం – ఒక భాషా సూత్రాన్ని ఒక భాష – ఒక రాష్ట్రం సూత్రంగా తప్పుడు అర్థం చేసుకోకూడదు. ఒక భాష – ఒక రాష్ట్రం అంటే విస్తీర్ణం, జనాభా, సారూప్యతలతో సంబంధం లేకుండా ఒక భాష మాట్లాడే ప్రజలంతా ఒకే ప్రభుత్వం కిందికి రావాలి. ఇది చాలా తప్పుడు అవగాహన. కనుక ప్రపంచంలో చాలా చోట్ల జరిగినట్లుగా ఒక భాష మాట్లాడే ప్రజలు అనేక రాష్ట్రాలుగా విభజింపబడవచ్చు. ఎన్ని రాష్ట్రాలుగా విభజించబడాలి అనేది (1) సమర్థవంతమైన పాలనావసరాలు (2) వివిధ ప్రాంతాల అవసరాలు (3) వివిధ ప్రాంతాల సెంటిమెంట్లు (4) మెజారిటీ, మైనారిటీల మధ్యగల అనుపాతంపైన ఆధారపడి ఉంటుంది' అన్నారు. ఆరవ పాయింట్‌లో 'రాష్ట్ర విస్తీర్ణం అనేది మెజారిటీ మైనారిటీల మధ్య సమభాగ పంపిణీని తగ్గించి వేస్తుంది. మైనారిటీల పరిస్థితి అనిశ్చితిలో పడిపోతుంది. మైనారిటీలపై పెత్తనం చెలాయించే అవకాశాలు అధికమవుతాయి. కనుక రాష్ట్రాలు చాలా చిన్నగా ఉండాలి' అని చాలా స్పష్టంగా చెప్పారు. ఈ వాక్యాల ద్వారా చిన్నరాష్ట్రాల భావనను అంబేద్కర్ ధృఢంగా సమర్థించారని ఎవరైనా చాలా సులువుగా గ్రహించవచ్చు.

ఆ తర్వాత ఐదవ భాగంలో భాషా ప్రాతిపదిక రాష్ట్రాల మనుగడ గురించి చర్చించి కొన్ని పటాలు, గణాంక వివరాలు ఇచ్చి అంబేద్కర్ తన వ్యాసాన్ని ముగిస్తారు. కనుక మొత్తం వ్యాసాన్ని గమనిస్తే 1955లో రాసిన ఈ వ్యాసంలో అంబేద్కర్ చాలా స్పష్టంగా చిన్న రాష్ట్రాల ఆవశ్యకతను నొక్కిచెప్పారు. భాషా ప్రాతిపదిక రాష్ట్రాల ఏర్పాటును ఎంతగా సమర్థించారో, భరించలేని స్థితి ఏర్పడినపుడు భాషా ప్రాతిపదిక రాష్ట్రం నుంచి మరిన్ని రాష్ట్రాలు ఏర్పడవచ్చుననే విషయాన్ని కూడా అంతే సమర్థించారు.

(రచయిత ప్రభుత్వ ఉపాధ్యాయుడు) వీ

ఈ దేశంలో భూ సంస్కరణల అవసరం ఎందుకుందో, ఎంత అవసరమో వివరిస్తున్నారు

ఎం. కోదండరాం, కె. సీతారామారావు

భూసంస్కరణ విధానాలు - ఒక సమీక్ష-3

(గత సంచిక తరువాయి...)

ప్రభుత్వం నియమించిన కోనేరు రంగారావు కమిటీ తన నివేదికలో, 'గత పదిహేనేళ్లుగా మరిచిపోయిన తన విద్యుక్తధర్మాన్ని (అంటే భూసంస్కరణల అమలు) ప్రభుత్వ యంత్రాంగం నిర్మాణాత్మకంగాను, బాధ్యాతాయుతంగాను నిర్వర్తించవలసి ఉందని' పేర్కొనడం జరిగింది. ఈ కమిటీ నివేదిక ప్రకారం; పేదలకు పంపిణీ చేయడానికి ఇదివరకే పంచిన భూమికి పట్టాలివ్వడానికి రాష్ట్ర వ్యాపితంగా 40 లక్షల ఎకరాలు ఉన్నట్టు వెల్లడించింది. ఆ భూముల వివరాలను పరిశీలిస్తే; 10 లక్షల ఎకరాలు అస్సైన్డ్ భూములు; 1 లక్ష ఎకరాలు సీలింగ్ మిగులు భూములు; 5 లక్షల ఎకరాలు రక్షిత కౌలుదార్లకు దక్కాల్సిన భూములు; 2 లక్షల ఎకరాలు అపరిష్కృతంగా ఉన్న ఇనాం భూములు; 9 లక్షల ఎకరాలు రిజిస్ట్రేషన్ చేసుకోకుండా తెల్ల కాగితాలపై కొనుగోలు ఒప్పందాలు రాసుకొని మారకం అయిన భూములు; 10 లక్షల ఎకరాలు అటవీశాఖ భూములు; 1 లక్ష ఎకరాలు రెవిన్యూ-అటవీశాఖ సరిహద్దు వివాదాల్లో ఉన్న భూములు; 1 లక్ష ఎకరాలు వివాదాల్లో ఉన్న దేవాలయ, ధర్మాదాయ సంస్థల భూములు; 1 లక్ష ఎకరాలు కోర్టు వివాదాల్లో ఇరుక్కపోయిన రకరకాల భూములు, ఇట్ల మొత్తం 40 లక్షల ఎకరాల భూమి పంపిణీ చేయడానికి అవకాశమున్నదని రంగారావు కమిటీ స్పష్టం చేసింది. ఈ 40 లక్షల ఎకరాల భూమి కాక ఎల్.టి.ఆర్. 1/70 ప్రకారం ఎజెన్సీ ప్రాంతాల్లో పరాయీకరణకు గురిఅయిన గిరిజనుల భూములు దాదాపు 14 లక్షల ఎకరాలు. రాష్ట్ర భూదాన బోర్డు ఆధీనంలో ఉన్న భూమి ఒకటిన్నర లక్షల ఎకరాలు. ఇప్పటివరకు ప్రభుత్వం పంచిన 48 లక్షల ఎకరాల అస్సైన్డ్ భూముల్లో 20 లక్షల ఎకరాలు ఎప్పుడో అన్యాక్రాంతమై పోయిందని ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. చట్టంలో ఉన్న లొసుగులను ఉపయోగించుకొని రకరకాల పద్ధతుల ద్వారా పేదల అనుభవంలోనున్న పట్టాలులేని ప్రభుత్వ అస్సైన్డ్ భూములను భూస్వాములు, పారిశ్రామిక వేత్తలు, వ్యాపార వర్గాలు, కొన్నిసార్లు ప్రభుత్వం కూడా, ఆక్రమించుకోవడం జరిగింది. ప్రభుత్వం ఇప్పటివరకు పేదల అనుభవంలోనున్న 6 లక్షల ఎకరాలకు పట్టాలు (ఆర్.ఒ.ఆర్. టైటిల్ డీడ్స్) పంపిణీ చేసి చేతులు దులుపుకొని మరోసారి భూసంస్కరణల కార్యక్రమాన్ని సమర్థవంతంగా అమలుచేసామని ప్రచారం చేసుకొంటున్నది.

ఇక్కడ గమనించాల్సిన మరో ముఖ్య విషయం ఏమిటంటే, ప్రభుత్వం నిర్వహిస్తున్న వ్యాపార వర్గాలకనుకూలమైన రియల్టర్ పాత్ర. అస్సైన్‌మెంట్ పట్టాలో (దీన్నే కోస్తాంధ్రలో డిఫారం, రాయలసీమలో డికెటి, తెలంగాణాలో లావుణి పట్టా అంటారు) 'ఈ భూమిని ఎప్పుడైనా ప్రజావసరాలకోసం ఎటువంటి నష్టపరిహారం ఇవ్వకుండా స్వాధీనం చేసుకోవచ్చు" అని రాసి ఉంటుంది. లావుణి పట్టాదార్లకు, సాధారణంగా వీళ్లంతా చిన్న-సన్నకారు పేద రైతులు, ప్రభుత్వాధికారులు ఈ షరతు చూపించి ఇది 'చదువలేదా'? అని అడుగుతున్నారు. కాని ఆ షరతు చెల్లదని మనరాష్ట్ర హైకోర్టు ఏడుగురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం 2004లో తీర్పు చెప్పిన విషయం మాత్రం చెప్పడం లేదు. ఈ అస్సైన్డ్ భూములు ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకొన్నప్పుడు చెల్లిస్తున్న నష్టపరిహారానికి ఒక స్పష్టమైన విధానంగాని, పద్ధతిగాని లేదు. స్థానిక ఒత్తిడులను అనుసరించి తమ బుద్ధికి తోచినంత నష్టపరిహారం హక్కుదార్లకు ప్రభుత్వం చెల్లిస్తున్నది.

ఈ విధంగా అభివృద్ధి పేరుమీద సెజ్‌లకు, ప్రైవేట్ వ్యాపార సంస్థలకు ప్రభుత్వం కేటాయిస్తున్న భూముల వల్ల తీవ్రంగా నష్టపోతున్నది హైదరాబాద్ నగరాన్ని ఆవరించి ఉన్న మహబూబ్‌నగర్, రంగారెడ్డి, మెదక్, నల్లగొండ జిల్లాల పేద రైతులు. వీరంతా దళిత, వెనుకబడ్డ కులాలకు చెందిన వారు కాగా కొంతమంది మైదాన ప్రాంత ఆదివాసిలు. ఒక పక్క ప్రభుత్వాన్ని, మరోపక్క రియల్ ఎస్టేట్ మాఫియాను ఎదుర్కొనే శక్తిలేక, కోర్టుల్లో కేసువేసి గెలవడానికి అవసరమైన ఖర్చులు భరించే స్థితి లేక, ప్రభుత్వ 'అభివృద్ధి' విధానాలకు ప్రత్యేకంగా తెలంగాణ ప్రాంత చిన్న-సన్నకారు రైతులు బలైపోతున్నారు. నిజానికి రైతుల పట్టా భూముల కన్నా పేదల అస్సైన్డ్ భూములనే ఎక్కువగా ప్రభుత్వం అభివృద్ధి ప్రాజెక్టులకు అప్పగిస్తున్నది. దీనికిగల ప్రధాన కారణం, పేద రైతులు తమకున్న జ్ఞానంతో 'సర్కారు ఇచ్చిన భూమి సర్కారే వాపసు తీసుకుంటున్నదని' భావిస్తున్నారు తప్ప, తీవ్రమైన ఒత్తిడులకు లోనవుతున్న ఈ పేద ప్రజలు పూర్తి నష్ట పరిహారం రాబట్టుకోగలిగే విధంగా కోర్టుల్లో, రెవిన్యూ కార్యాలయాల్లో పోరాడే శక్తి లేకపోవడంవల్ల బతుకులో ఇక కోలుకోలేని విధంగా శాశ్వతంగా నష్టపోతున్నారు. ఈరకమైన పేదల పరిస్థితి ప్రభుత్వానికి అనుకూలంగా మారింది. అందుకే ప్రభుత్వం నిర్లజ్జగా, నిర్భయంగా, బహిరంగంగా వ్యాపార వర్గాల ప్రయోజనాలు పరిరక్షించే ప్రయత్నం చేస్తున్నది. ఈ విధంగా ప్రభుత్వం చేపట్టిన మూడవ దశ భూపంపిణీ కార్యక్రమం వెనుకనున్న అసలు ఉద్దేశం తాను అనుసరిస్తున్న ప్రజా వ్యతిరేక అభివృద్ధి విధానాలను (అంటే ప్రస్తుత సరళీకరణ దశలో సెజ్‌లకు, ప్రైవేట్ వ్యాపార వర్గాలకు అనుకూలమైన భూ విధానం) కప్పిపుచ్చుకోవడానికి చేసే ప్రయత్నం తప్ప మరొకటి కాదనేది స్పష్టమవుతున్నది.

ప్రభుత్వం గ్రామీణ పేదలకనుకూలమైన భూసంస్కరణల కార్యక్రమాన్ని చేపట్టి నిజాయితీతో అమలుచేస్తుందనే నమ్మకం పూర్తిగా తగ్గిపోయింది. ఎందుకంటే భూసంస్కరణలు నిజాయితీతో అమలు చేయడమంటే భూయాజమాన్య వర్గాల ప్రయోజనాలు దెబ్బతీస్తూ గ్రామీణ పేదల సామాజికార్థిక ప్రయోజనాలు పరిరక్షించడం, అయినప్పటికీ రాజ్యాంగ పరిధిలో ప్రభుత్వం నిర్వహించగలిగిన ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కారాలు గురించి ఆలోచిస్తే ఈ కింద పేర్కొన్న కొన్ని ప్రతిపాదనలు చేయవచ్చు:

1. ఈనాడు వ్యవసాయరంగంలో నున్న రాజకీయార్థిక పరిస్థితిని బట్టి భూసంస్కరణల చట్టాలను, వాటిలోని ప్రధానాంశాలను పునర్నిర్వచించి లోపాలకు తావులేని ప్రాంతాలకనుగుణమైన వికేంద్రీకృత భూసంస్కరణల కార్యక్రమాలను సమగ్రమైన వ్యవసాయ సంస్కరణలలో భాగంగా రూపొందించాలి. సవివరంగా సమీక్షించి, ఎన్నో భావనలను, అంశాలను పునర్నిర్వచించాల్సిన అవసరమున్న చట్టాలు ప్రధానంగా; (1) ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లో, గిరిజన భూముల బదాలియింపులకు చెందిన ఎల్.టి.ఆర్ 1/70 చట్టం, (2) కౌల్దారీ చట్టం ముఖ్యంగా హైదరాబాద్ కౌల్దారీ మరియు వ్యవసాయ భూముల చట్టం (HTAL Act 1950) దీనికి ఎన్నో సవరణలు చేసి (రక్షిత కౌలుదార్ల హక్కుల రక్షణరీత్యా) ఆంధ్రప్రదేశ్ అంతటికి వర్తింపచేయడం జరిగింది, (3) ప్రభుత్వాల భూముల (పంపిణీ అయిన అస్సైన్డ్ భూములు) చట్టం 1970 మరియు వాటి బదలాయింపుల నిషేధ చట్టం, 1977, (4) సీలింగ్ భూముల చట్టం 1973 (COAH Act 1973), (5) 1961లో వచ్చి ఇనాం భూముల నిషేధ చట్టం, (6) భూదాన బోర్డు పరిధిలో ఉన్న భూములకు సంబంధించిన చట్టం 1959 దాని నియమ నిబంధనలు; దీనితో పాటు దేవాదాయ, ధర్మకర్తృత్వ సంస్థల భూముల చట్టం, (7) ఇవిగాక భూసేకరణ, నష్టపరిహారం చెల్లింపులకు చెందిన చట్టాలు వాటి నియమ, నిబంధనలు మొదలైనవి. వీటితో పాటు సమగ్రమైన వ్యవసాయ సంస్కరణల్లో భాగంగా చేపట్టాల్సిన చర్యలు ముఖ్యంగా; (ఎ) సుస్థిర సాగునీటి వనరుల, వసతుల కల్పన, (బి) సంస్థాపరమైన వ్యవసాయ పరపతి సౌకర్యాలు కల్పించడం, (సి) సరైన మార్కెటింగ్ సౌకర్యాలతో పాటు ప్రతి పంటకు కనీస మద్దతు ధర (Minimum support price MSP), (డి) సరసమైన ధరలకు ఉత్పాదకాల సరఫరా (Inputs supply) ముఖ్యంగా నాణ్యతగల విద్యుచ్ఛక్తి, విత్తనాలు, ఎరువులు, పురుగుల మందులు, వ్యవసాయ విస్తరణ సేవలు మొదలైనవి, (ఇ) వ్యవసాయాధారిత పరిశ్రమల ఇతోధిక విస్తరణతో పాటు సమగ్రమైన పంటల భీమా పథకాలు అమలుచేయడం మొదలైనవి.

2. భూ యజమానుల సొంత సేద్యం (Self cultivation) అనే భావన పునర్నిర్వచించబడాలి. ఇప్పటికీ సొంత సేద్యం అంటే వ్యవసాయం సాగుతున్న గ్రామంలో నివాసమున్నా, లేకున్నా, స్వయంగా తమ పొలంలో కష్టం చేయకున్నా, జీతగాళ్లతో (పాలేర్లు) దున్నించి సాగుచేయడాన్ని సొంత సేద్యమని నిర్వచిస్తున్నారు. దాదాపు ఇదే అర్థం వచ్చే విధంగా ప్రణాళిక సంఘం కూడా ఈ భావనను నిర్వచించింది. వ్యవసాయ కాలంలో హెచ్చు భాగం ఆ గ్రామంలోనైనా లేదా దగ్గరి ప్రాంతంలోనైనా ఉంటు స్వయంగానో, కుటుంబంలోని ఒక వ్యక్తి ద్వారానో నిగరాని చేయడం సొంత సేద్యం అంటున్నారు. ఈ రెండింటి లోను గ్రామంలో నివసించడానికి, స్వయంగా, భూమి మీద కష్టపడడానికి ప్రాముఖ్యం ఇవ్వడం జరగలేదు.

3. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ముఖ్యంగా భూసంస్కరణల ద్వారా లబ్దిపొందే పేద వర్గాల్లో ఈ కార్యక్రమాల లక్ష్యాలను, చట్ట సంబంధమైన వివరాలను విస్తృతంగా ప్రచారం చేయడమే కాకుండా, భూసంస్కరణల ద్వారా లబ్ది పొందిన పేద రైతులకు భూయాజమాన్య వర్గాలు కోర్టుల్లో సృష్టించే చట్టపరమైన చిక్కులు తొలగడానికి కోర్టుల్లో అయ్యే ఖర్చుతో సహా న్యాయపరమైన సలహాల రూపంలో ఉచిత న్యాయం సహాయం (Free Legal Aid) అందజేయాలి.

4. ఎన్నడో చాలా సంవత్సరాల కిందట జరిగిన బందోబస్తు సర్వే ప్రకారం రూపొందించిన భూమి రికార్డులు ఇప్పుడు పూర్తిగ పనికి రావు. ఆధునిక సాంకేతిక పద్ధతులను ఉపయోగించి గ్రామాల్లోని భూములను నెంబర్ వారీగా బందోబస్తు సర్వే చేయించి భూసంబంధిత రికార్డులను కంప్యూటరీకరించాలి. ఈక్రమంలోనే భూయాజమాన్యపు హక్కులు (ROR, Record of Rights), భూమి విస్తీర్ణం, హద్దులు, భూమి నాణ్యత మొదలైన వాటికి సంబంధించిన అన్ని వివరాలతో రికార్డులు పూర్తిగా ఆధునీకరించి రైతాంగానికి అందుబాటులో ఉంచాలి.

5. శాస్త్రీయమైన కారణాల ఆధారంగా (అంటే సేద్యపు నీటి వసతి, భూమి నాణ్యత, పంట దిగుబడి వంటివి) వ్యవసాయ భూముల వర్గీకరణ జరగాలి. దీని ఆధారంగానే కుటుంబానికొచ్చే కమత విస్తీర్ణం నిర్ణయించాలి. ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో కుటుంబంలోని ఇతర మేజర్ వ్యక్తుల వ్యవసాయేతర వనరుల నుంచి వచ్చే ఆదాయాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని 'కుటుంబ కమత విస్తీర్ణం' ఆయా ప్రాంతాల పరిస్థితిననుసరించి తగిన విధంగా నిర్ణయించాలి, అవసరమున్న చోట ఇంకా తగ్గించాలి.

6. గత మూడు దశాబ్దాల కాలంగా రైతు లేదా రైతు కూలీ సంఘాలు నిర్వహిస్తున్న వ్యవసాయ పోరాటాల్లో భాగంగా ఆక్రమించుకొన్న ప్రభుత్వ బంజరు భూములు, దేవాలయాల భూములు, అటవీశాఖ భూములు, సీలింగు పరిధికి మించి ఉన్న భూస్వాముల మిగులు భూములను క్రమబద్ధీకరించి, చట్టపరమైన యాజమాన్యపు హక్కులు (పట్టా హక్కులు) రైతులకు కల్పించాలి.

7. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో, వ్యవసాయరంగంలో కౌల్దారీ విధానాన్ని పూర్తిగా రద్దు చేయడం ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో సాధ్యం కాదు, అవసరం లేదు కూడా అయితే కౌలుదార్ల భూయాజమాన్యపు హక్కులు రక్షించబడే విధంగా, భూ యాజమానులకు న్యాయమైన కౌలు చెల్లింపబడే విధంగా కౌల్దారీ విధానాన్ని రూపొందించాలి. గ్రామాల్లో భూ యజమానులకు, కౌల్దార్లకు మధ్య జరిగే కౌలు ఒప్పందాలు (Tenant Agreements) ఖచ్చితంగా లిఖిత పూర్వకంగా రికార్డు చేయబడాలి. మారిన పరిస్థితుల కనుగుణంగా రూపొందింపబడే కౌల్దారీ చట్టం అమలు చేసే బాధ్యత గ్రామ పంచాయితీలు గ్రామాల్లోని రైతు కూలీ సంఘాలకు అప్పగించాలి.

8. భూసంస్కరణలు సమర్థవంతంగా అమలు కావాలంటే రాజ్యాంగంలో ప్రకటించిన లక్ష్యాల కనుగుణంగా అధికారంలో ఉన్న రాజకీయ పార్టీలకు రాజకీయ సంకల్పం, చిత్తశుద్ధి అవసరం. భూసంస్కరణల అమలుకు సంబంధించిన వ్యూహానికి వస్తే కేవలం ప్రభుత్వ పాలన యంత్రాంగం మీద ఆధారపడడంవల్ల భూసంస్కరణల చట్టాలను సమర్థవంతంగా, సఫలవంతంగా అమలు చేయడం సాధ్యం కాదు. నిబద్ధత కలిగిన పాలనా యంత్రాంగంతో పాటు ప్రజల భాగస్వామ్యం అవసరం. అంటే అవ్యవస్థీకృతంగా ఉన్న పేద రైతులు, వ్యవసాయ కూలీలు చైతన్యవంతంగా వ్యవస్థీకృతమై గ్రామాల్లో వ్యవసాయ సంస్కరణల అమలులో భాగస్వాములు కావడం.

9. భూవనరుల నిర్వహణ నిరంతరమైన ప్రక్రియ కాబట్టి భూసంస్కరణలను కూడా నిరంతరమైన సామాజిక కార్యక్రమంగా పరిగణించాల్సి ఉంటుంది. ప్రతి పన్నెండు సంవత్సరాల కొకసారి గ్రామాల్లోని భూ యాజమాన్య కుటుంబ కమతాల్లో వచ్చే మార్పును సమీక్షించి మిగులు భూమిని పున:పంపిణీ చేయాలి. కాని ప్రభుత్వ సీలింగ్ భూముల చట్టం అమలును ఒకేసారి ముగించింది. కాని ఆస్తి పంపకాలు, భూమి అమ్మకాలు, కొనుగోళ్లు, వివాహం, దత్తత, వ్యవసాయేతర వనరుల ద్వారా పెరిగే ఆదాయం మొదలైన కారణాలవల్ల కుటుంబ కమతాల్లో ఎన్నోరకాల మార్పులొచ్చే అవకాశమున్నది. ఈ విధంగా వచ్చే మార్పులను గ్రామస్థాయి ప్రజా సంఘాలు సమీక్షించాలి. ఈ సంఘాలలో అన్ని రాజకీయ పార్టీల ప్రతినిధులతోపాటు ఆ గ్రామాల్లో ఉన్న రైతు లేదా రైతు కూలీ సంఘాలు గ్రామీణ పేదల సంఘాలు వ్యవస్థీకృతంగా క్రియాశీలంగా పాల్గొనాలి.

10. భూసంబంధిత ఆస్తుల క్రయ–విక్రయాల మార్కెట్‌లో, ముఖ్యంగా పట్టణ ప్రాంతాలనానుకొని ఉన్న గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో, వ్యాపార, పారిశ్రామిక వర్గాల అవసరాలకనుగుణంగా, గ్రామీణ రైతుల ప్రయోజనాలు రక్షిస్తూ విధి విధానాలు రూపొందించాలి. వివిధ వ్యాపార కార్పొరేటు సంస్థల అవసరాలు తీర్చడానికి ప్రభుత్వం రైతుల పక్షం వహించి రైతుల భూములకు సరైన మార్కెట్ విలువ ఆధారంగా నష్ట పరిహారం చెల్లింపచేయాలి. కాని ప్రభుత్వమే వివిధ ప్రైవేట్ పారిశ్రామిక వ్యాపార సంస్థలకు అతి తక్కువ ధరలకు భూమిని కేటాయించి వ్యాపార వర్గాల అనుకూల పాత్ర పోషిస్తున్నది.

11. ప్రజలందరు నిత్యం వినియోగించే 'జనసామాన్య వనరులు' (Common Property Resources), ముఖ్యంగా భూమి, నీరు, అటవీ సంపద, ప్రభుత్వంచే నిర్మింపబడ్డ మౌలిక వసతులు మొదలైనవి, నిర్వహించడానికి వీలైన అంగీకారయోగ్యమైన విధానాలు రూపొందించాలి. ప్రధానంగా గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని జనసామాన్య వనరులను పేద ప్రజలు వినియోగించుకునే విధంగా తదనుగుణమైన అవకాశాలు, సౌకర్యాలు కల్పించాలి.

చివరగా ఒక ముఖ్య విషయాన్ని గుర్తుంచుకోవాలి. ఇప్పటికీ భూమి సమస్య గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో అపరిష్కృతంగా మిగిలి ఉన్న సామాజిక వైరుధ్యం. ఈ వైరుధ్యాన్ని ప్రభుత్వం రాజ్యాంగ పరిధిలో న్యాయంగా పరిష్కరించకపోతే చరిత్ర గమనం మలుపు తిరిగి దానికదే రాజ్యాంగ పరిధికవతల పరిష్కారాన్ని వెతుక్కొంటుంది. అప్పుడు ప్రభుత్వం రాజ్యాంగ పరిధి కవతల పరిష్కారమైన భూమి సమస్య విధానాలకు, పద్ధతులకు చట్టబద్ధత కల్పించి వాటిని వ్యవస్థితం చేయాల్సిందే తప్ప దానికి మరో అవకాశం చరిత్ర కల్పించదు.

సమగ్రమైన వ్యవసాయ సంస్కరణలలో భాగంగా ప్రాంతానుకూల వికేంద్రీకృత భూమి పునర్పంపిణీ (Redistributive Land Reforms RDLR) కార్యక్రమం పేద రైతులకు లబ్ది కలిగించే విధంగా అమలు కావాలంటే కేవలం ప్రభుత్వం ద్వారా మాత్రమే ఇది సాధ్యం కాదు. ప్రభుత్వంతో పాటు ప్రభుత్వేతర, ప్రజా సంఘాల ప్రతినిధులు చిత్తశుద్ధితో భాగస్వాములైతేనే ప్రస్తుతమున్న భూమి సమస్య పరిష్కారమవుతుంది. విశాల ప్రాతిపదికన విద్యావేత్తలు, న్యాయకోవిదులు, ప్రజాసంఘాల ప్రతినిధులతో కూడిన ప్రజా భూమి కమీషన్ నొకదాన్ని ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేస్తే ఈ సమస్యను న్యాయబద్దంగా, ప్రజాస్వామికంగా పరిష్కరించే అవకాశాలు మెరుగవుతాయి. భూమి సమస్య పరిష్కారానికి ఇప్పటి రాజకీయార్థిక పరిస్థితుల్లో ఇటువంటి పౌర సమాజ చొరవ అత్యంతావశ్యకం. కాని ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో ప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో ఆ దిశగా రాజకీయ–పాలనాపరమైన చర్యలు తీసుకోవడానికి సిద్ధపడుతుందా? ఇది అత్యంత సందేహాస్పద విషయం.

References :

1. T. Haque, Land Reform and Rural Development, An Impact of Land Reforms on Agriculture and Rural Development (Proceedings and Papers of the National Workshop held at NIRD during December 16-18, 1991 (Eds) Tarlok Singh, T. Haque and AVS Reddy, NIRD and IASSI, Hyderabad, 1992.

2. V.M. Rao, Land Reforms Experiences : Perspective for Strategy and Programmes, Economic and Political Weekly, June 27, 1992, pp A-50-64

3. D. Narsimha Reddy, Why is Land Reforms not a Non-Issue? An Impact of Land Reforms on Agriculture and Rural Development (Eds) Tarlok Singh, (et.al), NIRD, Hyderabad 1992, p.180

4. Please see, the comparative empirical analysis of thirty cases of land reform implementation by John. D, Montogomery, 'The Allocation of Authority in Land Reform Programme : A Comparative Study of Administrative Process and Outputs", Administrative Scicence Quarterly, March 1972, pp. 62-75

5. N.S. Jodha, Common Property Resources and Rural Poor in Dry Regions of India, Economic and Political Weekly, Vol. XXI, No.27, July 5, 1986, pp 1169-82

6. Strengthen the Social Base for Reform, The Hindu, 20 January 1998.

7. K. Seetharama Rao & P. Narasimha Rao, A Review of Land Reforms Implementation in Andhra Pradesh and Some Views on Alternative Policy Frame in 'Land and the Poor', APARD, Government of Andhra Pradesh, Hyderabad, 2005.

8. Please see, A News Item in 'Andhra Jyothi', dated 12.08.2005

9. Please see, News item in 'Andhra Jyothi', dated 19, 20 August, 2005.

10. Please see, 'Andhra Jyothi', 21 August, 2005

11. Please see, Gorrepati Narrendranath, Lakshya Shudditho Munduku Sagudam, Andhra Jyothi, 1 February, 2005.

12. K. Balagopal, 'Bhumi Maaku, Patta Meeku; Andhra Jyothi, 18 March, 2008

13. K. Govardhan, 'Pedalaku Bhumulu Dhakkaya?, Andhra Jyothi, 19 March, 2008

14. P.S. Ajay Kumar, Aacharanalo Kanipinchani Koneru Sipharasulu', Andhra Jyothi, 26 February, 2008

(అయిపోయింది)

(ఈ విషయం ఆలోచించడానికి మమ్మల్ని పురికొల్పిన ప్రొ. ఆర్.ఎస్. రావు గారి స్మృతికి ఈ వ్యాసం అంకితం)

(రచయితలు ఉస్మానియా, కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయాలలో రాజనీతి శాస్త్ర, ప్రభుత్వ పాలనాశాస్త్ర ప్రొఫెసర్‌లు) వీ

ప్రత్యామ్నాయ ఉద్యమాలు ఈ దేశంలోని ఉత్పత్తి సంబంధాలను విశ్లేషిస్తూ చేసుకున్న సూత్రీకరణను మారిన పరిస్థితుల్లో పునర్నిర్వచించుకోవాల్సిన అవసరం ఉందని అంటున్నారు **రమేష్ పట్నాయక్**

భారతదేశంలో భూస్వామ్య విధానం ఉందా? - 5

(గత సంచిక తరువాయి...)

దున్నే వాడికే భూమి – నినాదానికి చారిత్రకత ఉందా!

ఒక రైతు తరతరాలుగా భూస్వామి భూమిని కౌలుకు చేస్తూ ఉన్నట్లయితే, ఆ భూమి మీద రైతుకు వారసత్వపు హక్కుతో కూడిన సాగు హక్కు ఉన్నట్లయితే, ప్రతి పంటలో కొంత భాగం సగం లేదా మూడవ వంతు భూస్వామికి కౌలు / శిస్తుగా చెల్లించడం చాలా కష్టమనిపిస్తుంది. అటువంటి రైతులకు ఆ భూమి తమదే అయిపోతే కౌలు చెల్లించనవసరం లేకపోతే బాగుంటుందనే కోరిక బలీయంగా ఉంటుంది. ఈ రైతు దున్నే వాడికే భూమి అనే నినాదానికి బాగా స్పందిస్తాడు. అది న్యాయమని భావిస్తాడు. అందుకోసం సరియైన నాయకత్వం ఉంటే ప్రాణాలకు తెగించైనా పోరాడతాడు. మరి ఇప్పటి పరిస్థితి అందుకు పూర్తిగా భిన్నంగా ఉంది. కౌలుకు చేస్తున్న రైతు ఆసామితో ఏ సంవత్సరానికా సంవత్సరం ప్రత్యేక ఒప్పందం కుదుర్చుకుంటాడు. యజమాని రైతులను మారుస్తూ ఉంటాడు. తరతరాలుగా గాని, సంప్రదాయంగా గాని ఆ భూమిపై రైతుకు ఎటువంటి సాగు హక్కులు ఉండవు. ఆ భూమి చట్టపరంగా, వస్తుపరంగా ఆసామి ప్రైవేట్ ఆస్తి. ఆ భూమి తనది కావాలని రైతు ఎంత మాత్రమూ ఆశించడు. అటువంటి ఆలోచన అనైతికమని భావిస్తాడు. అందుకే ఈ ఆధునిక కౌలుదారులు దున్నేవానికే భూమి అన్న నినాదానికి కనీసంగా స్పందించరు. అధి సాధ్యమని నమ్మరు. కౌలు రేట్లు తగ్గించాలి, కౌలుదార్లకు ప్రభుత్వం విత్తనాలు, ఎరువులు, పురుగు మందులపై సబ్సిడీలు, సంస్థాగత రుణాలు ఇవ్వాలన్న డిమాండ్లకు మాత్రమే స్పందిస్తారు. అందుకే 'దున్నే వాడికే భూమి' నినాదానికి చారిత్రక సందర్భం ఉందా అన్న ప్రశ్న తలెత్తుతుంది.

కొన్ని సందర్భాలలో సన్నకారు, పేద రైతులు స్వంత భూములున్నా ఇతర ఉత్పత్తి పరిస్థితులు లేక, ఎరువులు, పురుగు మందులు, విత్తనాలు, కూలీలకు పెట్టుబడులు లేక తమ భూములను మధ్యతరగతి రైతులకే కౌలుకి ఇస్తున్నారు. వ్యవసాయ మదుపులు పెరగడం వలన ఈ ధోరణి గత ఒకటి రెండు దశాబ్దాలుగా వేగంగా పెరుగుతుంది. దున్నే వాడికే భూమి నినాదం ఈ సందర్భంలో లేవనెత్తలేమని వేరుగా చెప్పనవసరం లేదు. ఇక మిగులు భూములు, బంజరు భూములు, దేవాలయ భూములు పంచాలన్న డిమాండ్‌కు మంచి స్పందనే ఉంటుంది. ఈ భూములు భూస్వామ్య పద్ధతి మిగిల్చిన చివరి ఆనవాళ్లుగా ఉన్నాయి. అటువంటి భూముల విషయం విడిచిపెడితే కమతాదారులు రైతులకు కౌలుకిస్తున్న భూమి కమతాదారుల 'పవిత్రమైన ప్రైవేట్ ఆస్తి'. ఆ ఆస్తిపై చెయ్యి వేస్తే జైళ్లు నోళ్లు తెరుస్తాయి. చట్టబద్ధంగానే. ఇక మిగులు భూములు, బంజరు భూములు, దేవాలయ భూములు పంపకం కోసం జరిగే పోరాటం గ్రామాలలో ప్రధానమైనదే. ఈ పంపకం జరిగితే భూమి పొందిన వారు ఎంత ప్రయోజనం పొందుతారు? అంతర్గత మార్కెట్ ఎంత మేరకు పెరుగుతుంది, భూమి ఉత్పాదకత ఎంత మేరకు పెరుగుతుంది అన్న ఆర్థిక రంగ విషయాలు అలా ఉంచినా అన్యాక్రాంతంగా భూములు అనుభవిస్తున్న భూ బకాసురుల పీచమణచడం గ్రామీణ సమాజ ప్రజాస్వామికీకరణకు ఎంతైనా దోహదం చేయగలదు. అయితే ఈ భూ పంపకం కోసం జరిగే పోరాటాలు తీవ్రంగానే ఉంటాయి. కాని అవి విప్లవం కానేరవు. ఇదే వ్యవస్థలో ఆ పోరాటాలను విజయవంతం చేస్తున్న సందర్భాలున్నాయి. ఆ విషయం అలా ఉంచి ఈ భూ బకాసురుల హస్తాలలో ఉన్న అన్యాక్రాంత భూములలో కూడా పెట్టుబడిదారీ విధానాలే అమలు జరుగుతున్నాయనే విషయం గమనించాలి. ఇక్కడ కూడా సరుకులే ఉత్పత్తి అవుతాయి. ఈ భూములలో వస్తున్న వ్యవసాయపు మిగులు కూడా ఏదో ఒక రంగంలో పెట్టుబడిగా మారుతుంది. ఈ సందర్భంలో కూడా భూస్వామ్య ఉత్పత్తి సంబంధాలు మనకు కనిపించవు.

భారత గ్రామాలలో దోపిడీ రూపాలు

గ్రామాలలో భూస్వామ్య ఉత్పత్తి సంబంధాలు లేవు అంటే దోపిడీ లేదని కాదు. ఆధునిక కౌలు పద్ధతి ఒక కాంట్రాక్టు ప్రకారం జరిగినా అది కూడా దోపిడీయే. అయితే ఈ ఆధునిక కౌలు పద్ధతిని పెట్టుబడిదారీ దోపిడీ ఒకానొక రూపంగా పరిగణించడం సముచితంగా ఉంటుందనేదే ఈ చర్చ. గ్రామాలలో కూలీ దోపిడీ ఎలానూ ఉంది. అది ఎటూ స్పష్టంగా పెట్టుబడి దోపిడీయే. ఇవి కాక రైతులందరూ సన్నకారు, పేదరైతులు, మధ్యతరగతి రైతులు, ధనిక రైతులు. అందరూ ఎరువులు, పురుగు మందులు, విత్తనాలు కొన్నప్పుడు, వ్యవసాయ ఉత్పత్తులు అమ్మినప్పుడు మార్కెట్ దోపిడీకి గురవుతున్నారు. గ్రామాలలో కులీ రేట్ల పెంపుదల, కౌలు రేట్ల తగ్గింపు మిగులు భూముల పంపకం పోరాటాలతో పాటు మొత్తంగా రైతులు, మార్కెట్‌దోపిడీకి వ్యతిరేకంగా పోరాడాల్సి ఉంటుంది. గిట్టుబాటు ధరల పోరాటాలు, సెజ్ వ్యతిరేక పోరాటాలే వ్యవస్థను ప్రశ్నించే పోరాటాలుగా ముందుకొస్తున్నాయి. స్వదేశీ, విదేశీ కార్పొరేట్ సంస్థలు తీవ్రంగా వ్యతిరేకించేది ఈ డిమాండ్లనే. ఇవి ఫ్యూడల్ వ్యతిరేక డిమాండ్లు కాదు. ఇవి క్యాపిటల్ వ్యతిరేక డిమాండ్లు అనేది ప్రధానాంశం.

పట్టిక 1 – భూకమతాలు

కమతాల పరిమాణం	ప్రపంచ వ్యవసాయ నివేదిక 1970–71 ఆంధ్రప్రదేశ్				భూకమతాల గణన నివేదిక 2005–06 ఆంధ్రప్రదేశ్			
	1970–71				2005–06			
భూమి పరిమితి హెక్టార్లలో	కమతాదారుల సంఖ్య లక్షల్లో	శాతం	కమతాల మొత్తం భూమి లక్షల హెక్టార్లలో	శాతం	కమతాదారుల సంఖ్య లక్షల్లో	శాతం	కమతాల మొత్తం భూమి లక్షల హెక్టార్లలో	శాతం
1 హెక్టారు కంటే తక్కువ	24.91	46.0	10.86	8.0	74.17	61.58	32.87	22.68
1–2 హెక్టార్లు	10.65	19.6	15.33	11.3	26.39	21.91	37.30	25.74
2–4 హెక్టార్లు	9.42	17.4	26.07	19.2	14.44	11.98	38.35	26.46
4–10 హెక్టార్లు	6.89	12.7	41.86	30.86	4.87	4.04	27.59	19.04
10 హెక్టార్లు పైన	2.34	4.3	41.74	30.7	0.56	00.46	8.78	6.05
మొత్తాలు	**54.21**	**100**	**135.86**	**100**	**120.44**	**100**	**144.89**	**100**

పై పట్టికను బట్టి 1970–71లో 10 ఎకరాల (4 హెక్టార్లు) లోపు కమతాలు గల వారి చేతిలో 39 శాతం భూమి ఉంటే ఇప్పుడు (2005–06) అదే వర్గం రైతుల చేతులలో ఉన్న భూమి 75 శాతం అని తెలుస్తోంది. గత 35 సంవత్సరాలలో అంటే సుమారు రెండు తరాలలో చిన్న, సన్నకారు, పేద రైతుల చేతులలో భూమి పెరిగింది. అదే కాలంలో ధనిక రైతులు, పెద్ద ఆసాముల చేతిలో భూమి 61 శాతం నుండి 25 శాతానికి పడిపోయింది. భూ పోరాటాలు, భూ సంస్కరణలు, వారసుల మధ్య పంపకాల వలన ఈ విధంగా జరిగి ఉండవచ్చు. భూమి పెట్టుబడిదారీ పద్ధతులలో కేంద్రీకరణ జరగక పోయినా, భూమిపై ఫ్యూడల్ ఆధిపత్యం మాత్రం పూర్తిగా విచ్ఛిన్నమై పోవడాన్ని ఈ పట్టిక చూపిస్తుంది.

భూమి యాజమాన్యంలో గాని, కౌలులో గాని, ఉత్పత్తి లక్ష్యాలలో గాని, మార్కెట్ లక్షణాలలో గాని ఎంత మాత్రం ఫ్యూడలిజం కనిపించడం లేదు. అయితే దీనిని నిర్ధారించుకునే ముందు కనీసం రాష్ట్రాల వారి అధ్యయనం అవసరం కావచ్చు.

ధనిక రైతులలో కొంతమంది వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల వ్యాపారంలో భాగస్వాములవుతున్నారు. వారు ప్రభుత్వం నేరుగా రైతుల వద్ద నుంచి మిగులు పంటలను గిట్టుబాటు ధరలకు కొనాలి అనే డిమాండ్‌ను వ్యతిరేకిస్తారు. అయితే వ్యాపారంతో సంబంధం లేని ధనిక రైతులు అటువంటి డిమాండ్‌కు మద్దతుగా నిలుస్తారు. అయితే రైతు ఉద్యమం ముందుకు పోయిన కొద్దీ భూగరిష్ట పరిమితిని తగ్గించాలనే డిమాండ్‌ను చేపడితే వీరు దానిని వ్యతిరేకిస్తారు. కాబట్టి విప్లవ కాలంలో వీరు మిత్రులుగా ఉండజాలరు. విప్లవం కోసం సుదీర్ఘకాలం ప్రజా ఉద్యమాల ద్వారా పరిస్థితులను సమాయత్తం చేయవలసి ఉంటుందని భావిస్తే ఆ కాలంలో వీరు కార్పొరేట్ వ్యతిరేక పోరాటంలో మిత్రులుగా ఉంటారు. అయినా కమతాలలో సుమారు 4.04 శాతంగా ఉన్న 10–25 ఎకరాల పరిమితి గల కమతాల రైతులు (ఆంధ్రప్రదేశ్) వ్యవసాయ కూలీలను దోపిడీ చేసే మాట వాస్తవమే గాని మార్కెట్‌లో దోపిడీకి గురవుతున్నారు. అందుకే ఉద్యమకాలంలో మనతో ఉంటారు. తాము శ్రమ దోపిడీ చేస్తూ, అదే సందర్భంలో మార్కెట్ దోపిడీకి గురయ్యే ఈ వర్గాన్ని ఊగిసలాడే మధ్యతరగతి వర్గంగా మనం భావిస్తే, విప్లవానికి మిత్రుడుగా (అస్థిరమైనవాడైనా గెలుచుకోదగ్గవాడుగా) మనం భావిస్తే భూ కమతాల పరిమితిని వీరి ప్రయోజనాలకు భంగం కలుగకుండా రూపొందించవలసి ఉంటుంది. అలా జరిగితే విప్లవానంతరం, మొదటిగా మార్కెట్ దోపిడీ అంతం అయిన తరువాత – విప్లవానంతరం – మొట్టమొదటిగా, అతి తక్కువ కాలంలో పూర్తి చేయబడే చర్య ఇది – వీరికి ఒకే ఒక్క లక్షణం మిగులుతుంది. అదే శ్రమను దోపిడీ చేసే లక్షణం. అంటే విప్లవానంతరం వీరు మధ్యతరగతిగా ఉండరు. దోపిడీ వర్గంగా మాత్రమే ఉంటారు. ఏదేమైనా వీరి సమస్య ఎత్తుగడలు, వ్యూహానికి సంబంధించిన సమస్య. ఈ వ్యాసంలో అందుకు అవకాశం లేదు.

విప్లవ పార్టీలు భారతదేశ సమాజాన్ని ఒక అర్ధవలస, అర్ధ భూస్వామ్య సమాజంగా విశ్లేషించడం వలన, భూపంపక సమస్యను ఒక విప్లవ సమస్యగా భావించడం వలన వారి ప్రాధాన్యతలు ఉద్యమ విస్తరణకు అనుకూలంగా లేవు. గ్రామాలలో ఇతర ప్రధాన సమస్యలైన 1) కూలీ రేట్ల పెంపు; 2) కౌలు రేట్ల తగ్గింపు; 3) ఎరువులు, పురుగు మందులు, విత్తనాలపై సబ్సిడీలు, బ్యాంక్ రుణాలు; 4) వృత్తికారులకు సబ్సిడీలు, బ్యాంక్ రుణాలు; 5) మార్కెట్ సదుపాయాలు, గిట్టుబాటు ధరలు; 6) ఐరోపా ఎన్‌క్లోజర్స్‌ను తలపించే సెజ్‌ల పేరుతో జరుగుతున్న భూసేకరణ వంటి సమస్యలపై బలమైన ఉద్యమాల నిర్మాణానికి తగిన ప్రాధాన్యత విప్లవ పార్టీలు ఇవ్వలేకపోతున్నాయి. ఈ సమస్యలన్నింటిపైన విప్లవ పార్టీలు మాట్లాడుతున్నాయి. కొన్ని సందర్భాలలో ఉద్యమాలు నిర్మిస్తున్నాయి. కాని భూమి పంపకం, ఒక రకంగా అందుకై విముక్తి ప్రాంతాల నిర్మాణం వారి ప్రాధామ్యాలు. భూమి సమస్యను విప్లవ సమస్యగా భావించి అత్యంత ప్రాధాన్యత ఇవ్వడంతో విప్లవ పార్టీల కార్యక్రమాలు మైదాన ప్రాంతాలలో బాగా చిన్న చిన్న ప్రాంతాలకు,

పట్టిక 2

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఎరువుల వాడకం (1995–98 నమూనా సర్వే)

వ్యవసాయ వాతావరణ మండలాల వారీగా రసాయన ఎరువుల వాడకం

వ్యవసాయ వాతావరణ మండలం	వేయవలసిన మోతాదు ఎకరానికి కిలోలలో	వేసిన మోతాదు ఎకరానికి కిలోలలో
రాష్ట్రం మొత్తం మీద	58.4	66.0
ఉత్తర కోస్తా	58.0	57.2
గోదావరి – క్రిష్ణా	62.8	84.8
దక్షిణ మండలం	60.0	69.6
వర్షాభావ మండలం	50.4	54.8
దక్షిణ తెలంగాణ	55.2	50.4
ఉత్తర తెలంగాణ	62.0	71.6

పై పట్టికను బట్టి ఒక్క దక్షిణ తెలంగాణ తప్పితే మిగిలిన అన్ని వ్యవసాయ మండలాలలో ఎరువుల వాడకం సిఫారసు చేయబడిన దానికంటే అధికంగా ఉందని గమనించవచ్చు. దక్షిణ తెలంగాణలో కూడా ఎరువుల వాడకం సుమారు సిఫారసు చేసిన దానికి 90 శాతంగా ఉంది. ఈ ఎరువుల వాడకం విస్తృతి నుండి రాష్ట్రంలో వ్యవసాయ ఆధునికీకరణకు ముమ్మర ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయని మనం గ్రహించేదేమంటే గిట్టుబాటు ధరలు అందని ఈ పరిస్థితులలో కూడా రైతులు అత్యధిక దిగుబడి కోసం పెద్ద ఎత్తున మదుపులు పెడుతున్నారని తెలుస్తోంది.

ఆధారం : ప్రొ. ఎస్. సుబ్రమణ్యం, ప్రజాశక్తి ప్రచురణ కోసం రాసిన వ్యాసం నుండి గ్రహించబడింది.

అంటే ఒక్కొక్క జిల్లాలో కొన్ని గ్రామాలకు పరిమితమయిపోతున్నాయి. అడవిలో సాయుధ పోరాటాలు అడవి దాటినప్పుడంతా వెనక్కి నెట్టివేయ బడుతున్నాయి. గత నాలుగు శతాబ్దాలు జరిగినదిదే. అయితే ఇప్పుడు కార్పొరేట్ సంస్థల దృష్టి అడవి వనరులపై పడడంతో అడవిలో సాయుధ పోరాటాలను సమూలంగా తుడిచిపెట్టే ప్రయత్నం జరుగుతుంది.

పైన సూచించిన ఆరు డిమాండ్లలో మొదటి రెండు కూలీ రేట్లు, కౌలు రేట్లు – గ్రామంలో అంతరంగిక వైరుధ్యాన్ని వ్యక్తీకరిస్తాయి. గ్రామస్థాయి ఉద్యమాల ద్వారా వీటిని తాత్కాలికంగా పరిష్కరించు కోవచ్చు. అయితే మూడవ, నాలుగవ సమస్యల సాధనకు అంటే సబ్సిడీలు, రుణాలు వంటి సమస్యల సాధనకు రాష్ట్రస్థాయి ఉద్యమాలు అవసరం అవుతాయి. ఇక ఐదువ, ఆరవ సమస్యలు అంటే గిట్టుబాటు ధరలు, ప్రధానంగా ప్రభుత్వం రైతు వద్ద నుంచే ప్రత్యక్షంగా కొనుగోలు చేయాలనే డిమాండ్. సెజ్‌లు, వ్యవసాయ సంబంధ ఒప్పందాలు (డబ్ల్యు.టి.ఒ.) రద్దు చేయాలి అనే డిమాండ్లు మాత్రమే కార్పొరేట్ ప్రయోజనాలకు తీవ్ర విఘాతం కలిగించగలుగుతాయి.

వ్యవసాయ సబ్సిడీలు, పరపతి సౌకర్యాల కోసం ఉద్యమాలు, ఇంకా ప్రధానంగా గిట్టుబాటు ధర కోసం, సెజ్‌లకు, డబ్ల్యు.టి.ఒ. ఒప్పందాలకు వ్యతిరేకంగా జరిగే ఉద్యమాలు కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల మీద కేంద్రీకరించాల్సి ఉంటుంది. ఇందుకై కనీసం రాష్ట్ర స్థాయిలో బలమైన ఉద్యమాలు నిర్మించాల్సి ఉంటుంది. ఈ ఉద్యమాలలో భూ బకాసురులను తప్ప మిగిలిన యావత్తు రైతాంగాన్ని కూలీలు, కౌలు దారులందరినీ కలుపుకోవలసి ఉంటుంది. అయితే రాష్ట్రంలో ఎం.ఎల్. పార్టీలు భూపంపక పోరాటాలే ప్రధానమైనవిగా భావించడం వలన రాష్ట్రవ్యాపిత ఉద్యమాలను గాని, విశాల ప్రాతిపదికన రైతువర్గాల ఐక్యతను గాని సాధించలేకపోతున్నాయి. గ్లోబల్ కార్పొరేట్ దాడులకు వ్యతిరేకంగా ప్రచారాన్ని నిర్వహిస్తున్నా పైన పేర్కొన్న కార్పొరేట్ వ్యతిరేక ఉద్యమాలను నిర్దిష్టంగా నిర్మించలేకపోతున్నాయి. ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే విముక్తి ప్రాంతాల భావన నుంచి విముక్తి చెందనిదే ఈ పార్టీలు రాష్ట్ర వ్యాపితంగా విస్తరించలేవు. బలమైన రైతు ఉద్యమాలను నిర్మించలేవు. పంటలకు గిట్టుబాటు ధర సాధించకుండా వ్యవసాయం లాభసాటి పరిశ్రమగా మారదు. వ్యవసాయరంగంలో ఆధునికీకరణ, అభివృద్ధి జరగదు. ఈనాడు వ్యవసాయ అభివృద్ధికి ఫ్యూడల్ సంబంధాల కంటే లాభదాయకత లేకపోవడమే ప్రధాన అడ్డంకిగా ఉంది అన్న విషయం విప్లవ కమ్యూనిస్టు పార్టీలు ఎంత త్వరగా గ్రహిస్తే అంత మంచిది. అధికాధికంగా రైతులు గిట్టుబాటు ధరలకై ఉద్యమిస్తున్నా విముక్తి ప్రాంతాలలో తమకాళ్లను పాతిపెట్టుకున్న ఎం.ఎల్. శక్తులు రైతుల ముందు నడువలేకపోతున్నాయి, గిట్టుబాటు ధరల ఉద్యమాలకు నాయకత్వం వహించలేకపోతున్నాయి. అంతేకాదు గిట్టుబాటు ధరలకై పోరాటాలు, సెజ్ వ్యతిరేక పోరాటాలు జమిలిగా నిర్వహించకపోతే గిట్టుబాటు ధరల పోరాటాలు రాజకీకరణ చెందవు. సెజ్ వ్యతిరేక పోరాటాలు వాటి భౌగోళిక పరిమితులను దాటి రాష్ట్ర వ్యాపిత రైతుల భావోద్వేగాలను సమీకరించలేవు అన్న విషయం కూడా గ్రహించాలి.

వ్యవసాయానికి సబ్సిడీలు, రుణాలు, ప్రధానంగా గిట్టుబాటు ధర కోసం ధనిక రైతుల వర్గం కూడా కలిసి వస్తుంది. అయితే కూలీరేట్లు, కౌలు రేట్లు పోరాటాలను, నిరంతరాయంగా నిర్మించడం వలన విప్లవ వర్గాల నాయకత్వాన్ని కొనసాగించవచ్చు. కూలీరేట్లు, కౌలు రేట్లు పోరాటాలు లేకపోతే ఉద్యమ నాయకత్వం ధనిక రైతువర్గం చేతిలోకి వెళ్లిపోతుంది. అప్పుడు ఉద్యమం పాలకవర్గ వివిధ సెక్షన్ల మధ్య వైరుధ్యాన్ని నిర్వహించేదిగా దిగజారిపోతుంది. అయితే గ్రామాలలో శ్రామిక రైతాంగం నాయకత్వం నిలదొక్కుకోవడానికి, పటిష్టపడడానికి పట్టణ శ్రామికవర్గం మద్దతు, దాని మార్గదర్శకత్వం ఎంతైనా అవసరం. గ్రామాలలో శ్రామిక రైతాంగం, పట్టణాలలో శ్రామికులుగా ఎంతగా సంఘటిత పడతారో, వారు ఎంతగా సహకరించుకుంటారో, ఎంతగా మధ్యతరగతిని తమ వైపు నిలబెట్టుకుంటారో, ఎంతగా కార్పొరేట్ వ్యతిరేక పోరాటాన్ని, కూలీ, కౌలు రేట్ల పోరాటాన్ని, మిగుల భూముల పోరాటాన్ని బలంగా నిర్మిస్తారో అంతగా పార్టీలకే కాక ప్రజాసామాన్యానికి కూడా వర్గ సమీకరణలు స్పష్టమవుతాయి. విప్లవ పార్టీల మధ్య ఐక్యత సాధ్యమవుతుంది. విప్లవ పార్టీల, గ్రూపుల మధ్య ఐక్య కార్యాచరణ ప్రజా ఉద్యమ అవసరంగా ముందుకు రావాలి. వ్యవస్థపై సరియైన విశ్లేషణ, ఉద్యమాలలో ప్రాధాన్యతా రంగాల గుర్తింపు ఇప్పుడు అన్నింటికంటే ప్రధానమైన సమస్యలు. భారతదేశంలో ఆర్థికరంగంలో ఫ్యూడలిజం లేదని, కనీసం ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఫ్యూడలిజం లేదని విస్తృత చర్చ ద్వారా నిర్ధారణకు రాగలిగితే ఈ రాష్ట్రంలో వామపక్ష ఉద్యమం బ్రహ్మాండంగా పెరగగలదు. దేశానికి మార్గం చూపించగలదు.

(అయిపోయింది)

(రచయిత విద్యా పరిరక్షణ కమిటీ నాయకులు) వీ

మల్కన్‌గిరి ప్రాంత ఆదివాసుల రాజకీయార్థిక జీవన స్థితిగతులు, వారిపై కొనసాగుతున్న దోపిడీ, అణచివేతలను వివరిస్తూ, వారి అభివృద్ధికి ఏం చేయాలో వివరిస్తున్నారు **శ్రీరాముల శ్రీనివాస్**

మల్కన్‌గిరిలో ఏం జరుగుతోంది? - 4

(..గత సంచిక తరువాయి)

ఉద్యోగస్తులు దాదాపు 95 శాతం మంది మల్కన్‌గిరి, ఇతర రీజియన్ల నుండే వచ్చిన వారే ఉంటారు. ఒక్క ప్రభుత్వ జిల్లా వైద్యశాలను పరిశీలిస్తే సి.డి.ఎం.ఒ., ఎ.డి.ఎం.ఒ., పది మంది డాక్టర్స్, టెక్నీషియన్స్, నాల్గవ తరగతి ఉద్యోగులంతా కలిసి 25 మంది వరకు ఉంటారు. అయితే మొత్తం దీని కెపాసిటీ 65 మంది వరకు ఉండాలి. ఇందులో నాల్గవ తరగతి ఉద్యోగులు 3 శాతం తీసివేస్తే మిగతా వారంతా ఇతర రీజియన్లకు చెందిన వారే. ఉపాధ్యాయులు స్థానికులు 5–7 శాతం ఉంటే ఇందులో బెంగాలీలు 2–3 శాతం మంది ఉంటారు. ఇతర ప్రాంతాల నుండి వచ్చి స్థిరపడిన హరిజన, ఆదివాసులను కూడా తీసివేస్తే స్థానిక ఆదివాసులు ఒక్క శాతం ఉండవచ్చునని చెప్పడానికి ఆశ్చర్యపడాల్సింది ఏమీలేదు.

ఆదివాసులు – నిరుద్యోగం విషయంలో పైపై పరిష్కారాలతో సమాధానం దొరకదు. చదువుకోవడం, మధ్యలో మానేయడంకు గల కారణాలు ముందే పేర్కొనబడింది. ఇక్కడ చదువనేది రాజకీయ, ఆర్థిక, సామాజిక, సాంస్కృతిక సమస్య మరో కోణంలో జాతి, భాషల సమస్య కాబట్టి విద్యా విధానంలో ఉన్న లోపాలను సవరించాలి. విద్య అనేది ఉద్యోగం కోసమే అనేది కాకుండా ఉపాధి, విజ్ఞానం, సామాజిక సేవ, సమాజ పరివర్తన, చరిత్ర, శాస్త్రీయ, తాత్విక పరిశోధనలకు దోహదపడేలా ఉండాలి. ఇదంతా చేయగలిగినపుడు ఉద్యోగస్తులు బయట నుండి పంపించడం కాకుండా ఆదివాసులనే తయారు చేయవచ్చు.

నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కార దిశగా స్థానిక వనరుల ఉపయోగించుకుంటూ ముందుకు వెళ్లకుండా అభివృద్ధి పేరున వనరుల కొల్లగొడుతున్నారు. బలిమెలలో ప్రభుత్వరంగ పరిశ్రమగా నెలకొల్పబడిన ఒ.ఎస్.ఇ.బి.ని 1999 నుండి నలభై శాతం ప్రైవేట్ భాగస్వామ్యంతో ఒ.ఎచ్.పి.సి.గా రూపాంతరం చెందింది. 1955లో మాచ్‌కుండ్ ప్రాజెక్టులో ఆరు టర్బయిన్స్ ద్వారా 360 మెగావాట్‌ల విద్యుత్ ఉత్పాదనలో ప్రభుత్వానికి సంవత్సరానికి 200 కోట్ల రూపాయల ఆదాయాన్ని చేకూర్చి పెడుతున్నా స్థానికులకు కరెంట్ ఇవ్వడం లేదు. కొలాబ్ నదిపై కొర్తాన్‌పల్లి గ్రామ పంచాయితీలోని ఉదయగిరి, తెంతులగుమ్మ పంచాయితీలో ప్రైవేట్ యాజమాన్యం కింద మీనాక్షి కంపెనీలు కరెంట్ ఉత్పత్తి చేసి వందల కోట్ల రూపాయలు సూట్‌కేసుల్లో పెట్టుకుపోతున్నారే కాని స్థానికులకు ఒక్క పైసా ప్రయోజనం లేదు. స్థానిక ప్రజల గృహ, వ్యవసాయ అవసరాలు తీర్చేలా విద్యుత్‌ను అందజేయాలని మావోయిస్టు పార్టీ నాయకత్వంలో ప్రజలు అనేకసార్లు ఉద్యమించారు. గృహ వినియోగం, వ్యవసాయం, పరిశ్రమల నిర్మాణం, అభివృద్ధికి తోడ్పడేలా విద్యుతీకరణను చేపట్టకుండా అక్కడక్కడ సోలార్ ద్వారా పాక్షిక గృహ అవసరాలను తీర్చడానికి ప్రభుత్వం ప్రాధాన్యతను ఇస్తుంది. కలెక్టర్ జనసంపర్క్ శిబిరాలకు హాజరైనపుడు పరిశీలిస్తున్న సోలార్ యూనిట్‌ను పదే పదే వివిధ ఛానళ్లలో చూపించారు కానీ మాచ్‌కుండ్, బలిమెలలో ఉత్పత్తి అవుతున్న విద్యుత్‌ను స్థానికులకు ఎందుకు ఇవ్వడం లేదని ప్రశ్నించలేదు. అనేక వనరులు ఉన్నా జిల్లాలో ఎందుకు పరిశ్రమలను నెలకొల్పడం లేదు? ఇప్పటికీ ప్రైవేట్ యాజమాన్యంలో 15 రైస్ మిల్లులు తప్ప మరో చెప్పుకోదగ్గ పరిశ్రమ లేదు. ఇప్పనూనె తీయడానికి అక్కడక్కడ ఆయిల్ ఇంజన్‌తో నడుస్తున్న మిల్లులను మాత్రమే ప్రజలు చూస్తున్నారు.

జిల్లా ప్రజలకు అవసరమైన నిత్యావసరాలు కూరగాయాలు, పండ్లు, పాలు, బియ్యం, నూనెలు మొదలు వినియోగం, వినిమయ సరుకులతో పాటు ఎ టు జెడ్ వరకు 95 శాతం సరుకులను రాజమండ్రి, భద్రాచలం, విశాఖపట్నం, జగ్దల్‌పూర్, రాయ్‌పూర్, జయపూర్, కోరాపూట్, బరంపూర్‌ల నుండి దిగుమతి చేసుకుంటారు. ఎండు చేపలు, పచ్చి చేపలు, కోళ్లు, గుడ్లు వంటి అతి ప్రాథమిక అవసరాలు కూడా దిగుమతి చేసుకోవాల్సిందే. రెండు, మూడు రోజులు బందులు నిర్వహించినట్లయితే నిత్యావసరాలపై తీవ్రమైన ప్రభావం పడుతుంది. బెటాలియన్స్‌గా బి.ఎస్.ఎఫ్., సి.ఆర్.పి.ఎఫ్. ఫోర్స్ వచ్చి చేరడం సప్లయ్ సరిపోయేంత లేకపోవడంతో ధరలకు రెక్కలొచ్చి లేచిపోతాయి. రైతులు పండించిన వాటికి గిట్టుబాటు లభించక వినియోగదారుడికి భారంగా మారిన పరిస్థితుల్లో ప్రజలు జీవిస్తున్నారు.

ఎక్సైజ్, పోలీస్ డిపార్ట్‌మెంట్‌ల కొనుగోలు చేసిన బీహారి సారాకింగ్‌లు, తెలుగు లైసెన్స్‌దారులు, ఐదారు జీవులతో నిరంతరం ప్రజలపై దాడులు కొనసాగిస్తుంటారు. లైసెన్స్‌దారుల కనుసన్నలలో బీరు, బ్రాంతీ అమ్ముకొనే వందలాది స్త్రీ, పురుషులు కొత్తగా ఎ.ఎస్.పి.లు వచ్చినప్పుడల్లా అరెస్టు చేసి జైలుకు పంపే తతంగం కొనసాగుతుంది. ఆదివాసులు పెండ్లీలు, కార్యాలు, పండుగల సందర్భంగా రకరకాల సారాయి వండుకుంటారు. గుంటకాడ నక్క కాచుక్కుర్చున్నట్టుగా బీహారి గూండాలు దాడులుచేసి తెచ్చి పోలీసులకు అప్పచెప్పగా పోలీసులు కేసులు పెట్టి జైలుకు పంపుతారు. కాంట్రాక్టర్లు, పోలీసులు, ఎక్సైజ్ వారు కలిసి జలగల్లా పీడిస్తుంటారు. నెలనెల మామూళ్లు ఇవ్వడంలో కొద్ది ఆలస్యమైన జైలుకు రావాల్సిందే. కుమారుని పెండ్లి కోసం సారా వండిన ఆదివాసీని పెండ్లికి ముందు రోజే అరెస్టు చేసి జైలుకు పంపించగా ఆ పెండ్లి ఆగిపోయింది. కాంట్రాక్టర్ల వ్యాపారం మూడు పువ్వులు ఆరు కాయలుగా ఉండి సారా వ్యాపారం నుండి ఇతర నాలుగైదు వ్యాపారాలలోకి విస్తరించారు.

బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదులకు వ్యతిరేకంగా వీరోచితంగా పోరాడిన ఆదివాసుల చరిత్రను పాలకులు తాకి పెట్టడం జరిగింది. బిరసం ముండా, అల్లూరి సీతారామరాజులతో సమానంగా కువ్వి ఆదివాసుల పోరాట

చరిత్రలో నిక్షిప్తం కాలేదు. గత దశాబ్దకాలంగా మేధావులు, ప్రజా సంఘాలు, ప్రజలు తమ ఆందోళనల ద్వారా చరిత్రను తిరిగి రాయడం జరుగుతోంది. వీరోచితమైన ఆదివాసీ పోరాటాలను గ్రహించిన హిందూ మతతత్వ శక్తులు ఆదివాసులకు హరిజనులకు మధ్య తరాలుగా కలిసి జీవిస్తున్న వారిని విడగొట్టే దాంట్లో భాగంగానే కాందమాల్ రాక్షస, పైశాచిక హత్యా, విధ్వంసకకాండలు జరిగాయి. దీనికి ముందు తమకు చెందిన అడవి, భూమి, నీరు తమవి కాకుండా బడా పారిశ్రామికవేత్తలు గద్దల్లా తన్నుకుపోయేలా పాలకులు నూతన ఆర్థిక విధానాలకు వ్యతిరేకంగా సంఘటితమవుతున్న ఆదివాసీ ప్రజలపై జగత్సింగ్‌పూర్ జిల్లా కళింగనగర్‌లో పోలీసులు పాశవికంగా కాల్పులు జరిపి పద్నాలుగు మందిని హత్య చేశారు. ఈ రక్తమైన అణచివేతకు గతంలో జరిగిన ఆదివాసీ పోరాటాలకు ఉన్న సంబంధాలు స్పష్టం చేస్తున్నాయి. ఆదివాసీలలో నిక్షిప్తమైన ఉన్న పోరాటపటిమ, త్యాగాల సాంప్రదాయాన్ని ఎరిగే అణచివేత, విభజనలను మతతత్వ, పాలక వర్గాలు ఆచరిస్తున్నాయి. ఈ క్రమంలో మల్కన్‌గిరి రాజకీయ పరిస్థితులను పరిశీలించాలి.

మల్కన్‌గిరిలో బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదులకు వ్యతిరేకంగా ఆదివాసులు వీరోచితంగా పోరాడిన చరిత్ర ఉన్నది. ఈ పరంపరే నేటికీ కొనసాగుతోంది. 1800 సంవత్సరం చివరి దశకంలో 1900 సంవత్సరం ఆరంభంలో ఈ ప్రాంతంలో బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదుల ఆగడాలు మితిమీరిపోయాయి. పన్నుల కోసం వేధించడం, అత్యాచారాలకు పాల్పడడం, అడవిపై కట్టడి చేయడం, హింసించడం జరుగుతుండేది. దీనికి వ్యతిరేకంగా ప్రారంభమైన ఆదివాసుల పోరాటాలు తిరిమికొట్టేవైపు మలుపుతీసుకున్నాయి. స్వాతంత్ర్యకాంక్ష, అడవిపై అధికారం సాధించాలనే దానితో సమరశీల పోరాటాలకు పునాదులు పడ్డాయి. లక్ష్మన్ నాయక్ ఆధ్వర్యంలో వేలాది ఆదివాసులు 1918 ఆగస్ట్ 21న మథీలిలో సమావేశమయ్యి చర్చించుకుంటుండగా బ్రిటిష్ ముష్కరులు ఆదివాసీ ప్రజలపై గుండ్ల వర్షం కురిపించారు. ఆదివాసులు తమ సంప్రదాయక ఆయుధాలతో వీరోచితంగా ప్రతిఘటిస్తూ వీరమరణం పొందారు. ఈ యుద్ధంలో రక్తం కాలువలై పారింది. ఇదే రోజు కోట్‌పాడు, డెంకనాల్‌లలో భీకరమైన పోరాటాలు జరిగినాయి.

లక్ష్మన్ నాయక్ జయపూర్ రాజు విక్రమదేవ్ దగ్గర ఉంటున్న విషయం తెలుసుకున్న బ్రిటిష్ ముష్కరులు వలపన్ని పట్టుకొనే కుట్రలు పన్నారు. ముష్కరుల ఎత్తులు చిత్తుచేస్తూ తోరాడొండల్ అడవుల్లో రహస్య జీవితాన్ని ప్రారంభించాడు. సంవత్సర కాలం తరువాత లక్ష్మన్ నాయక్, బాజీరౌత్ (డెంకనాల్)లను అరెస్టు చేసి బరంపురం మండల కారాగారంలో బంధించారు. బూటకపు విచారణను కొనసాగించి లక్ష్మన్ నాయక్‌లను ఉరితీయగా, బాబీరపుత్‌ను నిలువుగా రెండు భాగాలు చేసి హత్య చేశారు.

ప్రభుత్వాలు అనాదిగా ఆధివాసులకు జంగల్, జమీన్, జల పై ఉన్న అధికారాలను లేకుండా చేస్తున్నాయి. ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం, పరిశ్రమలు నెలకొల్పడం, ఖనిజాల తవ్వకం పేర బడా పెట్టుబడి దారులకు, సామ్రాజ్యవాదులకు అనుకూలమైన విధానాలను రూపొందిస్తూ ఆదివాసులను నిర్వాసితులుగా చేస్తూ వస్తున్నాయి. నేడు పోస్కో, వేదాంతా, టిస్కో, ఎస్సార్, జిందాల్ తదితర కంపెనీలకు వేలాది ఎకరాల ఆధివాసుల భూములను కేటాయించడం మూలంగా అటవీ, పర్యావరణ చట్టాలన్నింటినీ తుంగలో తొక్కడమే గాక ఆదివాసులను వారి భూముల్లో నుండి ఖాళీ చేయించడానికి క్రూరమైన, అన్యాయమైన చట్టాలను రూపొందించడం జరుగుతుంది. నవీన్ పట్నాయక్ ప్రభుత్వం కేంద్ర పర్యావరణ మంత్రిత్వ శాఖకు పదుల సంఖ్యలో గ్రామాలలోని వేల సంఖ్యలలో ప్రజలు అనాదిగా జీవిస్తుంటే ప్రజలే లేరని ఇచ్చిన రిపోర్టు కూడా పెద్ద చర్చనీయాంశం అయింది. ఆదివాసులపై అన్యాయమైన విధానాలను రుద్దడానికి కేంద్ర, రాష్ట్రాల పారామిలిటరీ, ప్రత్యేక బలగాలతో భయభ్రాంతులకు గురిచేస్తుంది. సామూహిక హత్యాకాండకు పాల్పడడం, పట్టుకొని కాల్చిచంపడం, అత్యాచారాలకు పాల్పడడం, ఇళ్లను కాలబెట్టడం, ఆస్తులను ధ్వంసం చేయడం, వృద్ధులు, పిల్లలు, మహిళలు అనే తేడా లేకుండా చిత్ర హింసలకు గురిచేయడం, వారాలు, నెలల తరబడి నిర్బంధించడ, తప్పుడు కేసులు నమోదు చేయడం, విడుదలకు వీలుకాకుండా నాలుగైదు నెలలకు ఒక కేసు ఆరోపించి జైలులో బంధించడం, మాయం చేయడం వంటివి జరుగుతున్నవి. ఆదివాసుల విషయమై ప్రభుత్వాలు ఎన్నో చట్టాలు చేసినా ఆయా ప్రభుత్వాలపై ఆదివాసులకు పెరుగుతున్న కసి, అసంతృప్తులను తగ్గించడానికి మాత్రమేనన్నది స్పష్టమవుతోంది. ఆదివాసీ సమస్య సామాజిక సమస్య. దీనికి రాజకీయ, ఆర్థిక పరిష్కారాలు చూపకుండా అణచివేత ప్రయోగాలను చేపడుతున్నాయి. పాలకవర్గాల దుర్మార్గమైన విధానాలకు వ్యతిరేకంగా అడవి, భూమి, నీటిపై సాంప్రదాయకంగా వస్తున్న హక్కులను రక్షించుకోవడానికి ఆదివాసులు సాంప్రదాయిక ఆయుధాలతో ఆందోళనలు తీవ్రతరం చేస్తున్నారు. గత ఆరు దశాబ్దాల అనుభవాలను సమీక్షించుకొని రాజకీయ అధికారానికై పోరాడుతున్నారు. తమ అభివృద్ధికి తామే ప్రత్యామ్నాయ రాజకీయ అధికారాన్ని నెలకొల్పుకుంటున్నారు. పాలకులు చెబుతున్న, చేస్తున్నది అంతా అభివృద్ధి పేర కొనసాగిస్తున్న విధ్వంసాన్ని తీవ్రంగా వ్యతిరేకిస్తున్నారు. మనుగడ కోసం, స్వేచ్ఛ కోసం, భాష కోసం, అస్తిత్వం కోసం పోరాటం తప్ప మరో మార్గం లేదని షహీద్ లక్ష్మన్ నాయక్ నుండి తర్లకోట అడవిలో అమరులైన ఆదివాసీ నాయకుల వరకు చెప్పుతూనే ఉన్నారు. దీనిలో నుండి అడవి, భూమి, నీరుపై అధికారం ఆదివాసులకే ఉండాలని సిపిఐ (మావోయిస్టు) పార్టీ పోరాడుతున్నది.

పాలక పార్టీలు ఆదివాసుల పేర ఆరు దశాబ్దాలుగా రాజకీయాలు చేస్తున్నాయి. అధికార, ప్రతిపక్ష పార్టీలు మేమంటే మేమంటూ తెగేసి చెప్పుకుంటున్నాయి. ఈ మొత్తం కాలంలో ఆదివాసుల నుండి కొద్దిమంది ఎం.ఎల్.ఎ., ఎం.పి.లుగా ఎన్నికయినా, మంత్రులుగా పదవులు పొందినా వీరికి ఆదివాసుల వాసన పడకుండా అయింది. అడవిలో గాలికంటే ఎ.సి. చల్లదనం బాగా నచ్చింది. గుట్టలు ఎక్కడం దిగడం కంటే హాయిగా కార్లలో ప్రయాణం చేయడానికి అలవాటు పడ్డారు. ఆదివాసులపై పారామిలిటరీ బలగాలను ఉసిగొల్పడంలో, పోస్కో, టిస్కో, వేదాంతా, జిందాల్, ఎస్సార్ కంపెనీలకు జంగల్, జమీన్, జల,ల ధారాదత్తం చేయడంలో వీరి పాత్ర ఉంది. వీరికి ఇప్పుడు కావాల్సింది రక్తంకూడు, తీరాల్సింది అధికార దాహం. తమ జాతులను తామే నిర్మూలించే పెద్ద పాత్రలు పోషిస్తున్నారు. దోపిడీ చేస్తున్న వర్గాలు – దోపిడీకి గురవుతున్న వర్గాల మధ్య విభజన స్పష్టమే. దోపిడీకి గురవుతున్న ఆదివాసులు, ఆదివాసేతరులు స్థానికులు, వలస వచ్చిన వారు ఐక్యంగా దోపిడీ వర్గాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడాల్సిన అవసరం ఉన్నది.

పై పరిస్థితుల్లో కేంద్ర, రాష్ట్రాల ప్రభుత్వాలను ఆదివాసులలో పెరుగుతున్న రాజకీయ ఆకాంక్షలను అణచివేతల ద్వారా పరిష్కరించు కోవచ్చు అనే ఆలోచనలే లోపభూయిష్టమైనవి. అభివృద్ధి పేరుతో చేపడుతున్న రోడ్ల నిర్మాణం కూడా పరిష్కారం కాదు. ఆధునిక బలగాలు – ఆయుధాలు అంతకన్నా పరిష్కారం కాదు. ఇందుకోసం వేల కోట్ల రూపాయలు వెచ్చిస్తూ భారతమ్మ ముద్దుబిడ్డలు, మూలవాసులైన మాపై యుద్ధమేమిటని ప్రశ్నిస్తున్నారు. ఆదివాసీ సమస్య రాజకీయ, ఆర్థిక, సామాజిక, సాంస్కృతిక సమస్య. భాషా, జాతుల అస్తిత్వ సమస్యగా గుర్తించి

పరిష్కరించాల్సిన అవసరం ఉన్నది.

ఇందుకు –

1) నిషేధాలు సమస్యకు పరిష్కారం కాదు. నేడు అణచివేసినా రేపు మరో రూపంలో పరిష్కారం అయ్యేంత వరకు తలెత్తుతూనే ఉంటాయి, ప్రతిరూపం దాల్చుతాయి. ఆదివాసీ సంఘాలపై, సంస్థలపై, మావోయిస్టు పార్టీపై నిషేధాన్ని ఎత్తివేసి రాజకీయ పరిష్కారాలు చూపాలి. మావోయిస్టు పార్టీ ప్రతిపాదించినట్టుగా జైళ్లలోని మావోయిస్టు పార్టీ కార్యకర్తలు, ఆదివాసీ సంఘ నాయకులతో చర్చలు ప్రారంభించాలి.

2) అక్రమంగా నిర్బంధించి దేశద్రోహం, కుట్ర, ఆయుధాలు కలిగి ఉన్నారు వంటి తప్పుడు కేసులతో వారాలు, నెలల తరబడి చిత్ర హింసలకు గురిచేసి జైళ్లకు పంపిస్తున్నారు. వృద్ధులు, పిల్లలు, మహిళలు, రోగపీడితులు అనే తేడా లేకుండా విడుదలకు వీలుకాని పద్ధతుల్లో పోలీసులు వ్యవహరిస్తున్నారు. బ్రిటిష్ వాడి క్రూరమైన చట్టాలను నేటి పాలకులు ఆదివాసులు, దళితులు, మహిళలు, మత మైనారిటీలపై ప్రయోగిస్తున్నారు. ప్రభుత్వాలు నేర సంస్థలుగా మారి అమాయకులను నేరస్తులుగా చిత్రించడాన్ని మానుకోవాలి. మావోయిస్టు కార్యకర్తల, చాసిమూల్యా ఆదివాసీ సంఘం కార్యకర్తల, ఆదివాసీ ప్రజలను బేషరతుగా విడుదల చేయాలి.

3) ఎన్‌కౌంటర్లపై విచారణ జరిపి బాధ్యులైన పోలీసులపై చట్టపరమైన చర్యలు తీసుకోవాలి. గత కొన్ని సంవత్సరాలుగా పోలీసులు పదుల సంఖ్యలో ఆదివాసులను మాయం చేయడం జరిగింది. వారి కుటుంబీకులు ప్రజలు మావారు ఉన్నారా? లేరా? లేక చంపేశారా? చెప్పమని అడిగితే అండర్‌గ్రౌండ్ కార్యకలాపాలలో ఉన్నారని చెపుతూ తప్పుకుంటున్నారు. ఇందులో 55 సంవత్సరాలకు పైగా వయస్సు ఉన్న తెంతుల్‌గూడ గ్రామ సర్పంచ్ ఇంద్రమాడి కూడా ఉన్నాడు. ఇప్పటికైనా ఏం చేశారో తెలియజేయండి. లేనిచో హైకోర్టు న్యాయమూర్తిలో విచారణ జరిపించాలి.

4) కూంబింగ్ పేరుతో పారామిలిటరీ బలగాలు యువతులపై అత్యాచారాలకు పాల్పడిన ఘటనలు, జైళ్లలో మహిళా బందీలపై అత్యాచారాలపై కూడా హైకోర్టు న్యాయమూర్తితో విచారణ జరిపి దోషులను వెంటనే అరెస్టు చేసి శిక్షించాలి.

5) ఆదివాసుల సమస్య రాజకీయ, ఆర్థిక, సామాజిక సమస్య ప్రభుత్వం దీనిని శాంతి భద్రతల సమస్యలుగా చూస్తున్నాయి. విభజించు – పాలించు అనే బ్రిటిష్ రాజనీతిని నేటి పాలకులు వంట బట్టించుకొని ఆదివాసీ ఉద్యమాలను అణచివేయడానికి పూను కుంటుంది. ఆదివాసీ లంపెన్ శక్తులను చేరదీసి సల్వాజుడుం, ప్రత్యేక పోలీసు అధికారులు (ఎస్.పి.ఒ.), గ్రామ రక్షకుల పేర హత్యలు, అత్యాచారాలు, ఆస్తుల విధ్వంసం పెద్ద మొత్తంలో కొనసాగిస్తున్నారు. ఇదంతా ఆదివాసులకు అడవి, భూమి, నీరుపై అధికారాలు లేకుండా చేసి విలువైన ఖనిజ సంపదను సామ్రాజ్యవాదులకు, బహుళజాతి గుత్త సంస్థలకు కట్టబెట్టే కుట్రలను వెంటనే ఆపివేయాలి.

6) ఆదివాసీ ప్రాంతాలన్నింటిని కలుపుతూ స్వయం పాలన ప్రాంతాలుగా ఏర్పాటు చేయాలి. అడవి, భూమి, నీరుపై అధికారం ఆదివాసులకే ప్రకటించాలి. తమ అభివృద్ధి తామే రూపొందించుకొనేలా బడ్జెట్‌ను కేటాయించాలి.

7) అన్ని ఆదివాసుల భాష, సంస్కృతుల రక్షించుకునేలా, మాతృభాషలలో, విద్యా అభ్యాసాన్ని కొనసాగించేలా చర్యలు చేపట్టడానికి ఉన్నత స్థాయి కమిషన్లను ఏర్పాటు చేయాలి. 5వ తరగతి నుండి ఒరియాను అభ్యంసించేలా ప్రోత్సహించాలి. వారి స్థాయిలలోకి వెళ్లి సులభ పద్ధతులలో నేర్పడానికి ఉన్న అవకాశాలను అధ్యయనం చేయాలి. ఆయా భాషలకు చెందిన ప్రముఖులతో భాషాభివృద్ధికి కృషి జరిగేలా చూడాలి.

8) కొండరెడ్లు, దురువా తదితర ఆదివాసీ తెగలను ప్రభుత్వం ఆదివాసులుగా గుర్తించి విద్యా, ఉద్యోగ, ఉపాధి అవకాశాలను కల్పించాలి.

9) ఆదివాసులు, ఆదివాసేతరులు, ఆదివాసి పేదవారు, ఆదివాసీ భూస్వాముల మధ్య నెలకొన్న భూవివాదాలను వెంటనే పరిష్కరించాలి. భూమి హక్కు చట్టాన్ని పరిరక్షిస్తూ ప్రభుత్వ, ఫారెస్ట్ భూముల పేర ఆదివాసులను వేధించడాన్ని మానుకోవాలి. ఆదివాసేతర పీడిత ప్రజలకు ప్రత్యామ్నాయ ఉపాధి అవకాశాలను కల్పించాలి.

10) బొండాఘాట్స్ నుండి వచ్చి సప్తధారలో కలిసే నదుల, పొట్టేరు నది, బలిమెల ప్రాజెక్ట్ నుండి గోదావరి నదిలో కలిసే వరకు కొలాబ్ నుండి శబరీ నదుల సర్వేలు నిర్వహించి చెక్ డ్యాంలు, ఎత్తిపోతల పథకాలను నిర్మించాలి. నీటి వనరులు ఉండి రైతులు ఉపయోగించుకోలేని దగ్గర విద్యుత్ పంప్‌సెట్ల ద్వారా నీటిని సప్లయ్ చేయాలి.

11) మాచ్‌కుండ్, బలిమెలలో ఉత్పత్తి అవుతున్న విద్యుత్‌ను ఆదివాసుల వ్యవసాయ, గృహ అవసరాలకు ఉచితంగా పంపిణీ చేయాలి.

12) వ్యవసాయ అనుబంధ పరిశ్రమలు, మధ్యతరహా పరిశ్రమలను విస్తృతపరచాలి. అటవీ ఉత్పత్తుల నుండి అందరికి ఉపాధి లభించే దీర్ఘకాలిక పథకాల ద్వారా పరిశ్రమలు నెలకొల్పాలి. పేపర్ పరిశ్రమ, వెదురు – అల్లికలు, ఆయుర్వేద, నూనే, సబ్బులు, ఎరువుల తయారీ చేసే పరిశ్రమలు, వనమూలికల పెంపకం, సిమెంట్, వస్త్ర, ఇనుము, స్టీల్, అల్యూమినియం వస్తుత్పత్తుల పరిశ్రమలు, పండ్ల తోటలు, కోళ్ళు, మేకలు, పశువుల, చేపల ఉత్పత్తులు, పెంపకం, నిల్వలకు కావాల్సిన మౌలిక సదుపాయాల కల్పన ప్రభుత్వ – ప్రజల భాగస్వామ్యంతో నెలకొల్పాలి.

13) అటవీ ఉత్పత్తుల, రైతులు పండించిన పండ్లు, కూరగాయలు, ధాన్యం కొనుగోళ్ల, అమ్మకాల రైతుల, ప్రజల ప్రయోజనాలకు అనుగుణంగా ఉండేలా ప్రత్యేక కేంద్రాలను నెలకొల్పాలి. ఉత్పత్తులను పెంచేలా విత్తనాలు, ఎరువులు, వ్యవసాయంలో మెలుకువలు తెలిసేలా వ్యవసాయ శాస్త్రవేత్తలను నియమించాలి.

14) ప్రస్తుతం నెలకొన్న వైద్య పరిస్థితులు ప్రజల అవసరాలకు ఏ మాత్రం సరిపోకపోగా సేవా దృక్పథం కొరబడింది. కంపెనీలు – కమిషన్లు, ప్రైవేట్ వైద్యం, హాస్పిటల్‌లో ఉద్యోగం వైపు దృష్టి పెట్టడం జరుగుతోంది. ఒక్క మెడికల్ – పారా మెడికల్ సిబ్బందినే విస్తృత స్థాయిలో, సీరియస్ కండీషన్లలో సేవలందించడం సాధ్యపడదు. ప్రజలలో ఉన్న నమ్మకాలు, వైద్యం, ప్రభుత్వ యంత్రాగాలు, నాయకగణం పట్ల ఉన్న అపనమ్మకాలు దృష్టిలో ఉంచుకొని తాత్కాలిక, దీర్ఘకాలిక పథకాలను, యంత్రాంగాన్ని రూపొందించాలి. ఖాళీలను భర్తీచేయడం, అదనపు పి.ఎచ్.సి.ల ఏర్పాటు చేయాలి. సీజనల్ రోగాలను కంట్రోల్ చేసేలా పరిసరాల పరిశుభ్రత, పరిశుభ్రమైన తాగునీరు ఆవశ్యకతలను చెప్పడమే గాక, చేసేలా వైద్య వాలంటీర్లను నియమించాలి. తాగునీరు కోసం గ్రామాలలో మినరల్ వాటర్ ప్లాంట్స్ నెలకొల్పాలి.

15) చిన్న పిల్లలు, మహిళలు, వృద్ధులు, రోగ పీడితులకు ఉచిత మందులతో పాటు పోషక విలువలు కలిగిన ఆహారం, మినరల్ వాటర్‌ను నిరంతరం అందజేయాలి.

(అయిపోయింది)

(రచయిత మావోయిస్ట్ నాయకులు, రాజకీయ ఖైదీ) వీ

ఆహార పదార్థాలను నిల్వ ఉంచడంలోనూ, వైద్య పరీక్షల్లోనూ, జలంతర్గాములను నడపడంలోనూ పలు రకాలుగా అణు రియాక్టర్లు ఉపయోగపడతాయని అంటున్నారు **డా. కొడవటిగంటి రోహిణీప్రసాద్**

అణు రియాక్టర్ల ఉపయోగం

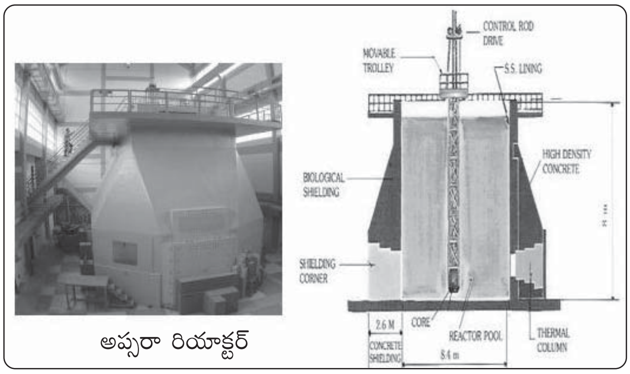
అణురియాక్టర్ల ఉపయోగం ప్రధానంగా విద్యుత్తును ఉత్పత్తి చెయ్యడానికే జరుగుతుంది. మామూలు బాయిలర్లలో బొగ్గును కాలుస్తారుగాని రియాక్టర్లలో వేడెక్కేది యురేనియంవంటి పదార్థమే. అణు విచ్ఛిత్తి జరిగినప్పుడల్లా ఉష్ణం విపరీతంగా జనిస్తుంది. యురేనియం వంటి ఇంధనాలు న్యూట్రాన్లవల్ల అణువిచ్ఛిత్తికి లోనైనప్పుడల్లా మరిన్ని న్యూట్రాన్లు విడుదల అవుతాయి కనక ఇది గొలుసుకట్టుగా కొనసాగే అవకాశం ఉంటుంది. అంతేకాక ఈ ప్రక్రియలు జరిగినప్పుడల్లా విపరీతమైన శక్తి విడుదల కావడం, దాన్ని ఉపయోగించి నీటిని ఆవిరిగా మార్చుకుని టర్బైన్లను తిప్పడం వీలవుతుంది. ఆ విధంగా విద్యుత్తును ఉత్పత్తి చెయ్యవచ్చు. చమురుతోనో, బొగ్గుతోనో నడిచే జెనరేటర్లలో నిరంతరం ఇంధనం చేరవేస్తూఉండాలి. రియాక్టర్లలో మొత్తం ఇంధనాన్నంతటినీ ముందుగానే అమర్చేస్తారు.

విద్యుత్తును ఉత్పత్తిచెయ్యని అణురియాక్టర్లను సామాన్యంగా వైజ్ఞానిక ప్రయోగాలకు ఉపయోగిస్తారు. 1956లో మనదేశంలో నిర్మించిన తొలి రియాక్టర్ అప్సరా ఇటువంటిదే (పటం). ఇందులో 80శాతం యురేనియం-235 ఇంధనంగా పనిచేస్తుంది. లోహపు పలకలతో తయారైన ఈ నిర్మితి ఒక స్వచ్ఛమైన నీటి మడుగులో మునిగి ఉంటుంది కనక దీన్ని స్విమ్మింగ్ పూల్ రియాక్టర్ అంటారు. జ్వలిస్తున్న ఇంధనాన్ని నేరుగా వీక్షించగలిగిన సదుపాయం ఇందులో ఉంటుంది. దీన్ని పునర్నిర్మించే పని జరుగుతోంది.

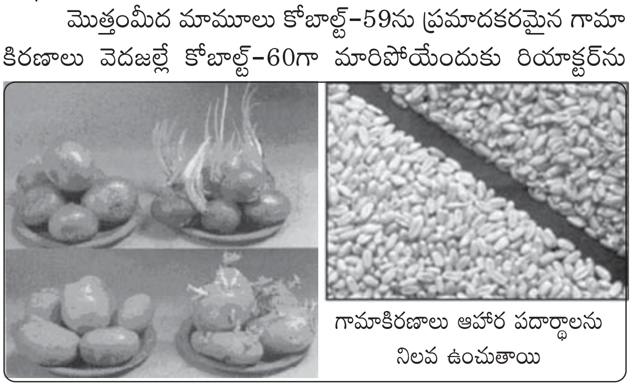
ఇతర అణురియాక్టర్లలో ఉపయోగించే రకరకాల పరికరాలనూ, పదార్థాలనూ తీవ్రమైన వికిరణానికి గురిచేసి పరీక్షలు జరపడం అప్సరావంటి రియాక్టర్లలో వీలవుతుంది. రియాక్టర్లు న్యూట్రాన్లను చాలా హెచ్చుస్థాయిలో వెలువరిస్తాయి కనక న్యూట్రాన్లతో చేసే ప్రయోగాలకు అవి పనికొస్తాయి. ఉదాహరణకు న్యూట్రాన్ల తాకిడికి లోనైనప్పుడు లోహాలూ, ఇతరపదార్థాలూ కొత్తగా రేడియోధార్మికతను సంతరించుకోవడమే కాక ఆ విధంగా ఉత్పన్నమైన వికిరణం ఒక్కొక్క పదార్థానికీ ప్రత్యేకమనిపించే లక్షణాలు కలిగిఉంటుంది. వేలిముద్ర లాగానో, సంతకంలాగానో కనిపించే ఈ రేడియోధార్మికత ఆధారంగా ఊహించరానంత సూక్ష్మస్థాయిలో ఉన్న పదార్థాలను సైతం గుర్తించడం వీలవుతుంది. భూతత్వశాస్త్రవేత్తలు వివిధ ప్రాంతాలలోని శిలల నమూనాలను ఈ పద్ధతిలో విశ్లేషించి ఆయా ప్రాంతాల చరిత్రనూ, భౌగోళిక మార్పులనూ గురించి తెలుసుకుంటారు. 1972 ప్రాంతంలో మన శాస్త్రవేత్తలు కొందరు చంద్రుడి శిలలనుంచి లభించిన నమూనాలను రియాక్టర్ల సహాయంతోనే విశ్లేషణలు జరిపారు.

అణురియాక్టర్లనుంచి న్యూట్రాన్ల ప్రసరణం ఎక్కువగా సాధించవచ్చు కనక వాటి తాకిడివల్ల కొన్ని పదార్థాలలో బుద్ధిపూర్వకంగా రేడియోధార్మికతను సృష్టిస్తారు. ఉదాహరణకు కోబాల్ట్ అనే మూలకం తీసుకోవచ్చు. ఈ లోహపు అణువుల కేంద్రకాల్లో 27 ప్రోటాన్లూ, 32 న్యూట్రాన్లూ ఉంటాయి. ఈ లోహాన్ని రియాక్టర్‌లో ఉంచి న్యూట్రాన్లచేత ఢీకొట్టిస్తే కోబాల్ట్-59 కాస్తా కోబాల్ట్-60గా మారుతుంది. అయితే ఇది అస్థిరమైనది. అందువల్ల ఒక ఎలక్ట్రాన్‌ను విడుదలచేసి నికెల్-60గా మారుతుంది. ఈ నికెల్-60కూడా ముందుగా ఉద్రిక్తస్థాయిలో రూపొంది కొంత గామావికిరణాన్ని విడుదల చేసుకున్నాకనే స్థిరత్వాన్ని పొందుతుంది. ఈ రేడియోధార్మికతకు 5 సంవత్సరాలకు పైబడిన అర్ధాయుష్షు ఉంటుంది.

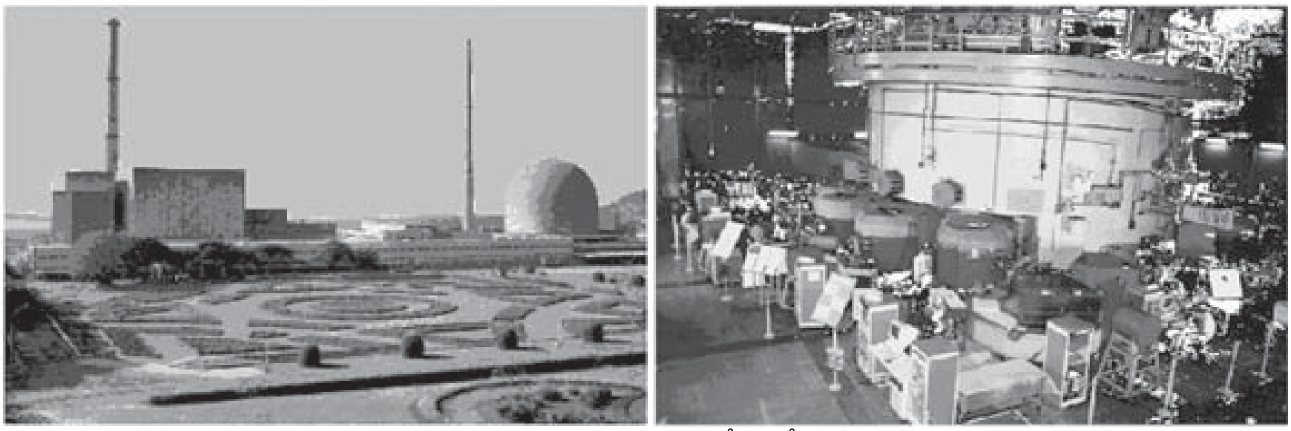
మొత్తంమీద మామూలు కోబాల్ట్-59ను ప్రమాదకరమైన గామా కిరణాలు వెదజల్లే కోబాల్ట్-60గా మారిపోయేందుకు రియాక్టర్‌ను

అప్సరా రియాక్టర్

గామాకిరణాలు ఆహార పదార్థాలను నిలవ ఉంచుతాయి

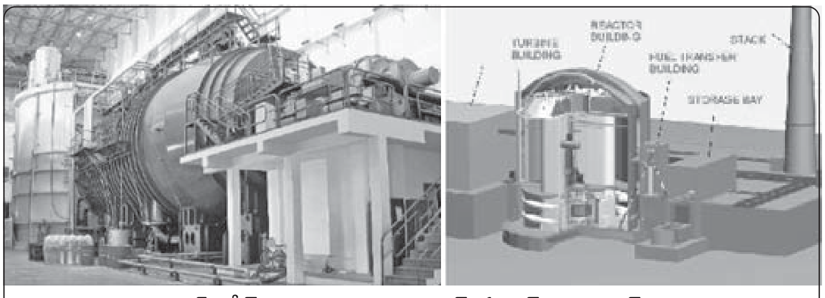
ధ్రువ, సైరస్ రియాక్టర్లు, ధ్రువ రియాక్టర్లో పరిశోధన ఏర్పాట్లు

ఉపయోగిస్తారు. ఈ కోబాల్ట్-60 ఉపయోగించి కేన్సర్ వ్రణాలకు చికిత్స చెయ్యవచ్చు. మందమైన లోహపు వస్తువుల లోపల కనబడకుండా దాగిన లొసుగులను ఎక్స్ రే పద్ధతిలో చిత్రీకరించడానికి ఉపయోగించవచ్చు. ప్రయోగాలకు పనికొచ్చే న్యూట్రాన్ల ఉపయోగం ఎంత ముఖ్యమంటే రియాక్టర్ల లోపలా, బయటాకూడా పదార్థాలను వాటి తాకిడికి గురిచేసే ప్రత్యేకమైన ఏర్పాట్లుంటాయి. హానికరమైన ఆ వికిరణం మనుషులకు సోకకుండా మటుకు చాలాజాగ్రత్తలు తీసుకుంటారు. రియాక్టర్ అంతర్భాగంలో ఒక చదరపు సెం.మీ. వైశాల్యంలో సెకండుకు వందకోట్ల నుంచి కోటికోట్ల న్యూట్రాన్లు ప్రసరించగలవు. ప్రయోగాలకని ఈ ప్రసారాన్ని బైటకు రప్పించే సదుపాయాలుకూడా కొన్ని ప్రయోగాత్మక రియాక్టర్లలో ఏర్పాటుచేస్తారు. కోబాల్ట్-60 విడుదల చేసే గామాకిరణాలు రోగక్రిములను నాశనం చెయ్యగలవు కనక వైద్యపరికరాలవంటివి ఈ పద్ధతిలో క్రిమిరహితం అవుతాయి. గోధుమలవంటి కొన్నిరకాల ఆహార పదార్థాలను కూడా ఈ పద్ధతిలో ఎక్కువకాలంపాటు కుళ్లిపోకుండా నిలవఉండేట్టు చెయ్యగలిగారు (పటం). నిలవఉంచిన ఉల్లిపాయలూ, బంగాళా దుంపలూ మొలకెత్తకుండా, కుళ్లకుండా చెయ్యగలిగారు (పటం). గామా కిరణాలు సాధించే జన్యువ్యత్యాసాలవల్ల వేరుశనగ వంటివి మామూలు కన్నా పెద్దవిగా పండించడం వీలయింది. రియాక్టర్లూ, ఏక్సిలరేటర్లవంటి వ్యవస్థలతో మనదేశం 2500 రకాల ఐసోటోప్‌లను ఈ ప్రక్రియల కోసమని తయారుచేస్తుంది.

రేడియోధార్మికత ఉన్న పదార్థాలను వైద్యపరీక్షలలో ప్రయోగిస్తే శరీరంలో ఎక్కడున్నా తమ ఉనికిని చాటుకోగలవు. ఉదాహరణకు అయొడీన్ గొంతులోని థైరాయిడ్ గ్రంథిలో ఎక్కువగా చేరుతుంది కనక దానికి బదులుగా రేడియోధార్మికత కలిగిన అయొడీన్-125ను అవసరమైన మోతాదును మించకుండా ప్రవేశపెడితే థైరాయిడ్ గ్రంథిని రోగి శరీరం బైటినుంచే చిత్రీకరించవచ్చు. దీనివల్ల అక్కడి పరిస్థితి ఎలా ఉందో తెలుస్తుంది. మొక్కలకు వేసే ఎరువులో రేడియోధార్మికత కలిగిన ఫాస్ఫేట్ ఉపయోగిస్తే ఆకులలో దాని మోతాదును కనిపెట్టి ఎదుగుదలను సమీక్షించవచ్చు.

కేవలం విద్యుత్తు కోసమని నిర్మించే రియాక్టర్లలో కొత్తరకాలను తయారుచేసేముందు ఎన్నెన్నో పదార్థాలనూ, ఇంధనాలనూ, పరికరాలనూ పరీక్షించడానికికూడా ప్రయోగాలకని నిర్దేశించిన రియాక్టర్లు పనికొస్తాయి. తీవ్రమైన వికిరణానికి ఎక్కువకాలంపాటు గురైన లోహాలకుకూడా కొంత హాని కలుగుతుంది. అందుచేత ఇటువంటి పరీక్షలకు ప్రాధాన్యత ఉంటుంది. అందరికీ పరిచితమైన శివలింగం ఆకారంతో కనబడే కెనడా ఇండియా రియాక్టర్ (సైరస్) జీవితకాలం ప్రస్తుతానికి ముగిసినట్టే. విదేశీ సహాయం లేకుండా మనవాళ్లు నిర్మించిన 'ధ్రువ' అనే ప్రయోగాత్మక రియాక్టర్ బాగా పెద్దది (పటం). మనదేశంలో లభ్యమయే థోరియం ఇంధనంగా ఉపయోగించే ప్రయోగాత్మక రియాక్టర్ (ఏ.ఎచ్.డబ్ల్యూ.ఆర్.) ఒకటి ప్రస్తుతం నిర్మాణంలో ఉంది (పటం).

కొన్ని అణురియాక్టర్లు పెద్ద నౌకలనూ, జలాంతర్గాములనూ నడిపేందుకు పనికొస్తాయి. మామూలుగా డీసెల్‌వంటి ఇంధనంలాగా కాకుండా, ఉన్న ఇంధనంతోనే చాలాకాలం నడిచే రియాక్టర్లతో కొంత సదుపాయం ఉంటుంది. యుద్ధకాలంలో చమురు కోసమని మాటిమాటికీ పైకి తేలకుండా, ఎక్కువ కాలంపాటు నీటి అడుగున దాక్కుని విన్యాసాలు చేపట్టాలంటే సబ్‌మెరీన్లను అణురియాక్టర్లతో నడపడమే సులువు.

సబ్‌మెరీన్ ప్రయోగాత్మక రియాక్టర్, ఏ.ఎచ్.డబ్ల్యూ.ఆర్.

మనదేశంకూడా ఇటువంటిదొకటి ప్రయోగాల నిమిత్తం తయారుచేసింది (పటం). ఇవన్నీకాక కేవలం విద్యుదుత్పత్తికని నిర్దేశించిన మన రియాక్టర్లు వేరే ఉన్నాయి. వీ

11 మందికి బెయిలు

2జి స్పెక్ట్రమ్ కుంభకోణం కేసులో అరెస్టయి తీహార్ జైల్లో ఉన్న 14 మందిలో నవంబర్ 29 నాటికి డిఎంకె ఎంపి కనిమొళితో సహా 11 మంది బెయిలుపై విడుదలయ్యారు. ఈ కేసులో అరెస్టు అయిన ఇద్దరు ప్రభుత్వ అధికారులతోపాటు మాజీ కేంద్ర మంత్రి రాజా మాత్రమే జైల్లో ఉన్నారు. నవంబర్ 29న ఐదుగురికి బెయిలు ఇస్తూ న్యాయమూర్తి జస్టిస్ వి.కె. షాలి ఇదే కేసులో గతంలో సుప్రీంకోర్టు బెయిలు మంజూరు చేసినపుడు విధించిన షరతులే వీరికీ వర్తిస్తాయని పేర్కొన్నారు.

ఇందిరా గోస్వామి మృతి

అసోం ప్రముఖ రచయిత్రి ఇందిరా రైసోం గోస్వామి (69) అసోంలోని గువాహటి వైద్య కళాశాల ఆస్పత్రిలో దీర్ఘకాలంగా పక్షవాత సమస్యతో నవంబర్ 29న మరణించారు. ఇందిర దక్షిణ కామరూప్ జిల్లాలోని అమ్రంగాలో 1942 నవంబరు 14న పుట్టారు. ఆమె విద్యార్థి దశలోనే 1962లో కథానికల సంకలనాన్ని 'చినకి మొరోం' పేరిట వెలువరించారు. సమాజంలో నిర్లక్ష్యానికి గురవుతున్న వారి జీవితాలను ఇతివృత్తంగా అనేక రచనలు చేశారు. 2000లో 'జ్ఞానపీఠ' పురస్కారాన్ని అందుకున్నారు.'రామాయణం... గంగ నుంచి బ్రహ్మపుత్ర వరకు' అనే ప్రసిద్ధ రచనకు ఫ్లోరిడా విశ్వవిద్యాలయం 'అంతర్జాతీయ తుల్సీ అవార్డు'తో ఆమెను సత్కరించింది. 2003లో 'ప్రజా సంప్రదింపుల బృందం' ఏర్పాటు చేసి, దానికి సలహాదారుగా ఉన్నారు. ఉల్ఫాకు అసోం ప్రభుత్వానికి మధ్య శాంతి చర్చల జరగడానికి కృషిచేశారు.

అవినీతి రాజ్యమేలుతోంది

అవినీతిపై 183 దేశాల్లో ట్రాన్స్‌పరెన్సీ ఇంటర్నెషనల్ (టిఐ) సంస్థ నిర్వహించిన సర్వేను డిసెంబర్ 1న విడుదల చేసింది. 'అవినీతి దృక్కోణ సూచీ'లో భారత దేశానికి దక్కిన స్థానం చూస్తే మన పాలకుల అవినీతి ఏ స్థాయిలో ఉందో అర్థమవుతుంది. అవినీతి కుంభకోణాలు వరుసగా బయటకి రావడంతో ఈ ఏడాది మన దేశం 95వ స్థానానికి పడిపోయింది. భారత్‌లో ప్రజాప్రతినిధులు, ఉన్నతాధికారులు, ప్రభుత్వ, ప్రైవేట్‌రంగాల్లో కీలకస్థానాల్లో ఉన్నవారు జైళ్లకు వెళ్లడం, అవినీతికి వ్యతిరేకంగా ప్రజలు వీథుల్లోకి రావడం వంటివి దేశ పరిస్థితిని తెలియపరుస్తుంది. అతి తక్కువ అవినీతి ఉన్న దేశంగా న్యూజిలాండ్ అగ్రస్థానంలో ఉంది.

దేవానంద్ మృతి

నటుడు దేవానంద్ (88) లండన్‌లో గుండెపోటుతో డిసెంబర్ 4న మరణించారు. దేవానంద్ పంజాబ్‌లోని గురుదాస్‌పూర్‌లో 1923, సెప్టెంబర్ 26న పుట్టారు. లాహోర్ కళాశాలలో ఆయన ఆంగ్ల సాహిత్యంలో డిగ్రీ పూర్తిచేశారు. నటుడిగా దేవానంద్ కెరీర్ 1946లో 'హమ్ ఏక్ హై' చిత్రంతో ప్రారంభమైంది. 1949లో 'నవకేతన్ ఇంటర్నేషనల్'ను స్థాపించి ఆ బ్యానర్‌పై 35 సినిమాలు తీశారు. భారత ప్రభుత్వం ఆయనకు 2001లో 'పద్మభూషణ్', 2002లో 'దాదా సాహెబ్ ఫాల్కే' అవార్డు ప్రదానం చేసింది.

కళాకారుల ఉరి శిక్ష రద్దు

జార్ఖండ్‌లోని చిల్కారీ గ్రామంలో 20 మందిని మావోయిస్టులు 2007 అక్టోబర్ 26న కాల్చి చంపారు. ఈ కేసులో ప్రజా గాయకుడు జీతేన్ మరాండీసహా నలుగురికి విధించిన మరణశిక్షను హైకోర్టు డిసెంబర్ 15న రద్దు చేసింది. మాజీ ముఖ్యమంత్రి కుమారుడితో సహా 20 మంది మరణించిన ఘటనకు బాధ్యులు జీతేన్ బృందమేనని పోలీసులు కేసు నమోదు చేశారు. దీనిపై విచారణ జరిపిన గిరిధ్ జిల్లా కోర్టు 20 మంది మరణానికి కారకులు జీతేన్ మారాండీ, ఛత్రపతి మండల్, మనోజ్ రాజ్‌వర్, అనిల్‌రామ్‌లేనని అందుకు గాను ఉరిశిక్ష విధించింది. ఈ తీర్పును సవాల్ చేస్తూ హైకోర్టుకు వెళ్లగా కింది కోర్టు తీర్పును న్యాయమూర్తులు ఆర్.కె. మెరతియా, డి.ఎన్. ఉపాధ్యాయ్‌లతో కూడిన ధర్మాసనం కొట్టివేసింది.

జీవితాలను కబళిస్తున్న మద్యం

పశ్చిమ బెంగాల్‌లోని దక్షిణ 24-పరగణ జిల్లాలో డిసెంబర్ 14న కల్తీ మద్యం తాగి మృతి చెందిన వారి సంఖ్య డిసెంబర్ 19 నాటికి 173కి చేరింది. ఇప్పటికీ 90 మంది వరకు బాధితులు డైమండ్ హార్బర్, ఎంఆర్ బంగూర్, నేషనల్ మెడికల్ కాలేజీ ఆస్పత్రుల్లో చికిత్సపొందుతున్నారు. బాధితుల్లో రిక్షా కార్మికులు, దినసరి కూలీలు, వీథుల్లో తిరిగి అమ్ముకునే చిరు వ్యాపారులే ఎక్కువగా ఉన్నారు. మిథైల్ ఆల్కహాల్ విషతుల్యం కావడం వల్లే మరణాలు జరిగాయని ప్రాథమిక దర్యాప్తులో తేలింది.

రైతుల ఆత్మహత్యలపై నోటీసులు

జాతీయ మానవ హక్కుల కమిషన్ (ఎన్‌హెచ్‌ఆర్‌సి) ఆంధ్రప్రదేశ్, కేరళ, మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు రైతుల ఆత్మహత్యలపై నోటీసులు జారీచేసింది. రైతుల ఆత్మహత్యలపై మూడు రాష్ట్రాలు సరైన చర్యలు తీసుకోవడం లేదని, మీడియాలో వచ్చిన కథనాలను సుమోటోగా తీసుకుని, ఆయా రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శులకు సమాధానం ఇవ్వాల్సిందిగా ఎన్‌హెచ్‌ఆర్‌సి నోటీసులు జారీచేసింది. ఈ సంవత్సరంలోనే మహారాష్ట్రలోని ఆరు జిల్లాల్లో 680, ఇదే సంవత్సరం అక్టోబర్, నవంబర్ నెలల్లో ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 90 మంది, అలాగే కెరళలోని వాయనాడ్ జిల్లాలో నవంబర్‌లోనే 8 మంది రైతులు ఆత్మహత్య చేసుకున్నారని ఎన్‌హెచ్‌ఆర్‌సి ప్రతినిధి డిసెంబర్ 20న తెలిపారు.

ఐదు రాష్ట్రాల్లో ఎన్నికలు

ఐదు రాష్ట్రాల్లోని అసెంబ్లీ కాలపరిమితి ముగియనుండడంతో కేంద్ర ప్రధాన ఎన్నికల కమిషనర్ ఎస్.వై. ఖురేషీ ఆయా రాష్ట్రాల్లో ఎన్నికల నిర్వాహణకు షెడ్యూల్‌ను డిసెంబర్ 24న ప్రకటించారు. ఉత్తరప్రదేశ్‌లోని 403 నియోజకవర్గాలకు ఫిబ్రవరి 4, 8, 11, 15, 19, 23, 28 తేదీలలో ఏడు దశలలో ఎన్నికలు జరుగనున్నాయి. అలాగే మణిపూర్‌లోని 60 స్థానాలకు జరివరి 28న, పంజాబ్‌లోని 117 స్థానాలకు, ఉత్తరాఖండ్‌లోని 70 స్థానాలకు జనవరి 30న, గోవాలోని 40 స్థానాలకు మార్చ్ 3న ఒకే విడతలో ఎన్నికలు జరుగుతాయి. వీటి ఫలితాలు మార్చ్ 4న వెలువడతాయని కమిషన్ ప్రకటించింది. వీ

రష్యా ఎన్నికలలో అక్రమాలు

రష్యాలో డిసెంబర్ 4న జరిగిన ఎన్నికల్లో పెద్ద ఎత్తున అవకతవకలు జరగియాని తెలుపుతూ లక్షలాది ప్రజలు పెద్ద ఎత్తున నిరసన ప్రదర్శలు చేపట్టారు. ప్రధాని వ్లాదిమిర్ పుతిన్ అవినీతి, అక్రమాలకు పాల్పడి తిరిగి అధికారంలోకి వచ్చారని ఎన్నికల పరిశీకులు ఆరోపిస్తున్నారు. ప్రజలు, వివిధ ప్రతిపక్ష పార్టీ కార్యకర్తలు పెద్ద ఎత్తున మాస్కో వీథుల్లోకి వచ్చి తమ నిరసన తెలిపారు. ఎన్నికలను రద్దు చేయాలనీ, తిరిగి పారదర్శకంగా ఎన్నికలు జరిపించాలనీ ప్రజలు డిమాండ్ చేశారు. లేదంటే ఆందోళన ఇంకా తీవ్రతరం చేస్తామని హెచ్చరించారు. రష్యాలో పెరుగుతున్న అవినీతి, ఆహార అభద్రత, నిత్యావసర ధరలు ప్రజలను తీవ్ర ఇబ్బందులకు గురిచేస్తున్నాయి.

సిరియాలో కొనసాగుతున్న ఆందోళనలు

సిరియా అధ్యక్షుడు బషల్ అల్ అసద్ గద్దె నుంచి దిగిపోవాలంటూ ప్రజలు చేస్తున్న ఆందోళనలపై భద్రతా దళాలు పెద్దఎత్తున దాడులకు దిగాయి. డిసెంబర్ 20న వాయవ్య సిరియాలోని ఇడ్లిబ్ రాష్ట్ర పర్వత ప్రాంతాల్లోని కఫార్ ఒవైద్ గ్రామం సమీపంలో జరిగిన ఈ దాడిలో దాదాపు వంద మంది దాకా చనిపోయారు. అంతకుముందు ప్రభుత్వ దళాలు దాడులు ఆపాలంటూ ప్రజలు డిసెంబర్ 13న సార్వత్రిక సమ్మె జరిపారు. సిరియాలో ప్రస్తుత పరిస్థితిలు బయటి ప్రపంచానికి తెలియకుండా చేసేందుకు ప్రభుత్వం తీవ్రమైన చర్యలు తీసుకుంటోంది. విదేశీ జర్నలిస్టులపై నిషేధం విధించింది. స్థానిక విలేకురులను స్వేచ్ఛగా తిరగకుండా నిరోధించింది.

'సైనిక పాలన అంతం కావాలి'

ఈజిప్టులో సైనిక పాలనను అంతం చేయాలని డిమాండ్ చేస్తూ డిసెంబర్ 20న తెహ్రీర్ స్క్వేర్‌లో వేలాది మంది మహిళలు ఆందోళన ప్రదర్శనలు జరిపారు. అంతకుముందు జరిగిన ప్రదర్శనలో మహిళలను సైనికులు తీవ్రంగా కొడుతున్న, కాళ్లతో తంతున్న చిత్రాలు మీడియాలో వెలువడడంతో ప్రజలు తీవ్ర నిరసన తెలిపారు. మహిళలను అతి క్రూరంగా కొడుతూ, బట్టలు సైతం ఊడబీకి, వీథుల వెంబటి ఈడ్చుకుంటూ, కొట్టుకుంటూ తీసుకువెళ్తున్న దృశ్యాలు ప్రజలను తీవ్రంగా కలచివేశాయి. మాజీ అధ్యక్షుడు హోస్నీ ముబారక్ ను పదవీచ్యుతున్ని చేసిన తరువాత ఏర్పడిన సంకీర్ణ సైనిక ప్రభుత్వ పాలనకు వ్యతిరేకంగా అనూహ్య నిరసనలు వెలువడుతున్నాయి.

ఇరాక్‌లో పేలుళ్లు

ఇరాక్‌లో డిసెంబర్ 22న జరిగిన బాంబు దాడుల్లో 57 మంది చనిపోయారు. ఈ దాడుల్లో 176 మంది గాయపడ్డారు. దాదాపు డజనుకు పైగా బాంబు దాడులు జరిగాయి. మృత్యు స్క్వాడ్‌లు నడుపుతున్నట్లు ఆరోపణలు ఎదుర్కొంటున్న ఉపాధ్యక్షుడ్ని తొలగిస్తామని ప్రధాని హెచ్చరించడంతో అక్కడ రాజకీయ సంక్షోభం నెలకొంది. ఉపాధ్యక్షుడు తారెక్ అల్ హషిమీ అరెస్టుకు జారీ అయిన వారెంట్‌పై ఇరాక్ రాజకీయ నాయకులు మల్లగుల్లాలు పడుతున్న సమయంలో ఈ దాడులు జరగడంతో తీవ్ర ఆందోళన నెలకొని ఉంది.

బెల్జియంలో కార్మికుల సమ్మె

పింఛను సంస్కరణలకు నిరసనగా బెల్జియంలో ప్రభుత్వ రంగ ఉద్యోగులు డిసెంబర్ 22న సమ్మె చేశారు. ప్రభుత్వ రవాణా, పాఠశాలల, ఆస్పత్రుల, ప్రభుత్వ కార్యాలయాల ఉద్యోగులు ఈ సమ్మెలో పాల్గొన్నారు. రైల్వే వ్యవస్థ డిసెంబర్ 21నే తమ కార్యకలాపాలను నిలిపివేసింది. బస్‌లు, ట్రామ్‌లు, మెట్రో సహా ఇతర ప్రభుత్వ రవాణా సేవలు, పోస్టల్ బట్వాడాలు 24 గంటల సమ్మెతో నిలిచిపోయాయి. ప్రస్తుతం 59 ఏళ్లుగా ఉన్న సగటు పదవీ విరమణ వయస్సును పెంచాలని బెల్జియం నూతన ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తోంది. అక్కడ అధికారిక పదవీ విరమణ వయస్సు 65 సంవత్సరాలుగా ఉంది.

ఉత్తర కొరియా అధినేత కిమ్ మృతి

ఉత్తర కొరియా అధినేత కిమ్ జోంగ్ ఇల్ డిసెంబర్ 19న గుండెపోటుతో మృతి చెందారు. 69 ఏళ్ల కిమ్ ఉదయం 8.30 గంటల ప్రాంతంలో దేశ రాజధాని ప్యాంగ్‌యాంగ్ వెలుపల రైలు ప్రయాణంలో తుదిశ్వాస విడిచారు. విధి నిర్వహణలో భాగంగా సైనిక దళాలను తనిఖీ చేసేందుకు వెళ్తున్న ఆయన తీవ్ర మానసిక, శారీరక అలసటతో ఆకస్మికంగా కన్ను మూశారని ఉత్తర కొరియా ప్రభుత్వ వార్తా సంస్థ కొరియన్ న్యూస్ సెంట్రల్ ఏజెన్సీ తెలిపింది. తమ నేత మృతి పట్ల ఉత్తర కొరియా ప్రజలు తీవ్ర విషాదంలో మునిగిపోయారు. ఆయన భౌతికకాయాన్ని ప్రజలు అసంఖ్యాకంగా సందర్శించుకొని నివాళులర్పించారు. వివిధ దేశాధినేతలు తమ సంతాపన్ని తెలియజేశారు. ఆయన అంత్యక్రియలు డిసెంబర్ 28న జరుగనున్నాయి. ఉత్తర కొరియా సాయుధ దళాల సుప్రీం కమాండర్‌గా కిమ్ వారసుడు కిమ్ జోంగ్ ఉన్‌ను బాధ్యతలు తీసుకున్నారు.

ఫిలిప్పైన్స్‌లో వరదలు

ఫిలిప్పైన్స్‌లో డిసెంబర్ 17న భారీ తుపాను సంభవించింది. తుపాను కారణంగా కురిసిన భారీ వర్షాలతో దక్షిణ ఫిలిప్పైన్స్‌ను వరదలు ముంచెత్తాయి. మృతుల సంఖ్య వెయ్యికిపైగా ఉన్నట్లు అధ్యక్షుడు బెనిగ్నో అక్వినో తెలిపారు. దీన్ని జాతీయ విపత్తుగా ప్రకటించారు. బురద నుంచి మృతదేహాలు ఇంకా వెలికి తీస్తుండడంతో మృతుల సంఖ్య ఇంకా భారీగా పెరిగే అవకాశముంది. నిద్రలో ఉన్న సమయంలో వరద ఉధృతంగా రావడంతో భారీ ప్రాణ నష్టం సంభవించింది. మరణించిన వారిలో ఎక్కువగా మహిళలు, పిల్లలు, వృద్ధులు ఉన్నారు. ఈ వరదలతో లక్షలాదిగా ప్రజలు నిరాశ్రయులయ్యారు. తీవ్ర ఆహార సమస్య, మంచి నీటి కొరత ఏర్పడింది. వీ

(...6వ పేజీ తరువాయి)

ఉద్యమాలు చేసేవాళ్లు చేస్తూనే ఉన్నారు. జరిగేవి జరుగుతూనే ఉన్నాయి. దానికి ఒక ప్రాంతం పేరు చేర్చనక్కరలేదు. ఏ వర్గం అవసరం కోసం ఆ వర్గం పోరాడుతుంటుంది. సకల జనుల సమ్మె జరిగింది ప్రభుత్వ సహకారంతోనే.

ఇది పాలకులకూ లేక పాలకవర్గంలోని ముఠాలకు మధ్య ఉన్న వైరుధ్యమనే మాట నిజం. దీన్ని ఎవరూ కాదనలేరు. అది వాళ్లకూ, మనందరికీ తెలుసు. పాలకులకూ, పాలకులకూ గల వైరుధ్యాన్ని వాళ్లు మాత్రమే పరిష్కరించుకోలేకనే ఈ గందరగోళమంతా. కాని ఉద్యమం పేరిట ప్రజలను లాగడం ఇది మొదటిసారి కాదు. చివరిసారీ కాదు. ఈ విషయంలో చరిత్ర మనకు చాలా పాఠాలు నేర్పింది. వాళ్ల మధ్య వైరుధ్యాలను పరిష్కరించుకునే క్రమంలో ప్రజలను ఇరికించి ఉద్యమాన్ని రక్తపుటేరుల్లో ముంచి, తమ పబ్బం గడుపుకొని, పాలకుల మధ్యనున్న వైరుధ్యాన్ని పరిష్కరించుకొని అది కాగానే, రాజీపడడం ద్వారా కానీ, మరే విధంగా గానీ ఉద్యమాన్ని విరమింపజేయడం వాళ్లకు అలవాటు. వెన్నతో పెట్టిన విద్య. తరువాత ఎవరూ ఎవ్వరికీ బాధ్యులు కారు. చెన్నారెడ్డి, బి.వి. సుబ్బారెడ్డి ఎవరికి బాధ్యులు? వందల కొద్దీ ప్రాణాలు పోలేదా? వేలకోట్ల ఆస్తి నష్టం జరగలేదా? నెలల తరబడి ప్రజలు అష్టకష్టాలు పడలేదా?

ఇలాంటి బూర్జువా వర్గంలోని అంతర్గత వైరుధ్యాలను పరిష్కరించుకొనే క్రమంలో పాలకవర్గంలోని ముఠాలు తమంతట తాము పరిష్కరించుకోలేక ప్రజలను మభ్యపెట్టి, రకరకాల నినాదాలతో ఉద్యమాలలోకి లాగడం అలవాటే. పాలకవర్గంలోని ఒక ముఠా ఆకాంక్షను 'ప్రజల ఆకాంక్ష' అనుకోవడం (అనుకోవడమే సత్యానికి రుజువు కాదు) అలా చిత్రించడం, మేధావివర్గంగా చెప్పబడుతున్నవారు గానీ, సామాన్య ప్రజలుగానీ గమనించడం లేదనుకుంటే దానికంటే పొరపాటు ఇంకొకటి ఉండదు. అర్థం కానంత వరకు ఎవరు ఏ పని ఎందుకు చేస్తున్నారో లేక ఎవరు ఏ పని ఎందుకు చేయడం లేదో అంతా అయోమయంగానూ, అస్పష్టంగానూ ఉంటుంది. బిజెపి వాళ్లు అమాయకులు కాదు ఈ ఉద్యమంలో చేరడానికి. వాళ్లెందుకు చేరారో తెలుసుకోలేనంత అమాయకులు ప్రజలూ కారు. అలాగే ఒక ప్రాంతాన్ని ధనిక ప్రాంతమనీ, మరొక ప్రాంతాన్ని పేద ప్రాంతమనీ విభజించడం అర్థరహితం. ఒక ప్రాంతంలో ధనికులూ ఉంటారు, పేదలూ ఉంటారు. ధనికులనూ, పేదలనూ విడదీసినట్లు ప్రాంతాలను విడదీయలేం. తనకు తెలిసినదే పూర్తి నిజం అనుకోవడం వల్ల ఏర్పడిన అభిప్రాయమిది. ప్రజలను సక్రమ మార్గంలో నడిపించవలసిన విద్యావంతులు ఉండవలసినంత మెలకువగా ఉండకపోతే చెన్నారెడ్డి, బి.వి. సుబ్బారెడ్డి లాంటి నాయకులు వాళ్ల తగాదాలను పరిష్కరించుకొనే క్రమంలో అమాయక ప్రజలను ఉపయోగించుకుంటారు, ముఖ్యంగా విద్యార్థులను. ప్రాంతీయ తత్వం, దురభిమానం ఎక్కడున్నా ఖండనీయమే. కానీ ఇది ఇట్లా ఎందుకు ఉన్నదీ కూడా తెలుసుకోవాల్సిన బాధ్యత అందరి మీదా ఉంది.

- జి. నాగేంద్రరెడ్డి
బెంగుళూరు

అరెస్టుకు గురైన 22 మందిని ఆరున్నర సంవత్సరాల సుదీర్ఘకాలం రిమాండులోనే ఉండిపోయేలా చేసిన వెంకటమనహళ్లి కేసు 29 అక్టోబర్ 2011న కొట్టివేయడంతో ఇతర కేసులున్నవారు మినహా మిగిలిన వాళ్లకు జైలు నిర్బంధం నుండి విముక్తి లభించింది. ఈ సందర్భంగా ముద్దాయిలు, వారి కుటుంబీకుల్లో ఎంతో ఆనందం వెల్లివిరిసింది. ఎన్నో కష్టానష్టాల మధ్య సాగిన జైలు జీవితంలో వెన్నంటి నిలిచి అన్ని విధాలుగా సహకరించిన ఉద్యమశక్తులకు, పుస్తక ప్రచురణకర్తలకు, విడివిడి వ్యక్తులకు, పోరాట ప్రజలకు ధన్యవాదాలు తెలియజేసుకొంటున్నాం.

ఎంతోకాలం కట్టలుతెగిన ప్రవాహంలో కొట్టుకుపోయిన అనంతరం చిన్నపాటి ఒడ్డుకు చేరినా ఎంతో ఊరట, ఆనందం కలుగుతుంది. ఇలా ఒడ్డుకు చేరడంలో ఆసరాగా నిలిచిన ప్రతి కొమ్మా, రెమ్మా జీవిత పర్యంతం గుర్తుండిపోతాయి. ఈ కేసు జడ్జిమెంట్ అనంతరం ముద్దాయిలు, వారి కుటుంబీకులు ఇలాంటి అనుభూతికే గురయ్యారనడం అతిశయోక్తి కాదు. దీన్ని బట్టి వీరి జీవితాలను ఈ కేసు ఎంత నరకప్రాయంగా మార్చిందో అర్థం చేసుకోవచ్చు. అలాంటి కేసు తాలూకు సంఘటన వద్దకు వస్తే ఈ దాడి 10 ఫిబ్రవరి 2005 రాత్రి జరిగింది.

మావోయిస్టు పార్టీ నాయకులు సాకేతరాజన్, శివలింగప్పల ఎన్‌కౌంటర్‌కు నిరసనగా ఆంధ్రప్రదేశ్ సరిహద్దు పక్కనే ఉన్న వెంకటమనహళ్లి పోలీస్ అవుట్‌పోస్ట్‌పై మావోయిస్టులు దాడిచేసి ఏడు మంది పోలీసులను, ఓ పౌరుడిని కాల్చి చంపి పది ఎస్‌ఎల్‌ఆర్ తుపాకులను, తూటాలను తీసుకెళ్లినట్లుగా ఇరవైకి పైగా సెక్షన్‌ల కింద కేసు నమోదైంది. ఈ సంఘటన ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో చర్చల కాలం ముగిసిపోయి తీవ్ర నిర్బంధం విరుచుకుపడుతున్న ప్రారంభకాలంలో జరిగింది. కర్ణాటక పాలకులు, పోలీసులు ఆంధ్ర పోలీసుల సమన్వయంతో సరిహద్దు గ్రామాలను భయానక హింసకు గురిచేశారు. ముఖ్యంగా మావోయిస్టు పార్టీ సానుభూతిపరులను, మాజీ మిలిటెంట్స్‌ను లక్ష్యంగా చేసుకొని అధికంగా అరెస్టులు జరిగాయి. కర్ణాటక పాలకుల, పోలీసుల నిరంకుశ వైఖరిని ఖండిస్తూ జరిగిన నిరసన కార్యక్రమానికి హాజరైన విప్లవ కవులు గద్దర్, వరవరరావుల ప్రోత్సాహం మేరకే ఈ దాడి జరిగినట్లు ఛార్జిషీట్ లో వీరిని 11, 12 ముద్దాయిలుగా చేర్చడం గమనార్హం. లొంగిపోయిన వాళ్లపై కేసులు లేవని నమ్మించి సరెండర్ అయిన ముగ్గురిలో స్థానిక మావోయిస్టు పార్టీ కమాండర్‌ను మాత్రం వదిలేశారు. ఆయన వెంట వెళ్లిన మిలిటెంట్స్ ఇద్దరిని కర్ణాటక పోలీసులకు ఇచ్చి ఈ కేసులో ఇరికించేలా చేసిన ఆంధ్రప్రదేశ్ పోలీసుల దుష్టపన్నాగాలెన్నో ఇందులో ఉన్నాయి.

అనంతరం జైలు జీవితంలోనూ పోలీసుల అణచివేత, కక్షసాధింపు చర్యలు కొనసాగుతూనే ఉండడం, అందరూ నిరుపేద కుటుంబాల వారే కావడం, ఉద్యమశక్తుల సహకారమూ లభించకపోవడం, దూర ప్రాంతం కావడం, నాయకత్వలేమీ తదితర కారణాల వల్ల దాదాపు మూడు సంవత్సరాలు హృదయ విదారకమైన అనుభవాలెన్నో ఇక్కడి జైళ్లలో ఎదురయ్యాయి.

ఉద్యమ శక్తుల సహకారం లభించిన తర్వాతే కాస్త ఊపిరి పీల్చుకోగలిగామనే చెప్పాలి. ఆంధ్ర రాష్ట్రంతో ఏ మాత్రం పోల్చలేని పరిస్థితుల్లో ఇక్కడి విచారణ ప్రక్రియ కోసం చాలా డబ్బులు ఖర్చు చేయాల్సిన పరిస్థితి వచ్చింది. కేసుకు సంబంధించిన అనేక కీలక మలుపుల్లో విలువైన న్యాయ సలహాలు అవసరమయ్యాయి. 'ఇంతటి సంక్లిష్టమైన ప్రతికూల పరిస్థితుల్లో చిక్కుకొన్న మేము బయట పడతామో లేదోనన్న' ఆందోళనతో ముద్దాయిలు, కుటుంబీకులు ఎంతగా కృంగిపోయారో చెప్పడం కష్టమే. అలాంటి సమయాల్లో వెన్నంటి నిలిచి, ధైర్యాన్ని నూరిపోసి అవసరమైన ఆర్థిక, హార్థిక సహకారాన్ని ప్రజాస్వామ్యవాదులు, పౌరహక్కుల సంఘాలు, వ్యక్తులు అందించారు.

ఇక్కడి జైళ్లలోని లైబ్రరీల్లో ప్రగతిశీల సాహిత్యం దాదాపు లేదనే చెప్పుకోవచ్చు. మేము చదవగలిగిన తెలుగు సాహిత్యం అస్సలు లేదు. వీక్షణంతోసహా వివిధ ప్రచురణ సంస్థలు, మిత్రులు మాకు మంచి విలువైన సాహిత్యం అందించి సహకరించారు. వారందరికీ పేరు పేరునా కృతజ్ఞతలు.

పోలీస్ కేసులు, బెదిరింపుల మధ్య కూడా జైళ్ల వద్దకు వచ్చి చేతనైన సహకారం అందించిన పోరాట ప్రజల మేలు మరువలేం. ఇక్కడి జైళ్లలో మేం పోరాటాలు చేసినపుడు సమస్యలపై అధికారులను నిలదీసినపుడల్లా ఆంధ్ర, కర్ణాటక ప్రాంతీయ తత్వాన్ని రెచ్చగొట్టడానికి జైలు అధికారులు ఎన్నో ప్రయత్నాలు చేశారు. అయినా జైలు అధికారుల కొమ్ముకాసే కొద్దిమంది రౌడీలు మినహా కర్ణాటక జైళ్లలోని ఖైదీల నుండి, ఉద్యమకారుల నుండి, న్యాయవాదుల నుండి, జైలు సిబ్బంది నుండి లభించిన స్నేహహస్తం ఎన్నటికీ మరువలేం.

ఇక్కడ తమ పేర్లు ప్రస్తావించకూడని పరిస్థితుల్లో ఉంటూ కూడా అనేకమంది అనేక విధాలుగా సహకరించడం వల్లనే దురుద్దేశపూరితంగా సృష్టించిన అనేక సమస్యల నుండే కాక, నేడు స్వేచ్ఛా ప్రపంచంలోకి చేరుకోగలిగామని చెప్పడానికి సంతోషిస్తున్నాం. వీళ్లందరికీ పేరు పేరునా ధన్యవాదాలు తెలియజేసుకొంటున్నాం.

ఎ. కొండయ్య
విడుదలైన ఖైదీల తరఫున

వీక్షణం అభిమానులకు విజ్ఞప్తి

వీక్షణం రాజకీయార్థిక, సామాజిక మాసపత్రిక సంపాదకుడిగానూ, వ్యక్తిగతంగానూ మీకొక విజ్ఞప్తి చేయడానికి ఈ ఉత్తరం రాస్తున్నాను. తెలుగు సమాజానికీ, ప్రగతిశీల ఆలోచనాధారకూ అత్యవసరమైన 'వీక్షణం' భవిష్యత్తు గురించి ఆలోచించడానికి మీ విలువైన సమయంలో కాసేపు కేటాయించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

వీక్షణం మాసపత్రిక గత తొమ్మిది సంవత్సరాలుగా నిరంతరాయంగా వెలువడుతూ, తెలుగు రాజకీయార్థిక, సామాజిక పత్రికా రచనలో నూతన ప్రమాణాలు నెలకొల్పుతూ, విరివిగా పాఠకుల ఆదరాభిమానాలను చూరగొంటున్నదని మీకు తెలుసు. ఇప్పటికి 125 సంచికలలో వీక్షణం తెలుగునాట ప్రగతిశీల ఆలోచనాపరులలో ఒక్కరిని కూడ మినహాయించకుండా అందరి రచనలూ, అన్ని భిన్నాభిప్రాయాల ఛాయల రచనలూ ప్రచురించింది. తెలుగు సమాజానికి అవసరమైన అన్ని అంతర్జాతీయ, దేశీయ, ప్రాంతీయ అంశాల మీదా వ్యాసాలూ చర్చలూ ప్రచురించింది. విద్యార్థులు, అధ్యాపకులు, ఆలోచనాపరులు, మేధావులు, సామాజిక కార్యకర్తలు ప్రతిఒక్కరూ తప్పనిసరిగా చదవవలసిన పత్రికగా పేరు సంపాదించి, వేలాది మంది పాఠకులను ఆకర్షించింది.

అయితే ఈ ఆదరాభిమానాలు ఎంతగా ఉన్నా వీక్షణం ఆర్థికస్థితి సజావుగా లేదు. పత్రిక ఉత్పత్తి వ్యయానికీ రాబడికీ మధ్య చాల అంతరం ఉంటోంది. ప్రతి నెలా లోటు పెరిగిపోతోంది. వీక్షణం మాతృసంస్థ సెంటర్ ఫర్ డాక్యుమెంటేషన్, రిసర్చ్ అండ్ కమ్యూనికేషన్ మొదటి మూడు సంవత్సరాలు పరిశోధన పథకాల ద్వారా సంపాదించిన నిధుల నుంచి ఈ లోటును ఇప్పటికి పూడ్చడం జరుగుతోంది గాని ఆ నిధులు కూడ తరిగిపోయాయి. మామూలుగానే పత్రికా రంగంలో ఉత్పత్తి వ్యయానికీ, అమ్మకాల ద్వారా వచ్చే రాబడికీ ఎప్పుడూ లోటు ఉంటుంది. ఆ లోటును సాధారణంగా పత్రికలన్నీ వ్యాపార ప్రకటనల ద్వారా పూడ్చుకుంటాయి. వీక్షణం కూడ ఆ ప్రయత్నం చేసినప్పటికీ అవసరానికి తగినన్ని, లోటు పూడ్చగలిగినన్ని ప్రకటనలు రావడం లేదు.

ఆర్థిక పరిస్థితి ఇలాగే కొనసాగితే వీక్షణం ఎక్కువకాలం మనగలగడం సాధ్యం కాదు. ఇటువంటి పత్రిక తెలుగు సమాజానికి చాల అవసరమైనదనీ, ఇది ఎంతమాత్రం ఆగిపోవడానికి వీలులేదనీ అభిమానులు, పాఠకులు ప్రకటిస్తున్న ఆకాంక్షలు ఒకవైపు, నానాటికీ దిగజారుతున్న ఆర్థిక పరిస్థితి మరొకవైపు – ఈ డోలాయమాన స్థితిలో మీతో ఈ నాలుగు మాటలు పంచుకోవాలనుకుంటున్నాను.

ప్రపంచ వ్యాప్తంగానూ, దేశంలోనూ వీక్షణం వంటి ప్రత్యామ్నాయ, ప్రజానుకూల, ఆలోచనాత్మక పత్రికలు ఇటువంటి సమస్యలు ఎదుర్కొన్నాయి. కేవలం మిత్రుల, అభిమానుల, దాతల సహాయ సహకారాలతోనే బతికి బట్టకట్టాయి. కొనసాగుతున్నాయి. ఉదాహరణకు అమెరికన్ ఆర్థిక వేత్తలు, మార్క్సిస్టు మేధావులు పాల్ స్వీజీ, లియో హ్యూబర్‌మన్‌లు ప్రారంభించిన మాసపత్రిక 'మంత్లీ రివ్యూ' మనుగడ కోసం రెండు మార్గాలు ఎంచుకుంది. గత అరవై సంవత్సరాలలో విస్తృతంగా ప్రచురణలు చేపట్టి ఆ ప్రచురణల అమ్మకాల రాబడిని సంస్థకు ఉపయోగించడం ఒక మార్గం. వారసులు లేని కుటుంబాలకు, ప్రజోపయోగ కార్యక్రమాల పట్ల ఆసక్తి ఉన్న సంపన్నులకు విజ్ఞప్తి చేసి వారినుంచి భారీ విరాళాలు సేకరించడం మరొక మార్గం. అలా 'మంత్లీ రివ్యూ' నిరాటంకంగా కొనసాగుతోంది. ఇక భారతదేశంలో అరవై సంవత్సరాలుగా నడుస్తున్న 'ఎకనమిక్ అండ్ పొలిటికల్ వీక్లీ' కూడ తొలిరోజుల్లో ఆర్థిక ఇబ్బందులను ఎదుర్కొన్నప్పుడు అటువంటి పత్రిక అవసరాన్ని గుర్తించిన వ్యాపారవేత్తలు, పారిశ్రామికవేత్తలు, సంపాదకుల మిత్రులు పత్రికను కాపాడడానికి వ్యాపార ప్రకటనలు ఇవ్వడం మొదలుపెట్టారు. ఆ సహాయంతో పత్రిక స్థిరపడి, ప్రపంచవ్యాప్త ప్రాముఖ్యత సంపాదించి ఇప్పుడు అనేక విదేశీ, స్వదేశీ ద్రవ్యసంస్థల నుంచి వ్యాపార ప్రకటనలు పొందుతూ నిలదొక్కుకుంది. అలాగే ఇవాళ ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఎన్నో ప్రజానుకూల వెబ్‌సైట్లు, పబ్లిక్ ఇంటరెస్ట్ సంస్థలు దాతల నుంచి, ప్రజల నుంచి విరాళాలు సేకరిస్తూ, ఏడాదికి ఒకసారి విరాళాల సేకరణ కార్యక్రమాలు నడుపుతూ క్రమబద్ధంగా నడుస్తున్నాయి.

వీక్షణం మిత్ర నిధి

వీక్షణం విజ్ఞప్తికి ప్రతిస్పందనగా మిత్రుల నుంచి విరాళాలు అందుతున్నాయి. ఆ విరాళాల వివరాలు ఎప్పటికప్పుడు పాఠకులతో పంచుకుంటాము:

డిసెంబర్ 2011 లో అందిన విరాళాలు

అహ్మద్, సూర్యాపేట	–	రు. 500
అక్కిరాజు భట్టిప్రోలు, హైదరాబాద్	–	రు. 2,000
టి. రమేష్, కరీంనగర్	–	రు. 1,000
జి. రాజలోచన్, హైదరాబాద్	–	రు. 1,000
ప్రొ. వి ఎస్ ప్రసాద్, హైదరాబాద్	–	రు. 25,000
ఏపూరి హరినాథ్, షికాగో	–	రు. 5,000

వీక్షణం కు ఆర్థిక సహాయం అందించగల దాతలు, మిత్రులు, శ్రేయోభిలాషులు కొన్ని వందల మందో, వేల మందో ఉన్నారు. అలాంటి మిత్రులు, శ్రేయోభిలాషులు అందరినీ సహకారం కోసం అర్థిస్తున్నాం. మీరు వ్యక్తిగతంగాగాని, మీ సంస్థల ద్వారా గాని, మీకు తెలిసిన దాతల ద్వారాగాని, మీకు తెలిసిన సంస్థల ద్వారా గాని వ్యాపార ప్రకటనలు లేదా విరాళాలు సంపాదించగలిగితే వీక్షణం ఆర్థిక ఇబ్బంది లేకుండా కొనసాగుతుంది. మీ సహకారంతో వీక్షణం రచనల మీద, ప్రజానుకూల భావాల వ్యాప్తి మీద మరింత అంకితమడానికి, కేంద్రీకరించడానికి వీలుకలుగుతుంది.

ఈ విషయాలు ఆలోచిస్తారని, వీక్షణం మనుగడకూ అభివృద్ధికీ మీ వంతు సహకార ప్రతిపాదనలతో ముందుకు వస్తారనీ ఆశిస్తున్నాను. తెలుగు సమాజానికి అత్యవసరమైన ఈ ఆలోచనావేదిక బలపడడానికి మీరూ ఒక చెయ్యి వేస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

('చేయూతనివ్వండి' విజ్ఞప్తి గత కొంతకాలంగా వీక్షణంలో గమనిస్తూ ఉండి ఉంటారు. ఆ నేపథ్యంలోనే సంపాదకుడు చేసిన వ్యక్తిగత విజ్ఞప్తి ఇది.)

వీక్షణం 2011 వార్షిక నివేదిక

వీక్షణం రచయితల, పాఠకుల, అభిమానుల సమావేశానికి హాజరవుతున్న అందరికీ స్వాగతం. ఇలా వీక్షణం తన రచయితలతో, పాఠకులతో, అభిమానులతో ఏడాదికి ఒకసారి జరిపే సంభాషణా సమావేశం ఐదు సంవత్సరాలుగా క్రమం తప్పకుండా జరుగుతున్నదని మీకు తెలుసు. ఈ సమావేశాలకు గతంలో హాజరయినవారు, ఇప్పుడే మొదటిసారి హాజరవుతున్నవారు ఇక్కడ ఉన్నారు. 2011 జనవరి 30న జరిగిన ఐదో సమావేశం నుంచి ఈ ఆరో సమావేశం వరకు, ప్రధానంగా 2011 సంవత్సరంలో వీక్షణం సాగించిన కృషిని, సాధించిన విజయాలను, సాధించలేకపోయిన కర్తవ్యాలను పంచుకోవడం, మీ అమూల్యమైన సలహాలు, సూచనలతో భవిష్యత్తులోకి పయనించడానికి ప్రణాళికలు వేసుకోవడం ఈ సమావేశ లక్ష్యాలు.

వీక్షణం ఈ సంవత్సరం కొంతమంది విలువైన మిత్రులను కోల్పోయింది. వారిలో వీక్షణం పెద్దదిక్కు, ఎన్నో రచనలు చేసిన, మార్గదర్శకత్వం వహించిన ప్రొ. ఆర్ ఎస్ రావు గారి మృతి పూడ్చలేని లోటు.

ఈ సంవత్సర కాలంలో వీక్షణం 12 సంచికలలో 222 వ్యాసాలు వచ్చాయి. వీటిలో 20 అనువాద వ్యాసాలు కాగా రెండువందలకు పైగా స్వతంత్ర వ్యాసాలు. (ఇవి కాక ముప్పై ఆరు సంపాదకీయాలు, ప్రాంతీయ, దేశీయ, అంతర్జాతీయ సంక్షిప్త వార్తల సమాహారాలు, రాష్ట్రంలో అసహజ మరణాల సూచి వంటివి కూడ ఉన్నాయి.) ఈ రచనలు చేసిన దాదాపు 150 మంది రచయితలలో 35 మంది వీక్షణంకు మొదటిసారి రాసినవారు. అందులోనూ కనీసం 30 మంది అసలు రచనే తొలిసారిగా చేసినవారు. ఈ వ్యాసాలలో స్థానిక అంశాలనుంచి అంతర్జాతీయ అంశాల వరకూ అన్నీ చర్చకు వచ్చాయి. ఈ సంవత్సరంలో జరిగిన ప్రాంతీయ, దేశీయ, అంతర్జాతీయ పరిణామాలలో వీక్షణంలో వివరణ, విశ్లేషణ పొందని అంశాలు చాల తక్కువ. కరీంనగర్ జిల్లాలో కొండలను కొల్లగొడుతున్న గ్రానైట్ వ్యాపారం, శ్రీకృష్ణ కమిటీ నివేదిక, కోస్తా కారిడార్, కాకరాపల్లి థర్మల్ విద్యుత్ కేంద్ర వ్యతిరేక ఆందోళన, సాయిబాబా మరణం, నెల్లూరు థర్మల్ పవర్ ప్లాంట్లు, కుంటాల జలపాతాన్ని ధ్వంసం చేసే విద్యుత్ ప్రాజెక్టు ఆలోచన, సకలజనుల సమ్మె, కడప యురేనియం తవ్వకాలు, క్రాప్ హాలిడే, ఆపరేషన్ గ్రీన్ హంట్, అభివృద్ధి మాయాజాలం, సుప్రీంకోర్టు తీర్పులు, అనంత పద్మనాభస్వామి ఆలయ సంపద, ఇరవై ఏళ్ల ప్రపంచీకరణ, పోస్కో ప్రాజెక్ట్, దండకారణ్యంలో ప్రత్యామ్నాయ ప్రజా ఆర్థిక విధానాలు, జాతీయ ఉపాధి హామీ పథకం, మారుతి సుజుకి కార్మికుల పోరాటం, జార్ఖండ్ ప్రజాకళాకారులకు ఉరిశిక్షలు, వ్యవసాయ సంక్షోభం, మల్కన్ గిరి ప్రజా పోరాటాలు, మతహింస బిల్లు, నరేంద్రమోడీ సద్భావనా దీక్ష, అరబ్ ప్రజా ఉద్యమాలు, ఫుకుషిమా ప్రమాదం, గ్రీస్ స్పెయిన్ ప్రజాందోళనలు, మర్డోక్ పత్రికల అక్రమాలు, ఆక్యుపై వాల్ స్ట్రీట్, లిబియా దురాక్రమణ వంటి అనేక అంశాల మీద వీక్షణం వివరణలను, విశ్లేషణలను అందించింది. వీటిలో కొన్నయితే ఇతర తెలుగు పత్రికలలో వెలుగు చూడని అంశాలు కూడ. అలా వీక్షణం తెలుగు పాఠకుల అవగాహనలను మెరుగుపరచడానికి తన వంతు ప్రయత్నం చేసింది.

ఈ సంవత్సరం వీక్షణంకు ఇంటర్నేషనల్ స్టాండర్డ్ సీరియల్ నంబర్ (ఐఎస్ఎస్ఎన్) అనే ప్రామాణికమైన గుర్తింపు వచ్చింది. ఈ గుర్తింపు వచ్చిన పత్రికలో రచన అచ్చయితే యూనివర్సిటీ గ్రాంట్స్ కమిషన్ నిబంధనల ప్రకారం పరిశోధక విద్యార్థులకు, అధ్యాపకులకు ఉన్నత విద్యలో, పదవులలో, పదోన్నతిలో వేరువేరు స్థాయిలలో పది మార్కులనుంచి ఇరవై ఐదు మార్కుల వరకు అదనంగా వస్తాయి. ఇప్పటికి తెలుగులో ఈ గుర్తింపు పొందిన పత్రికలు ఒకటి రెండు కూడ లేవు. విద్యారంగంలో పనిచేస్తున్న పరిశోధకులు, అధ్యాపకులు వీక్షణంకు రచనలు చేసి ఈ సౌకర్యాన్ని పొందవచ్చు. సాధారణంగా విద్యారంగంలో వీక్షణం పట్ల చాల ఆదరణ ఉంది గాని కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయం నుంచి మాత్రమే విరివిగా వ్యాసాలు వస్తున్నాయి. ఇతర విశ్వవిద్యాలయాల నుంచి అంతగా స్పందన ఉండడం లేదు.

ఈ సంవత్సరం వీక్షణం కార్యాలయంలో జరిగిన కార్యక్రమాలలో ముఖ్యమైనది గ్రామీణ భూసంబంధాల అధ్యయనం. ఆక్స్‌ఫర్డ్ విశ్వ విద్యాలయం, లండన్‌లో ఈ జూలైలో భారత వ్యవసాయ పరిణామంపై జరిగిన సదస్సులో పత్రాలు సమర్పించవలసిందిగా ఆర్ఎస్ రావు గారికి, సంపాదకుడు ఎన్.వేణుగోపాల్‌కు ఆహ్వానం అందింది. నాలుగు దశాబ్దాల కింద ఈ దేశం అర్థభూస్వామ్యం, అర్ధవలస అని నక్సల్బరీ ఉద్యమం చేసిన విశ్లేషణ ఇవాళ సరిపోతుందా లేదా అని చర్చించడం ఆ సదస్సు లక్ష్యం. ఆ సదస్సుకు వెళ్లడం వీలు కాకపోయినా పత్రాలు రాసి పంపడం జరిగింది. ఆ పత్ర రచన కోసం కరీంనగర్ జిల్లాలో రెండు గ్రామాలను వివరంగా అధ్యయనం చేయాలని వీక్షణం బృందం భావించింది. గతంలో 1981లో ఆ గ్రామాల అధ్యయనం జరిగి 'దున్నేవారికే భూమి దక్కనిదే రైతాంగానికి విముక్తి లేదు' అనే పేరుతో అప్పుడే ఆ విశ్లేషణ ప్రచురితమయింది. ఆ విశ్లేషణను ప్రాతిపదికగా తీసుకుని, ముప్పై సంవత్సరాల తర్వాత అదే గ్రామాలలో భూసంబంధాల పరిస్థితి ఏమిటో అధ్యయనం చేశాం. సహాయ సంపాదకుడు డి.వి. రామకృష్ణారావు, ఉప సంపాదకుడు/సర్క్యులేషన్ మేనేజర్ యాటెల్లి రామచంద్రం శ్రమకోర్చి ఎన్నోసార్లు ఈ గ్రామాలకు వెళ్లి ఆ అధ్యయనం సాగించారు. అప్పటికప్పుడు ఆక్స్ ఫర్డ్ సదస్సు కోసం ఒక పత్రం తయారు చేసి పంపడం జరిగింది గాని మరింత వివరమైన పత్రాలు ప్రస్తుతం తయారీలో ఉన్నాయి. ఆ రెండు పత్రాలు వీక్షణంలో త్వరలో అచ్చవుతాయి.

వీక్షణం కార్యాలయంలో నెలకు ఒకసారి గాని, వీలయితే రెండు సార్లుగాని క్రమబద్ధంగా సమకాలీన అంశాల మీద చర్చాగోష్ఠి, ముఖ్యమైన సినిమాల, వీడియోల ప్రదర్శన, పుస్తకాల మీద చర్చ ఏర్పాటు చేయాలని

చాల కాలంగా ప్రయత్నిస్తున్నప్పటికీ అది అప్పుడప్పుడు మాత్రమే సాగుతోంది. ఈ సంవత్సరం గ్రామీణ అధ్యయనాల మీద ఒక చర్చ జరిగింది. విద్యారంగ ప్రయోగాల గురించి ఆ రంగంలో మూడు దశాబ్దాలుగా పనిచేస్తున్న పరిశోధకుడితో ఒక గోష్ఠి, లాటిన్ అమెరికా గురించి, శ్రీలంక తమిళ సమస్య గురించి అధ్యయనం చేసిన పరిశోధకుడితో మరొక గోష్ఠి ఏర్పాటు చేయగలిగాం. వ్యాసరచన గురించి వీక్షణం నిర్వహిస్తున్న తరగతుల్లో ఒకటి ఈ సంవత్సరం జరిగింది. ఈ కార్యక్రమాన్ని మరింత ఎక్కువగా వచ్చే సంవత్సరమైనా జరపగలమని ఆశిస్తున్నాం. హైదరాబాదులో ఉండే వీక్షణం మిత్రులు పూనుకుంటే ఇటువంటి ఒక క్రమబద్ధమైన సమావేశానికి, సంభాషణకు అవకాశం దొరకడం కష్టం కాదు.

పూర్తిస్థాయి వ్యాసాలు, విశ్లేషణలు వీలు కాకపోయినా, కీలకమైన సమాచారాన్ని అందజేయగలిగితే ఆలోచనాపరులకు ఉపయోగకరంగా ఉంటుందని, వీక్షణంలో ఇటీవల ప్రారంభించిన కొత్త కాలమ్ 'ఆలోచనల గూటికి పుల్లా పుడకా' ఆసక్తికరంగా ఉందని పాఠకులనుంచి స్పందన వస్తోంది.

ఈ విజయాలను మించిన సమస్యలు, ఇబ్బందులు అనేకం ఉన్నాయి. ఆ సమస్యలనుంచి, ఇబ్బందులనుంచి గట్టెక్కి వీక్షణం చిరకాలం మనగలదా అనే భయ సందేహాలతోనే ఆ సమస్యలు మీ ముందు ఉంచుతున్నాను.

అన్నిటికన్న ముఖ్యమైనది ఆర్థిక సమస్య. గత సమావేశాలన్నిటిలో చెప్పినట్టుగానే వీక్షణం ఆర్థిక పరిస్థితి నానాటికీ క్షీణిస్తున్నది. వీక్షణం రాబడి కన్న ఖర్చు ఎక్కువగా ఉంటున్నది. ఒక ప్రతి ఉత్పత్తి వ్యయం ఒక ప్రతి అమ్మితే వచ్చే ఆదాయం కన్న చాల ఎక్కువ. సాధారణంగా పత్రికారంగ ఆర్థికస్థితి ఇలాగే ఉంటుంది. కాని పత్రికలు ఆ లోటును వ్యాపార ప్రకటనల ద్వారానో, విరాళాల ద్వారానో పూడ్చుకుంటాయి. వీక్షణంకు ప్రకటనలూ తక్కువే, విరాళాలు అసలు లేవు. మరి వీక్షణం ఇన్నాళ్లుగా నడుస్తున్నదంటే కారణం మాతృసంస్థ సెంటర్ ఫర్ డాక్యుమెంటేషన్, రిసర్చ్ అండ్ కమ్యూనికేషన్ (సి.డి.ఆర్.సి.) పరిశోధనా పథకాల ద్వారా, సర్వేల ద్వారా ఆర్జించిన నిధులే. లేదా ఒక దళారీ పశ్చాత్తాపం, 50 ఇయర్స్ ఆఫ్ ఆంధ్రప్రదేశ్ వంటి పుస్తకాల అమ్మకాల ద్వారా వచ్చిన నిధులు వేణ్నీళ్లకు చన్నీళ్ల లాగ జతకలవడమే. ఐతే గత మూడు సంవత్సరాలకు పైగా సి.డి.ఆర్.సి. పని చేయడం లేదు. అంతకు ముందు సంపాదించినవి కూడా అయిపోవచ్చాయి. అందుకే గత ఆరు నెలలుగా వీక్షణానికి చేయూతనివ్వండి అని పదే పదే విజ్ఞప్తులు చేస్తున్నాం. ఈ విజ్ఞప్తులు చూసి పాఠకులు, అభిమానులు ఎందరో వీక్షణం వంటి పత్రిక ఆగిపోగూడదని, తాము అవసరమైన సహాయం అందిస్తామని చెపుతున్నారు. కాని వారు పెద్దగా సహాయం చేయగల స్థితిపరులు కారు. సహాయం చేయగల వారి దగ్గరికి మనం వెళ్లడం లేదు.

నిజానికి వీక్షణం చందాదారులు కాదలచుకున్న, కాగలిగిన వారు ఎందరో ఉన్నారు గాని వారి దగ్గరికి మనం వెళ్లలేక పోతున్నాం. అలా వెళ్లగలిగితే, చందాలు పెరిగితే ఆర్థిక పరిస్థితి కొంత మెరుగు పడవచ్చు. అయినా చందాలు, విడి కాపీల అమ్మకాలు, సర్క్యులేషన్ ఎంత పెరిగినా పత్రిక ఉత్పత్తి వ్యయం మొత్తానికి మొత్తం పాఠకులు భరించడం కష్టం. ఉత్పత్తి వ్యయానికీ, ధరకూ మధ్య వ్యత్యాసాన్ని వ్యాపార ప్రకటనల ద్వారా, విరాళాల ద్వారా తీర్చవలసిందే. దాదాపు ప్రతి సమావేశం లోనూ విరాళాల వసూలు గురించి వకుళాభరణం రామకృష్ణ గారు సూచిస్తూ ఉండేవారు. వ్యక్తిగతంగా నేను మొదటి నుంచీ విరాళాలను వ్యతిరేకిస్తూ వస్తున్నాను. ఎవరిదగ్గర నుంచీ ఊరికే ఒక్క పైసా కూడ తీసుకోవద్దనీ, ఎవరు ఎంత ఇచ్చినా ప్రతిఫలంగా ఇవ్వాలనీ, వారి ప్రకటనల కింద తీసుకోవాలనీ అనుకునేవాణ్ని. కాని అటు ప్రకటనలూ అనుకున్నట్టుగా రాకపోవడం, చిన్న పత్రికలకు హక్కుగా రావలసిన ప్రభుత్వ ప్రకటనలు కూడ సరిగా రాకపోవడంతో, విరాళాలు వసూలు చేయకపోవడంతో వీక్షణం ఆర్థిక పరిస్థితి మరింత దిగజారింది. ఈరోజున ఉన్న ఆర్థిక వనరులతో పత్రికను మరొక ఏడాది నడపడం కూడ అసాధ్యమయ్యే పరిస్థితి ఉంది. దీన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని పత్రికను మరి నాలుగు కాలాలపాటు నిలిపి ఉంచడానికి ఏమి చేయగలమో ఆలోచించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

రాష్ట్రంలో వీక్షణం వంటి పత్రిక రావాలని కోరుకునే మిత్రులు (గతంలో ప్రగతిశీల ఉద్యమాలలో పనిచేసి ప్రస్తుతం) ఉన్నతోద్యోగాల లోనో, కళాశాలలు, వైద్యశాలలు, వ్యాపారాలు పెట్టుకునో స్థితిపరులుగా ఉన్నవారు వందలాది మంది ఉన్నారు. వీరిలో కొందరు ప్రకటనలు కూడ ఇవ్వగల వ్యాపారాలు చేస్తున్నారు గనుక వారినుంచి ప్రకటనలు కూడ సేకరించవచ్చు. వారిలో కొందరికి నేను వ్యక్తిగత లేఖ ద్వారా విజ్ఞప్తి చేశాను గాని ఇప్పటికైతే ఫలితం లేదు. మీవంటి వీక్షణం శ్రేయోభిలాషులు వారి దగ్గరికి వెళ్లి 'వీక్షణం మిత్ర నిధి' పోగు చెయ్యడం ఒక పద్ధతి. నిజానికి ఇవాళ అంతర్జాతీయంగా ప్రభావశీలంగా నడుస్తున్న డెమోక్రసీ నౌ, రీడర్ సపోర్టెడ్ న్యూస్, ట్రూత్ ఔట్ వంటి ఇంటర్నెట్ పత్రికలు అసలు ప్రకటనలు తీసుకోకుండా ఇటువంటి విరాళాల మీదనే నడుస్తున్నాయి.

ఆర్థిక సమస్యలు అలా ఉండగా రచనల కొరత, నాణ్యమైన రచనల కొరత, రావలసిన అన్ని విషయాల మీద రచనలు రాని స్థితి, అనువాదం చేయవలసిన రచనలు చాల ఉండగా తగినంతమంది అనువాదకులు లేని స్థితి కూడ ఉన్నాయి. వీక్షణం సగటున ప్రతి సంచికలోనూ పద్దెనిమిది నుంచి ఇరవై వ్యాసాలు అచ్చు వేస్తుంది. ప్రతి నెలా ఇంతకన్న ఎక్కువ సంఖ్యలోనే వ్యాసాలు వస్తుంటాయి గాని వాటిలో కొన్ని అంత అవసరమైన విషయాల మీద కానివీ, అంతగా రచనా ప్రమాణాలు లేనివీ కూడ ఉంటాయి. వీక్షణం నిర్దిష్ట లక్ష్యాలతో, తెలుగు సమాజంలో ప్రగతిశీల ఆలోచనాధారలో భాగంగా ఒక సంభాషణా వేదికగా నిలబడదలచుకున్నది గనుక సమకాలీన సామాజిక, రాజకీయార్థిక విషయాల మీద వ్యాసాలు ఉండాలని అనుకుంటుంది. ఆ విషయాల మీద రాయగలిగిన వారి కొరత ఉంది. కనుక ఈ వేదిక మీదినుంచి మీ అందరికీ చేసే విజ్ఞప్తి ఏమంటే మీరు ఏ రచన చేసినా వీక్షణంకే ఇవ్వండి. మీ అభిరుచి మేరకు ఏవో కొన్ని రంగాలను ఎంచుకుని వాటిలో మరింత సమాచారం, విశ్లేషణలు సేకరించి, మీ అవగాహనలు పెంచుకుని, ఆ రంగాలలో ఏ పరిణామం జరిగినా వీక్షణంకు రచన చేయడానికి సిద్ధంగా ఉండండి. మీరు ఏ రంగానికి సంబంధించి రచన చేయగలరో వీక్షణంకు తెలియజేస్తే లేదా మీ అభిరుచి

ఏమిటో, మీరు ఎంతకాలానికి ఒక రచన చేయగలరో చెపితే మేమే మిమ్మల్ని సంప్రదిస్తాం. వీక్షణంకు ప్రతినెలా గాని, మూడు నెలలకు ఒకసారి గాని ఏదైనా ఒక రచన చేయడానికి సంసిద్ధం కండి. ఆయా రచనలకు అవసరమైన సమాచారం అందించడానికి గాని, చర్చించడానికి గాని, వీక్షణం సంపాదకవర్గం ఎల్లవేళలా మీ అందుబాటులో ఉంటుంది.

వీక్షణం వ్యాసాల నిడివి మీద ఇప్పటివరకూ ఎటువంటి పరిమితులూ విధించలేదు. వ్యాసాల నిడివి ఒకపేజీ నుంచి ఐదారు సంచికలకు విస్తరించిన ఇరవై, ముప్పై పేజీల వ్యాసాల దాకా వచ్చాయి. కాని పదో సంవత్సరంలో ప్రవేశిస్తున్న వీక్షణం ప్రమాణాల మీద ఎక్కువ శ్రద్ధ పెట్టే ఉద్దేశ్యంతో వ్యాసాల క్లుప్తతను ఆశిస్తున్నది. మూడు పేజీలకు మించని వ్యాసాలైతే వాటి పఠనీయత ఎక్కువగా ఉంటుంది. పాఠకుల మీద అవి వేయగల ముద్ర గాఢంగా ఉంటుంది. కొన్ని సార్లు ఒకటి రెండు పేజీలు మించినా ఫరవాలేదు గాని, వీలయినంతవరకు మూడు పేజీల నియమాన్ని పాటించవలసిందిగా రచయితలకు విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాం.

చివరిగా ఒక ముఖ్యమైన పంపిణీ సమస్య గురించి కూడ మీ దృష్టికి తేవలసి ఉంది. ప్రపంచీకరణ తర్వాత ప్రభుత్వ పోస్టల్ శాఖను బలహీనపరచే క్రమంలో ఆ శాఖలో సిబ్బందిని బాగా తగ్గించారు. తగ్గిపోయిన సిబ్బందివల్ల, సౌకర్యాల లేమి వల్ల పోస్ట్ ద్వారా పత్రికలు, ఉత్తరాలు సరిగా అందడం లేదు. రిజిస్టర్డ్ పత్రికలకు రాయితీ ఉంటుంది గనుక మనం పోస్టల్ సేవలను వాడక తప్పదు. ఈ ఇబ్బందిని దృష్టిలో పెట్టుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

తొమ్మిది సంవత్సరాల కింద వీక్షణం ప్రారంభమైనప్పుడు, సమీక్ష అనే పేరుతో పక్ష పత్రికగా ముఖచిత్రం లేకుండా తక్కువ పేజీలతో పూర్తి న్యూస్ ప్రింట్ తో ఏడు వందల కాపీలతో ప్రారంభమయింది. ఇవాళ మాసపత్రికగా ఆకర్షణీయమైన ముఖచిత్రంతో అరవైనాలుగు పేజీలతో ఐదువేలకు పైబడిన సర్క్యులేషన్ తో సాగుతున్నదంటే అదంతా మీ వంటి రచయితల, పాఠకుల, అభిమానుల ఆదరణ ఫలితమే. అచ్చులో అయిదు వేల కాపీలు అయితే, నెట్‌లో (www.veekshanam.wordpress.com) పత్రికను చూస్తున్న వారి సంఖ్య అంతకు రెట్టింపు ఉండవచ్చు. ఇలా పదో సంవత్సరంలో అడుగుపెడుతున్న వీక్షణంను మరొక పదికాలాలపాటు మీ అందరి అండదండలతో మాత్రమే నడవగలం. దీని భవిష్యత్తుకు మీ వంతుగా సహకరించండి. తెలుగు సమాజపు ఆలోచనా, విశ్లేషణా, చర్చా సంప్రదాయంలో ఒక ముఖ్యమైన వేదికను నిలబెట్టడానికి, దానికి మీవంతుగా సహకరించండి. చేయి అందించండి.

వీక్షణం రచయితలకు సూచనలు

తొమ్మిది సంవత్సరాలలో, నూట ఇరవై ఐదు సంచికలలో వీక్షణం రెండు వేల పైన వ్యాసాలు, రచనలు ప్రచురించింది. వీటిలో నిడివిలోనూ, వస్తువులోనూ, చెప్పిన పద్ధతిలోనూ, సుబోధకతలోనూ చాల వైవిధ్యం ఉంది. ఈ వైవిధ్యాన్నంతా గౌరవిస్తూనే, పత్రికలో అచ్చయ్యే వ్యాసాలను ప్రామాణికం చేయడానికి రచయితలు ఈ కింది సూచనలు పాటిస్తే బాగుంటుందని భావిస్తున్నాం.

- రచన మరీ చిన్నది (ఒక పేజీ కన్న తక్కువ) కాకుండానూ, మరీ పెద్దది (ఐదు పేజీల పైన) కాకుండానూ ఉంటే బాగుంటుంది. రచన ఐదు పెజీలకు మించితే రెండు మూడు సంచికలలో వేయవలసి వస్తుంది గనుక రచయిత అభిప్రాయం పాఠకులకు అందడం కష్టమవుతుంది. మూడు-నాలుగు పేజీల రచన (1800 - 2500 పదాలు) వీక్షణం కు సరిగ్గా సరిపోతుంది.
- చేతిరాతతో పంపేవారయితే వీలయినంత కుదురుగా, చదవడానికి వీలుగా, పంక్తుల మధ్య ఖాళీ వదులుతూ, కాగితానికి ఒకవైపునే రాసి పంపాలి. కంపోజ్ చేసి పంపేవారయితే, డబుల్ లైన్ స్పేసింగ్ లో కాగితానికి ఒకవైపునే అచ్చువేసి పంపాలి. యూనికోడ్‌లో గాని, పేజ్ మేకర్‌లో గాని కంపోజ్ చేసేవారు సాఫ్ట్ కాపీ సి.డి. ద్వారాగాని, ఇ మెయిల్ లోగాని పంపితే మంచిది.
- రచయితలు తప్పనిసరిగా తమ రచన ఫొటో కాపీ తమ దగ్గర ఉంచుకోవాలి.
- రచనతో పాటు తప్పనిసరిగా రచయిత సంక్షిప్త పరిచయం, పూర్తి చిరునామా, ఫోన్ నంబర్లు, ఇమెయిల్ వగైరా వివరాలు పంపాలి.
- వీక్షణం కార్యాలయానికి రచన అందిన వెంటనే అందినట్టుగా రచయితలకు సమాచారం పంపుతాం. రెండువారాలలోగా ఆ రచనను ప్రచురణకు స్వీకరిస్తున్నదీ లేనిదీ తెలుపుతాం. తక్షణ ప్రాముఖ్యత ఉన్న అంశం మీద రచన అయితే రెండు-మూడు నెలల లోపు అచ్చువేస్తాం. సాధారణ రచనలు అచ్చువేయడానికి ఆరు నెలల వరకూ పట్టవచ్చు.
- మరొక పత్రికకు పంపిన, మరొక పత్రిక పరిశీలనలో ఉన్న, మరొక పత్రిక ప్రచురణకు ఆమోదించిన రచనను వీక్షణం కు పంపగూడదు.
- దీర్ఘకాలిక తాత్విక, రాజకీయార్థిక, సామాజిక అంశాల మీద మాత్రమే కాక, సమకాలీన రాజకీయార్థిక, సామాజిక పరిణామాలపైన కూడ రచనలు పంపాలని రచయితలకు విజ్ఞప్తి. ఆ విషయం మీదనే మరొకరు రాసినా, అన్ని దృక్పథాల రచనలు అచ్చు వేయడం వీక్షణం ఉద్దేశ్యం. క్షేత్ర పరిశోధనా నివేదికలు, విధానాల అమలు తీరుతెన్నులు, ప్రజాజీవితంలో మార్పులు, వివిధ దృక్కోణాలు, విభిన్న సామాజిక శాస్త్ర పరిశీలనాంశాలు వీక్షణంలో ప్రాధాన్య ప్రచురణాంశాలు. సాహిత్య రంగానికి సంబంధించిన రచనలకు వీక్షణంలో చోటు కల్పించడం సాధ్యం కాదు.
- రచయిత అభిప్రాయాలను మార్చడం ఎప్పుడూ జరగదు. కాని నిడివి దృష్ట్యాగాని, సాంకేతిక కారణాల దృష్ట్యాగాని రచనలు కుదించే, మార్చే పరిస్థితి రావచ్చు. ఇలా ఎడిట్ చేయడానికి రచయితలు ఆమోదించాలి.

వీక్షణం రచయితల సమావేశం - 6

18 డిసెంబర్, 2011, హైదరాబాద్

ఒక పత్రిక తన రచయితలతో, పాఠకులతో, అభిమానులతో నిత్యం రచనల ద్వారా జరిపే సంభాషణ కాక, ప్రతి సంవత్సరం ఒక సమావేశం ఏర్పాటు చేసి ముఖాముఖి సంభాషణ జరపడం అరుదైన సంప్రదాయం. వీక్షణం ఆరు సంవత్సరాలుగా అటువంటి అరుదైన సంప్రదాయాన్ని సాగిస్తూ తన రచయితలతో, పాఠకులతో, అభిమానులతో సజీవ సంబంధాన్ని, నిరంతర చర్చను కొనసాగిస్తోంది. ఆ వరుసలోనే ఆరవ వార్షిక సమావేశం 2011 డిసెంబర్ 18, ఆదివారం హైదరాబాద్‌లో జరిగింది. ఈ సమావేశంలో వీక్షణం సిబ్బందితో సహా దాదాపు నలభై మంది పాల్గొన్నారు. మొత్తం ముప్పై మంది రచయితలు, పాఠకులు, అభిమానులు వీక్షణం అభివృద్ధిని ఆకాంక్షిస్తూ విలువైన, నిర్మాణాత్మకమైన సూచనలు చేశారు.

వీక్షణం రచయిత, విశాఖపట్నం ట్రేడ్ యూనియన్ నాయకులు పి. వి. రమణ అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ సమావేశంలో వీక్షణం సర్క్యులేషన్ మేనేజర్, విలేఖరి వై రామచంద్రం సభికులకు స్వాగతం పలికారు. అధ్యక్షుల తొలిపలుకుల తర్వాత సంపాదకుల వార్షిక నివేదిక – 2011 చదివి వినిపించారు.

ఆ తర్వాత దాదాపు మూడు గంటల పాటు వివరంగా జరిగిన చర్చలో ఎ. నరసింహారెడ్డి, బి.ఎస్. రాజు, ఆర్. సుబ్బారావు, జి. సూరి, వరవరరావు, ఎన్. భీమార్జున రెడ్డి, ఎస్.కె. అహ్మద్, లోకే రాజ్‌పవన్, టి. రమేశ్, ఎ. కుమార్, బి. రామకృష్ణ, జి ఉమామహేశ్వర్, ఎల్. సంతోష, ఎం. కృష్ణ ఆదిత్య, రమేశ్ పట్నాయక్, ఎస్. లక్ష్మిరెడ్డి, మెరుగు రాజయ్య, సి.ఎచ్ శ్రీమన్నారాయణ, కొణతం దిలీప్, జి. వెంకటేశ్వర్లు, డి. పాపారావు, వి. శంకరయ్య, కె.వి కూర్మనాథ్, కె. సజయ, డా. టి. నళిని, సి. జాన్ బర్నబాస్, జి. రాజలోచన్, వై. అశోక్ కుమార్ తదితరులు తమ సలహాలు, సూచనలు ఇచ్చారు. కె. మధుసూదనరావు, కె. నాగభూషణం, డా. వి. శ్రీనివాస్, వి. వెంకటరమణ, పి. ముకేష్, గుంటి రవీందర్ కూడా పాల్గొన్నారు.

సభికులు లేవనెత్తిన ప్రశ్నలలో కొన్నిటికి సహాయ సంపాదకుడు డి.వి. రామకృష్ణారావు, సంపాదకుడు జవాబు వివరణలు ఇచ్చారు. సి. రాజశేఖర్ వందన సమర్పణ చేశారు. వీక్షణం మిత్రులు ఇచ్చిన సలహాలు, సూచనలలో ముఖ్యమైనవి:

రచనల గురించి

- ప్రతి సంచికలోనూ మంచి విశ్లేషకులుగా గుర్తింపు పొందిన ప్రముఖుల వ్యాసాలు ఒకటయినా ఉండేలా చూడాలి.
- ప్రజా సమస్యల నిజమైన మూలాల గురించి సరళమైన తెలుగులో తెల్పుతున్న పత్రిక ఇది ఒక్కటే. ఇది ఆగిపోగూడదు.
- పాఠకుల మీద వీక్షణం ప్రభావం కనబడుతోంది.
- వీక్షణం ప్రతి విషయం మీద స్పందించాలని పాఠకులు ఆశిస్తున్నారు. కొన్ని విషయాల మీద వ్యాసాలుగాని, వ్యాఖ్యలు గాని, విశ్లేషణలు గాని రానప్పుడు ఆశాభంగం చెందుతున్నారు. సంపాదకవర్గం దృష్టి పెట్టి అన్ని విషయాలు కవర్ చేయడానికి ప్రయత్నించాలి.
- మన పాఠకులకు తెలియవలసిన ప్రతి విషయం మీద వీక్షణంలో రచనలు ఉండాలి.
- విద్యారంగం మీద వ్యాసాలు ఉండాలి.
- ఉత్పత్తి సంబంధాల మీద చర్చను ప్రోత్సహించాలి.
- పుస్తక పరిచయాలు, సమీక్షలు తప్పనిసరిగా ఉండాలి.
- ఇవాళ ప్రపంచ యుద్ధమే ఆదివాసి ప్రాంతాలలో కేంద్రీకరించబడింది గనుక ఆదివాసి సమస్యలపై రచనలు తప్పనిసరిగా ఉండాలి. ఆదివాసి పోరాటాల చరిత్ర రచనలు ఉండాలి.
- యువతరానికి ప్రేరణనందించే రచనలు, భగత్ సింగ్ వంటి సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక యోధుల పరిచయాలు ఉండాలి.
- రైతాంగం గురించి, భూనిర్వాసితుల గురించి ఎక్కువ రచనలు రావాలి.
- న్యాయవ్యవస్థలో జరుగుతున్న అన్యాయాల గురించి, ప్రజా వ్యతిరేక చట్టాల గురించి రచనలు రావాలి.
- జైళ్లలో ఖైదీలు అనుభవిస్తున్న అమానుష పరిస్థితుల గురించి రచనలు రావాలి.
- సాహిత్యం మీద కూడ రచనలు ఉండాలి.
- కొత్తతరానికి మంచి పుస్తకాల గురించి చెప్పే రచనలు ఉండాలి.
- ఒక కథ లేదా కవిత వేయడానికి ప్రయత్నిస్తే బాగుంటుంది.
- పత్రిక చాల ప్రజాస్వామికంగా ఉంటున్నది. పత్రిక చూడాలని ఉత్సుకత రేకెత్తిస్తున్నది.
- స్త్రీ సమస్యలపై రచనలు తక్కువగా ఉంటున్నాయి, పెంచాలి.
- కులం – వర్గం చర్చకు పత్రికలో స్థలం కేటాయించాలి.

- ❖ నిజనిర్ధారణ కమిటీ నివేదికలు వేయడం గురించి ఆలోచించాలి.
- ❖ హక్కుల కోణంలో ఎక్కువ రచనలు రావాలి.
- ❖ ఈ పత్రిక ఆగిపోతే ప్రత్యామ్నాయం లేదు. ఉన్న ఏకైక పత్రికను రక్షించుకుందాం.
- ❖ క్షేత్ర పరిశోధనలు ఉపయోగకరం. అవి ఎక్కువగా చేసి రచనలు వేయాలి.
- ❖ మన పాఠకులు గ్రామాలలో, మండల కేంద్రాల స్థాయిలో ఉన్నారు. పత్రికను అక్కడికి తీసుకుపోవాలి.
- ❖ కొన్ని రచనలు ఎక్కువ లోతుగా ఉండడం లేదు. జాగ్రత్త వహించాలి.
- ❖ ఐ ఎస్ ఎస్ ఎన్ గుర్తింపు రావడం సంతోషం.
- ❖ కొత్త రచయితలలో భాషా లోపాలు ఉంటున్నాయి. రచయితలకు అవగాహనా సదస్సులు ఏర్పాటు చేయాలి.
- ❖ మతోన్మాద పార్టీల మీద విమర్శలు వస్తున్నాయి గాని కుల పార్టీల మీద రావడం లేదు.
- ❖ అంతర్జాతీయ, సామ్రాజ్యవాద అంశాల మీద ఎక్కువ రచనలు రావాలి.
- ❖ ఒకే సమస్య మీద వివిధ రాజకీయ పార్టీల, ప్రజాసంఘాల అభిప్రాయాలు సేకరించి పక్కపక్కనే వేయాలి. అలా పాఠకులకూ పోలిక తెలుస్తుంది, ఆయా పార్టీల, సంఘాల శ్రేణులలోకి పత్రిక వెళ్లగలుగుతుంది.
- ❖ ప్రభుత్వ పథకాలు గుట్టు విప్పే రచనలు రావాలి.
- ❖ ఒక వార్షిక సమావేశంలో వచ్చిన సూచనలలో సగమైనా తర్వాతి సంవత్సరంలో అమలులో పెట్టాలి.
- ❖ వీక్షణం రీడర్స్ క్లబ్ లను ఏర్పాటు చేయాలి.
- ❖ సాధారణ పాఠకులకు ఆసక్తి కలిగించే రచనలు వేయాలి.
- ❖ జిల్లా స్థాయిలో రచయితల, అభిమానుల సమావేశాలు జరపాలి.
- ❖ భూసంబంధాల విశ్లేషణ, గ్రామీణ అధ్యయనాలు ఎక్కువగా ప్రచురించాలి.
- ❖ కొన్ని వ్యాసాలు దినపత్రికల వ్యాసాల స్థాయిలో ఉంటున్నాయి. అలా ఉండకుండా చూడాలి.
- ❖ వీక్షణం పరిశోధకులకు పనిముట్టుగా ఉపయోగపడాలి.
- ❖ జి.ఒ. లు, చట్టాలు ప్రచురించడం ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది.
- ❖ సాహిత్యం కాకపోయినా, సామాజిక దృష్టితో చేసే సాహిత్య విమర్శ అవసరం.
- ❖ జిల్లాస్థాయి రచయితల వర్క్ షాపులు నిర్వహించాలి.
- ❖ జిల్లాల సమస్యల మీద రచనలు చేయించాలి, స్థానిక రచయితలను ప్రోత్సహించాలి.
- ❖ జీవిత చరిత్రలు, జీవన గాథలు ప్రచురించాలి.

ఆర్థిక స్థితి గురించి

- ❖ ఇది అత్యవసరమైన ప్రజల పత్రిక. దీన్ని ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ ఆగిపోనివ్వకూడదు. అందరమూ తలా ఒక చెయ్యివేసి కాపాడుకుందాం.
- ❖ వీక్షణంలో వ్యాపార ప్రకటనలు చూడడానికి మనసు ఒప్పడం లేదు. ఆర్థిక సమస్యల నుంచి గట్టెక్కడానికి విరాళాలే సేకరిద్దాం.
- ❖ ఒక నెల సంచికకు ఎంత లోటు ఉంటుందో కచ్చితంగా చెపితే, ఒక్కొక్కరం ఒక్కొక్క నెల లోటు పూడ్చడానికి ప్రయత్నిద్దాం.
- ❖ విరాళాల సేకరణ కోసం వీక్షణం మిత్రులం ఒక బృందంగా వెళితే ప్రభావం ఉంటుంది.
- ❖ శాఖా గ్రంథాలయాలు, ప్రభుత్వ కళాశాలలు, ప్రైవేటు కళాశాలలు వంటి పత్రిక కొనగల, విరాళం ఇవ్వగల వనరులన్నీ ప్రయత్నించాలి.
- ❖ మెరుగైన కాగితం వాడాలి.
- ❖ ప్రైవేట్ కాలేజీల యాజమాన్యాల దగ్గరికి, విద్యావంతుల దగ్గరికి బృందంగా వెళ్లి విరాళాలు సేకరించాలి.
- ❖ వీక్షణం ద్వారా బహిరంగ చర్చావేదికలు ఏర్పాటు చేస్తే ప్రచారం జరుగుతుంది. ఆర్థిక వనరులు సమకూరుతాయి.

పరిశోధక విద్యార్థులకూ, రచయితలకూ, అధ్యాపకులకూ శుభవార్త

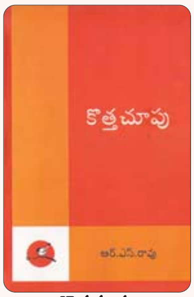
వీక్షణంకు ఇంటర్నేషనల్ స్టాండర్డ్ సీరియల్ నంబర్ (ఐ.ఎస్.ఎస్.ఎన్.) వచ్చింది. ISSN 2231–6892 అనే ఈ నంబర్‌ను పరిశోధక విద్యార్థులూ, రచయితలూ, అధ్యాపకులూ వీక్షణంలో అచ్చయిన తమ రచనలతో ఉదహరించడం వారి విద్యాపరమైన అవకాశాలను ఇనుమడిస్తుంది. ఈ నంబర్ ప్రపంచవ్యాప్తంగా ప్రతిష్ఠాత్మకమైన పరిశోధక పత్రికలకు ఇచ్చేదిగా ఎక్కడైనా గుర్తింపు పొందుతుంది. ప్రత్యేకించి 2009లో చట్టంగా రూపొందిన యు.జి.సి. రెగ్యులేషన్స్ ఆన్ మినిమమ్ క్వాలిఫికేషన్స్ ఫర్ అపాయింట్మెంట్ ఆఫ్ టీచర్స్ అండ్ అదర్ అకడమిక్ స్టాఫ్ ఇన్ యూనివర్సిటీస్ అండ్ కాలేజస్ అండ్ మెజర్స్ ఫర్ ద మెయింటెనెన్స్ ఆఫ్ స్టాండర్డ్స్ ఇన్ హయ్యర్ ఎడ్యుకేషన్ ప్రకారం ఐ.ఎస్.ఎస్.ఎన్. ఉన్న పత్రికలలో వ్యాసం అచ్చయితే అభ్యర్థికి ఉన్నత విద్యలో కానీ, పదవులలో కానీ, పదోన్నతులలో కానీ వేరు వేరు స్థాయిలలో పది మార్కుల నుంచి ఇరవై ఐదు మార్కుల వరకు వస్తాయి. ఈ సౌకర్యాన్ని పరిశోధకులూ, అధ్యపకులూ విరివిగా ఉపయోగించుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాం. – సం.

ఆరవ వీక్షణం రచయితల సమావేశం (డిసెంబర్ 18, 2011) దృశ్యాలు

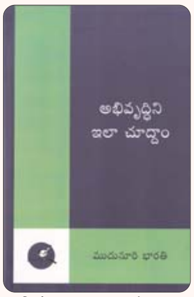

మొదటి వరసలో : పి.వి. రమణ, వరవరరావు, ఎ. నర్సింహారెడ్డి, రమేష్ పట్నాయక్, ఆర్. సుబ్బారావు, రెండవ వరసలో : కె. సజయ, డి. పాపారావు, మెరుగు రాజయ్య, వి. శంకరయ్య, బి. రామకృష్ణ; మూడవ వరసలో : కె. దిలీప్, జి. వెంకటేశ్వర్లు, ఎల్. సంతోష, జి. ఉమామహేశ్వర్, సి. జాన్ బర్నబాస్; నాలుగవ వరసలో : జి. సూరి, ఎస్. లక్ష్మారెడ్డి; బి.ఎస్. రాజు, కె.వి. కూర్మనాథ్, ఎన్. భీమార్జునరెడ్డి, ఐదవ వరసలో : టి. రమేష్, ఎ. కుమార్, సి.ఎచ్. శ్రీమన్నారాయణ, ఎం. కృష్ణ ఆదిత్య, లోకే రాజ్‌పవన్;

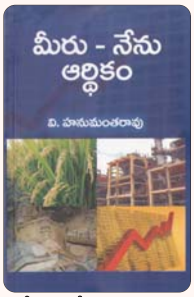
వీక్షణం దగ్గర అమ్మకానికి ఉన్న పుస్తకాలు

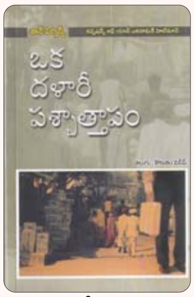
కొత్తచూపు
పేజీ 295, రు.120

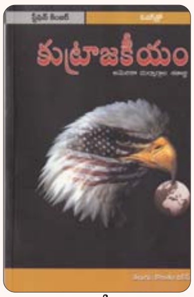
అభివృద్ధిని ఇలా చూద్దాం
పేజీ 205, రు.80

మీరు-నేను- ఆర్థికం
పేజీ 215, రు.60

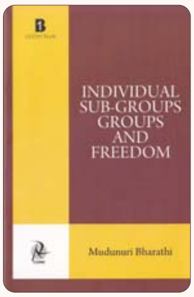
ఒక దళారీ పశ్చాత్తాపం
పేజీ 172, రు.50

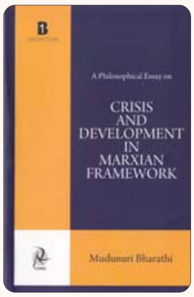
కుట్రాజకీయం
పేజీ 114, రు.40

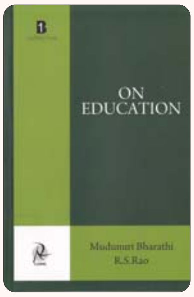
ఇన్ సెర్చ్ ఆఫ్ మెథడ్
పేజీ 367, రు.200

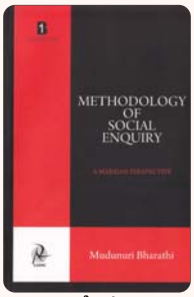
ఇండివిడ్యుల్ సబ్-గ్రూప్స్ గ్రూప్స్ అండ్ ఫ్రీడం
పేజీ 59, రు.75

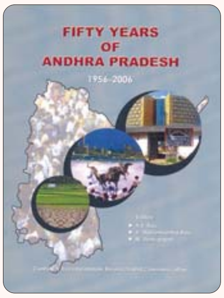
క్రైసిస్ అండ్ డెవెలప్‌మెంట్ ఇన్ మార్క్సియన్ ఫ్రేంవర్క్
పేజీ 105, రు.80

ఆన్ ఎడ్యుకేషన్
పేజీ 142, రు.100

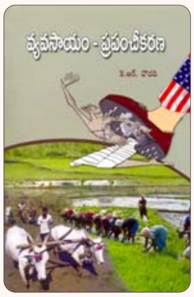
మెథెడోలజీ ఆఫ్ సోషల్ ఎన్క్వైరీ
పేజీ 201, రు.150

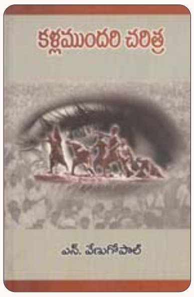
ఫిఫ్టీ ఇయర్స్ ఆఫ్ ఆంధ్రప్రదేశ్
1956 – 2006
పేజీ 568, రు.300

రాబందు వాలిన నేల
పేజీ 408, రు.180

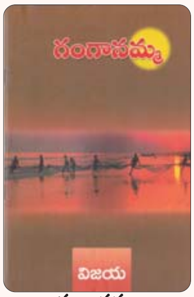
వ్యవసాయం – ప్రపంచీకరణ
పేజీ 224, రు.120

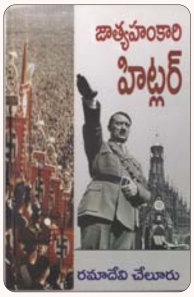
కల్లముందరి చరిత్ర
పేజీ 309, రు.80

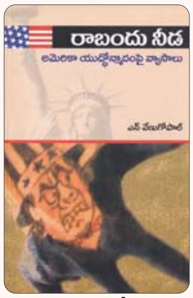
పరిచయాలు
పేజీ 194, రు.50

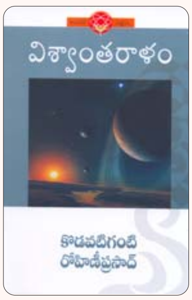
గంగానమ్మ
పేజీ 61, రు.15

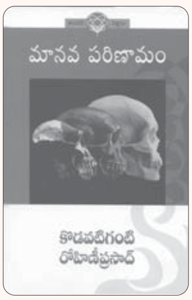
జాత్యహంకారి హిట్లర్
పేజీ 171, రు.80

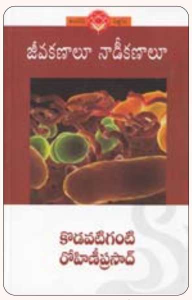
రాబందు నీడ
పేజీ 111, రు.25

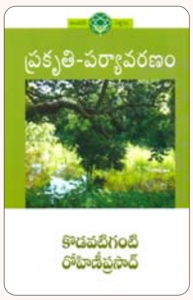
విశ్వాంతరాళం
పేజీ 189, రు.90

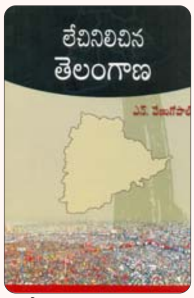
మానవ పరిణామం
పేజీ 211, రు.90

జీవకణాలూ – నాడీకణాలూ
పేజీ 184, రు.80

ప్రకృతి – పర్యావరణం
పేజీ 230, రు.90

లేచినిలిచిన తెలంగాణ
పేజీ 303, రు.120

VEEKSHANAM Telugu Monthly Journal of Political Economy and Society - 126 -January2012 • ISSN 2231-6892
• RNI Regn.No.APTEL/2003/11482 • Published on 29/12/2011 • Postal Regn. No. L II/RNP/HD/1100/2011-13

Edited, printed, published and owned by N. Venugopal Rao, Printed at Deccan Press for Charitha Impressions, Azamabad, Hyderabad - 500 020
and Published at 3-6-394, Mythri Residency, Street No. 3, Himayatnagar, Hyderabad 500 029. Editor : N. Venugopal Rao